

העולם הזה

במיכתב אישי:

על גאולה כהן

רפול

„משוגעת, שקרנית, חוליגנית“

מילחמת־האיתנים בין שתי הנשים:

מירה אברך

נגד

יונה

קלימוב'צקי

מבצע מיוחד בבנק הבינלאומי הראשון:

10 קרנות נאמנות בשיעור הוספה מופחת רק רבע אחוז!

■ **אתה זוכה** לניהול מקצועי של צוות מיומן העוקב באופן שוטף אחר ההתפתחויות בשוק ההון.

■ **אתה בטוח** שהשקעתך מנוהלת תוך פיזור רחב, המקטין את אחוזי הסיכון למינימום.

ועכשיו - במבצע מיוחד

אתה מרוויח כבר בשלב הקניה - היחידות בקרנות של "דיקלה" נמכרות בשיעור הוספה של 1/4% בלבד. אין מודעה זו מהווה הצעה לרכישת יחידות בקרנות נאמנות.

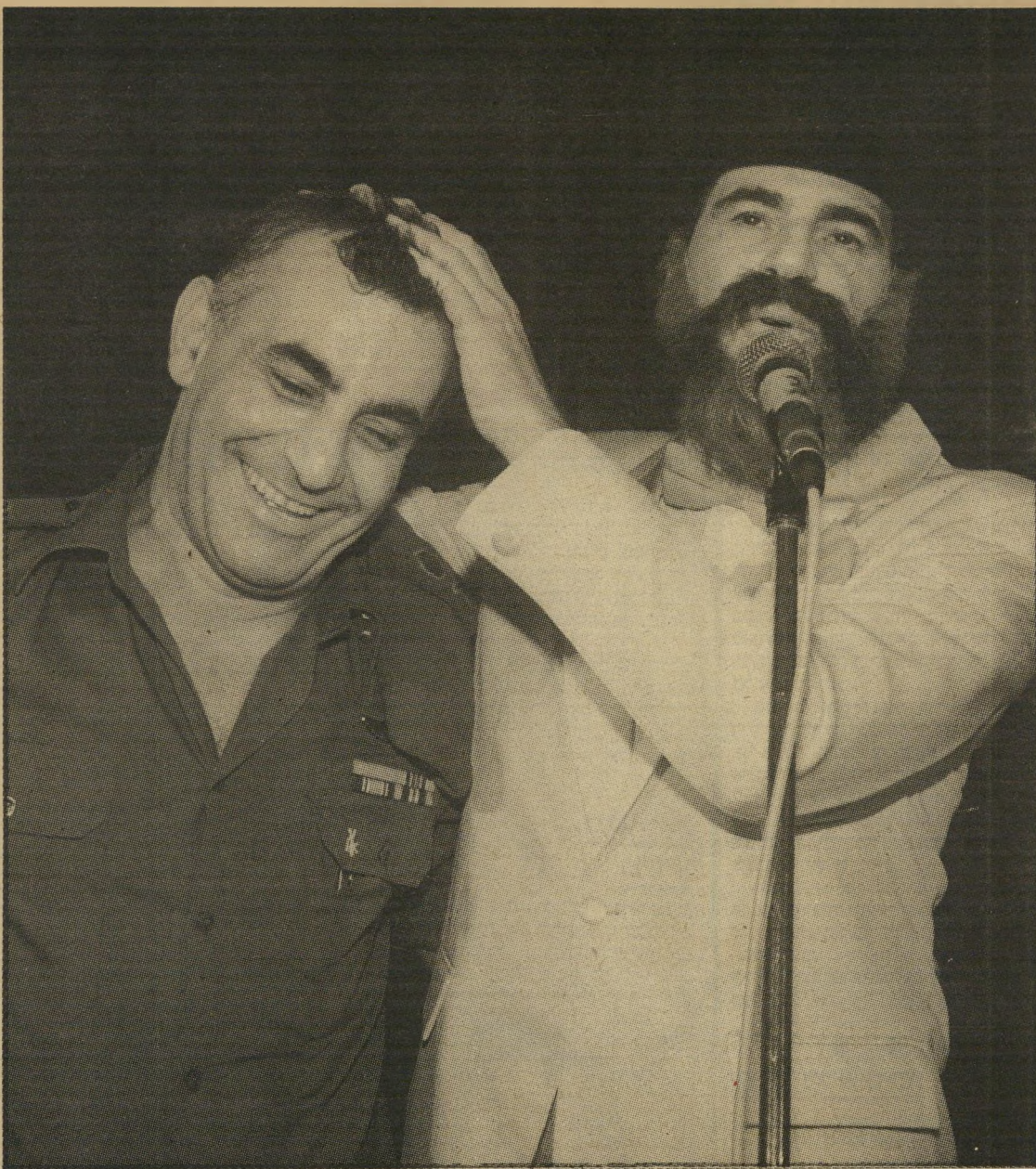
כשאתה משקיע בכל אחת מ-10 קרנות הנאמנות של "דיקלה", מקבוצת הבנק הבינלאומי הראשון -

■ **אתה בוחר** בעצמך את סוגי ההשקעה המתאימים לך: החל מקרנות סולידיות ועד לקרנות שעיקר התמחותן במניות.

■ **אתה נהנה** מאפשרות למימוש מיידי ונוח של השקעתך, בכל עת שתרצה.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

האלוף איציק מרדכי זוכה בבירכת-שמים. לא מידי הרב פרק, אלא מידי מחליפו, מוטי גלעד. היום יותר מתמיד האלוף זקוק לזה. הוא יוצא להילחם באינתיפדה בגדה המערבית. פרק וגלעד לא יהיו איתו שם. פייצל אל-חוסני כן. (עמוד 6)

אש"ף

כולם יודעים מה הם אומרים בגלוי. אך מה הם אומרים בשיחות פרטיות? ענת סרגוסטי שמעה. (עמוד 7)

חשיפה

"בנטהאוד-מויטין" חושף את תמי. שם 'ישראלי לדוגמית' לועזית. איפה כחול-לבן? (עמוד 46)

סרטן

דן בר-אמוץ קבע שמותר לדבר על זה. איך מתים בכבוד. (עמוד 40)

בתוך הגליון

30	דף חדש — חיי מריבה	4
32	תשבץ	4
32	תמרוקים — מיבצרים מעופפים	5
33	הורסקופ — אריה ומזלות האש	6
	מה הם אומרים — רפי איתן, יקותיאל שרעבי,	6
34	מיכאל רועה, הד"ר מירה אריאל, ר"ב	8
37	חוג הסילון — מרוקו סכין	8
38	רחל המרחלת — חיים אחרי הצרות	10
40	הוספים — לכאן באים למות	12
	דיעה אחרת — אורי דן: המיפגש ההיסטורי	14
	● רענן לוריא: מדבר ● מד גביש: עמק חפר ●	15
	מרדכי הורוביץ: מי הפליל את נמיל טריפי?	16
	● יהודה דרורי: מאשימים ● צביקה ליפוביץ: זיכרונות	18
	מאפריקה ● דניאלה אשכנזי: איוון חוזר ● עליס בליטנסקי:	19
	● מיזל לילי ● הד"ר מתן טריפי אינו אש"ף	20
	● מידד בריוסף: השיטה הרוסית ● מאיר ליפשיץ:	22
42	● בניג ודי ● החברים של אופירה: חרדל	24
46	עיתונות בע"מ — עמי וחמי	25
48	בריחה — ונדר ואונייה-שידור	26
50	שני ערוצים — הפיצוץ הבא	28

קורא יקר — מסכת שטויות	4
מיכתבים — בזק מצלצל פעמיים	4
יגאל תומרקין — כבוד השופט	5
תשקיף — האח של	6
אש"ף — לא לציטוט	6
קסתי-חולים — תרמית עצמית	8
במדינה — קומדיה של חלם	8
נחלין — פתאום הם ירו	10
פרופיל — עלייתה ונפילתה של התחיה	12
אמיר אברמסון — תחנה סופית — שלום	14
הנדרן — גברת ורה	15
אנשים — רפי מאלף כלבים	16
יוסף אגסי — הלאום: ישראלי, הדת: יהודית	18
יומן אישי — וגם אדם איום	19
מזריק הנפט — רשלוות עגומה לאסון	20
תסריט — תום ילדות	22
קלנוע — הקלות הבלתי-נסבלת של הפסטיבלים	24
זה וגם זה — רצח או הריגה	25
לילות ישראל — פנטהאוז מקומי	26
צמד-חמד — הקרב על הכבוד	28

פיראט

אלדד שרים מספר כי וגנר גזל מאות אלפים. הוא ניסה לברוח דרך אוניית גוש-אמונים. גם הדוגמנית נעלמה. (עמוד 48)

מיכתבים

קצועי שלהם רק תורם לפקידות הכפופה להם ולא לניטרול, כטענת העולם הזה. אגב, כל סגן מועסק בחצי משרה בלבד. ולבסוף: בניגוד לנאמר בכתבה לא סולק מזכירה-מועצה, לו אמנם הוצעו תפקידים אלטרנטיביים מתפקידו. הוא עוסק בעיקר בענייני עובדים ומי שמשמש כיו"ר ועד עובדים יכול למלא תפקיד זה בהצלחה. עמיקם שפירא, דובר הסועצה המקומית, רמחה-השרון

שאלה טובה

על עסק הביש 1954 ("איגרת העו"ד", העולם הזה 12.7.89).
 עורך העולם הזה מגלה לנו, כי המזכירה של ראש אגף-המודיעין של צה"ל בשנת 1954 ירדה לארצות הברית, נישאה לאמריי

לבון וריין (משמאל) מי, בכל זאת, נתן את ההוראה

קאי והיא מוכנה להודות עתה כי זיפה מיס' מרסוויי.

● עורך העולם הזה מגלה לנו, כי ראש אגף-המודיעין של צה"ל בשנת 1954 הוא כיום חבר מועצת-המנהלים של העולם הזה בע"מ וכי הוא שותק.

● ועורך העולם הזה בוודאי גם יודע, כי שרה-ביטחון של 1954, פינחס לבון ורמטכ"ל צה"ל של 1954, משה דיין, שותקים גם כן (מסיבות ברורות).

או, מי, בכל זאת, נתן את ההוראה?

עורך וזקקי, תל-אביב

* יושבים ליד דין: דוד כונווין, שרק בלוריתו הלבנה נראית ואז מוכר משרד הביטחון, ש'מעון פרס, חובש מ'שקפי שמש.

העולם הזה

השבועון של ישראל

העורך הראשי: אורי אבנרי
 מנהל: אברהם סיטון
 מנהלת מחלקת-מודיעין:
 רינה מיטלרני

המערכת והמינהל:
 תל-אביב, רחוב גורדון 3
 (ת.ד. 136, מיקוד 61001)
 טלפון: (03) 232262/3/4
 סקס: (03) 245130 FAX
 המזכיר: העולם הזה בע"מ
 הרפסדה: הדפוס החדש
 הפצה: גר
 תל-אביב, יד הירוצים 7
 טלפון: (03) 377056

המנהל הכללי: דוד גרשנוביץ

בעניינים יבשות

על תוכניותיו הפנים-פוליטיות של יצחק שמיר (המהלך הבא של שמיר, "תשקיף", העולם הזה 12.7.89).

אם שמיר ונסיכיו אכן מתכננים, כתחזית העולם הזה, צעדים שמטרתם הפיכת הליכוד "מתנועה פופוליסטית לתנועה אליטיסטית", ואם הם גם יצליחו בכך, לא אויל דמעה. בכלל לא איכפת לי אם הליכוד יהפוך לתנועה אליטיסטית, כמו ר"צ, למשל, עם חמישה ח"כים. נת שגיא, תל-אביב

שליפה מן השרוול

על ייחודו של אפרים קישון (ח"י כפולים שכאלה", העולם הזה 12.7.89).

קראתי את הכתבה על אפרים קישון והשתי תאיתי לראות לאיזו בירה עמיקתא יכולה רדירות להגיע. העולם הזה דן בכישורן הצץ אחר לדרור, בהומוריסטן שיחיה עוד מאות כשנים בעשרות שפות ומדינות, המשמש באירופה שגריר לגניוס הישראלי בצורה הנערצת ביותר, המטילה הילה של כבוד על כל אחד מאיתנו.

ואם כי אישית אני חולק נחרצות על ריעותיו הפוליטיות של קישון הרי במקביל אני אסיר-תודה לו על שעות רבות של הנאה אינטלקטואלית והומוריסטית שהעניק לי. אני מניח שטראסטי-מוחות של העולם הזה, אפילו היה עמל 1000 שנה, לא היה מצליח לכתוב הומורסקה אחת שקישון שולף משרוולו תוך שתיים.

ולבסוף — אני מכיר את אפרים ומישפח'תו שנים רבות ומעיד אני על טיב היחסים, יחסי האמת, האהבה והכבוד ההדדי שביניהם. וכאשר לבנו — אין לי ספק שלא פשוט להיות צאצא של קישון. גם לילדי פיקאסו היו כעיות.

קופה ללא סיכון

על הצדקת העלאת המחזורים בתיאטרון ישראל (לא מפסיקים לשיר", העולם הזה 12.7.89).

מדוע יצא קצפו של יוסף מונדי על הגה לות התיאטרונים, המעדיפות, כדבריו, "להס' תכן בהעלאת מחזמר, שיעלה מאות אלפי שקלים" במקום להתעסק עם מחזות מורכבים של עשייה תיאטרלית יותר מעמיקה. בינתיים הוכח, כי לא הנהלת הקאמרי ולא הנהלת הבימה הסתכנו בהעלאת המחזורים. להיפך. הן יצאו מכך נכבדות רב (ובקופות מלאות) וייתכן מאוד שרק בזכות הצלחות אלה יכולים התיאטרונים להציג, בכל זאת, והם אכן עושים זאת, מחזות "אינטלקטואליים" לטעמו של מונדי.

יוספה מלמן, תל-אביב

המזל של רמת-השרון

על הצדקת מינויים של סגנים לר"אש מועצה מקומית (ותן אגף, קח וולוו", העולם הזה 14.6.89).

העולם הזה קובל על מינויים פוליטיים כמועצה המקומית רמת-השרון. וכדוגמה ל"מינויים כאלה מביא העולם הזה מינוי שלושה סגנים לראש-המועצה, אפרים חירם (פיחוטקה).

העולם הזה צריך לדעת, כי סגנים לראש הרשות הם תמיד אנשים פוליטיים, המייצגים את המפלגות המרכיבות את הקואליציה. שפר מזלה של רמת-השרון, ששניים מהסג'נים מופקדים על נושאים בתחום התמחותם, המוצעויות (גר פניני, ראש מינהל-הכספים, הוא רואה-חשבון והד"ר יאיר פולקמן, ראש מינהל-ההנדסה, הוא מהנדס) והניסיון המי

קיא י'י.

עיתונאית זו, ועל כן הגבתי על כולן ב"אין תגובה".

מסע זה מצטרף לעשרות "ידיעות" שדמות על העולם הזה כחורשים האחרונים, החל ב"ידיעה" שמר בוב גוצ'יני מפנטהאוז סנה את העולם הזה וכבר מסר לי צ'ק ביד וכלה בידיעה שיעקב אגמון (בעיתון אחר) או יוסי גינוסר (בעיתון אחר) התמנה כמנכ"ל השבועון, ועוד ועוד.

פירסומים אלה אינם מפריעים לי, ובוודאי לא לתיפקודו של השבועון. אבל הן מעלים בליבי את השאלה הנ"ל. אם כך מרווחים עיתונים מכובדים על נושא שאני מתמצא בו, מה טיב הסיקור שלהם לגבי נושאים שאינני מתמצא בהם?

מקורות מידע

דן בראמוזין כתב ממיטת-חוליו כתבה קצרה, שבה תקף את העיתונאים השומרים על "מקורות המידע" שלהם בסוד. לדעתך, הם

מאני אברמסון טיפול נפלא

מועלים בחובתם היסודית, שהיא כלפי הקר רא, ולא כלפי המקור. יש כאן אי-הבנה. חובתו היסודית של העיתונאי — כלפי הציבור, כלפי המישטר הרמוקרטי וכלפי הקורא — היא למסור מידע. מידע זה יכול לבוא לעיתים קרובות רק מפי מקורות, שאינם מוכנים להיחשף. משום-כך החובה כלפי המקור והחובה כלפי הקורא הן היינו הך.

למקור-המידע יכול להיות אינטרס אישי בפירסום, וגם מניעים שליליים כשלעצמם: קינאה, שינאה, התחרות, נקמה. אבל הוא הדין גם לגבי מוטריות-מידע למישטרה, ההופכים לעדי-המדינה. בתי-המשפט מקבלים את עדותם, למען האינטרס הציבורי. העיתונות מקבלת מידע כזה למען אינטרס דומה. זכות הציבור לדעת.

הגנת העיתונות על מקורות-המידע היא נורמה מקובלת בכל המישטרים הרמוקרטיים. היא חיונית לתיפקודה של עיתונות חופשית. אני מציע לך בראמוזין להרהר בכך שוב.

דן בראמוזין

בשבוע שעבר סיפרתי לך במדור זה על הקורא היקר לי ביותר ברגע זה: אמיר אברמסון, חסיד העולם הזה מגיל 12, שהוא הפצוע הקשה ביותר בפגיעו האוטובוס בדרך לירושלים.

השבוע עשה אמיר מאמץ גדול, והכתוב לאמו מאמר בשביל העולם הזה. הוא מתפרי סם במלואו כעמוד 14.

זהו מיסמך אנושי ופוליטי — הן בשל תוכנו, הן בשל זהות הכותב ומצבו. כינתיים ניקשו כל בני-מישפחתו, וביניהם אשתו מאני, להביע התפעלות בלי-גבול ותודה עמוקה לצוות הרופאים, האחיות ושאר המטפלים באמיר, הן במחלקה האורטופדית והן במחלקת ניתוח-כירורגית בבית-החולים על-שם שיבא בתל-השומר. גם אני עצמי התר-שמתי עמוקות מיחס זה לאמיר, הסובל מכוויות ומשברים בכל חלקי גופו.

נרמה לי שבת-חולים זה מצטיין במיוחד ביחס-אנוש. אם כן, הרי זה מאשר את הדיעה כי יש ערך למנהיגות בכל התחומים. היכרתי את חיים שיבא ז"ל, מייסד בית-החולים, והוא הקריין סביבו חוכמה ואהבת-אדם. כל שהייה במחיצתו הייתה חוויה. אם הצליח להדביק בכך את צוות בית-החולים, עד כרי כך שיחס הזה נשמר גם זמן רב אחרי מותו, הרי זאת האגדרטה היפה ביותר לזיכרו שאפשר להע' לותה על הדעת.

זהו טיבה של מנהיגות-אמת.

מסכת

השטויות

כל עורך-עיתון מכיר את החוויה הזאת, ניגש אליו קורא ואומר: "כתבתם על עניין הנוגע לי, והכתבה שלכם מלאה אי-ריוקים וסילופים. אם זה קורה בעניין שאני מכיר אותו היטב — מניין לי שלא כן הרבר לגבי כל שאר הנושאים, שאינני מתמצא בהם?"

כך בדיוק הרגשתי בימים האחרונים. כמה עיתונים מכובדים מאוד פירסמו על העולם הזה "ידיעות" שהיו תערובת של סילופים, המצאות מצוצות מן האצבע וסתם שטויות. לא היה לי שום חשק להתייחס לאשמה

בעיקבות פירסומים שונים בעיתונות מודיעה מערכת העולם הזה: הגברת דפנה ברק התפטרה מעבודתה ב.העולם הזה בתוקף מידי.

מר תומרקין, כאן זה לא כיכר מלכ־ישראל, אנוחנו לא שלום עכשיו...

כבוד השופט?

נראה שהעולם בכלל, והיהודים בפרט, אינם יכולים בלי מיסטיקה כלשהי. וכך יש ליהודים החרדים תרפים ותרופות. אליל משלהם: תפילין וקמיעות וברכות וכוסות שברות ולחשים והשבעות. לחילוניים ולמשכילים, לעומת זאת, משרת תפת האלהת מילת־הקסם "חוק". יחסם אליה אינו שונה, בעצם, מיחסו של היהודי המאמין בארון־הקודש, האריות שמעליו והשכינה שבו.

הדי לא כך צריך היה להיות. כל אימת שהחוק מתרחק מן המוסר, אין הוא טוב מרת שעבר זמנה ובטל קורבנה. חברינו באקדמיה עדיין מניפים לעינינו שלטי־אזהרה בנוסח "אל לכם לפגוע בחוק, שימרו על החוק" — אבל למעשה החוק הוא זה שעליו מוטל לשמור עליו... האם, בישראל, אל של 1989, הוא עדיין נאמן לתפקידו? לעיתים קרובות מדי, מה שאנחנו מוצאים לפנינו אינו בגדר חוק ומישפט, כי אם משהו הדומה לתיאטרון אכסקלוסיווי, שבו משתמשים אנשים לבושים מחלצות תיאטרליות בביסויים כמו "כבוד השופט", "חברי המלך מר" וכו'. זהו התיאטרון היקר ביותר בעולם, אשר רמידיהשתתפות בו נגבים אחרי — לא לפני — ההצגה.

אינני יודע אם יש סוד לפיתגם העממי האומר כי שופט הוא עורך־דין כושל, כזה שלא הצליח בקאריירה הפרטית שלו. אולי הוא עורך־דין שהצורך שלו לספק את "האגו" תפסח שלו גדול אף יותר מרדיפת־הכצע.

אני זוכר מיקרה, לפני שנים, בחנות מכולת, כאשר שופטת מלומדת ומכובדת (כי יום שופטת מיל') תקעה אצבעות שמנות בלי חם, אחרי שמישהו אותה תחילה מכל צד. מה יכולתי לומר לה אז מבלי לפגוע בכבוד בית־המישפט?

בתור אדם לא־הגון עמדתי לא־אחת בימי־חיי לפני שופטים ושופטות, ובמבט לא־חור אינני מאמין שלמדתי מהם הרבה — או שהיה מה ללמוד. לפעמים אף הסמקתי למי שמע הערותיהם. לא מפני שביישו אותי, כי אם מפני שביישו את בעליהן. שוב ושוב הופיעו תעתי נוכח גילויי כורות וחוסר־תרבות מצידם. ועוד יותר מכך, נוכח חוסר־הומור וחסר־האירוניה העצמית שלהם. אני מדבר, כמובן, על הכלל, ולא על היוצאים ממנו.

פעם, כאשר העדתי בבית־מישפט, כשייט ותיק ובעל־ניסיון, מרוע אין סירת־ספורט מרגם ליד מסוגלת לשאת עוגן ואקדח־דק־טות, הפסיקה אותי כבוד השופטת הנכבדה בהערה: "מר תומרקין, כאן זה לא כיכר־מלכ־ישראל, ואנחנו לא שולום עכשיו". כבר אז לא הבנתי את הקשר בין סירת־הספורט לבין שולום עכשיו, אבל אולי ידעה השופטת משהו שנסתר מכינתי...

בפעם אחרת ישבתי בלישכת שופט בעת דיון ממושך ומייגע, כאשר אני מסיח את דעתי בהתבוננות בצורה הגרועה שבה נצבעו שערותיו כדי להעלים את סימני־הגיל. פת-

תומרקין החוק אינו מילת־קסם

אום הפתיע אותי בקביעה מדהימה באמת. אינני זוכר את הנוסח המדויק של דבריו, אבל זה היה משהו מעין: "תפסיקו לבלבל לי את המוח. אני שרוי עכשיו בתענית־אסתר..."

בפעם אחרת השתתפתי בהופעה פומבית, ביהר עם שופט עליון מכובד. אגב — ליברל ידוע. בכל פעם שהתבקש להשיב למנחה, קפץ ממקומו ועמד לפניי — אולי מחשש תחרות. פעם אחת, כשדברתי לא מצאו חן בעיניו, הסביר לי, קבל עם ועדה, כמו שאומד

רים, כי הוא "לא נעמי שמר, ולא ייתן לי לתקוף אותו כמו שתקפתי אותה". כנראה התחלפתי לו בין מירון. ואולי חשב שכל "שמאלן" הגון חוקה עליו שיתקוף את נעמי שמר, כפי שהגברת הנכבדה עצמה סבורה, לפעמים.

אינני יודע אם מילים אלה שלי יקפיצו ממקומם את הארון יוסף חריש או את הגברת דורית בייניש יפת־העיניים והגיוורה. אינני בקיא בהוראות החוק, ואינני יודע מה מהווה או אי־ננו מהווה זילות בית־המישפט.

לעומת זאת, אני יודע יפה מן ההיסטוריה את הקשר שבין פני הדור לבין פני הכלב. וגם זאת, שאין להפריד בין השופט (קחו למשל את רולנד פרייזלר, מי שרן למוות את הקדש רים נגד היטלר. עיין סיפרו של ויליאם שיינר על הרייך השלישי) לבין המישטר שאיתו שר. גם כיום אי־אפשר להעלות על הדעת שאדם כאנדריושניסקי (משרתו ה"מישפטי" של סטאלין בימי הטיהורים הנוראים) יסכן כתובע כללי במדינת־ישראל.

מן הצד השני, גם אי־אפשר לומר שמכונת־המישפט שלנו אינה חורקת או, אם להשתמש בדימוי מתחום אחר, שאינה מעלה צתנה לאומנית וסירחונות ביטחוניים. מה שרצייתי לומר הוא שיותר ויותר אנשים מאמינים כי הפער בין חוק ומוסר הולך וגדל במקומו. מכה אנושה באמת. אולי נעלה שוב בויכוח את שורותיו של היינריך היינה: "יודע אני היטב את שאמר סֶדְגִ'סֶס לוועדת הסעד, הבריאות והרווחה: את זה החולי האנושי לא תרפאו במיזורים ובכרכה."

יגאל תומרקין ■

ההרונים והחללים

על הסיכום השבועי המצטבר של קורבנות האינתיפאדה ("תשקוף", העולם הזה 30.3.88 והלאה). כקורא כמעט באופן קבוע את העולם הזה, אך כמסתניג להלוטין מתפיסת־עולמו, איני יכול להבליג על התייחסותכם לנושא האוטורי כוס בכביש ירושלים, שבו הסתפק העולם הזה בכמה מיספטים מתחננים פררעריים. הנימק שהרצוח הוא נכח האינתיפאדה עורר בי תדהמה.

מה היה קורה אילו כל נכה פעולת־איבה שביט היה מסיט אוטובוס של ערבים ומדרדר אותו לתהום?

כמו כן, בכל פעם שאני נתקל במיספר הדגני האינתיפאדה במדור תשקוף מתחלחל ליבי משום שמיסגרת דומה לזוהת בהעולם הזה. בשעתו, גם את מיספר חללי צה"ל כי מילחמת־הלבנון. גם אם פירסום מיסגרת זאת חסר כוזנות רעות, מן הסדר הטוב שהופעתה תופסק.

סבילת הקורא

עוד על "דיעה אחרת" (העולם הזה 18.4.89 והלאה). כקורא העולם הזה זה יותר משלוש עשרות שנים, תקופה של ממש, השינוי שחל בהעולם הזה מעצב. חלק מהעולם הזה הפך להיות במה לדיעות והשקפות־עולם של שוריתים חסר־סובלנות — ועל כך הנני מייצח צברי.

כשאני קונה את העולם הזה מדי שבוע, למפתח הדף השינוי שחל בו, הנני חש, למינת ליבי, כמי שטובל ושרץ ביד. יצחק צברי, בארשבט

הקץ באליה

עוד על גיוון הדיעות בהעולם הזה (העולם הזה 18.4.89 והלאה).

העולם הזה 2709

החלפה, נשלחת תזכורת, הכוללת מידע לא רק על היום שבו תבוצע החלפה, אלא גם השעה המדויקת, ככל שהדבר ניתן. כדאי להבין שבזק אינה מחליפה מיספרי טלפון מתוך רצון להתעמר במנויים, אלא כי פועל יוצא של פיתוח מערכת־התיקשורת. ד. עזר, טן דובר בזק, ירושלים

בור מצוי וסקרן

על זיהוי של תמונה ("מילחמת הבורים", "יומן אישי", העולם הזה 19.7.89). מכיוון שגם אני ב"ם (בור ישראלי מצוי)

לותר הצעיר לא צריך לחוש

אני לא יודע מי האיש המופיע בתמונה ליד הקטע בנושא הבורים. הכותרת מתחת לתמונה הסתפקה בשאלת־הניחוש: מי זה? או באמת, מי זה? חיים ברנס, רמת־גן

● מרשין לותר הצעיר, בתחריט־עץ של לוקאס קראנאך, משנת 1521.

תעתועי הנוסטלגיה

על ביטול השער האחורי של הערלם הזה (העולם הזה 18.4.89 והלאה).

העולם הזה מזכיר באחרונה את ביטול השער האחורי כאחד המהפכים שעבר העולם הזה. זוהי מלאכת־מחשבת של דיס־אינפורמציה. מהתבוננות בגיליונות האחרונים של הערלם הזה עולה, כי דיוקא השער הקדמי הא שבוטל ואילו השער האחורי פשוט ירש אותו בפתח הגליון.

או שמא הנוסטלגיה מתעתעת בויכוחי ותמיד היו להעולם הזה שני שערים אחוריים: אלי כין, ירושלים

מבוקש: מונח

על חידושי הלשון העברית. במיסגרת החידושים שהעולם הזה מנהיג, ברצוני להציע פינת־לשון, שבה יידונו בעיות לשוניות.

אני מציע שלא להפקיד את הפינה בידי בעל־טור מסויים, אלא למוסרה לידי קהל הקוראים: הם שיעירו, יציעו או ישאלו, והקדש אים הם גם שישבו.

ושאלתי הראשונה: האקדמיה ללשון העברית החליטה להויעד למונח הלועזי רפרנט בוקס את המונח ספרייט. אינני יודע מניין גירדה האקדמיה מונח מכוער זה.

היש לקרוא העולם הזה הצעה נוחה הול־מת יותר? דוד יעקובי, תל־אביב

מיכתבים למערכת

"העולם הזה" שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי־קוראים, מסיבות לשוניות, מישפטיים או טכניות.

תשקיף

אורית זרובבל

לא מתייחסים לאגודה

בליכוד לא מתייחסים בריצות לאומי הפרישה של אגודת ישראל.

היה ברור שאם ש"ס נשארת בקואליציה והאגודה פורשת, מי שיתפוס מייד את מקום האגודה יהיה דגל-התורה. במיקרה כזה היה הרב רביץ תופס את מקום הרב זאב פלדמן, והוא היה מתמנה לשר מאחר וההורמה למוסדות האגודה נעשית דרך משרד-העבודה והרווחה, היה ברור שנפילת המישר ליד דגל-התורה היתה מחסלת את הבסיס הכלכלי של מוסדות האגודה, והופכת אותה להיות תלויה בדגל-התורה.

אחד הנימוקים הנוספים לאי-פרישה הוא סיכסוך בין הבאנאברוך וחבריו באגודה, שבא לירי ביטוי שלא מינו את נאמנו, אברהם אמסלם, למנכ"ל המשקם. במקומו של דוד ראם, ראש עיריית קריית-אטא שאינו מתפטר מתפקידו.

נימוק נוסף הוא ההכרזה, מייד אחרי הבחירות, של הרבי מלובאביץ שחב"ד לא תתעסק עוד בפוליטיקה, וברור מתוצאות הבחירות שלפחות שניים וחצי מנדטים מתוך החמישה של האגודה באו מפעילות חב"ד. ברור, אם כך, שלאגודת-ישראל אין מה למכור ולפיכך, אין לה כל כוונות פרישה.

זו גם הסיבה ששימועון פרס לא ניסה ליזום משאומתן כדי לבחון אפשרות של ממסלה צרה.

רביץ

562

ביום השני, ה'31 ביולי, מסר דובר צה"ל על 441 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי צה"ל בלבד. לפי ספירת "העולם הזה" מגיע מיספר ההרוגים ל-562. לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 692 הרוגים, לפי הפירוט הבא:

- 488 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.
- 80 הרוגים כתוצאה משאיפת גז.
- 48 הרוגים ממכות והתחשמלות.
- 76 הרוגים מסיבות אחרות.

חברי-ועד מבזבזים חשמל

דוח סודי של חברת-החשמל מגלה כי צרכני חשמל-היחנם הגדולים ביותר הם חברי ועד-העובדים ופקידים הנושאים בעמדות ניהוליות בכירות ביותר בצמרת החברה. הדוח, שנגנז לפירסום, ריכז נתונים סטטיסטיים, שהוצאו ממחשב החברה לגבי צריכת חשמל-יחנם על-ידי העובדים.

מן הדוח מתברר שאמנם יורם אוברקוביץ, יו"ר הוועד, אינו צרכן גדול של חשמל, אבל בין חברי-הוועד יש מי שצורכים כמויות מוגזמות לעומת האחרים.

Live Aid ישראל

באגודה-הקרב מתכננים אמונים שונים לארגן מופע המוני בפארק הירקון בנוסף ל-Live Aid נגד הכיבוש ובעד שלום ישראלי-פלסטיני. בחוגי הימין כבר מתכננים איד להגבי על האירוע.

נציגות ללא ראש

למרות התלבטויות אם לסגור את נציגות-ישראל באטלנטה ייצא לשם בימים אלה ארתור קול, שיחליף את סגנו של הקונסול מוסרונה, החוזר לארץ. עם עזיבתו של מוסרונה תישאר הנציגות בראשות דיפלומט צעיר, דוד עקוב, שזוהי שליחותו הראשונה.

בין הנושאים בעניין החזרת מוסרונה היה גם הקונסול הכללי לשעבר באטלנטה, יששכר קציר, שיחד עם קבוצה מחוגי הימין בקהילה היהודית שם דאג מאחורי הקלעים להחזרת מוסרונה.

מחפשים גיב לטמיר

במה גורמים המוידדים עם השר עוזר וייצמן ניסו באחרונה לסדר גיב למי שהיה מנכ"ל משרד-ראשי-הממשלה בקרנציה הקודמת, אברהם טמיר, שנותר מאז הבחירות ללא משרה קבועה.

בעבר הצהיר טמיר שהוא מתכוון לעסוק בעסקים בינלאומיים שונים שמתחם אינה ברורה.

טמיר

הכל יודעים מה אומרים המנהיגים

היום.

בעודם מציגים לו את הצו, ביקש אחד מהם מכל הנוכחים לתת לו את תעודת-הזהות שלהם ולצאת ולהמתין מחוץ לבניין, בחצר. בעודו יורדים בצייתנות במדרגות, שאל שוטר אחד את חברו: "מה זה בכלל המקום הזה?" השני ענה, בלי היסוס, בביטחון ובכעס: "מה זה? פה זה מרכז האינתיפאדה! מפה יוצאים כל הדברים, מפה הם מנהלים את האינתיפאדה!"

לא יכולתי להתאפק. אמרתי לו שהוא צודק. עובדה: המקום היה סגור במשך שנה שלמה ואכן, במשך כל אותה השנה לא היתה אינתיפאדה. ברור שסגירתו לשנה נוספת תגרום לכך שהאינתיפאדה לא תהיה גם בשנה הבאה.

דיבורים לחוד ומעשים לחוד

בעודנו ממתנים בשקט בחצר, הלכו השוטרים ואנשי-הביטחון עם חוסייני. הם ביקשו לפתוח את דלתות הבניין השני של המכון. אך למרבה הצער דלתות אלה היו נעולות וחלומות. חוסייני הסביר להם שאין בידי מפתחות, משום שאלה נלקחו לפני שנה על-ידי אנשי-הביטחון שסגרו אותן בתוקף הצו הקודם. תוך דקות ספורות הוזעק למקום פורץ-מנעולים מיומן ומיקצועי, שפתח את הדלתות. אחרי סיור קצר במישרדים מלאי האבק, הוזמן המנעולן שנית, הפעם כדי לסגור את הדלתות מחדש.

בעוד האלוף עמרם מיצנע, עדיין כאלוף

לתכן שהכל ציפו, בעצם, שזה יקרה. יתכן שהכל התפלאו שהמישר נפתח ביום הראשון בבוקר בשקט, כאילו מתוך שיגרה. יתכן שפתיחת המכון ללימודים ערביים, בראשיתו של פייצל אל-חוסייני, בר 9 בבוקר, היתה האירוע החריג, ואילו כואם של כוחות הביטחון שעה לאחר-מכן, כדי לסגור אותו מחדש לשנה נוספת, היה צפוי.

נסעתי לירושלים כדי לנסות ולשמוע מפייהם של אישים פלסטיניים מה הם חושבים באמת על תוכנית-שמיר, מה דעתם על פגיונות עמיתים פלסטיניים עם ראשי-ממשלת ישראל, מה האווירה השוררת מתחת לפני השטח ומהם המתחים שבין הנהגת אש"ף בתוניס להנהגת האינתיפאדה בשטחים הכבושים, מעבר להצהרות-הסולידריות ההרד-יות.

יתכן שלא יכולתי למצוא רוגמה טובה מזו שנקרתה לפניי ביום הראשון בבוקר. הרגשתי כמו צלם-העיתונות בבדיחה המפורסמת, שנשלח לצלם את טכסה-הכלולות של המלכה. כששב למערכת עיתוני, הסביר לעורך שאין בידי תמונות. כאשר נשאל מדוע, ענה שהיחל לא התקיימה כלל, משום שהחנן ירה בכלה והתאבד, ולכן לא צילם.

הלכתי לראיין את פייצל אל-חוסייני על הלחיחות בקרב הפלסטינים, ומצאתי את עצמי עדת-ראייה לאבסורד.

בעודי יושבת ומדברת עם מה שנוהגים לכנות בישראל "פלסטיני אותנטי", או "א"י שיות פלסטינית שיכולה לשמש אלטרנטיבה לאש"ף", פרצו לתוך החדר קבוצה של שוטי

אש"ף לא לציטוט

פיקוד-המרכז, חותם על הצו לסגירת המכון ללימודים ערביים. ריכזו שמיר ושרי ממשל-תו על הצורך להיפגש ולהדבר עם "פלסטינים מקומיים, אותנטיים", על ההכרח למי צוא "מנהיגות מקומית שאינה אש"ף, ושאינה אפשר לדבר על תוכנית הבחירות של ממשלת-ישראל."

בעוד אנשי כוחות-הביטחון עורכים חיפוש במישרדו של פייצל אל-חוסייני, מופיע שמו ברשימותיהם של יצחק רבין, שימועון פרס, ואולי גם של יצחק שמיר ומשה ארנס, כמי שיכול להיות פארטנר פלסטיני לדו-שיח עם הישראלים.

יתכן שמיקרה זה מחדד את האבסורד, את כפל-המשלשון ואת הבעייתיות שבין הנעשה בשטח לבין ההצהרות הפוליטיות.

"סגירת המישר", אמר חוסייני ליד הדלת המרותכת מחדש, "הוכיחה שוב שממשלת-ישראל אינה רצינית בדיבורים על שלום. היא הוכיחה שוב שתחת כיבוש לא יכול להיות חופש, לא יכולה להיות דמוקרטיה וכל דיבור על ערכים אלה אינו אלא זיוף והטעיה."

"סגירת המכון לשנה נוספת מוכיחה שתחת כיבוש שום דבר לא יכול להתנהל כמו במדינה דמוקרטית. הכיבוש הורס הכל, בעיני קר המוסר. הכיבוש חייב להסתיים. ואנחנו חייבים לחשוב על שלום אמיתי בכל המיזרח-התיכון."

שלוש לא ייכנה על מאונ-כוחות, אלא על אינטרס משותף, שיכול להיבנות רק בעזרת כל עמי האזור."

רים ואנשי-הביטחון, והציגו לפניו צו לסגירת המכון לשנה נוספת.

"מרכז האינתיפאדה"

ביום הראשון, בשעה 9 בבוקר, התייצב חוסייני בפתח מישרדו, ביחד עם עובדים אחרים ועם בני-משפחתו — אשתו, בנו ובתו. הם היו מצויידים בשואבי-אנק ובכלי-ניקוי. בבירור שערכו עם עורכיה-הדין שלהם התברר שתוקפו של צו-הסגירה, שנתיין לפני שנה בדיוק, פג במוצאי-השבת בחצות. הם פתחו את המישרד, ניקו את האבק בחדרים אחרים, וישבו מחייכים בחדרו של חוסייני.

עברה שעה קלה, ומן החצר נשמע רחש מכשירי-קשר. הנוכחים מיהרו אל החלונות וגילו שני ג'יפים של מישמר-הגבול, כמה מכוניות-מישטרה, שוטרים במדים ואנשי-כ"י טחון בבגדים אורחים.

תוך דקות עמדו כמה מהם בפתח החדר. הם ניגשו אל חוסייני בסבר-פנים חמור, ושאלו אותו מדוע פתח את המישרד, והאם ידוע לו שהפר את צו-הסגירה. חוסייני אמר שלפי בריקה שערך פג תוקפו של הצו בחצות הלילה הקודם.

הם התווכחו איתו וטענו שהוא הקדים את פתיחת המישרד ביום אחר. אבל כך או כך, יש בידהם צו-סגירה לשנה נוספת, החל באותו

בשטחים הכבושים לציטוט. מה הם אומרים בשיחות פרטיות שלא לייחוס?

מה דעתך על פגישותיו של שמיר עם פלסטינים?

מנקודת-ראויה של שמיר הוא מנסה להר- וויח זמן, גם בתוכנית שלו וגם בפגישות הסר- ריות שהוא מקיים. הוא כאילו אומר לעולם שיש אלטרנטיבה לאש"ף, ושהוא נפגש עם האלטרנטיבה.

אין לי ספק שהוא יודע שהפגישות איתו מרווחות לאש"ף, ואחרי שהוא יודע, הוא יכול להבין שהוא בעצם מנהל משא-ומתן ישיר עם אש"ף, ואם זה המצב, אז עדיף שייפגש ישיר- רות עם ערפאת.

ומנקודת מבטם של הפלסטי- נים?

אם מרווחים לאש"ף לפני הפגישות, וא- ש"ף מאשר אותן, אז זה עניין של אש"ף אם הוא רוצה בפגישות אלה, או לא.

אם מישור נפגש עם שמיר, או עם אחד מהשרים, בלי לרווח לאש"ף ולקבל את אי- שורו, הוא חייב להבהיר שלא קיבל אישור מאש"ף, וכך יופחת הנזק ששמיר מנסה לע- שות לדעת-הקהל.

בלומר, אתה לא מתנגד לפגי- שות?

לא, אם הם באישור אש"ף, כי אש"ף הוא הנציג היחיד של הפלסטינים, והוא יכול להחליט מה נכון לעשות ואילו דברים יכולים לשרת את העניין שלנו.

אגב, כמה שעות אחרי-כך הופיע חוסייני בפני חוג "משו"ב של מופלגת-העבודה, לציר-

1987 — נעשתה הנהגת-אש"ף תלויה בהם יותר ויותר.

בין הפלסטינים יש האומרים שהנהגה בתונים עשתה הרבה יותר מדי ויתורים, ולא קיבלה, בעצם, שום דבר בתמורה. בין הווי- תורים הם מונים את הכרת האירגון בזכות- קיומה של מדינת-ישראל, קבלתו את החל- טות האו"ם 242 ו-338, הפחתת הלחץ מהר- רישה לקיום ועידה בינלאומית כדרך לפית- רון הסיכסוך, ועוד.

כל אלה נעשו, בעצם, בזירה המדינית, לא היתה התקרבות של ממש.

מאידך יש המונים שורה שלמה של היש- גים שהשיגה הנהגת-אש"ף מתוך לגבולות השטחים הכבושים, מאז תחילת האינתיפאדה — ובזכותה. בין השאר הם מציינים את הח- לטות המועצה הלאומית הפלסטינית ותוכ- נית-השלום שהוצגה, את הכרתו של יותר מ- 100 מדינות במדינה הפלסטינית שהוכרה ו/או באש"ף כנציג הפלסטינים, את הכרתה של ארצות-הברית באש"ף, את פגישתו של פראנסואה מיטראן עם יאסר ערפאת, את תמיכתו הנרחבת של מדינות-אירופה, ועוד הישגים מדיניים רומים.

"בחירות יגרמו מחלוקות"

קשה לי להאמין, אמר אחד האי- שים הפלסטיניים, שתוכנית-השלום של שמיר היא כנה ורצינית. אני חושב

פיצול אליחוסייני מגורש ממשרדו עלידי חיילים פרוץ מנוול כדי לנוול

רו של יוסי ביילין, סגן שרה-אוצר ויד ימינו של שימרון פרס.

"מרחק גיאוגרפי"

חוסייני, כמו אישים פלסטיניים אחרים שאיתם דיברתי, חוזר שוב ושוב על ההצהרה שאש"ף הוא הנציג היחיד של העם הפלסטיני.

רבים אמרו לי זאת בצורות שונות, לציר- טוט. שלא לציטוט, מוכנים כמה מהם להרחיב ולדבר על מתחים הקיימים בין הנהגת אש"ף היושבת בתונים, המנותקת גיאוגרפית, והחיה באורח-חיים שונה, ובין אנשי-האינתיפאדה — ההנהגה והעם — הנמצאים תחת כיבוש.

זה רק מרחק גיאוגרפי, אמר לי מישור, כמו שאת מכירה את תל-אביב טוב ממני ואני מכיר את רמאללה טוב ממך, כך המצב בין הפלסטינים שחיים בתונים, לבין הפלס- טינים החיים כאן, תחת הכיבוש.

אך מעבר לדברים דיפלומטיים אלה יש, מסתבר, הרבה ביקורת כלפי הנהגת אש"ף היושבת בתונים.

איש ספק שזו שעברה היוזמה לידי תר- שבי השטחים הכבושים — ב-9 בדצמבר

פחה אחת. אלה יחסים של דם, אינטרסים משותפים, מחשבה משותפת ואסטרטגיה. אלה לא יחסים של בוס ועובד, לא יחסים של הכתבת הוראות, כמו שכמה מן המנהיגים הישראליים אומרים לעולם. זה מיכנה פסי של אומה אחת ומאחדת.

אש"ף והפלסטינים הם כמו גוף וראש. אש"ף הוא הראש של הגוף בשביל הפלסטי- נים. אי-אפשר להפריד את הראש מהגוף, כי הגוף אינו שווה ללא הראש.

יש הטוענים שאש"ף יותר ויותר מדי, שהנהגת אש"ף בתונים תלויה עכשיו, יותר מתמיד, במי שיושבים כאן.

ההנהגה קיימת כל זמן שהעם קיים. אני לא רואה שהם צריכים להוכיח את מנהיגותם, כי הם מנהיגים.

ומה דעתך על פגישות של פלס- טינים עם שמיר?

לדעתי זה לא יביא לשום התקרבות ולשום מעשה. חשוב שהיו פגישות, אם הן תורמות משהו לשלום. אבל אם הפגישות הן תעמולה לשם התעמולה, אני לא רואה בהן חשיבות.

שלום אפשר להשיג רק אם מדברים איש עם רעהו. אש"ף מוכן לדבר עם שמיר, אבל שמיר אינו מוכן לדבר איתם.

ומה דעתך על פגישתו של גי- מיל טריפי עם שמיר?

טריפי לא בחר להיפגש. וכשהוא נפגש, הוא הבהיר לשמיר את העמדה הפלסטינית הלאומית, שאומצה על-ידי אש"ף ועל-ידי העם הפלסטיני. לפגישה הזו לא היו תוצאות

בפנים נתפס היום כאמין, והמנהיגות עוד לא למדה את זה. הצהרות כאלה מקלקלות את האמינות שיש לנו היום בדעת-הקהל העול- מית וזה באמת לא דרוש, כי העובדות מעי- דות על עצמן, לא צריך להוסיף עליהן.

ריבחי אל-ערורי, עיתונאי ומנהל סוכנות- עיתונות בירושלים המיוחסת, אומר שפגי- שות עם פלסטינים אינם דבר חדש: "זה נעשה כבר מזמן. הישראלים מנסים להראות לקהי- לה הבינלאומית שיש הברל בין הפלסטינים בחוץ ובפנים. אני רואה את זה כניסיון מת- משך למצוא פיתרון למה שהישראלים מכנים בעייה מקומית. לכן הם מדברים על אוטו- נומיה, ולא על זכות ההגדרה העצמית. לכן הם מנסים להראות שזה עניין מקומי, ולא עניין לאומי.

יש, אולי, הבדלים בצורת-המאבק של הגי- ת אש"ף בתונים והנהגה המקומית בש- טחים הכבושים, אבל לגבי הצורך במציאת פיתרון ולגבי הפיתרון עצמו אין שום הבדל."

אתה חושב שאין טעם במיפג- שים כאלה?

אני חושב שהפלסטינים טועים. הם חוש- בים שאולי דרך הפגישות אלה הם יוכלו להשיג איזושהי השפעה על שמיר ויוכלו להסביר לו את אש"ף. הם חשבו שבפגישה כזאת הם יוכלו להבין למה הוא מתכוון בתוכנית-הבחירות שלו, למה הוא מתכוון כריאלוג עם הפלסטינים בשטחים, אבל הם טועים. אני לא נגר ריאלוג בין ישראלים לפלסטינים, המתנהל ברמות שונות. ואני לא מתכוון רק לפגישות עם אנשי מחנה-השלום. אבל אני מאמין שפגישות יזומות על-ידי

האיום על חייו של ג'מיל טריפי, הנכגש המכורסם, הוא רק סימפטום. ביום שבו סגרו את משרדו של פיצל אליחוסייני הוא הוכיח לצידו של יוסי ביילין באסיפה. גם זה סימפטום.

השילטונות — שמיר, ארנס, פרס ורבי- נהם חלק מהמאבק של הישראלים נגד אש"ף. למרות שאש"ף אישר את הפגישות.

גם בעניין זה היו דעות לכאן ולכאן באש"ף.

אני חושב שצריכות להיות החלטות ברור- רות מבחינות פוליטיות. אני יודע שיש הב- דלי אסטרטגיות, אבל הן גורמות לבלבול בתוך העם, ועדיף שהבילבול הזה לא יהיה. ולמרות שהיו דעות בתוך אש"ף בעד ונגד הפגישות, זה לא מה שיפלט את אש"ף, ולא את העם הפלסטיני.

מהפיכה של העניים

אני פוחד, אמר לי מישור שלא- לייחוס, "שם לא תהיה פריצת-דרך, הרוו הצעיר יתפוס את המנהיגות. והרוו הצ- עיר הוא יותר מיליטנטי, והוא רוצה בת- שובות. כרגע למנהיגים אין תשובות.

זה אבסורד שלוויעצמן, ליכודניק-לשע- בר, ברור שכל מהלך הבחירות הוא טיפשי, ולאש"ף זה לא ברור."

רבים מבין הפלסטינים אומרים שאסור לתת לשמיר להתחמק מוועידה בינלאומית. רבים אומרים עוד שעל הפלסטינים ועל אש"ף להפסיק להתנצל ולהסביר שכבר אינם טרוריסטים. הרי היום ברור שהישראלים הם הטרוריסטים האמיתיים! רק צריך להסתכל במה שאש"ף אומר על ישראלים בשטחים הכבושים! אנחנו לא צריכים יותר להשתחל, אלא להר- אות מי הטרוריסט האמיתי!"

הזדמנות היסטורית

אני לא נגר הידברות. אמר לי פלס- טיני שלא-לציטוט, "ואני לא נגר זה שיתובכו כמה דיפלומטים במרצדים ויני- הלו דרשית, אבל זה לא צריך להיות העניין העיקרי. הפוקוס לא צריך להיות שם. האינתיפאדה הביאה לטירוף בחברה הי- שראלית. אני לא רוצה לעשות דה-לגיטי- מציה של החברה הישראלית, או של העם הישראלי, אבל אני חושב שצריך לעשות דה- לגיטימציה של הטרור. היום יש לנו הזדמ- נות היסטורית להראות שקופחנו במשך 40 שנה.

אני לא נגר הדיפלומטיה, אבל אסור לש- כוח את העיקר. והעיקר זה מה שקורה פה יום-יום, ואת זה צריך להראות. להראות לא- מא ששני בניה נהרגו באינתיפאדה, שהם לא נהרגו לשווא, והיום אף אחד לא עושה את זה.

אפילו אש"ף לא עושה את זה, ואם הם עושים, זה נעשה בצורה טיפפית. למשל: המניין שלנו להרוגים הוא 600 הרוגי אינ- תיפאדה. אז לעיתים אני שומע מישור ממני- היג אש"ף אומר שנהרגו 800. בשביל מה? האמת די גרועה, לא צריך להגזים. ואח- הניצחונות הכבירים הוא שהעם הפלסטיני

תעקיד

האח של

יתכן שנועם ליבנת יזומן גם הוא לחקירה בקשר לפעילותה של הקבוצה המכונה את עצמה מדינת יהודה. נועם ליבנת הוא אחיה של לימור ליבנת.

מחזרים אחרי היפאנים

כמה יבואני רכב וגורמים עסקיים המקורבים לענף הרכב מנסים להשיג זיכיון לייבוא לישראל מכוניות "טויוטה". הניסיון לעניין את חברת טויוטה בא אחרי שענק יפאני נוסף בענף הרכב, הונדה, הסכים לאפשר ייבוא של מכוניות מתוצרתו המורכבות בארצות-הברית. במסגרת זו נודע שכמה אנשי-עסקים ייצאו ליפאן, כדי לנסות ולשכנע את היפאנים להסכים לכך שטויוטה, שעד כל לא היתה מעוניינת לעשות עסקים עם ישראל מחשש החרם הערבי, תסכים למכירת מכוניות המורכבות באחת ממדינות אירופה.

"אגד" נלחם ברכבת

קואופרטיבית החברה "אגד מתכנן לצאת בשבועות הקרובים בקמפיין נגד רכבת-ישראל. אגד מעוניין לכבוש את הבכורה, בייחוד בקו תל-אביב-חיפה, שהוא הקו היחיד שבו חיילים אינם משלמים תעריף מזהל.

מיהו בן-הרוש האמיתי?

בעיות בחיפה בזיהוי של דוד בן-הרוש, גיבור מהומות ואדיס-אליב ב-1959. בן-הרוש התראיין בשבוע שעבר במקומוץ חיפאי, ובראיון נכתב שהוא עובד כיום כטבח במסעדה, וכי הוא עומד להוציא לאור ספרי זיכרונות שבו הוא מבטח גילויים חדשים על הפרשה. השבוע טען בחיפה אדם אחר שהוא-הוא בן-הרוש, ומי שהתראיין במקומוץ הוא מתחזה, המנסה לתפוס פירסום.

השמאל חטף הצבעה

באגודת הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב פוערות הרוחות. כיום החמישי בשבוע שעבר התקבלה במועצת האגודה החלטה שינוי תאי השמאל, צוותא וקמפוס. להקים פורום-פעולה למען פתיחת האוניברסיטות בשטחים הכבושים. ההחלטה התקבלה בניגוד לדעת חברי-האגודה, אנשי המערך. כיום שלישי הבא תתכנס מועצת האגודה, שעל סדרהיום רק נושא זה. השמאל ידרוש להעניק סמכות-פעולה מלאה לפורום בשם האגודה, והמערך, בתמיכת נציגי הימין, ידרוש לבטל את ההחלטה. שני הצדדים נערכים לגיוס מלא של חברי המועצה מוחפשת הקץ.

קיבוץ פתוח

המצב הקשה בקיבוצים הביא אותם לפתוח את שעריהם לעירוניים. קיבוץ גני-אליהו, ליד כפר-סבא, החליט להפוך לקיבוץ פתוח. מדי שבת, במשך כל היום, הוא פותח את שערי לקהל הרחב בסיסמה "קיבוץ פתוח", ועורך סיור מודרך במיתקני הקיבוץ, ברפת, במכונית-החליבה ובגן-החי. במסגרת הסיור מציעים לאורחים לרכוש גם עבודות-יד של חברי-הקיבוץ, ושיא-הביקור הוא ארוחת-צהריים קיבוצית ב-9.90 שקלים. בקרוב מתכוון הקיבוץ להאפשר גם עריכת מנגל בתחומן, אחרי שייערך למכירת בשר. מסתבר כי עם ישראל בא בהמוניו.

ביקורת נגד כץ-עוז

שר-החקלאות אברהם כץ-עוז, זוכה באחרונה בקיטונות של ביקורת מצד הקלאים במחוזות השונים של מיפלגת-העבודה, על רקע ההתבטאויות הקשות שלו נגד המימסד החקלאי, שרדבו נשלט על-ידי אישים הנמנים על מיפלגת-העבודה.

אותם אישים אמרו שגם אם נכונה הטענה שעל רקע הקשיים של ענף-החקלאות יש לבצע רפורמה, אין זה מתפקידו של שר-החקלאות לתקוף את המימסד שמיינה אותו לתפקיד. בין השאר איימו גורמים במחוז-הנגב שאם ימשיך בכך יתבעו את סילוקו, כי הוא אינו משרת את האינטרסים של חברי מיפלגת-העבודה.

בראל מתכוון למירוץ

יוסף בראל, מנהל הטלוויזיה בערבית, הודיע כי הוא מתכוון לפרוש מתפקידו.

בטלוויזיה משערים שפירוש הדבר כי הוא מתכוון להתמודד על משרת מנהל הטלוויזיה הישראלית, וזאת מכמה סיבות: כשהתנהל המאבק על מנכ"ל רשות-השדרה, לפני כמה חודשים, הודיע בראל על פרישתו, וחזר בו. ידוע גם שהוא מועמד מועדף של יצחק נבון, שריהינן-ההתרחבות, הממונה על הרשות. הודעת הפרישה לא התקבלה בטלוויזיה ברצינות, אלא כתרגיל טקטי בלבד. אולם בהודעתו נכנס בראל למירוץ על תפקיד מנהל-הטלוויזיה.

לא ידוע עדיין על מועמדים נוספים לתפקיד, למעט חיים יבין, מנהל-הטלוויזיה הנוכחי, המעוניין בקדנציה נוספת.

בראל

זה היה תרגיל מבריק. אבל זה הפך

תרגיל

לפני שנה התחילו קופות-החולים הקטינות, בהנהגת מכבי, לדרוש בתוקף את עריכתו של מפקד מסמקביל חרש, שיביא לחילוקה של הכסף לפי מיספריה-החברים האמיתיים בקופות. אחרי רחיות חוזרות ונשונות הוחלט בביטוח הלאומי לערוך את המיפקד החרש, והוא נקבע לחודש ספטמבר הקרוב.

כשהתברר לקופות-החולים הכללית שהמיפקד החרש אכן ייערך, ושהוא צפוי להפחית את הכנסותיה באופן משמעותי, החלה שם התרוצצות גדולה. בסופה נמצאה תרופה חדשה לטיפול בבעייה: לפני חצי שנה פנה ישראל קיסר לשר-האוצר שימעון פרס, והשיב ניים חתמו על הסכם שאם יאושר על-ידי הממשלה, יהיה בו בעצם פיצוי לקופות-החולים הכללית עבור 50 מיליון הש"ח שהיא אמורה להפסיד עקב המיפקד. על-פי ההסכם, ישונה המפתח לחלוקת המסמקביל, ויתווספו עוד ארבעה קריטריונים:

- פיזור הקופה.
- גיל המבוטחים.
- גודל המיטות.
- רמת הכנסת המבוטחים.

המרוויחה הגדולה מהסידור החרש: קופת החולים הכללית. הרווח המסוער: 50 מיליון ש"ח בכל שנה.

פרנסי קופות-החולים מכבי הורו לדון במצב החרש, ולהחליט כיצד להילחם בתרגיל של קופות-החולים הכללית. המועצה הציבורית של קופות-החולים מכבי, המונה כ-100 איש, החליטה לצאת למאבק חסר-פשרות בהסכם פרסי-קיסר. מעבר למילחמת-המורד עות בעיתונים, הוחלט שגם על יצירת שדר לה פוליטית נגד ההסכם, במיוחד בדרג ה-ממשלתית. וזה היה הרעיון המבריק של הנהלת מכבי: החתמה של חברי מרכז-הליכוד על עצומה, הקוראת לכינוס רחוף של מרכז-הליכוד לדיון בהסכם פרסי-קיסר. על-פי התיכנון, תוכן העצומה היה אמור להישלח לראשי הליכוד, ובמקביל היה אמור

לפני חצי שנה פרץ קרב חרש במערכה הקשה והמתמשכת בין קופות-החולים הכללית לקופות-החולים מכבי. הפעם, נשוא הקרב היה הקצבה שנתית צנועה של 50 מיליון ש"ח.

מכיוון שמדובר בסכומי-עתיק, שהעברתם או אי-העברתם יכולה לחרוץ לחיים או למוות את עתיד הקופות, היה ברור שבקרב הזה יפעילו הצדדים את כל כלי-הנשק שברשותם. וכך היה, אלא שלקופות-החולים מכבי אירעה תקלה מביכה-למדי בניסיון להפעיל אחד מכי-ליה-הנשק.

סיפור מצחיק, על שחיתות קטנה שהתגלתה במיקרה.

איך להילחם

לבנות ההתרחשות, יש צורך בקצת רקע: קופות-החולים ממומנות משני מקורות כספיים עיקריים. כמחצית מהמימון מגיעה מרמיה-חבר, המשולמים ישירות על-ידי החברים, וכמחצית מגיעה מהמסמקביל. את המסמקביל של השכירים מעבירים המי-עסקים לביטוח הלאומי, וזה אמור לחלק את כספי המסמקביל בין הקופות.

בשנים האחרונות עמדה על הפרק שאלה קטנה אחת: לפי איזה מפתח יש לחלק את כספי המסמקביל? השאלה אולי קטנה, אבל הסכומים גדולים.

עד לפני חצי שנה היתה נהוגה השיטה הבאה: כשלושה-רבעים מכספי המסמקביל היו מחולקים לפי ההתפלגות של החברים לקופות. הרבע הנותר התחלק לפי מיפקד ש-ערך הביטוח הלאומי בין השכירים בינוי-1984.

לפני שנתיים וחצי, במהלך המשבר הגדול בקופות-החולים הכללית, התחילה נהירה של חברים מקופות-החולים זו לקופות-החולים הקטנות יותר. לקופות-החולים מכבי הצטרפו לפחות כ-150 אלף חברים חדשים.

עצומת הבומרנג

העצומה ממוענת אל יו"ר-התנועה יצחק שמיר, ממלא-מקומו דוד לוי, יושב-ראש המרכז אריאל שרון ויו"ר המזכירות משה אהנס. וזה נוסח העצומה: "אני החתום מטה, נציג מאות מחברי מרכז-הליכוד וחברים בקופות החולים מכבי ומאוחדת, פונה אליכם בקריאה לכנס בדחיפות את מרכז-הליכוד לישיבה מיוחדת לדיון בכוונת שר-האוצר, שימעון פרס, להביא לחיסול היוזמה החופשית בתחום שירותי-הבריאות במדינת-ישראל, על-ידי העברת הנהגות של קופות-החולים הקטנות ממסמקביל לקופות-החולים ההסתדרותיות.

לא יעלה על הדעת ששרי תנועתנו וחברי-הכנסת שלה יתנו יד למהלך מחפיר זה. אנו תובעים מכם להנחות את שרינו בממשלה ואת חברי-הכנסת של תנועתנו לחלול מכל פעילות התומכת בהסכם פרסי-קיסר, עד לכינוסו של המרכז וקבלת החלטות בו בנושא."

להתבצע מהלך של כינוס מרכז-הליכוד לדיון בנושא. בכך היה צריך להיות משום ריבון שרי-הליכוד לצאת למאבק בהסכם פרסי-קיסר.

מי שלקח על עצמו את הטיפול בנושא העצומה מטעם מכבי הוא יונה פלד, המשמש כחבר הנהלת-הקופה.

כמה מילים על פלד: הוא איש-עסקים, אחד הכוכבים העולים במיפלגה הליכרלית, המצוי בתפר שבין הפוליטיקה והעסקים. בייחד עם איש-העסקים מנחם עצמון הוא היה קשור עסקית ופוליטית למיקי אלבין ו"ל, ובעבר ניהל את חברת קיסריה מקרקעין. ש-היתה בשליטת אלבין. בבחירות האחרונות לכנסת ובבחירות המוניציפליות הוא שימש

בסופו של דבר התייצבה התמונה על הנ-תונים הבאים:

● כמיליון ורבע חברים בקופות-החולים הכללית.

● כחצי מיליון בקופות-החולים מכבי. ● כ-280 אלף בקופות-החולים מאוחדת. ● כ-220 אלף בקופות-החולים הלאומית. למרות השינויים המשמעותיים במימסר החברים בקופות-החולים, המשיך הביטוח הלאומי לחלק את כספי המסמקביל לפי ה-מיפקד של 1984. במילים אחרות, קופת-החולים הכללית קיבלה בשנתיים האחרונות סכומי-כסף אדירים, שבעצם לא כולם הגיעו לה. בקופות-החולים מכבי טוענים שמדובר בסך הכל כ-80 מיליון ש"ח במשך שנתיים.

עצומה

מוכיל רפי רוטר
עם יור שרה דורון

קופת-חולים מכבי לחמה כלביאה על 50 מיליון ש"ח. היא אירגנה גם עצומה של חברי-מרכז הליכוד. חבל שמישהו זייף לפחות חלק מן החתימות

כירימינו של מנחם עצמון, אחד משני גיבורי ריחליו (יחד עם השר אהוד אולמרט). כפי שפורסם בהגות הזו בשבוע שעבר, היה לו תפקיד משמעותי בגיוס תרומות "שחורות" מחברות מיסחריות עבור הליכוד. חוץ ממרכזי יהל, חשבה-ליכוד שנעצר ושנח קר במיטרה על חלקו בפרשה, הוא היחיד שעליו ניתן לומר בוודאות כי היה לו ידיעה על פעולתה של "מכסה" להלבנת הכספים השחורים, ומכאן שלכאורה היתה לו מעורבות פלילית בפרשה.

פלד נחשב כמקורב מאוד לח"כ שרה דורון, המשמשת, בין השאר (איוה צירוף מיקר), כיו"ר ההנהלה של קופת-החולים מכבי. מאז שהוא נכנס להנהלת קופת-החולים, הוא הפך לאופוזיציה קשה למנכ"ל הקופה, והסביר רה רעויות היא שהוא חותר להדיח ולהתמנות במקומו כמנכ"ל.

חזרה לעצומה, שפלד לקח על עצמו להפיק עבור קופת-החולים מכבי. אחרי ברור קצר חזר פלד להנהלת קופת-החולים, והסביר כי למען ביצוע ההתמנות יש לשכור את שירותיה של חברה מסוימת, שאנשיה יתרוצצו בארץ ויחתימו את חברי מרכז הליכוד.

החברה נקבה בסכום נכבד למע, הדרוש להפעלת העצומה: 1000 חתימות על העצומה היו אמורות לעלות לקופת חולים מכבי כ-30

אלף ש"ח. הנהלת קופת-החולים אישרה את ההצעה, והתמתת העצומה יצאה לדרך. פלד מספר כי מי שפנה אליו לעזור בהפקת העצומה היה מנכ"ל קופת-החולים מכבי, רפי רוטר. עוד הוא מספר שהוא פנה אל מכרז, בני תבין, איש עסקים המקורב לליכוד, בעל מהלכים רבים בתנועה, כדי שיקח על עצמו את ההתמנות על העצומה.

תבין, לרבניו של פלד, קשור לחברה הנקראת צוות ביטחון. שירותי אבטחה ישראלים, והוא שניהל את המשא-המתן לביצוע הפרוייקט. בשיחה איתי אישר בני תבין כי יונה פלד פנה אליו והציע לו לקחת לידיו את הטיפול בנושא: "יונה פלד פנה אלי ואמר לי: אני אעזור לך, ואכניס אותך לתוך המערכת של קופת-החולים מכבי. אני מניח שהוא פנה אלי מתוך אינטרס שנהיה חברים. המחיר שנקבע בינינו היה לפי חתימה: 25 ש"ח לכל אחת מ-500 החתימות הראשונות, 27.5 ש"ח ל-200 החתימות הבאות, ו-30 ש"ח ליותר מזה". בפועל, הפנייה לצוות ביטחון היתה במחיצת חודש פברואר השנה. כחודש לאחר מכן הועברו להנהלת קופת-החולים מכבי יותר מ-1000 חתימות של חברי-מרכז על העצומה. מישו בהנהלת-הקופה החליט, משום מה, לבדוק את אמיתותן של החתימות, ובחר באור פן מיקר במיטפר חברי-מרכז מבין החתומים על העצומה.

80% מהם אמרו כי מעולם לא התבקשו לחתום על עצומה כזו, ולכן גם לא עשו כן. לאחר שנשלחו אליהם צילומים של החתי

מות, התברר באופן סופי כי מדובר בחתימות מזויפות.

כך למשל, אחד החתומים על העצומה היה עורך-הדין רן יגנס, חבר מרכז-החירות, המשמש גם כחבר מועצה בקופת-החולים. השבוע שר חתתי איתו, וכך הוא סיפר: "יום אחד, לפני כמה חודשים, טילפנו לי מהנהלת קופת-החירות לים מכבי, ושאלו אותי אם חתמתי על עצומה בעניין המסימהקביל. אמרתי שלא ואז הם שלחו לי פקסימיליה, שבה נדהמתי לראות חתימה מזויפת שלי. מעולם לא פנו אלי בנושא זה, ומעולם לא חתמתי על העצומה. זו לא חתימה שלי".

במילים אחרות: למנהל-הקופה התברר כי פרויקט החתמת העצומה, שאמור היה לעלות לקופת-החולים מכבי כ-30 אלף ש"ח, התבצע, לפחות בחלקו, כתחמית שנועדה להרוויח כסף מבלי לבצע את העבודה. הנהלת קופת-החולים מכבי סירבה לשלם תמורת הפרוייקט, והחזירה את החשבונית לצוות ביטחון.

לא למישטרה

תבין, מסתבר, פנה לכמה פעילים בליכוד, שאותם הכיר היטב, והציע להם חלטה צדדית נאה: תחתימו חברי-מרכז על העצומה, ובתמורה תקבלו כ-15 ש"ח לראש. לפחות 10 פעילים לקחו על עצמם חלטה זו

והחתימו חברי-מרכז, שהסתובבו כמצודת זאב.

בני תבין מתרץ כך את הפישול: "מדובר במסה גדולה של עובדים, שעסקו בהתמנה. נראה שאחד מהמחתימים, שעבד עבור צוות ביטחון, עשה את מלאכתו רמיה. לאור רגבי שות העניין סוכם מראש עם הנהלת קופת-החולים מכבי שבמידה ותהיה סטייה, ולוא הקטנה ביותר, נבטל את כל הפרוייקט, וכך עשינו".

השאלה הגדולה שנשאלה: על מי להטיל את האחריות לתחמית?

ב-20 במארכ 1989 שלחה חברת צוות ביטחון את המכתב הבא אל מנכ"ל קופת-החולים מכבי, רפי רוטר: "רצופים בזה 1049 טופסי חברי מרכז-הליכוד, אשר לפי הצהרות הרכים הוחתמו על הנוסח, כפי שהומצא לנו על-ידי מר פלד ואושר על-ידיכם. המיבצע בוצע על-ידינו בהנחייתו, כבדיקתו ובצורתו הפעילה של מר פלד. הנני לציין שמיבצע זה הינו אחד המיבצעים המסוככים והמורכבים שביצעה חברתנו... חברתנו עוסקת, בדרך-כלל, במטלות שונות מאלה שביצענו הפעם. נשמח לעמוד לשרותכם במתן שירותים נוספים".

מהמכתב עולה, לכאורה, כי יונה פלד, חבר הנהלת קופת-החולים מכבי, שהיה אחראי מטעם הקופה על ביצוע הפרוייקט, עזר לצוות ביטחון בביצוע ההתמנה, ואף בדק בצורה פעילה את עבודתה. האמנם היה פלד אחראי לפרוייקט ומעורב בו (לטוב ולרע), כפי שנאמר במכתב?

פלד על המכתב: "הכל נכון. אני הורכתי את החברה מה לעשות. נודע לי שלבני תבין יש חברת-חקירות. מכיוון שאני מכיר אותו, והוא חבר-מרכז, פניתי אליו לביצוע הפרויקט. חילקתי את הארץ לאזורים, ואמרתי שאני רוצה שהם יחתימו כמה שיותר אנשים".

אמרתי לפלד כי מהמכתב עולה שהוא בדק גם את מהימנות המיבצע, ומכאן שהוא היה אחראי גם לחתימות המזויפות ששורכבו פנימה.

פלד: "נכון שהנחיתי אותם, אבל ברור שלא הלכתי לבדוק טופס-טופס. מאוחר יותר התברר באמת שזויפו חתימות. בני תבין אמר שאם אנחנו מוצאים חתימה אחת לא-בסדר, הוא לוקח את החומר והולך הביתה בלי לקבל אגורה, וכך אכן היה. הוא לא פתח אפילו את הפה".

שאלתי את פלד מדוע הוא לא פנה למישר, ברגע שנודע לו שהעצומה הכילה חתימות מזויפות.

פלד: "היועץ המישפטי של קופת-החולים מכבי, עורך-הדין בראשר, אמר שכרגע שאנחנו לא מקבלים את החומר ולא משלמים תמורת העצומה — אין פה שום דבר מבחיר נתנו".

הנהלת קופת-החולים מכבי לא העבירה, ככל הידוע, את העצומה המזויפת לידיעת המישטרה, למרות שלכאורה מדובר כאן על ביצוע עבירה פלילית מובהקת.

שאלתי את חברת-הכנסת שרה דורון האם היא יודעת על הפרשה. ח"כ דורון: "אני יודעת במעורפל שהיו שליחים שצריכים להחיתים, ומשוהו לא היה בסדר".

שאלתי את דורון האם היא זימנה את יונה פלד, מקורבה הפוליטי, שהיה אחראי לביצוע הפרוייקט, לבירור.

דורון: "לא. אני לא יור פעילה. אני לא מקבלת לא שכר ולא הוצאות. לא היה לי כל קשר לספור הזה".

זה נודע לי רק לפני יומיים, ואני לא מוכנה להיכנס לפרטים. תפנה לדובר שלנו.

יונה פלד הוא לא מקורב. הוא חבר באותה המפלגה, אבל בין זה ובין מקורב המרחק רב. אצלי המילה 'מקורב' היא מילה גדולה".

במדרינה

העם

חטיפת השייח'

**כאשר עוסקים באירגון
דתי קנאי קיצוני
אין פיתרונות קלים.
השבוע זה הוכח שוב.**

מי שהחליט על חטיפת השייח' השיעי עבר-אל-כרים עוביד קיבל על עצמו אחריות קשה. המניע המידי היה ברור ומוכן. זה זמן רב מחזיק אירגון שיעי קיצוני בנוש ישראל שחופל בלבנון, וכנראה גם בשני חיילים שנשבו בפיגוע בדרום-לבנון. הכוונה לשחררם בפעולה צבאית לא הגי' עה לכלל ביצוע. השיעים מנוסים בפעולות מסוג זה, והם יודעים לשמור בסוד כמוס את מקום הימצאם של השבויים. גם הניסיונות לשחרר בדרך של משאומתן לא צלחו. מבי חיתת האירגונים השיעיים, שבויים ישראליים הם נכס יקר, שאין מוותרים עליו בקלות.

האם תזדהה עם ישראל במאבק נגד השיעים — או שמא יקרה ההיפך, וישראל תואשם בכך שעלידי מעשה-חטיפה פרובוקטיבי גרמה למותו של קצין אמריקאי ולסיכון שאר בני-הערכה הזרים?

התשובה לא תתגלה במהרה. אך די בשי' אלה כדי להצביע על כך שאין פיתרונות קלים לבעיות הקשורות עם גופים שיעיים קנאיים, בעלי דרך-מחשבה שונה מאוד מזו של אירגונים פוליטיים רגילים. גם החלטה הגיונית-לכאורה עלולה להביא להסתבכות בלתי-צפויה בהחלט.

צה"ל

ילדי מנגלה

**מעשה-קונדס? אולי.
אבל זה מעורר חלחלה.**

לפני 20 שנה לא היה איש מאמין שזה יכול בכלל לקרות. עכשיו זה קורה. קבוצה של חיילים, ביחידה העוסקת ברי כוי האינתיפאדה בשטחים הכבושים, זכתה בפי עצמה ובפי שאר החיילים בתואר "קבוצת

שן תחת שן

מנגלה". הדוקטור יוזף מנגלה היה רופא במחנה המוות אושוויץ. בפי היהודים זכה בכינוי "מלאך המוות". הוא ערך ניסויים בבני-אדם ועסק ב"סלקציה" — בחירת המועמדים לתאי-גזאים. מלבד אדולף אייכמן, הפך אר לי הסמל המחריד ביותר של הזוועה הנאצית. איך זה יכול לקרות שצעירים ישראליים, שהתחנכו על-ידי סיפורי-השואה, יאמצו לעצמם את שמו של אדם כזה כסמל? ואם היה זה מעשה-קונדס, איך יכול צעיר יהודי לחי שוב על מעשה-קונדס שכזה? **המחיר הכבד ביותר.** ידיעה שנייה, שהתפרסמה גם היא השבוע, הצביעה על אותו כיוון מחריד. צה"ל הודיע כי הוא מחדש את ביקור חייליו במוסיאון-השואה של קיבוץ לוחמי הגטאות. מסתבר כי ביקורים אלה הופסקו לפני שנה, מכיוון שכמה מן החיילים-המ בקרים הישוו את תפקידם בשטחים הכבושים עם מעשה-הנאצים. הנאצים כבשו בשעתו את רוב אירופה. לא (המשך בעמוד 14)

כך נגרם בישראל תיסקול גובר והולך. אף שער כה לא נודע על התעללות-לשמה בבני-ערכה המוחזקים בידי שיעים או פלסטינים בלבנון, הרי עצם תנאי-הכליאה הם קשים ביותר, ולוא רק בשל הצורך של שוביהם למנוע את גילויים.

כך נולדה, כנראה, ההחלטה בדרג המדיני והצבאי העליון לחטוף אישיות שיעית בכירה, מראשי חיזבאללה ("מיפלגת-האל"), כדי להכריח את השיעים להסכים לחילופי שבויים.

חזית חדשה. אולם האירגונים השיעיים, חסידי איראן, אינם דומים לאירגונים הפלסטיניים. הם מורכבים מקנאים קיצוניים, אחוזי טירוף דתי, הסרים למשמעתם של מנהיגים איראניים בעלי שיקולים משלהם.

וכך קרה השבוע כי האירגון השיעי הכריז על אולטימטום, ולאחר מכן טען כי הוציא להורג אלוף-מישנה אמריקאי חטוף. מאותו הרגע מצאה ממשלת-ישראל את עצמה במצב קשה חרש. בירושלים שאלו בראיה: איך תגיב דעת-הקהל האמריקאית?

"הנה הצבא," אומר לי פאיז, "אתה

וכתאום

הם ירו

שלושה נפצעו. כרוניקה בעיתונות.

איך זה נראה בעיני עיתונאי ישראלי,

שיצא לטיול חמים ומצא את עצמו

לפתע בתוך האינתיפאדה, בצד הערבי?

יונתן שם-אור, צילם: ציון צפריר

הפגיעה שלהם הרבה יותר גרועה מכדורי-עופרת, כאשר הם נורים מטווח קצר. הוא לא אומר כדורי-עופרת. הוא אומר, באנגלית, כדורים-בעלי-מהירות-לוע-גבוהה. איך הם נורים, אני מתעניין. "אתה יודע," הוא אומר, כמו ערכים רבים המתחילים את האנגלית שלהם בצמד המלים הזה, "אתה יודע, הרבה פציעות הן פציעות גב. הכדורים נכנסים דרך הגב."

● יורים בהם כשהם בורחים?

"תגיד לו," הוא אומר לי בעיניים נואות, והצביע על חברה-כנסת שעמדה הרחק מאיתנו, ליד בית-הספר העלוב, במרכז מעגל הגברים המריעים, "שילך וידבר איתם. שיעשה את זה מהר, כי הם יכנסו ויתחילו לירות!"

הסתכלתי בפאיז, מנסה להבין את המסר שמאחורי העברית הכבדה של הגבר הצעיר. מי ייראה מה פתאום שיירד? זה טיול מוכה שיממון וחום של כמה עשרות ערכים גלי-

תצלום מתוך האוטובוס: בנייה-כפר נמלטים מפני החיילים אל-נשי! אל-נשי!

"אני לא יכול להגיד לך, הר"ר דג'אני מחייך, אני רק יודע לאפיין את מצב הפצועים. החדירות הן מהגב." והוא מספיק עוד לספר לי שבית-החולים הזה מכיל 180 מיטות, 20 מהן מאוכלסות בקביעות בנפגעי-האינתיפאדה, והתקציב מגיע ממדינות-המפרץ. בתוך חדר-ההרצ' אות, מעבר לדלת הפתוחה, שלידה אנחנו משוחחים, נגמרים הנאומים המחוייכים, וכמה מבין הישראלים מצטרפים לשירת בילאדי בילאדי בחרוה גרולה, המהולה בהיסוס הנובע מאי-יריעת השפה. וזה השלב שבו עוזבים מרבית העיתונאים את הסיור. אולי כי זה צהרי שבת חמה במיוחד, וכבעל-ימק צוע הם מניחים שמה שלא קרה בבית-החולים לא יקרה גם במחנה דהישה, או בכפר נחליו, יעדי הסיור. לשם יוצאים עכשיו ארבעת

ליים, מלווים בקומץ יהודים, לוחמי-שלום תשושי-קרב, שהצטרפו לחבר-הכנסת בכדי אל-זואב דראושה בסיוור הראשון של ישראל לים במוקדי האינתיפאדה, מעין תשובה ל"טיולי ארץ-ישראל" של מיכאל איתן ומתנחלים. רוב העיתונאים שהצטרפו לסיור פרשו אחרי השלב הראשון. בית-החולים אל-חוסקאר שבמזרח ירושלים שמח להפגין את רמתו המקצועית הגבוהה, את הניקיון והמי כשור המעולה, כמו שלא החמיץ את ההזדמנות להראות למצלמות-הטלוויזיה את הנער-ים הפצועים, המשותקים, שכדורי-הפלסטיק קרעו להם את סיבי-העצבים, והותירו אותם עצובי-עיניים, המבינות שאת הקרב האישי שלהם הם כבר הפסידו. זה מכדורי-הפלסטיק יק, מסביר לי הרופא המרדים, הר"ר דג'אני,

לא רואה? כאילו מכתחשמי באוויר. הילדים ועלמים מהרחבה...

הסימטות, צועקים זה לזה, וחוסמים את מישעולי הכפר באבנים גדולות, שהיו מוכי נות בערימות בכל מיני מקומות אסטרטגיים. בידיהם היו אבנים, להטלה, וכמה מהם רצו עם מקלעות מטוטלת, חבלים קצרים שבק צותם אבן קשורה. זה טוב לטווחים גדולים.

צעירי הכפר, הבחורים הנשואים, מי שיר צאים לעבודה מעבר לקו הירוק ככל שהמצב, הכרוזים והצבא מרשים להם, עמדו בקצה הרחבה, והשקיפו על הצבא המתקרב. המבוגרים עמדו ליד האוטובוסים שהגיעו לרחבת בית הספר, כדי לחסוך את ההליכה המתישה ברגל. הנשים עמדו בפתחי הבתים, דוממות וחוששות. המיפגש הגיע במילא לסימום הטבעי, וערכייהגליל האורחים, כמו פעיליהשלום היהודיים, עלו לאוטובוסים. הכוונה, הסתבר לי, היתה לדבר בדרך החוצה עם הצבא, ולהמשיך למחנה דהיישה.

אלא שהאוטובוסים לא זזו. נערי הכפר חסמו את הדרך לא רק בפני מכוניות הצבא, אלא גם לאוטובוסים עם האורחים שנקלעו לצד הזה של האינתיפאדה. כמה עשרות מטרים לפני האוטובוס הראשון, באמצע הרחוב הצר של הכפר, היה גוש של נערים שורקו אבנים לכיוונים לאימוגדרים. את הצבא עוד לא ראיתי, ולכן ירדתי מהאר טובוס. ונכנסתי לתוך נערי האינתיפאדה, כדי לראות מקרוב על מה כל הרעש. ואז ראיתי אותם, מנקודתהמבט של נערי נחלין. פחדתי.

שני טורים, משני צידי הרחוב, בידיהם נשק, ועל הפנים קסדה עם מגזעיניים מפלסטיק, כמו קסדות רוכביהאופנוע. הם נעו קדימה במהירות, וקנייהרוכים הטעונים היו מופנים קדימה, אלי. ואז התחילו היריות. יריות בודדות, כאלה שיוורים כאשר מכוונים היטב. אולי הם כיוונו לאוויר, אבל השריקות היו קרובות, מעל הראש, ובתוך המהומה בקו הקידמי של לוחמיהאינתיפאדה גם לא התכוונתי לברוק. הסתובבתי לכיוון האוטובוסים, כמרוצה, יחד עם בנינחלין.

מרכז נחלין: חייל גוער בדראושה (מימין), ובמיעארי (משמאל) הרבה פציעות הן פציעות נב. הבדורים נכנסים דרך הגב

מטר וחצי, אבל איש אינו אומר מילה, בעיקר כאשר הדרך מתמשכת מאוד, מפני שמישהו מוביל את כולם ברגל לצד השני של הכפר, אל רחבת בית הספר העלוב והקטן, כדי שאפשר יהיה לערוך התכנסות מסודרת. אם הצבא היה מטטר אותנו ככה, כבר היינו צועקים עד השמיים, אומר אחד המשתתפים בסיוור, ערבי ישראלי כסוף-שער מנצרת, המוחה את הזיעה ומחייך. התרגשות: פייצל אליחוסייני מגיע, וזוכה בכבוד גדול. מרכז

האוטובוסים, לא לפני המתנה לצורך וידוא. אנחנו כבר יוצאים, אחרי שנוודא שכולם עולים, אומר ערבי גילילי בעברית צבאית.

נחלין

חלין הוא כפר קטן, 200 בתים בערך, היושב על כיפה מוקפת בוואדיות יפיינות. כדי להגיע אליו נוסעים על הכביש הצר,

בניהכפר מסלקים את המחסומים ומפנים דרך ליציאת האוטובוסים לא שמעת יריות בחיים שלך?

שהתפרסו בסימטות הסמוכות, חוסמים בהתרגשות סימטה צרדית, שמשם יבוא הצבא. היריות נמשכו, ונוכחתי בדוקטור דג'אני שסיפר לי, שעתיים לפני כן, על כדוריהפלסטיק ועל הפגיעות בגב. עכשיו הבנתי בדיוק איך זה קורה, והבנתי שזה יכול לקרות גם לי. האוטובוס מוגן, חשכתי.

הערבים הישראליים, שלא ירדו כלל מהאוטובוסים, ישבו מכוונים בכסאות. משום-מה גם האוטובוסים חטפו גשם של אבנים, ואחת השמשות האחוריות התנפצה. לאורחים, הסתבר, אין כאן חסינות משום צד. שתי נערות בלונדניות צרחו באימה, והחביאו את עצמן, ורועות ונוכיות, בתוך אחד הספסלים. חיים הנגבי, בחוכמה רבה, הושיב אשה וילד, במרכז האוטובוס, ואסר עליהם לרדת למטה.

(המשך בעמוד 40)

החיילים מתקרבים, פייצל אליחוסייני מנסה לעצור היריות ומשכוח

אומר שתדבר עם הצבא. הם נכנסים לכפר. "אני אדבר, בסדר, בסדר." אבל גם הוא לא ראה שום צבא, וגם הוא לא הבין בדיוק על מה פאיו מרבר, ואיזה יריות יש לו בראש. הוא נמצא שם יחד עם חבריכנסת נוסף, מוחמד מיעארי, עם פייצל אליחוסייני, עם קבוצת פעיליהשלום ידועים ועם עיתונאים. איזה יריות יכולות להיות כאן?

הקרב

בתוך רחבת בית הספר הקטן והעלוב שבקצה הכפר, במעלה הרחוב הראשי נטול האספלט והמרכות, עם שורת הבתים הנקיים והנעימים שבצדדיו, נחלקה עכשיו האוכלוסיה לכמה קבוצות. אנשיהכפר התפלגו כך: הילדים והנערים היו כבר בתוך

בעמידה, התגודדות של כמה עשרות אנשים המסכימים זה עם זה, אבל הכל נעשה במין אווירה של כווא ונגמור את זה ונחזור הביתה, כי הצמא מציק מאוד, והחום כבר. פתאום, כאילו מכתחשמי באוויר, וכל הילדים נעלמים מרחבת בית הספר. "אליג'יש, אליג'יש!" הצבא, הם אומרים זה לזה, ונעלמים בתזזית לכיוון סימטות הכפר, בחדרה גדולה, "אליג'יש" נקצה הרחבה עומדים כמה צעירים, מביטים בהרים שמסביב, ומצביעים על כל מיני נקודות. "הנה הצבא," אומר לי פאיו, "אתה לא רואה?" לא.

"הנה, תראה, שם. שלוש מכוניות שם, ועוד שתיים שם, ועוד אחת שם." הוא מצביע על הרכסים המקיפים את הכפר, ועכשיו אני

היורד אל קרקעית הוואדי, ומשם הוא נצמד אל המתלול המוביל את האוטובוסים אל המיסגד שבמרכזהכפר. התרגשות רבה, אהלאן ושלום, וילדים קטנים המתיישבים על הגדרות והגגות, ומנופפים באצבעות פסוקות את ה"וי" המפורסם. בכלל, מסתבר בסיוור הזה, שה"וי" הזה איננו סימן של כולם. רק ערבים מתחת לגיל 10 עושים את התנועה, וגם כמה ישראליםיהודים, ובייחוד הבחורות המבוגרות של חילהשלום, והגבוה ההוא, שעוד יסופר בו, התוקע את שתי האצבעות הפסוקות קרוב מאוד לפרצופיהם של הילדים, חפים בחולצות ישראליות, עם כתובות אנגליות, וגם חולצה של בית-ירושלים נמצאת עכשיו על גופו של אחד מילדי נחלין. בכניסה לכפר, ליד המיסגד, כולם דורכים על צלביקסר ענק, המצוייר בעיגול שקוטרו

...להביא לידי כך שהיא והכנופייה הכרוכה מאחוריה יעופו רחוק מאיתנו...

רפול על גאולה:

משוגעת, שקדנית, חולי'גנית

ה"התחיה" נמצאת במצב של התפוררות.
הימין הקיצוני, שהכל כוחדים מכנין, מכולג
וחסר-אונים. האם גאולה כהן אשמה בכל?
ידי'ה מבפנים וגם מבחוץ אומרים: כן!

גידעון סער (סרציוסקי)

גאולה כהן
השקדנית הזו...

פס, שהיו אצלה כחומר ביד היוצר.
"כל זה יש לה עכשיו, כי יוכל נאמן אינו
מנהיג. הוא גם אינו בתמונה, כי הוא שהיה

ממנה. כך גם עזבו כוחות רבים אחרים את
הפעילות, כמו הסופר משה שמיר, והפרופ'
המנוח יוסף נרבה. היא רצתה בוולדמן ובש-

1987... ייתכן וזוהי תצפית מההכרזה
המצופה, והיא פשוט תעוף החוצה ללא חזרה.
זו תהיה ההכרזה האמיתית והיחידה.

אישית, אני פשוט לא יכול להחליף איתה
מילה אחת, ולמרות הציונות וכל הרברים
היפים הללרישנה לפנינו דרך-פעולה אמנם
לא כל-כך מקובלת, אבל ייתכן שלא תהיה
ברירה. להיפרד ממה שהיא מנסה להפוך
לאחוזתה הפרטית וללכת בדרכי-בשקט,
בתרבות, בדמוקרטיה ובהגינות, או להביא
לידי כך שהיא והכנופייה הכרוכה מאחוריה
יעופו רחוק מאיתנו."

גאולה

המדיחה

הסיכסוך בין גאולה כהן ורפול הפך את
התחיה כולה, במשך שלוש שנים,
לשדה-קרב. מקור בכיר בתחיה, שסירב
להזדהות בפומבי: "אין ספק שגאולה כהן היא
האישיות המרכזית והפרלמנטרית הבולטת,
לא רק בתחיה כי אם בימין כולו. אלא
שלגאולה יש מוטיבציה לדומיננטיות בכל
מחיר, ומלכתחילה היא ראויה לתפוס את
מרכז-הבימה בתחיה, ולא סבלה שום כוח
שיכול היה להתמודד איתה."

"בעצם, גם חנן פורת עוב בגללה, מכיוון
שהיא ירדה לחייו. היו להם מריבות נוראות,
עד שנאמס לו והוא הלך. גם את יובל נאמן
היא לא ראתה תמיד בעין טובה, את העובדה
שהוא מעליה."

"לפני בחירות 1984 לא רצה בה נאמן
וכמעט והרחיק אותם למקום הרביעי ברשימה,
אחרי הרב אליעזר ולדמן. היא נלחמה אז כמו
לביאה, ובסוף מוקמה במקום השלישי.
שמואל כץ, איש-חרות בכיר, לא רצה
להצטרף לתחיה בגללה, וגם הר"ר ישראל
אלדר פרש מפעילות בה, משלא נכנס
לרשימה לכנסת ב-1981 במקום טוב. היא לא
רצתה בו בכנסת, כי ידעה שיהיה נואם בכיר

המדינה מתקרבת לעימות גורלי בין
הימין לשמאל. איפה התחיה? התחיה
אינה.

אין התנהלויות בלתי-חוקיות, אין המונים
על גנות הישגים, אין הפגנות ברחובות.
אין כסף. מנהיגי התחיה, שקיוו לזכות
בשמונה עד עשרה מנדטים הוציאו כסף
כהתאם לכך, וכאשר זכו בשלושה מנדטים
תחת להיות הכוח הדומיננטי בין מפלגות
הימין, הולכת ומאבדת התחיה את בכורתה
ל"מולדת" ול"צומת".

מי אשם בכך? לדעת רבים בתוך התחיה
ובין פורשיה, אשמה אשה אחת — גאולה
כהן. כתבי-האישום החמור ביותר נגדה נמצא
במכתב ששלח רפאל ("רפול") איתן לאחר
מפעילי התחיה, עוד בדצמבר 1986, כשהיו
השניים עדיין כחותה המפלגה:

"בעצם אין תנועה. אין אירגון, אין פעילות
מכוונת ומתוכננת, אין מוסדות נבחרים, לא
מקבלים החלטות רציניות. ישיבות מזכירות
מהות קומדיה (טראגדיה), כאשר משוגעת
אחת, הופכת כל דבר על פיו, אם במיקרה
אינו לדעתה או לרצונה. רוב ומיעוט, כנהוג
בכל פורום דמוקרטי, נשכח כבר מזמן,
ובאמת במצב דברים שכזה אין שום סיכוי
שאכן נגיע למקום ולחוק שאנו רואים לו,
הצניבור מקוה מאיתנו... יש לנו בעייה
רצינית של היו"ר, יובל נאמן — שכושרו
לקחת עניינים חזק בידיים — מוגבל. אם לא
יהיה שינוי ומהר... לא ניתן יהיה לאסות שום
סרע מאלה שכבר קיימים ומאלה הצפויים...
הבעייה היא גאולה, וכל זמן שהיא תישאר
כמות שהיא עם חבורת החולי-גנים שסביבה
לא תיתכן שום יציאה לדרך-המלך... קשה לי
להאמין שאוכל לשתף פעולה עם השקדנית
הזו, שכל שיטותיה הן רמיה, סילוף,
תככים וחתרנות."

אם יובל יתמיד בגישתו הנוכחית, והיא
תתנגד לתוכנית (תוכנית ההכרזה שגיבש
יובל נאמן, והובאה למועצת התחיה בינואר

"אנאכרוניזם"

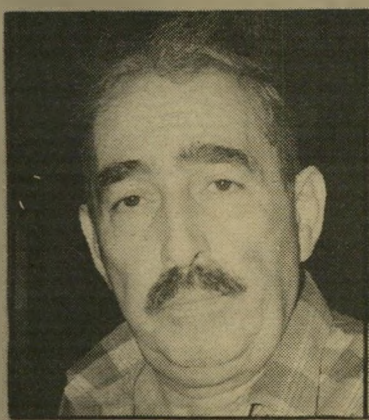
"קיקיוני"

גדעון אלטשולר, לשעבר מז-
כ"ל התחיה (בין השנים 1985 ל-
1987):

אני רואה כיום את תנועת-התחיה
כתנועה חדשה-יחסית שיש בה מצד
אחד כל החוליים של תנועה זקנה,
ומצד שני — חוסר-הבשלות של תנועה
צעירה.

היא קפואה באידיאולוגיה, ומוז-
כירה את הקבוצות הסטאליניסטיות
שבמפלגות הקומוניסטיות של מערב-
אירופה. כיום שייכת התחיה לזרם
המפגר והנחשל של היהדות הדתית
האורתודוקסית, בלי שום גמישות
ופשרה.

מהבחינה החברתית-כלכלית אין
לה שום בשורה ב-10 השנים האחרונות.
נות היא בכלל לא מתעסקת בזה.
התחיה מדברת הרבה על התיישבות,
עלייה, חינוך — אבל אינה עושה דבר

אלטשולר

דואים בעיקר לכסאות שלהם...

באף אחד מהתחומים הללו. למעשה
היא אינה עושה דבר, פרט להפגנות
קולניות ורעשוניות, כמו שעושות הק"
בוצות השמאלניות הקיצוניות.
זו מיפלגה של "טרימוזיראט" זקן,
נוקשה ומתרברב.

כל שיטותיה הן רמייה, סילוף, תככים וחתרנות..."

יותר ממחצית השנה בחו"ל, בגלל עיסוקיו המדעיים"

דפול
פרש

קודת המפתח בהתפתחות המשבר בה-
תחייה היתה הצטרפות רפול אליה.

רפול סיים את שרותו כרמט"ב ב-1983, והקים את תנועת "צומת". לקראת המבירות של 1984, שהוקדמו במפתיע, החליטו ה"צומת" ללכת תחתיהם. במסיבת ההסכם בין התחייה ל"צומת", שגאולה כהן ניהלה הגדיר מאבק שלא צלח. קיבל רפול את המקום השני ברשימה לכנסת: אחרי יובל זאמן ולפני גאולה כהן. גאולה לא השלימה עם אובדן המקום השני, שבהחשב בדמותו האפורה של זאמן נתן לה את הבכורה בתחייה ע"א. אובדן המקום השני היה הקאוס בלי"מ למיחלומות רפול-גאולה, שהתחוללו בתחייה בין 1984 ל-1987.

למילחמות אלה כמעט ולא היו מעצורים:
שינאה הדדית תהומית, השמצות אישיות,
פילוגים כסניפי התנועה בין נאמניכהן
לנאמנירפול, ועוד.

רפול התלונן על סיגנונה של גאולה כהן, ואילו היא הכריזה שרפול אינו מתאים לתנועה אנטי־מסדית כמו התחייה. היא טענה שרפול, בעזרת אנשיו, ובראשם המוכ"ל גירעון אלטשולר, מנסה לגנוב ממנה את התנועה.

הוועידה השנייה של התחייה, שנערכה בקרית-ארכע באפריל 1986, הייתה תחילת המיכון ביחסיה הכוחות בין הניצים. בעיקבות ההוועידה נבחרה מועצה שבה הגדילה סיעת רפול-אלטשולר לא קטנה. אחרי הוועידה, למעשה, אלטשולר לקראציה שנייה כמוכ"ל, תחף התגדרותה של כהן.

אז הורידה כהן את הכפפות ופנתה למילחמה על השליטה בתנועה. במשך יותר משנה היתה התחייה משותקת ונתונה רק למאבקים בין שתי הסיעות.

העיונות המכריע בדורקרב המתמשך אירע
בעת ישיבת מועצת התחייה בנובמבר 1987.
רפול, שיכול היה לעשות סטאף בפוליטיקה
אצל כהן, עשה שמעון, משרד הדין והדין
לפשרה על רשימה מוסכמת, והלך על כל
הקופה כשהגיש יחד עם המזכ"ל אלטשולר
רשימה אחרת למרכז, מול רשימת היושב-
ראש נאמן. רפול התייצב לעיונות חזיתי מול
כל יתר ארבעת חבריה הכנסת של התחייה,
ובמקום שניצח.

50% (133 איש) הצביעו בעד רשימת
2% (15) נמנעו, ו-48% (118 איש)
הצביעו בעד הצעת רפול. למחרת בבוקר

למנהיג מיספר 1 קוראים "דבק"
התנועה, ולא מנהיגה, והוא מנהיג
אותה בשלוש-רוב מחו"ל, ובכך ממגין
את דבקות בכל רחבי ישראל.
מיספר 2 של התנועה אינה מאג'
שרת שום פעולה בשטח, בלי אישור
של "האח הגדול", הכוחן כל דבר טוב
או רע למנהיגות, ולא לעניין.
מיספר 3 דואג בעיקר לשיטתה, ש'
הוא עומד בראשה.

שלושתם יחד דואגים בעיקר לכיס
אות שלהם. המושג דמוקרטיה לא
קיים בתנועה, ובאופן שיטתי יש מני-
עים סטטואלי של קודם הצעירים.
גם הצטמצמות במיספר קטן של נוש-
אים, ללא יכולת מסיכולונית להשתת-
ף, להתקדם ולהבין שתנועה ללא
התנועה מתמדת וזרמי מחשבה ואנשים
חדשים, מועדת לעקרות ולנסנות.
בהיוודסה, היתה זו תנועה אלי-
טיסטית. חלק גדול מהאליטה סולקה
במשנה השנה של המהפכנים הצרפ-
תים – עריפת ראשים.

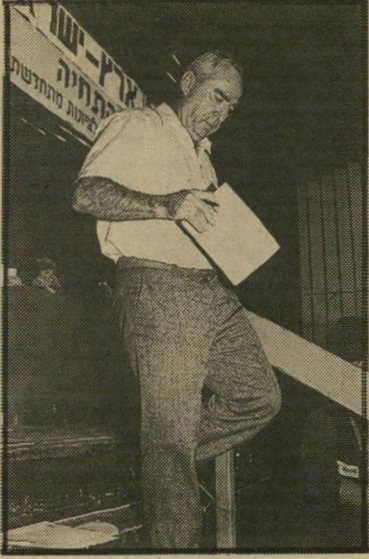
היום אני רואה את התחייה כתנועה
אנאכרוניסטית קיקיונית, שלא היא
תביא את הגאולה לעם-ישראל.

במצב, אין תועלת. אין ארצות, אין כניסות
מבואות ומתנתות, אין מחסרות ונחמיות
ישו מקבצים המלכות ויציאת ישיבוא
מכירות מהות קומתה (טענות) נאלץ
מאפשר את חופתה נח קבר זה פיו
אם במקרה אינו ידועה אין יוצאתה
"רוק ומיחוס" נראה בכה פורום הרבלי
נענה בקר משמן, / בשאר במצב קבוצה שרצה

קטע ממיכתב בכתב־ידו של רפול
 „משוגעת אחת הופכת כל דבר על פיו...”

גנדי
לקח את ההימור

רפול
כנופיה כרוכה מאחוריה

נאמן
דבק בלי כריזמה

צריכות להיות שתי מיסגרות נפרדות: רתית וחילונית."

למרות שמקרב הציבור הדתי קיבלה
ההתייה רק כ-10% מהקולות שלה, הרי
בסביבה בכנסת היה כוחם רב ומשוריי: הרי
מתוך 3 (חנן פורת) בכנסת העשירית, 2 מתוך
(שפט, ולדמן) בכנסת ה-11, ו-3 מתוך 3
(ולדמן) בכנסת הנוכחית. אנשי הגוש נתנו
לתימיה גוון שהרחיק אותם ממכשורת רחבות
בציבור החילוני. בעיקר מצעצעים רבים
שהודו עם עמדותיה המדיניות, אך לא נתנו
לה את קולם על רקע התסיסה נגד הפסייה
הדתית, שקיפה, והמוקני גם כיום, את
מרבית הציבור החילוני בארץ. הסברות התי
חייה, שהעריפה להישען על טיעונים אמוצי-
נוגליים ודתיים, היתה בעוכריה. אנשי הגוש
נתנו להתחמיה דמיון ציבורי משיחיימיסטי
שמיים אותה בשולי המחנה.

אָטאַט הַתְּבַר שְׂרֹב חֲבֵרֵי־הַחֲתִיָּה וּבִי
חוֹד הַצְעִירִים וְאִנְשֵׁי הַהֲתִישְׁכוֹת הַעוֹבְדֵת אִי־
מִיכָנִי לִסְגּוֹ כִּזֶּה שֶׁל שׁוֹתִימוֹת, לִפְנֵי מִפ־
סִידֵה הַחֲתִיָּה אֶת קוֹלוֹת הַחִילוּלוֹת, מִבְּלִי
שׁוֹנָתָה בְּקוֹלוֹת הַדִּיתִים. אֲךָ הַיִּיצוֹג הַבְּלִי־
פְּרוֹפּוּרְצִינֹולִי שֶׁל אִנְשֵׁי הַגּוֹשׁ נִמְשָׁךְ. גַּם בֵּין
הַדִּיתִים לֹא נִבְחָרוּ הַמוֹכְשִׁים כִּיֹּתֵר: כַּמּוֹס
בְּנֵי קְצוֹבֵר, הַצְעִיר וְהַנְמָרָץ, נִבְחָר עַל־יְדֵי
שְׁלִטֵּי הַתְּנוּעָה הָרַב אֱלֵעֶזֶר וְלִדְמוֹ, מִלְּמֹרֶת
שׁוֹז לֹו הַקְּרִנְצִיָּה הַשְּׁנִיָּה בַּכֶּסֶס, גַּם הַמּוֹסִים
(הַמְסָךְ עַמּוֹד 40)

מנהיגי התחייה, ובמיוחד היושבראש
נאמן, ייחסו לאנשי גושיאמונים מישקל
סגולי רב, כשל העובדה שהם ייצגו את
ההתיישבות בשטחים ונהגו להשוות את
חילם העדיף שזוכה בו התנועה הקיבוצית
במערך. המגמה להקצות לאנשי הגוש
מקומות במסודות הפנימיים וההיצויניים
(כנסת), בצורה בלתי־רפורוציונילית לגורלו
האמיתי בשורות התחייה, ובנים הפוך לכוחו
האלקטורלי, גרמו למתח פנימי בלתי־נסבל
בתחייה ולהפסד אלקטורלי ממש.

צכי שילוח, ממייסדי התחייה וחבר הכנסת העשירית מטעמה, היום ב"מולדת": "בבחינת הראשונות שהתחייה הופיעה בהן (1981) זה היה תחת המסר של 'הולכים ביחד' (רתיים וחילוניים).

הדגש הרתי של התחייה הברית חילוניים רבים. לעומת זאת, הרתים לא הציעו עיבור, כי יש להם שני דגלים: ארץ-ישראל וישראל, ואנו יכולים לספק רק את הדגל של ארץ-ישראל. לא רצו להפסיק את כל ענייני הישיבות, כתיבה, המיקוואות, החינוך וכו', ולכן הציעו המפלגות הדתיות, או אפילו לליכוד. זאת ייתה טעות היסוד הראשונה של התחייה ואני התנגדתי לה. היינו צריכים להתמקד בחילוניים, שהם 85% מהציבור. חוץ מזה לא היה צריך לשבור את המסלל, שעקרונות עדיין היתה בעד ארץ-ישראל השלמה. היו

העביר רפול את חפציו האישיים מחדר סיעת התחייה לחדרו של ח"כ יגאל כהן המנוח, בו מושבו תל-ערשים, והכריז על הקמת סיעה נפרדת.

הפילוג בהתחיה הפך לעובדה.

למרות שכידו היה כמחצית הכוח בתנועה, נחר רפול בפרישה, מבלי שהתייעץ בחבריו, שנאלצו לפרוש אחריו. בעיקבות רפול נטשו את התחיה המזכ"ל אלטשולר, סניפים רבים, מרבית יוצאי תנועת העבודה, ומרבית הסטודנטים והנעריים. התחיה הייתה מאתו הרגע החלה בתחייה התפוררות מואצת.

אנשי
המשיח

פרט לדומיננטיות המוחלטת של
גאולה כהן לקתה התחייה בכעיות
ובמתחים רבים אחרים, שכירסמו בה מבפנים.

למשל: מנהיג חסר־כריזמה ואפור, בדמותו של הפרופסור יוכל נאמן, שנועד להיות הרבך שבין חלקי התחייה השונים: יוצאי תנועת־העבודה, יוצאי־הליכוד ואנשי גוש־אמונים.

היחס למרכיב הדתי בתחייה, והתדמית
הכמעט־דתית שנוצרה לה, גם הם היוו לה
אבן־נגף.

הפצוע הקשה ביותר של פיגוע האוטובוס כווה לישראלים ולפלסטינים

במדינה

(המשך מעמוד 10)

היו כובשים אכזריים יותר באירופה בעת החדשה. גם מלבד השמדת היהודים בבתי-חרור שת למוות, היו הנאצים כובשים אכזריים. הם הוציאו להורג בני-ערובה, הנהיגו שיטה כלי לית של חקירות בעינויים, הקימו מחנות ריכוז שעצם הזכרת שמותיהם עוררה חלחלה. כל ילד ישראלי לומד דברים אלה משחר ילדותו — בבתי-ההורים, בבית-הספר, בימי שואה וזיכרון, בכל אמצעי-התיקשורת. אם כן, איך יתכן שמישהו מחילי צה"ל משווה את תפקידו בשטחים הכבושים עם מעשי הנאצים?

יתכן שזוהי תופעה שרק הפסיכולוגים יוכלו להסבירה. אולם הציבור כולו צריך לתת את דעתו על מחיר זה, שעם-ישראל משלם עבור המשך הכיבוש בגדה וברצועה. אולי זהו המחיר הכבד ביותר.

המעשלה

קומדיה של חלם

ממשלת ישראל מודיעה:

תעודה ממשלתית זו

היא שיקרית. נא לא

לסמוך עליה.

בפעם המיידית-כמה נכנסה השבוע מדינת-ישראל למשבר בגלל השאלה "מיהו יהודי". אולם השבוע היה זה משבר כמעט הי תולי. כל הצדדים — דתיים וחילוניים — התאפקו בקושי מלצחק.

באמצע עמד איש פיקה, כעל חושי-הומור וחוכמת-החיים — השר הצעיר ביותר בממשלת-ישראל, שרהפנים אריה דרעי, איש ש"ס.

חלם על חלם. המשברון התחיל, כרגיל, בבית-המישפט העליון. זה ציווה על פקיד מירשם-התושבים במשרדי-הפנים לרשום כי הודים אנשים שהתגירו בחו"ל גיור רפורמי או קונסרוטיבי.

בימים עברו, זה היה מאלץ את שרהפנים החרדי להתפטר. אבל ימים אלה עברו. דרעי חכם יותר.

הוא פשוט הודיע כי חדל מלחתום על תעודות חדשות, והורה להכניס לכל תעודה חדשה פתק האומר כי רישום הלאום בתעודה אינו מהווה אף הוכחה לכאורה כי הרבנים נכונים.

מאז ימי חכמי-חלם לא היה עוד פיתרון גאוני כזה לבעיה. משמע: מדינת-ישראל מנפיקה תעודות, וקובעת בהן עצמן כי מה שכתוב בהן אינו שווה את הנניר שעליו הוא רשום.

זה היה מגוחך מדי אף לממשלת-ישראל. לכן היא פנתה ליועץ המישפטי לממשלה, יוסף חריש. זה המציא פיתרון חלמאי עוד יותר: תחת לכתוב שפרטים מסויימים בתעודה הממשלתית אינם נכונים, יירשם כי הפרטים האחרים הם אכן נכונים. משמע: כל השאר אינו נכון.

חלם על גבי חלם.

דווקא היהודים. אדם שאינו יוצא-חלם היה שואל: מדוע בכלל לכלול בתעודת-ההויה פרטים על לאום ומעמד אישי, שאין להם ערך?

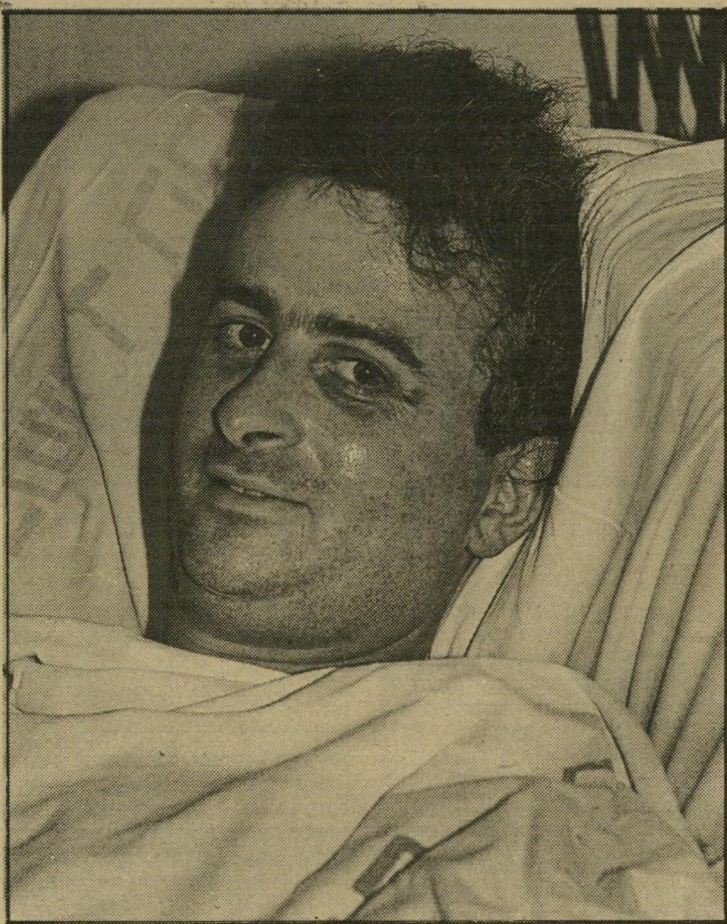
תעודת-זהות באה לאשר זהות. היא באה לאפשר לאדם להודות לפני שוטר, קופאי הבנק או פקיד-רישוי.

מה זה נוגע להשתייכות לאומית או דתית? אדרבה, היהודים בכל העולם לחמו על כך שהשתייכותם לדת היהודית לא תירשם בשום תעודה ממלכתית. יש מדינות מתקדמות — וביניהם דווקא אוסטריה האנטי-שמית כביכול — שבהן אוסרת חוקת המדינה כל איזכור כזה במסמך ממלכתי.

אם כן, מדוע דווקא במדינת-היהודים יש רישום כזה בתעודת-הזהות?

העולם הזה 2709

תחנה סופית: שולל

ביום ה', ה' 6 ביולי 1989, עליתי לאוטובוס 405 מתל-אביב ורציתי להגיע הביתה בשלום. תחנתי הסופית היתה חרר-המיון בתל-השומר. כרגע אני שוכב בבית-החולים, כשהחלק היחיד בגופי שמתפקד בכשירות מלאה הוא ראשי.

מדינת-ישראל היא האוטובוס 405 שלי. כרגע הוא מטפס בעלייה תלולה מאוד, ומאמץ את מנועו עד קצה גבול-היכולת, כשהקצה הדרך כבר מהבהב השלט עם שם התיחנה הסופית — השלום.

כרגע לא ברור מי נוהג באוטובוס, אולם מה שנראה לעין בצורה בולטת הוא עדת פוליטיקאים המתגוררים מסביב לנהג ומנסים לחטוף מידיו את ההגה ולדרור את הארסוטובוס אל התהום של השינאה ושפיכות-הדם.

עדיין אין אנו חיים בעידן שבו ניתן לכתת חרכות לאיתים, אך אנו חייבים להיות אמרי צים ריינו בכדי להחזיר את החרב לנדרגה ול-הושיט לעם השכן את עלה-ההויה.

ררוש לנו מנהיג שיידע להוציא את יש-ראל ממעגל-התככים הפוליטי, ולהעלות את תה על ררך שתראה לתושבי-המדינה את החי-זון, האופטימיות והרווחה שיכול השלום להביא למרחב.

האוטובוס שלנו ממשיך להתקדם לאיטו במעלה התלול, אי-אפשר לעצרו. אין ברירה בירדנו אלא להגיע אל תחנת-השלום הסופית. השלום הוא הכרח והוא יבוא.

הכלכלה שלנו נשחקת, ויחסינו הבינלי-אומיים בשפל כמדינה המעורבת במילחמות נמשכות והולכות, ונפש האומה שלנו נהרסת מן הכוחניות הכרוכה בשליטון הצבאי ודיכוי האינתיפאדה.

מעברו השני של ההר מזרחל באיטיות לא פחותה האוטובוס הפלסטיני. גם בו לא חסרים המתגוררים סביב הנהג והרוצים להעיף את האוטובוס אל האברון. גם בין הנוסעים נטוש ויכוח קולני על יעד הנסיעה. צעקנים חבושי-הכפיות-האדומות רוצים לנסוע האחד לחיפה והאחר לעכו. חבושי-הכפיות-הירוקות, קול-ניים לא פחות, רוצים לערוך טיול בארץ כולה. אך כל שאר הנוסעים הם בסך הכל אורחים שקטים, שרוצים להגיע כל אחד לביתו — זה לרמאללה וזה לשכם.

החזון של השלום חזק וגרול מכל מעשה מירקחה פוליטי. העולם כולו צועד לקראת פירוק-נשק והפסקת המילחמות, ואותו התהליך יכול בסופו של דבר גם אותנו.

חובה גם לבני העם השני להתנער מהחלומות הגרוליים של העבר, להיות ריאליים ולהבין כי השינאה ושפיכות-הדמים תוביל

את כולנו יחד לאברון.

כאדם שנפגע קשה מפיגוע רצחני, אני עדיין נשאר אופטימי ומאמין במשאומתן לשלום כדרך היחידה לפיתרון הסיכסוך.

אני קורא לנוסעי שני האוטובוסים, הישראלי והפלסטיני:

בואו נתעלה ביחד מעל שנאות העבר! בואו נתגבר על הפחדים ההרדיים, ונבין כולנו כי אין פיתרון אלא בסיום שפיכות-הדם!

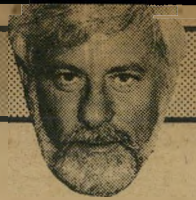
יש לנו ארץ אחת נפלאה, ויש בה מקום לכולנו.

בואו נדבר שלום!

אמיר אברמסון

ביה"ח ע"ש שיבא

תל-השומר

הנדון:

הכל הגיוני לגמרי. והכל מטורף בהחלט

גברת ורה

למשל: מי בחר באש"ף? אף אחד לא בחר בו! אסור לדבר איתו!
על כך כבר אמר עזר וייצמן: האם שאלנו את אנור אל-סאראת מי בחר בו? זה בכלל לא היה איכפת לנו! היה איכפת לנו שהוא יכול לחתום על שלום!
האם שאל מישור איסעם מי בחר במלך חר-סיין? הבריטים בחרו בסבא שלו. מאז לא היתה בחירה.

השאלה השפויה היא: האם אש"ף יכול לקיים הסכם שנח-תום איתו? על כך יתכן ויכוח שפוי. אני מתערב על כך שהתשובה תהיה חיובית. אבל מי מעוניין בתשובה?
אמתלה אחרת: אש"ף מפוצל ומפוצל. מניין לנו שערפאת ימשיך להיות המנהיג?
איתו הדבר בוודאי נכון פי מאה לגבי המנהיגים בשטחים הכבושים. הם מייצגים את כל אותם הפלגים. אין ביניהם מנהיג המקובל על הכל. אז מדוע לדבר איתם?
או: אש"ף קיצוני. הוא יציג את התנאים הקיצוניים ביותר. כדאי להפיש מנהיגים מתונים.
הצרה היא שמעולם לא הוצג לפנינו מנהיג מתון יותר. המומחים טוענים שערפאת הוא כיום המתון שבמנהיגים הפלסטיניים, ושראשי האינתיפאדה קיצוניים יותר. לכן כמובן צריכים להרוג את ערפאת.

התשובה השפויה לכל הטענות האלה, אילו היו בנות, היתה פשוטה בתכלית: דווקא בגלל הסיבות האלה צריכים לדבר עם אש"ף (במישרין או בעקיפין, בגלוי או בסתר).
אחרת לא נדע אם אש"ף מסוגל לקבוע עמדה אחידה ומחייבת, אם ערפאת מבטא את דעת האירעון, אם עמדותיו מתונות, אם ניתן להגיע להסכם התואם את צורכי קיומנו וביטחוננו.

יש אומרים: אש"ף מייצג את כל הפלסטינים בעולם, בעוד שמנהיגי הגדה והרצועה מייצגים רק את האוכלוסייה שם. לכן כדאי לדבר איתם, ולא עם אש"ף.
גם זו שטות. שום מנהיג בגדה לא יעז לדבר על פיתרון, שלא יכלול את בעיית כל הפלסטינים.

כאן מגיעים אל שיא הטיור. אנחנו לא ננהל משאומתן עם אש"ף. לכן נשוחח עם מנהיגי הגדה והרצועה, למרות שהם באים ברשות אש"ף, מנהלים את השיחות על-פי הנחיות אש"ף, ומדווחים לאש"ף. כלומר: מדברים עם זנב האריה, תחת לדבר עם האריה עצמו. מאפשרים לאש"ף להתנער בכל עת ממה שהוסכם, כטענה שזה לא הוסכם עימו. נשלם בסופו של דבר את כל המחיר, מבלי לקבל את כל הסחורה.
ואם זה לא מטורף — מה זה מטורף?

הגיון שפוי יכול להוביל לקביעה: "הבה נבחן אם מדינה פלסטינית תהווה בהכרח סכנה לקיום ישראל. אם כן, ואם יתברר כי אש"ף רוצה במדינה פלסטינית שצורה שתסכן את קיומנו, לא נגיע להסכם איתו."

קביעה כזאת מאפשרת בדיקה. האם נכון שמדינה פלסטינית — כל מדינה פלסטינית, על כל צורותיה — מסכנת את קיום ישראל? ואם כן, האם נכון שאסור לדבר עם כל גורם הדוגל במדינה פלסטינית?
אני משוכנע שכל בדיקה הגיונית אובייקטיבית, בכלים מדעיים מקובלים, תוביל למסקנה שונה מאוד. אך נניח לרגע שוהי הקביעה: אסור לדבר עם מי שדוגל בהקמת מדינה פלסטינית.

אם כן, מדוע זה מוגבל לאש"ף? איך אפשר לדיבר עם מיישור ממנהיגי הציבור בשטחים הכבוי שים? הרי כולם, בלא יוצא מהכלל, דוגלים בהקמת מדינה פלסטינית. וכך גם כל מנהיגי המדינות הערביות.

אם הקביעה היא "אסור לדבר עם מי שדוגל במדינה פלסטינית", הרי המסקנה היא: "אסור לדבר עם שום פלסטיני ושום ערבי."

זה נכון על אחת כמה וכמה לגבי מי שטוען כי "אסור לנו לוותר אף על שעל אחד מאדמת ארץ-ישראל" (אין אלוהים, אבל הוא הבטיח לנו את הארץ כולה). אם זוהי ההנחה, אסור לדבר עם אש"ף, אסור לדבר עם שום ערבי בעולם, אסור לדבר עם ממשלת ארצות-הברית, אסור לדבר כמעט עם איש על פני כדור-הארץ.
צריכים להישאר לבד עם הגברת ורה.

אפשר להתווכח רק על התוצאות.
מכיוון שאסור לנהל משאומתן עם אש"ף, צריכים לעשות כך או אחרת.

לחור אחרי מלך ירדן. לחפש פלסטינים אותנטיים. להיכרע עם המנהיגים בשטחים הכבושים. לרצוח את יאסר ערפאת. לערוך בחירות בגדה ובצועה. לא לערוך בחירות בגדה ובצועה. לעשות חישוקים. לקנות סנאטורים אמריקאים משורשים במחיר טוב.
הכל הגיוני לגמרי. הגיון שכל פסיכיאטר יבחין מיד בטיבו.

ההגיון של הגברת ורה.

י בבחינת כמה מן ההסברים בכלים של הגיון נורמלי. למשל: "אסור לנהל משאומתן עם אש"ף מפני שהוא שפך דם יהודי."

זהו הגיון מטורף. כל משאומתן לשלום מתנהל עם אויב, וכל אויב שפך דם — הרי אחרת לא היה כלל אויב. ישראל ניהלה משאומתן עם-המצרים, ששפכו הרבה מרמנו, והיא תקפץ על ההודמנות לנהל משאומתן עם הרוזן הסורי, שאכזריותו הפכה שסידבר. גרוע מזה: ישראל ניהלה משאומתן עם נציגי העם הגרמני, ששפך את דמם של שישה מיליון יהודים.

"לוח? איזה לוח?"

האמריקאים ניהלו משאומתן עם הוויאטקונג, ששפכו נהרות של דם אמריקאי, תוך כדי המשך המלחמה ומעשי-הזוועה משני הצדדים. כך צרפתים באלג'יריה, ועוד ועוד. אנחנו שפכנו הרבה דם ערבי. אילו אמרו הערבים שאינם מוכנים לדבר איתנו בגלל זה, היינו אומרים שהם מטורפים. למעשה אומרים: מפני שאש"ף שפך דם יהודי, אסור לדבר איתו, כדי שישפוך יותר דם יהודי. אין צורך בפסיכיאטר כדי לקבוע שזהו הגיון מטורף.

ש המבקשים להלביש את ההגיון המטורף בלבוש הגיוני יותר.

שמעתי השבוע את אחד השרים אומר: אסור לדבר עם אש"ף, מפני שאש"ף רוצה במדינה פלסטינית, שאנחנו רואים בה סכנה לקיומנו. וגם אם יגיד אחרת, לא נדבר איתם.
זוהי דוגמה יפה של הגיון מטורף המתחזה כהגיון שפוי.

אמתחתה של הפאראנוייה ורה — גברת רבת-תחבולות — יש עוד הרבה אמתלות.

ש מחלת-נפש המתבטאת בכך שהחולה מאמץ לעצמו הנחת-יסוד מטורפת, ובונה עליה מיבנה הגיוני בעליל. למשל: כולם רוצים להרוג אותי. או: השכן ממול הוא השטן. או: אני מלך ישראל.

על ההנחה המטורפת הזאת כונה החולה בניין הגיוני לחלוטין. בניין מפואר, שבו כל חלק מתאים לשאר החלקים, שהוא שלם ומושלם מבחינת הגיונו הפנימי.

נוצר מצב פאראדוקסלי, לכאורה, שבו עצם ההגיון שבר-ברים הופך לסימפטום של המחלה. ככל שהדברים נשמעים הגיוניים יותר, כן מצבו של החולה חמור יותר.
קוראים לזה פאראנוייה ורה. בתירגום חופשי מאוד מהיוונית: עיוות שיכלי אמיתי.
מה שקורה עכשיו בישראל יכול לשמש לפסיכיאטר טוב שרהמחקר נרחב.

הנחת-יסוד המטורפת, המונחת ביסוד כל המחשבה המדינית בישראל, אומרת: אסור לנהל משאומתן עם אש"ף.

לא במסקנה ממשוה. לא בתוצאה מתהליך של ניתוח ומחשבה. אלא בהנחת-יסוד בלתי-מעוררת, הקודמת לכל מחשבה.

על כל עניין אחר מותר להתווכח. לשקול את הנימוקים בער ונגר. לבחון אם מה שהיה נכון עדיין תקף היום. לא בעניין זה. "אסור לנהל משאומתן עם אש"ף", כמו "השמש זורחת בבוקר", או "כדור-הארץ הוא עגול", או "כולם רוצים להרוג אותי".

זוהי הנחת-יסוד בלתי-מעוררת. היסוד לכל דבר. ועל הנחה זו אפשר לבנות בניין הגיוני שלם ומושלם, שבו כל פרט נמצא במקומו הנכון.

מהו ההבדל בין הנחת-יסוד מטורפת לבין הנחת-יסוד שפויה?

אדם שפוי יאמר: הנחת-יסוד שלי היא שמדינת-ישראל צריכה להתקיים. כל שאר הדברים צריכים להישקל בהתאם לכך. עם מי יש לנהל משאומתן, ועל מה, ובאיזו צורה. זוהי הנחת-יסוד שלי היא שארץ-ישראל צריכה להיות שלמה תחת שלטוננו. זהו תנאי בלי-עבור. כל שאר הדברים נגזרים מהנחה זו. גם מילחמת-נצח.

אוי: מדינת-ישראל צריכה להישאר מדינה יהודית ודמוקרטית. כל השאר צריך לנבוע מזה.
וכך הלאה. אפשר להתווכח על כל הנחה כזאת, אך היא שפויה בשל עצמה.

אילו אמר מישור: "מהנחת-יסוד שלי נובע שאסור לדבר עם אש"ף" — כי אז היה נפתח ויכוח הגיוני. אפשר לבחון את הדברים באמות-מידה הגיוניות. מי זה אש"ף? מה זה אש"ף? כמה יכולה ההיכרות עם אש"ף להועיל או להזיק?

הרי אש"ף הוא גוף הקיים במציאות. הוא מורכב מפלגים שונים. בראשו עומדים אנשים מסוימים. פעולותיו בעבר ובהווה ידועות. על מטרותיו ומגמותיו אפשר להתווכח. אבל כל זה קיים בעולם המציאות.

מי שטוען כי אסור לדבר עם אש"ף — וגם מי שטוען כי צריכים לדבר עם אש"ף — צריך להסביר מדוע, לנמק את הדברים ולהעמידם במבחן ההגיון.
כך נוהג אדם סביר. לא כן משוגע.

שוגע אינו מתווכח על הנחת-יסוד שלו. היא מוכנת מאלה. "כל העולם נגדי" או "אלוהים בחר בי" — אלה אינם דברים הנתונים לוויכוח. אלה הם הנחות-יסוד מובנות מאלהן. כל השאר נובע מהן.

כך "אסור לנהל משאומתן עם אש"ף". אין צורך להתווכח על זה. אסור להתווכח על זה. מנוחך להתווכח על זה. הרי זה ברור כשמש בצהריים.

מאת אורי אבנרי

בעיות באתיקה עיתונאית ★ אלון תבור – מגידול תנינים לפורלים ★ ועל התנסות מינית ראשונה

אריה דורסט הפרופסור המכובד, ראש המחלקה הכירורגית של בית החולים "הדסה" בירושלים ורעייתו הנחמדה, היו בין מאות האורחים שסבלו מהחוס והלחות הקשים ששררו במסיבה הגדולה. אחת האורחות נישאה לפרופסור ולרעייתו כדי לברכם לשלום, כשבדיה מאוורר-כיס ידני. הפרופסור היה בסוח שמדובר במשאף המשמש חולים אסתי-מתיים, וכבר רצה להתחיל לעוף עצות מיקצועיות, אך האורחת העמידה אותו מהר מאוד על טעותו. היא קירבה את המכשיר אל מול פניו, ואיפשרה לו ליהנות ממשב-אוויר משובב-נפש ומרענן.

■ **מסתבר שלא ברוך אלי מקיים**, ראש מועצת כפר-יורו חם, המציא את האימרה בדבר הישראלי המצוי "החושב שחלום עכשיו, מתנהג כמו מאיר כהן נא ומצביע בעד הליכוד". אלמ קיים ציטט את הפסוק מפי בן-דרור ימיני, עיתונאי ופעיל

יובל מסנר, שנאשם באונס בחורה שהכיר בחוף המערבי. לטענתו הסכימה לקיים מגע מיני איתו מרצונה החופשי. מעטים יודעים שיוכל הוא בנו של רופא השיניים הנודע צבי מסנר, שבשרותיו משתמשים מפורס-מים רבים.

למעשה בשבועון לאשה. למרות האיסור נסעו כמה עיתונאים, בטענה שהם נוסעים על חשבון חופשתם, ושלא במיסגרת העבודה. כעת יש במערכת ויכוחים על נסיעה זו. ■ את כותרות השבוע בכרוז ניקה הפלילית תפס המוסיקאי

■ לפני שבועיים ריווחה רחל המרחלח על הבתימיו של גלית מנדלוביץ, בתו של היר הלומן בני מנדלוביץ. סופר כי האירוע כולו תועד על-ידי גליון מיוחד, שהוצא על-ידי מעריב לכבוד האירוע. העולם הזה גילה שוויי יומה פרטית של הצייר-גרפיקאי עימנואל קיס-ניס ואנשי מעריב. שהשכירו את שם העיתון למיבצע פירסומי שהוא חריש בארץ, אך המקובל בכמה ארצות בחו"ל. "שלום ריי זנפולד", עורכו הראשי לשעבר של מעריב, גילה את העניין כאמצעות העולם הזה, והגיב בזעם על כך. כעת נעשים בעיתון בירורים לגבי האחרים ולגבי עתידו של המיבצע הפירסומי הזה.

■ גם בבית ידיעות אחרונות נעשים בירורים. לפני חודשים פנה אישה-עסקים גיל גרטי פריד, בעל זיכיון לאירגון תחרותי-יפני עולמית בכמה מדינות, אל כמה מעיתונאי הצהרון והשבועון לאשה. והציע להם נסיעה על חשבוננו לפולין כדי לסקר את התחרות הנערכת שם במיט גרת התחרות העולמית, המקבילה לתחרות מ'ס וויברס. שבית ידיעות אחרונות הוא נציגה בארץ. נוני מוזס, מנכ"ל ידיעות אחרונות, הטיל וטו על הניסיעה, מגימוקים של אתיקה מיקצועית. הוא טען שכתבים לא יטוסו לחו"ל על חשבון המזמין, מה גם שגיל גוטפריד נותרה

התנועה המזרח אל השלום.

■ אחרי שעשה קאריירה כגיידול תנינים וביהלומים, החליט אלון תבור, בנם של העיתונאים אלי תבור ושולה יריב לעשות הסבה מיקצועית. תבור בן ה-30 משווק בכל הארץ דג פורל מעושן, מעדן חדש של אחר מקיבוצי-הצפון.

■ העיתונאי גלביץ (ג.ג. עיטור) עיטור הוזמן לפסי-טיבל-הסרטים במסוקו. עם הגיעו לכירת ברית-המועצות שוכן במלון רוסייה הענקי, בן 5000 חדרים. עיטור רצה לפי-רוט את כספו, אך גילה במהרה שהפער בין השער הרישמי לבין שער השוק השחור גדול מאוד. בשיחה עם עמיתים-למיקצוע הוא גילה שקיים מחיר יותר גבוה לדולר. עיתונאית ממדינה ערבית שכנה, שישבה לצידו באי-רוחת-הערב, גילתה לו שעובדי השגרירות של ארצה משלמים סכום גבוה יותר. עיטור נתן לה כמה עשרות דולרים, כדי שתפי-רוט אותם לדוללים בשער הגי-בוה.

■ המלחין והזמר מיקי גבי-ריאלוב הופיע לפני צעירים על סף גיוסם. כששר את השיר "סע לאט, צעקו לו מהאולם, מה לאט? יש לנו עוד שלוש שנים, אנחנו רוצים שזה ייגמר מהר, לא לאט" כשהופיע בבאר-שבע ושר את השיר סבלנות, מוחק, סבלנות צעקו לו מהקהל שזאת הסיסמה של תושבי באר-שבע, שלמדו את מידת הסבלנות משכניהם הבי-דווים.

■ לפני שנה וחצי רעש וגעש עולם-האופנה הישראלי, כש-אישה-עסקים איציק ויטנר-סקי, הבעלים של מיפעל-האופנה ג'י.צ'י, ברח מהארץ בהשאירו אחריו חובות רבים. לפני שלושה שבועות הוא חזר ארצה במפתיע, דרכונו הופקר במיטרה וכעת הוא נמצא במסאומתן להתחרות חובותיו.

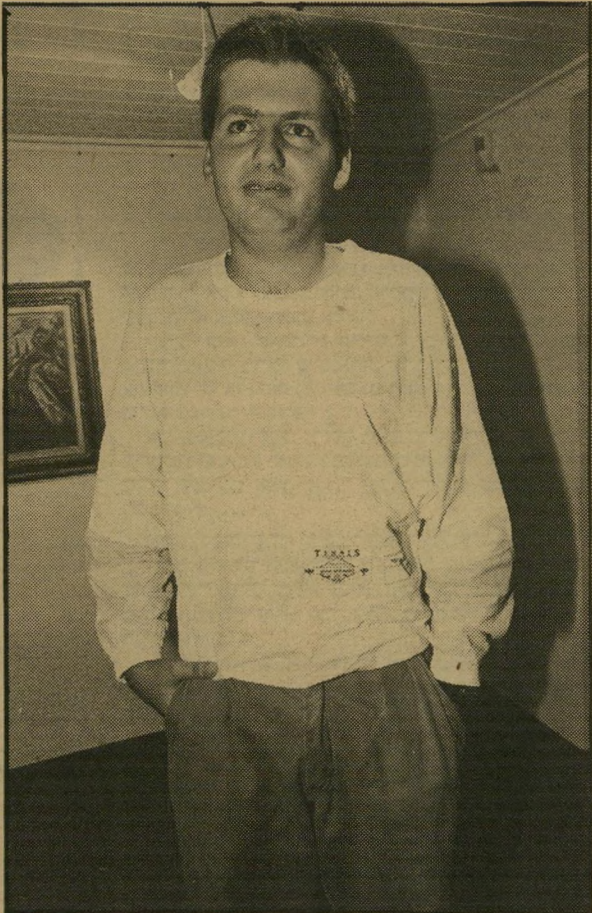
■ "לקראת סיום כתיבת הספר, היתה לי התנסות מינית ראשונה", זאת גילה סער דניאלי בן ה-15, בנה של פרידה דניאלי, שסיפרה להתבונן זה לא פיקוק הפך לשלאגר אצל בני הטיפש-עשרה. את הווידוי הזה נשא סער לפני כמה חברים של אמו במסיבה שהיא ערכה בפאב אופנתי.

■ מלכת-היופי לשעבר אילי-נה שושן זוכה בביקורות שליליות ביותר על התנהגותה כפי-רשת פנטהאוז. ועל הופעתה בח' זה חשף בסרט דואר צבאי חוף אילת של דובי גל. גלילה אלי-בין נשאלה לדעתה ואמרה שאי-חרי שהיא ראתה את תצלום הח' זה של אילנה שושן בעיתונות המקומית, היא מבינה שהיא לא הפסידה מכר שהיא לא לקחה את שושן לצילומים.

■ מי שהיה שר-אוצר בממשלה הקודמת, משה ניסים, סיפר השבוע לחברים שהוא בכ' לל לא מתוסכל מהעובדה שאינו מכחן עוד כשר-אוצר. כשנשאל

השני של העיתונאי, מפרשת יחסיו עם העיתונאית סימה אלה (בצילום משמאל). השניים נכחו בערב שהוקדש לצאת קובץ מאמרים של בכר, שנפטר לפני שנתיים באופן פתאומי מדום-לב.

ניחוד בכר בן ה-21, בנו הבכור של העיתונאי המנוח ארליה בכר מנישואיו לאנה בכר, עובד בארכיון של העיתון "ידיעות אחרונות". בועז בכר בן ה-5 הוא בנו

אלי דסל, העולם הזה

אם הוא רואה עצמו אי פעם כשר עמדי-פשרה לתפקיד ראש-הממשלה, השיב השר שהוא אינו מתאים למשרה הזאת.

■ חברה-כנסת **אברהם רביץ**, ראש סיעת דגל-התורה בכנסת, גילה השבוע שגם הוא אוהב לשחות. חברי לכנסת חשבו שהוא מתכוון למישהו, אך רביץ תיקן אותם וגילה שגם לתרדים יש בריכות-שונות, אם כי הנשים והגברים מתרחצים בהן בנפרד.

■ חברה-כנסת **יעקב שמואי**, נציג הליכוד במחוז רות, סיפר השבוע כיצד נבחר הצוות שיעמוד בראש המשרד על הבחירות בהסתדרות. שמואי אמר שבחר בבני בגין כישר ראש מטה-הבחירות, בגלל הפרולאיות הרבה שלו בסדרות לרשויות המקומיות. את חבר הכנסת **עובדיה עלי**, ראש עיריית עפולה, הוא סבר כי הוא רואה בו את אחד מחברי הקודים ביותר, והוא בטוח כי את תת אלוף (מיל') **רמי דהתן**, מי שהיה מועמד הליכוד בסדרות לראשות העיר חיפה, הוא סבר בגלל כושר האידגון הנדיר שלו.

השר עזר וייצמן, שעמד בקירבתו. סרוסי הגיב בביטול, וסירב להצטלם עם השר. וייצמן חש שלא בנוח והגיב אף הוא בסירוב לכתבת. מאוחר יותר נודע שסרוסי לא זיהה את וייצמן, אך מקור רביו הבהירו שאין הוא מצטלם למען העיתונות. כעניין שבעיקרון.

במשך שניות ארוכות.

■ המיוזחן הפרופסור **חיים שקד**, שהיה דיקן הפקולטה למדעי-הרוח באוניברסיטת תל-אביב, נמצא כבר שלוש שנים בארצות-הברית. שקד נקרא ארצה ברחיפות כדי לנהל את מכון שילוח. כששמע את מה שמוצע לו סירב לקבל את המישרה המוצעת, אך במקום זאת הוא יחזור ללמד באוניברסיטת תל-אביב ובמקביל ימשיך להרצות באוניברסיטת מיאמי.

נעמי רון זוהר אהליאב ■

סיום תפקידו כאלוף פיקוד-הדרום. האלוף קיבל את פניהם של 500 קצינים מפיקוד-דרום, ששרתו עימו במהלך שלוש השנים שבהם היה אלוף הפיקוד. בין המכורים היו שרי-הביטחון **יצחק רבין**, הרמטכ"ל **דן שומרי**, ראש עיריית רמת-גן **צבי בר** והברון **מוטי גלעד** שאמר ש"אציק מרדכי בגימטריה זה פיקוד מרכז חי". עורר-הדין **אמנון גולדברג** ניגש לברך את האלוף ואז הסתבך חפת החולצה שלו בדרגותיו של מרדכי והוא לא הצליח להשתחרר.

אדוארד סרוסי איל-ההון היהודי המתגורר בלונדון, עשה מאמצים בלתי-נלאים כדי שלא להיקלט בעדשת המצלמה. כעבור כמה דקות ניגשה אליו כתבת ירושלמית, שלא היתה עדה לסצינה, וביקשה לצלמו בחברת

המולטי-מיליונר חובש-הכיפה, ששמו עלה לכותרות בשנים האחרונות בקיבוצות רכישת "הבנק הבינלאומי", הגיע ארצה בחברת אשתו השנייה, שהיתה בלי ספק האשה האלגנטית ביותר במסיבה רבת-משתתפים שנכחו בה פוליטיקאים ואנשי-כספים רבים. למראה לבשה, לפחות, אין ספק שעיסקת-הבנק היתה משתלמת ביותר.

אלי דסל, העולם הזה

יורם רבינוביץ בנו של שר-האוצר המנוח ומי שהיה ראש עיריית תל-אביב, יהושע רבינוביץ, קיבל לפני שנתיים זיכיון לפתיחת מיסעדה בדיזינגוף-סנטר. לדבריו ניסו שותפיו לנשלו מזכויותיו, וכעת הוא נמצא במאבקים משפטיים אינטנסיביים, שהגיעו לבית-הדין הגבוה לצדק.

שבועיים חל מהפך, קישוני טוען שפלאטור-שרון הונה וגזל אותו. לפני שלושה ימים הם נפגשו לצורך העניין בביתו של חבר משותף. קישוני החל משתולל ומאיים על פלאטור-שרון. נראה שהסיפור ביניהם ייגמר בבית-המשפט.

■ עוברי-אורח, שעברו באחד הערים ברחוב בן-יהודה בתל-אביב, הופתעו לראות את הפליי-בוי לשעבר **רפי שאולי** מזנק מעל לגדר הפונה לרחוב ועובר לצידה השני. מי שהתעניין יכול היה לגלות שאחיו, **דדי שאולי**, חי חיי חסר לוויה השני עם כלבו, רועה גרמני, כדי שיעזור לו באלוף הכלב.

■ כל צמרת המטכ"ל חגגה עם האלוף **אציק מרדכי** את

■ מזכ"ל ההסתדרות, **ישראלי קיסר**, נשאל על-ידי המר-איתן **דנציג** כיצד הוא מסביר את העובדה שבמים אלה של מיתון ואבטלה מאות אלפי ישראלים נוסעים לחו"ל. קיסר השיב בהתברחות שמי שלא גומר את החודש בארץ נוסעים לגמור אותו בחו"ל. קיסר גם סיפר שכל בוקר הוא משחק טניס, ואת כל העצבים שלו הוא מכניס בכדור, במקום בליכוד.

■ במשך השנה האחרונה נר-או איש-העסקים **יאיר קישוני**, בעל חברת ייבוא-אפנוניים, ואיש-העסקים **שמואל פלאטור-שרון** במיסעדות שונות בתל-אביב, כשהם רנים תמיד בעסקים. השניים אף הגדירו עצמם כחברים טובים ביותר. לפני

פסוקי השבוע

- בעל "שטיינבר" מל", הח"כ לשעבר אב"רהם שפירא: "מדינת ישראל היא כמו קפה - או בוא, או נס!"
- פרקליט **ניר-דור** קי, על עדות-אומי שלי לית שנתנה על אחד מלקוחותיו: "להיות אדם רע זה לא עבירה על ה"חוק!"
- הסכסכולוגית ה"ד"ר רות וסטהיימר: "אני רוצה לראות גבר שי לא חושב על מין, כשהוא רואה את אשתו עם ש"דיים חשופים!"

**הדיון על
הבעייה העיקרית
שלנו נדחה
בשאט'נכש**

הלאום: ישראל הדת: יהודית

(גם לחלום יש גבולות), ועליכן יהיו בארץ ישראל השלמה גם צברים עוקצנים וחמודים דוברי-עברית לא-יהודיים ללא אזרחות. זה לא אפרטהייד, כי יש מעבר מדרת לדת, מעבר

נוסחה זו באה פעם מהוגים הקרויים "לאומיים", בניגוד לחוגים הידועים בשם "ארץ-ישראל העובדת". ואילו כיום רבים מיוצאי ארץ-ישראל העובדת הצטרפו למפלגות שאין להם כל תוכנית מדינית, אולם יש להן נוסחת-פלא: סיסמה גורפת: ארץ-ישראל-שלמה. מה פירוש סיסמה זו?

בראש וראשונה זו תגובה ספונטאנית או לא-כליכך ספונטאנית לסיסמת אנשי שלום עכשווי: "שלום-תמורת-שטחים". שתי סיסמות מות אלה אינן מעוגנות בתוכנית מדינית כלשהי, ומבלי לנקוט עמדה במחלוקת ביניהן, ניתן להסכים מיד כי יש צורך בתנועה לאומית על-מפלגתית, שתאחד את קרעי האומה ותמנע את הסיכון של מלחמת-אחים.

מתקבל הרושם שיש תיקון: ארץ-ישראל-השלמה מול שלום-תמורת-שטחים: חסידי האינטרס-הלאומי מול אוהבי-השלום. ומה יעשה אדם כמוני, אדם החרד לאינטרס הלאומי מי והשואף לשלום כאחד? מה יעשה אדם כמוני, הרואה בשלום אינטרס לאומי חיוני? מה הבחירה, בדיוק?

אין כאן בחירה כלל, ועליכן אין המחלוקת אמיתית. שכן לא לאלה ולא לאחרים תוכנית

מצב אומלל: שום בעייה פוליטית אינה ניתנת לפיתרון יציב, לפיתרון של ממש, לפיתרון לטווח של יותר מיום-יומיים או שבוע-שבועיים. מראשית קיומה חיה ישראל מהיר אל הפה. וזאת משום שבישראל יש סיי רוב מלא לרון בבעיות-יסוד, ובלי דיון כזה אין אפשרות לתכנן יומה מדינית.

קודם כל חייבים להחליט מי שייך לאומה, ומי יהיו בניה ובנותיה מחר ומחרתיים. מדוע יכולים צרפתים להיות גם קאתולים וגם מוסלמים, או גם יהודים? ומדוע רשאים אמריקאים להיות גם נוצרים וגם יהודים? ומדוע יכולים יהודים להיות גם צרפתים או גם אמריקאים, אבל ליהודי ישראל אין ברירה אלא להיות רק יהודים?

מדוע הם לא יהיו גם ישראלים וגם יהודים? למה לא אהיה אני גם ישראלי וגם יהודי? משום שאני יהודי אחרים, שיהיו גם ישראלים וגם מוסלמים: זה כבר לא יתכן, לדעת כמה אנשים.

הדיון נדחה על הסף בשאט'נפשו ובכל מיני נימוקים ותורצים. התרוץ החזק ביותר הוא שיש חוק נגד כל התחייבות לצמצם השאלה: יש "חוק מיעארי", האומר כי על כל אישי-

פרופ' יוסף אגסי

הציבור בישראל להסכים מראש כי ישראל שייכת לעם היהודי בכללו. שכן מכך נובע שאין ישראל שייכת לישראלים, שהאומה הישראלית אינה בנמצא. שאין לרון בשייכות לאומה הישראלית.

אסור בישראל לשאול מיהו ישראלי. מותר רק לשאול מיהו יהודי.

האם זה פירוש "חוק מיעארי"? אולי. אך חוקים ניתן לשנות.

התרוץ הכן ביותר נגד הצורך לרון בשאלת-היסוד של הזהות הלאומית הישראלית הוא הטיעון כי הזמן פועל לטובתנו. כידוע, הזמן חולף ללא השב והזדמנויות מוחצות. גם מי שאומרים כי הזמן פועל לטובתנו אינם מכחישים זאת. מטרות היא רק להציע שלא נדון בבעיות קשות, וביניהן בעיות-היסוד של ישראל, וביניהן בעיות הזהות הלאומית הישראלית (מיהו ישראלי?), תוך תיקוה שהמצב ישתנה, תחול התיישנות הבעיות הקשות, והן תרדנה בטובן מסדר-היום.

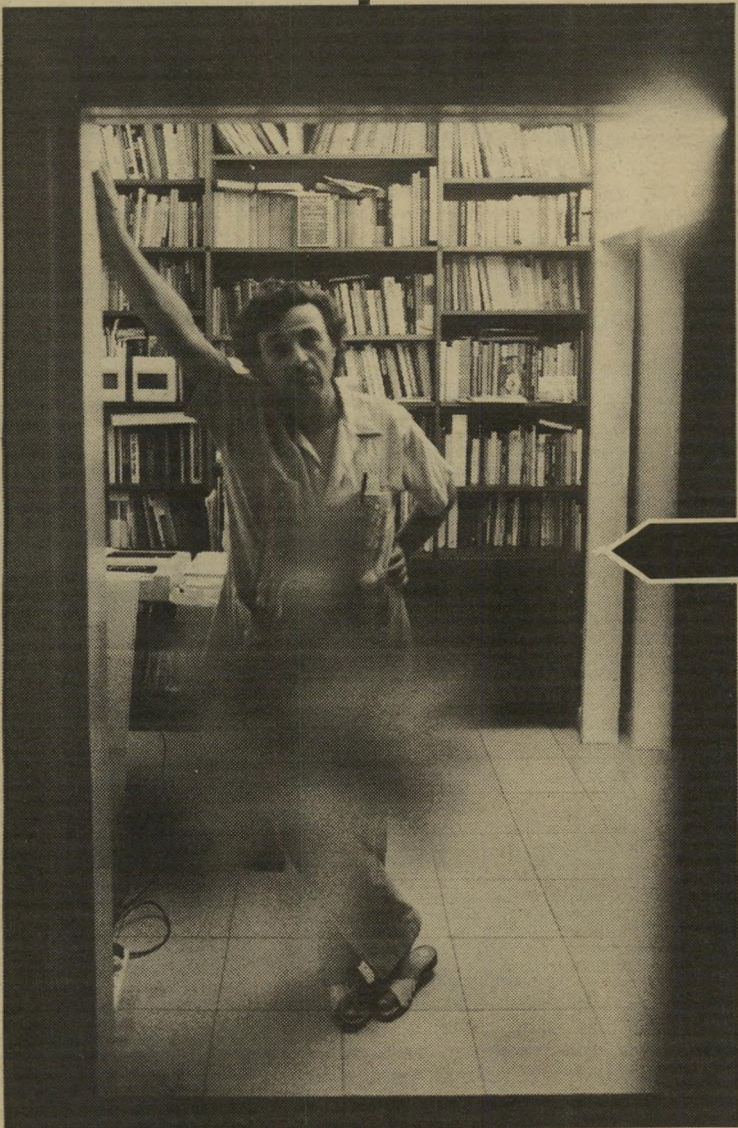
בדרך כלל מחיר ההתעלמות מבעייה עשויה להיות גבוה עד מאוד: יותר שכית המצב שבו היעדר פיתרון יזום מאפשר קבלת פיתרון כושל, כפי שנקרא בשפת-המחשבים. מתקבל הפיתרון הקל ביותר לביצוע. ובדרך-כלל זהו הפיתרון היקר ביותר במחיר של ויתור על פריטים חיוניים של האינטרס הלאומי.

הפיתרון הנחו ביותר אך גם היקר ביותר היה להפוך את ישראל בלא משים ובהיסח הדעת, למדינה דו-לאומית דה-פאקטו. והמחיר הגדול ביותר הוא דמוראליזציה כללית, בצורת הבעייה הדמוגרפית.

נוסחת

קסם

ש כיום המקוים שחלק ניכר מבעיות היסוד תיפתרנה מאליהן, כאשר הבעייה הדמוגרפית תיפתר מאליה. הם מקוים שזו תיפתר מאליה בעזרת נוסחת-קסם: ארץ-ישראל השלמה.

קסם נוח העיר

מדינית כלשהי. יש תוכנית-פעולה: דרישה להתנחלויות ויותר נשק למתנחלים, ליד קשה, להמלצה לטראנספר, אם אפשר. יש תוכנית-פעולה אחרת: דרישה להתאפקות, להבעת נכונות לשלום גם תוך ויתורים טריטוריאליים.

יש רושם של ניגוד, של ניגוד בין הדיעה הקשוחה שאסור להסכים לשום ויתור טריטורי-ריאלי ובין הדיעה הוותיקה, שיש לוותר על הרבה, ובכלל זה על שטחים, כדי לחתום על כל חוזה-שלום שאולי יוצע לנו.

אך זה אינו ניגוד: איש אינו מוכן לוותר מעבר לנקודה זו או אחרת — והשאלה היכן הנקודה, תקבל תשובות שונות בתנאים שונים. כל-אחד מוכן לוותר על משהו, אף על טריטוריה, תמורת פיצוי נאות — ושוב פרטי הוויתור והפיצוי תלויים בנסיבות.

נשארו השאלות הנקובות: באילו תנאים? איזה ויתור? תמורת איזה פיצוי? וקשה ביותר: השאלה הפרוצדורלית: מי ינהל את הדיון? ובאין תשובות ברורות, אין מחלוקת.

צברים

עוקצנים

ל אנשי-ארץ ישראל השלמה יש חלום — חלום יפה. נשאלת רק השאלה מי לדעתם, סליחה, בחלומם, יאכלס את הטריטוריה הלאומית?

בתחום החלום אין לדקדק. בארץ-ישראל השלמה, בארץ-ישראל הגדולה, ודאי יהיו הרבה אורחים, וחלקם ישהו בה כמשך תקופות ארוכות. יהיו בה גם הרבה תושבי-קבע זרים, כפי שהיום כה הרבה ישראלים יושבים קבע בנכר. נניח לאורחים ולתושבי-הקבע ונשאל, מי יהיו האורחים, ומי יהיו בני הלאום במדינה החלומית, הנכספת? האם כל אורחי המדינה הנכספת יהיו בני לאום אחד, או האם יישבו בה בני שני לאומים?

תמונה אחת: אין בארץ-ישראל השלמה אורחים שאינם יהודים. יש בה תושבים זרים שאינם יהודים, והם יקימו מישפחות כמוכן

יותר חופשי מאשר המעבר מגזע לגזע; אבל זה בהחלט קרוב לאפרטהייד, לפחות בעיני העולם הנאור.

תמונה אחרת: יהיו בארץ-ישראל השלמה אורחים לא-יהודיים, שלא יהיו בני הלאום, ולא ישרתו בצבא, ולא יקנו בתים בלב תל-אביב. הם גם לא יביאו הרבה ולדות לעולם, או שחלק מילדיהם יחוייבו לעזוב ולהשתקע בארצות אחרות. אולי נוכל לגייס את יהודי אמריקה כדי ללחוץ על השלטונות שם, להעביר חוק של מתן זכויות-יישבות שם לכל ישראל-שאיננה יהודי ושל שלילת זכות זו מישראל-יהודי ואף מיהודי שגולד ברברית המועצות.

תמונה שלישית: יהיה בארץ-ישראל השלמה רוב לא-יהודי.

נראה לי ברור שפיספסתי: לא הצלחתי לתאר את החלום של ארץ-ישראל השלמה; (המשך בעמוד 20)

**אין משמעות
לוויכוח בין ארץ-ישראל השלמה
ושלום עכשיו**

פנענע חמור מאוד

הנאמנים לארצם ושבייטנות שלהם מניפים את דגלי ישראל ושרים את כל-עוד-כלבב.

האיש שניסה לברוח

אברהם שטרן נהרג בידי שוטרים בריטיים כאשר התגלה בדירת-גג בתל-אביב. הם ירו בו במקום, מפני שבעיניהם היה משתף-פעולה עם הנאצים וטרוריסט מסוכן. רישמית הודיעו כי האיש נורה בשעה שניסה לברוח. אצלנו קראו לזה רצח. מאז אני אלרגי לסיפורים על אנשים הנהרגים בשעה שהם מנסים לברוח.

סיפור בעיתונות: ארבעה אנשי שב"כ במכונית בעלת לוח חיות-זיהוי מהשטחים הכבושים ויהו ברחוב ברמאללה צעיר הירוע כפעיל האינתיפאדה. לפי ההודעה הרישמית, האיש ניסה לברוח, נורה ונהרג. באמת.

הפיתרון

השתתפתי בסימפוזיון שנערך בירושלים לזכר צבי דויטש, פעיל-שלום בולט שנפטר ממחלת הטרשת. הנושא היה הפאשיזם, וכמה פרופסורים, מומחים למיקצוע, דיברו על הפאשיזם בגרמניה וביפאן בזמנו. ממני ביקשו לדבר על סכנת הפאשיזם בישראל.

אחרי ההרצאות בא תור השאלות וההערות. הקהל היה מצומצם, וכלל כמה מן הראשים הטובים ביותר בקהילה האקדמית.

אחרי שהתווכחנו על האפשרות שהפאשיזם ינצח גם בישראל (הבעתי את דעתי שיש לכך סבירות נמוכה, אף שהסכנה קיימת) קם בירמן באולם ואמר: "אני בכלל לא מודאג. שתי המדינות שבהן ניצח הפאשיזם, גרמניה ויפאן, הן כיום מעצמות כלכליות גדולות. גם איטליה פורחת. אחרי שהפאשיזם דחף אותן למלחמה והן נצחו, הן קמו מההריסות וחוללו גם כלכלי. אולי זה גם הפיתרון שבכילננו".

אמא קיקא

קראתי בעיתון מודעת-אבל לזכר נלי קיקא, וזה העציב אותי.

אני רוצה להצדיע לזיכרה.

באמצע שנות ה-60 היכרתי בטיסה לפאריס ריילת בשם שרה קיקא. בו במקום התאהבתי בחיך הוורד שלה — חיך שופע של אדם אוהב-בריות, האוהב לתת לוולות.

שוחחנו בשעת הטיסה, והכטחתי לבוא איתה למוסיאון הלובר. זה כשלעצמו מעיד על כוחה-שיכנוע שלה, כי מעולם שרה הייתי בלובר לפני ואחרי כל.

אחרי-כך היא נישאה לכלכל ארנע, איש הגון וקשוח, ושרה קיקא הפכה שרה ברורמן. אחרי-כך התגרשה, והיא הפכה שרה רמון. אז גם היה לה רעיון מבריק: מכיוון שהרבה הגורם לה הכייהי הרבה הנאה בחיים הוא לתת מתנות לאנשים, מדוע שלא תהפוך זאת למיקצוע ותפתח חנות למתנות? כך עשתה.

כעבור כמה שנים פגשתי את שרה רמון בחברת המדען הנודע, הפרופסור מיכאל סלע, גשאי מכון ויצמן. השניים נראו לי כזוג-יונים, והייתי בטוח שהם ירידים ותיקים מאוד. הסתבר כי נפגשו בראשונה כ-20 דקות לפני זה. כעבור כמה ימים התחתנו. שרה קיקא הפכה שרה סלע. השדכנית היתה לילי שרון, המצטיינת בכגון אלה.

אחרי-כך הוזמנתי כמה פעמים למסיבות במכון ויצמן. שרה סלע הגיעה לשיאה כמארחת. גדולי הארץ וגדולי העולם נפגשו בבית-הנשיא במכון.

בכל אותן המסיבות, בין השרים והאישים הבינלאומיים והסופרים והמדענים המפורסמים, ישבה לה בשקט אשה קשישה, שהיכרתי אותה כשאך היכרתי את שרה סלע. היתה זאת אמה, נלי — אשה פשוטה, עממית, חכמה, שפירנסה לבדה את בנותיה במשך שנים ארוכות וקשות בעבודתה כתופרת. היא נולדה במצרים. אביה של שרה היה גורגי (ולא גרוזיני, כפי שהעיר בצדק ח"כ אפרים גור) ושמו היה קיקאשווילי.

מכל התכונות היפות של שרה סלע, זאת נאתה לי התכונה היפה ביותר. היא דאגה לשתף את אמה בכל הנשפים והמסיבות של גדולי האומה בביתה. נשים אחרות השאירו את אמהותיהם מאחורי הקלעים, כשערכו מסיבות למיזמי. לא שרה.

חיכבתי מאוד את נלי קיקא. בשנים האחרונות היתה לה נחת רבה מבנותיה, שפצתה אותה על הימים הקשים.

השווה משהו בורח מהתפקיד. נשאר רק העץ העלוב ביותר, שאין לו טעם ואין לו ריח, שאין לו דבר מלבד תאוות-השילטון. והוא הופך לנשיא גדול.

קייטנות האינתיפאדה

נניח שבימי המאבק שלנו היה איש-לח"י נוחת בגילשון בלב מחנה הצבא הבריטי בסרפנד, הורג כמה חיילים ונהרג במקום. מה היינו מרגישים כלפיו?

אני משער שגם הפלמ"חניק הקיצוני ביותר, שונא לח"י, היה משתאה מול גבורת האיש ומזדהה עימו. יתכן שיצחק שדה היה מקדיש לו רשימה במדורו מסביב למדורה, ואומר שאמנם אינו מסכים לדרכו, אך שהוא גא ביהודי המסוגל למעשה כזה.

אילו היתה חברת-אצ"ל מגיעה במכונית-תופת לשער

המיפקדה הבריטית ומפוצצת את עצמה, היו גם הגדולים שבין שונאי-הפורשים מצדיעים לה בליבם. מי יודע, אולי היה גם נתן אלתרמן מחבר שיר לזיכרה.

מחשבות אלה חלפו בראשי כאשר קראתי על "קייטנות האינתיפאדה".

שמו שמיים! לאן הגענו בקייטנות לילדים ערביים, אורחי ישראל, סומנו האוהלים בשמותיהם של הפלסטיני מליל-הגילשונים, המחבלת שנהגה במכונית-תופת בשער מטולה וכו'.

מתאכדים שהרגו יהודים. גרוע מזה: הילדים היו שרים בכל בוקר ב"לאדיו בילאדיו" (ארצות ארצות) לך כל ליביו) שהוא מעין ההימנון הלאומי הפלסטיני.

ואולי — או לעיניים שכך רואות — הונף שם גם הדגל הלאומי הפלסטיני.

זה נורא. אבל נמצא לזה פיתרון. קצין חרוץ במיטרת הגליל פתר את הבעיה ועצר את מי שצריכים לעצור. כמה טוב שיש לנו קציני-מיטרת חרוצים, המסוגלים לפתור בעיות היסטוריות. מעשה קולומבוס בביצה.

אבל מסופקני אם הפיתרון הזה אכן יחסל את הבעיה. והבעיה היא אמיתית ועמוקה.

ילדים וזקוקים לגיבורים לאומיים. מיהם הגיבורים הלאומיים של ילך ערבי בישראל? יוסף טרומפלדור, הגיבור מתלחי? (טוב למות בעד ארצנו, יופטואיומאט!) יהודה המכבי? בריכוכבא?

ברור שאי-הגילשונים ונערת-התופת, שהקריכו את חייהם למען עמם במשימות-התאבדות, מדברים אל ליבו. הרי הם בני-עמ.

איוה שיר ישירו? כל-עוד-כלב-כפני-הנפשי-היהודי-הומיה? איוה דגל יניפו? דגל בעל פסית-כלת של טלית יהודית ומגן המלך דוד?

אזרח ערבי בישראל יכול להחליט, על דרך ההגיון, שהוא חי כאן, שעליו לשלם מיסים ולשמור על הסדר, להיות נאמן למדינה ולחוקיה. החלטה רציונלית, נבונה ושקולה. כמעט כל האזרחים הערביים בישראל חושבים כך.

אבל מה ביחס לרגש? מה ביחס להרגשת-השייכות? מה ביחס לגאווה האישית והלאומית, שכל אדם וכאי לה וזקוק לה?

האמת הפשוטה היא שלא הנחנו לשום אזרח לא-יהודי בישראל לחוש שהוא שותף במדינה, גם אילו רצה בכך. החוק אומר שזוהי "מדינת העם היהודי", ואינו מזכיר כלל את קיומו של ציבור גדול מאוד של אזרחים בעלי לאומיות אחרת. כל איש-ציבור ערבי, המבקש להקים רשימה בבחירות לכנסת, חייב להסכים לקביעה זו.

יש חלל בליבו של כל אזרח ערבי בישראל. ושל כל ילד וילדה, נער ונערה, על אחת כמה וכמה.

אם ישראל רוצה למלא חלל ריק זה, עליה לשנות לחלוטין את גישתה לאזרחיה הערביים. לא, חוששני שגם קצין המיטרת השאפתני ביותר בגליל לא יעזור.

יעזור רק השלום. אז יהיה מצבם של האזרחים הערביים בישראל כמצבם של האזרחים היהודיים בארצות-הברית,

עברתי השבוע חווייה כבירה. נחקרתי על-ידי היחידה לחקירת פשעים חמורים, נחשד של ביצוע פשע חמור.

לא הלבישו לי שק על הראש, לא העמידו אותי תחת מיקלחת של מיקר, לא בעטו בי בחלקים העדינים ואף לא הרביצו לי. גם לא איימו עלי שיאנסו את אשתי, ולא שמו אותי בתא מלא ליוול ו/או צוואה.

שוטרת נחמדה מאוד, רס"ר יפה סוויסה, הביאה לי כוס-קפה והודיעה לי שאני מואשם בכך שבניגוד לחוק למנוע-טרור, ותוך הוזהות עם הטרור, נפגשתי עם איש הממלא תפקיד באירגון-טרור, אחד יאסר ערפאת, בתוניס, בפברואר 1988. כהוכחה לכך היה בתיקה גליון של השבועון הגרמני שטרן, ובו תמונות שלי עם ערפאת הנ"ל.

אזרח ישראל מסויים, שאין לי הכבוד להכירו, הלשין עלי. כלומר, הביא למיטרת את השבועון הגרמני, שנפוץ ביותר ממיליון עותקים. הוא לא הביא את גליונות העולם הזה, שבהם דיווחתי בהרחבה רבה על המסיבה.

אחרי שהוזהרתי כחוק שאיני צריך להשיב, מסרתי לרס"ר סוויסה יפה את ההודעה הבאה, מרצון חופשי ובלי לחצים גופניים מתונים.

"השתתפתי ביום ה-5 בפברואר 1988 במסיבת-עיתונאים בינלאומית עם מר יאסר ערפאת בתוניס. זה היה במיטרת המותר על פי הפקודה למנוע-טרור.

"אני רואה בהגשת התלונה נגדי מעשה של פרובוקציה פוליטית, ועלי-כן אני מסתפק בהצהרה זו ואגיד מה שיש לי להגיד בבית-המישפט, אם יהיה צורך בכך."

נשאלתי כמה שאלות, והשבתי על כולן: "אין לי מה להוסיף להודעה הנ"ל."

זהו. הוחתמתי כחוק על ערכות עצמית בסך 1000 ש"ח, והתחייבתי חגיגית להופיע במיטרת או בבית-המישפט ככל שאדרש.

אחרי חצי שעה הייתי בחוץ. איוה מזל שאני לא ערבי!

וגם אדם איום

מי היה מאמין!

פראנקלין דילאנו רוזוולט, הליברל הגדול, האיש שהציל את ארצות-הברית מהתרע-הרעב ואת העולם מזוועות הנאצים — גזען? אנטי-שמי? שקרן? רמאי? ובכן, כך אומר ג'פרי וורד, שפירסם זה עתה ביוגרפיה של האיש.

וורד היה דווקא מעריץ גדול של רוזוולט. כמו רוזוולט, לקה בשיטות-לירדים, ומכאן ההודעות עימו. לכן גם החליט לחקור את תולדות-חייו. ובכל שחקר, כן השתנה רוזוולט לנגד עיניו.

הוא קרא מיסמכים סודיים, שמע הקלטות סודיות, ראיון מכרים. והתוצאה כנ"ל.

רוזוולט, כך מסתבר, תמיד הבטיח לכל אדם מה שרצה, ומעולם לא קיים הבטחה אם יכול היה להימנע מזה (נשמע מוכר). הוא שיקר לאנשים במצח נחושה, לעיתים בלי כל סיבה נראית-לעין. מוכן שבגר באשתו הרגולה, אלינור, ככל הדרמנות, שתה לשכרה וחי ברמה גבוהה. לא בדיוק תמונה של "ידידה-עניים" ומגן "האיש הקטן".

רוזוולט

של "ידידה-עניים" ומגן "האיש הקטן".

אלא מה? אין כל ויכוח על כך שרוזוולט היה מגדולי הנשיאים של ארצות-הברית בכל הדורות. ענק לעומת רונלד רגן, שלא לדבר על ג'ורג' בוש.

"הוא היה נשיא גדול", אומר וורד, "אבל הוא היה גם אדם איום". והוא ממשיך להרהר בקול רם: "בגלל סיבה כלשהי, זהו האופי הנדרש מאנשים שאנחנו בוחרים בהם. אותן התכונות הנראות אצל אנשים רגילים כליקויי-אופי, הופכים פוליי-טיקאים לנשיאים טובים, ואף לנשיאים גדולים."

על כך שתי הערות:

ראשית, התיאוריה הישנה שלי (וחקאבנרי 2), האומרת שהמעלות והמיגרעות של בני-אדם הם אותן התכונות ממש, שני הצדדים של אותו המטבע. השקרנות, שהיא תכונה מכוערת, עוזרת לפוליטיקאי. שיגעון-גדולות, אנאיוס טר טאלי — כל אלה עוזרים לאדם להגיע למנהיגות.

שנית, התיאוריה הכי-ישנה של התנ"ך (וחקיותם 1), האומרת: רק האטר מכל העצים מוכן להיות נשיא. כל עץ

רוזוולט

לא הצלחתי אף לתאר את האוכלוסיה שלה. האופציות שהזכרתי אינן מן הנעצמות ביותר. ואכן רק בגלל הסיבה הזאת, בגלל הבעייה הדמוגרפית, לא סופחו השטחים הכבושים לישראל מייד אחרי מלחמת ששת הימים בשנת 1967, כאשר היה אפשר לספח אותם מבחינת החוק הבינלאומי ומבחינת דעת הקהל במערב, ואף מבחינת האוכלוסיה המקומית שהיתה לפני כן תחת כיבוש שנוא.

יש לי חלום

אולי אני עושה מהומה על לא מאומה. מה מצוקתי? אחרי הכל, כבר הייתי ישראלי מאז שגורל הטריטוריה הבעייה היה מי ברצוננו שיהיה תושב, מי שיהיה אזרח, מי שיהיה בן הלאום? למה אנו שואפים מה החלום שחולמים הנועזים באשר לאוכלוסיה כזו?

יש האומרים שהציונות לא התגשם במלואה עד אשר כל היהודים יישבו פה, וכל הנושאים בים פה יהיו יהודים. יפה ואמנם, אזי תיפתר הבעייה הלאומית, שכן אז יהיה מותר ואף מומלץ לומר כי אנו גם יהודים וגם ישראלים, יהודים על-פי דת, על-פי השתייכות אתנית ודתית וקהילתית, וישראלים על-פי שייכות

ככני אותו לאום.

אך איך הופכים חלום למציאות? אם החלום מדיני, אזי ררושים צעדים מדיניים, החל מוויכוח ציבורי בשאלות לאומיות. ויש לשייך הלאום? מדוע יכול מוסלמי להיות אזרחי ישראל, אך לא בן-הלאום הישראלי? ומה המניין לכך? מה הסטאטוס החוקי של אזרח שאיננו בן הלאום? האם אסור לו לשמוע בחגי העצמאות? האם יש עוד פרטים שהוא מפסיד, מלבד השימחה הזו? ומה יעשה בן הלאום העצוב ביום העצמאות? האם ייחשב כאזרח ללא לאומיות?

הסופר א.ב. יהושע אומר שבן-הלאום מרגיש יותר שלמות בארץ-ישראל מאשר האזרח שאינו בן-הלאום. האם הרגשה זו היא עניין מדיני או תרבותי? האם הרגשה זו מעוגנת בחוק? כיצד רואת ממשלת-ישראל, וכיצד על ממשלת-ישראל לראווג לכך שהסופר הישראלי ימשיך להרגיש יותר בבית מאשר הסופר האחר? התשובה ברורה: הממשלה תסיפק יותר תמיכה לתרבותם מאשר לתרבות האחרים.

האם בכך תיפתר הבעייה? האם נסתפק בדרישה שהממשלה תתמוך בתרבות יהודית יותר מאשר בתרבות מוסלמית, יותר בתרבות עברית מאשר בתרבות ערבית? כל עוד הבנייה הדמוגרפית תמשיך ללחוץ לא יהיה בכך די, כמובן.

מיניין באים הכספים שנותן משה לוי

משה לוי ונחמן מנשה

נאשם לוי (עם פרקליטו, מרדכי)

גם ס'מם, גם עשה מעשה-סדום, גם הוריק

בת 19, שעברה כמטפלת בכנותו היתומות של לוי, ובעמוד-השדרה שלה נתגלתה מורסה מוזרה שלא היה לה כל הסבר רפואי, התחיל המעגל להיסגר. הרופאים, שניסו להבין את המחלה המוזרה של סוזאן, לקחו דגימות מהמורסה וניסו לגדל תרבית, אך לא הצליחו. שום חיידק או וירוס חרשני לא התגלה שם. כמויות גדולות של מוגלה נוקו מהמורסה, ולבסוף היה צורך בנייתו שגרם לפגיעה בחושי-השדרה. הצעירה היפה נותרה

דרור לוי תרם ללא ספק למה שקרה לו. דרור לוי גם אינו טלית שכולה תכלת. הוא הורשע ברצח קשישה תוך כדי שוד, ונשלח למאסר-עולם. אבל גם השופטים המחמירים ביותר לא היו גוזרים עליו עינויים דימוניים כל-כך, בתא הכלא שבו ישב עם משה לוי, מזריק-הנפט. לנאשם ולקורבנו יש אותו סם-המישפחה, לוי, דבר שאולי עורר בהם את רגשי-הקירבה הראשוני.

מדוע נתנו שילטונות הכלא למזריק הנפטי גישה חופשית לחומרים רעילים ולמזרקים? הרשלנות גרמה לאסון נוסף

אילנה אלון

משותקת ממותניה ומטה. אך גם אז המשיכו מורסות גדולות לפרוץ ברגליה, ולהתמיה את הרופאים. רק אחרי-כך התברר כי משה לוי המשיך להזריק חומרים שונים לתוך רגליה המשותקות, והיא לא הרגישה את הדקירות. בניסיון נואש לפענח את המחלה, שלחו הרופאים דגימה לחו"ל, כדי לברר אם מדובר באיידס, מחלה שאז רק התגלתה בעולם. אולם גם התשובה לכך היתה שלילית. כאשר התברר לרופאים כי הקשר בין שתי הנשים, אילנה וסוזאן, הוא הגבר המשותף שלהן, נשלח גם הוא לבדיקות רבות, כדי לברר אם אינו נושא מחלה קטלנית חדשה, אך מאומה לא התגלה אצלו.

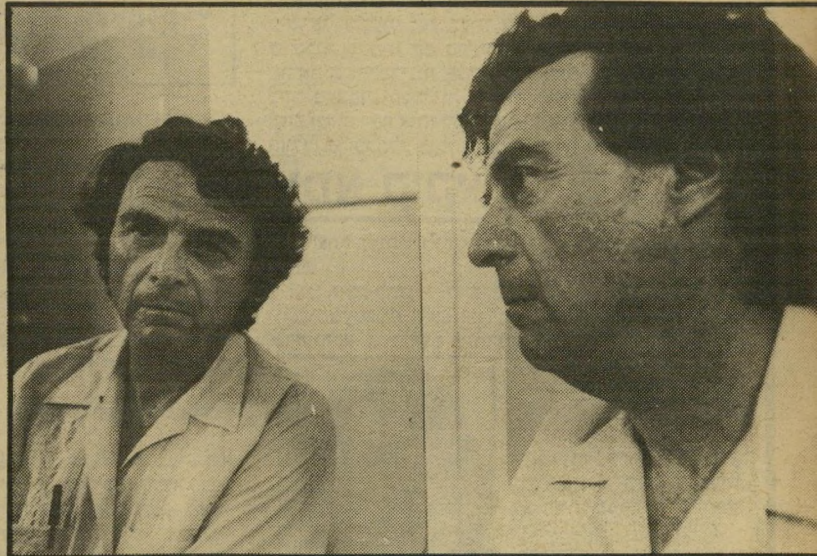
פריצת-הדרך באה בצורה הפשוטה ביותר. כאשר נוקוה אחת המורסות בגופה של סוזאן, הריח הרופא ריח-נפט. הוא שלח את הדגימה למעבדה, ושם אמנם נמצא נפט כמוגלה. מאותו הרגע נכנסה המיטרה לתמונה. ללוי היה כבר עבר פלילי, אבל רק בעבירות רכוש. בהיותו חשמלאי מוכשר ביותר, היה מתקין מערכות-אזעקה בבתי-עשירים. באחד המיקרים פרצו גנבים לדירה שבה הותקנה מערכת כזו, וגנבו אוצר של ציורים מקוריים יקרים מאוד. כאשר נתפסו הגנבים, הצביעו

משה לוי, מזריק הנפט, הוא בן 38. דרור לוי, ידיו הצעיר וחבר-רילתא, הוא בן 30. בין השניים נקשרו יחסי-רעות ככין אב ובנו. הם גם נהגו לכנות איש את רעהו "אבי" ו"בני", למרות שהפרש הגילים ביניהם הוא שמונה שנים בלבד. קשה לשכוח את משה לוי, האיש שנדרש לעונש החמור ביותר במדינת-ישראל, 46 שנות מאסר-בפועל. הוא הורשע בכך שגרם למותה של אשתו, אילנה, ולשיתוקה של ילדתו, סוזאן אמואל. הוא הורשע ב-1983 בעבירות הללו שביצע בדרך שלא היתה מוכרת עד אז. הוא הוריק לגשים חומרים שונים בשנתו, ובכך גרם להתפתחות מורסות נוראות בגופו.

כאשר רצתה אשתו, אילנה, אם שתי בנות תיו, לעזבו, התחיל להזריק לה נפט, וכאשר חלתה ואושפזה בבית-החולים, טיפל בה במי-סירות שהרשימה את הרופאים וקרוכי-המיש-פחה.

אילנה מתה בסופו של דבר ממורסות שהתפתחו בריאותיה. הרופאים נותרו חסרי-הסבר לסיבת-המוות, והתעלומה רדפה אותם זמן רב.

רק כאשר אושפזה סוזאן אמואל, צעירה

קום מות העיר

פרופסור אגסי

איך ירגיש א.ב. יהושע לא-יהודי?

דרושה ללאום לא רק טריטוריה ברורה, אלא גם שייכות לאומית ברורה: אם נחליט שלאומיות ואורחות כאחת מביאות איתן שרות צבאי וזכות-הצבעה למוסדות הלאומיים, יהיה המצב כבר יותר ברור. זה לא פיתרון מלא, אבל צעד קדימה: מי שלא אמין עלי כרי לשאת נשק לא אמין עלי כדי להצביע: הצבעה היא פעולה מדינית יותר חשובה מאשר החזקת נשק: גם טרוריסטים נושאים נשק, אך זה לא מקנה להם זכות-בחירה: חשיבות החזקת הנשק היא בלגיטימיות שלה, וזו נתונה בידי המחוקק.

כיצד אנו מכירים בזכות ישראלים-שאינם-יהודים לחוקק, אך לא לשאת נשק? כל-עוד לא נדון בשאלה זו, לא נבין כיצד יכלה לעלות בציבור הדרישה להעניק עצמאות צבאית ליהודים תושבי השטחים הכבויים, למרות שבכך יש סיכון של מלחמת-אחים.

אם נהיה ישראלים בלאומיותנו ויהודים בדתנו, אז בהכרח יהיו גם ישראלים בלאומיותם שאינם יהודים בדתם. זו הפרדה בין זהות דתית וזהות לאומית, שתביא בהכרח רבה ותיפתח פתח לפיתרון סביר. שכן זהות לאומית ברורה תאפשר דיון בשאלה הטריטוריאלית באורח יותר סביר ויותר שקול, שיאפשר חיפוש דרכים להשיג את מטרותינו הלאומיות, כולל שלום ופעולה בגבולות יציבים ובטוחים.

לארץ זו ולא לגולה ולא לפזורה, ללא אזרחות מדינה אחרת — שייכות לאומית היושבת בציון, בנים ובנות לאומה הישראלית. אם כך המצב, הרי שער שיבוא המשיח אסור לי להיות בן האומה, אבל מותר לי לחלום על ארץ-ישראל השלמה.

אני מודה. מדוע מותר לי לחלום על ארץ-ישראל השלמה, ולא לחלום על זהות לאומית? מדוע רק חלום זה שמור לימות-המשיח? מדוע אסור לחלום היום על ימות-המשיח, שבהם תהיה לי, לכל הדיעות, גם זהות דתית וגם זהות לאומית?

אני רוצה לחלום על זהותי הלאומית עכשיו. אני מסרב להשאיר את הלאומיות כמוגדר פול למי שחולמים על טריטוריה בלבד, ואני מרשה לעצמי חלום הכולל זהות לאומית: יש לי חלום. יש לי חלום שאני יהודי בזויות הדתית. והתרבותית והאתנית, ושאני ישראלי בזהותי הלאומית.

יש לי חלום שישאל תהיה מדינה יהודית, כפי שצפתה היא מדינה קאתולית — שחלק מבני האומה ומבנותיה לא יהיו שותפים לדת האומה, ושלא יהיה בליבול בין הזהות הדתית של האזרחים וזהותם הלאומית. בדרך כלל יהיה בן האומה גם בן הדת הלאומית. לא תמיד.

יש לי חלום שתבטל ההפליה בין ישראלים-יהודים לבין ישראלים בני דתות אחרות, שאלה ואלה יהיו אזרחים שווים-זכויות

צבי יצחק

תסריט

הדאגה האמהית

בטבע היא פרי

אינטרס קר של

נדאיות. אבל

יש גם מיקרים

אחרים.

תום ילדות הוא

יצור נחות, נחשל ומעל לכל — כוח-עבודה זול, הנדרש, בכל מצב ובכל תנאי לגלות הכרת-תודה, על כי נגאל בטוב-ליבה של המישפחה האומנת מקדרותו של בית-הי-תומים.

הורות בטבע

חסה האכזרי של החברה ליתומים הוא אחד המוטיבים הפופולאריים בספר רות. שנתו של מי לא נדרה מהתפוכות המרות שעברו על אוליבר טוויסט? היתום הוא לעולם הקורבן האיריאלי להתאכזרות ולניצול, כי אין לו מגן, וגם כאשר הוא נאסף על-ידי מישפחה אומנת, הוא נשאר לעולם בן-מישפחה נחות, משולל זכויות-ירושה, שהרי אין הוא נושא גנים מישפחתיים, ועל-כן אינו יכול להמשיך את שושלת המישפחה.

המעניין הוא שדווקא אצל בעלי-חיים בטבע, אשר התנהגותם מוכתבת על-ידי שיקולים ואינטרסים גנטיים, אפשר למצוא דוגמות מרתקות של דאגה וטיפול בתינוקות זרים. תופעה זו לא נחקרה דיה עד היום, אולי משום שהיא לא מתיישבת עם עיקרי התיאוריה המרכזית של הסוציוביולוגיה.

תיאוריה זו אומרת כי רפואת-ההתנהגות בטבע נוצרה כדי לסייע לבעלי-החיים להפיץ את הגנים שלהם במיספר גדול ככל האפשר. הואיל וכך, ציפור לא תהסס לסכן את עצמה כדי להרחיק טורף מקירבת קינה, מכיוון שארבעת הגוזלים שם מכילים מנה כפולה של גנים מכפי שיש לה. לפיכך, הסתכנותה אינה ביטוי לדאגה אמהית, אלא טאקטיקה קרה של הגנה על השקעתה.

בכלל, אוהבי-חיות לא יאהבו לשמוע את ההסבר הסוציוביולוגי לאהבה אמהית. ביסוד היחסים בין הורים לצאצאים בטבע קיים ניגוד-אינטרסים מובהק. הצאצא נושא אמנם את הגנים של הוריו, אך הוא גם יריבם למוזון, ובכך הוא גם מתחרה של אביו על לייבן של נקבות.

ניגוד-האינטרסים מתגלה כבר בתקופת הניקנות, הצאצא מנסה להאריך ככל האפשר

האסופית קווין סוליבן

בחיי שיפחה חרופה במישפחה אומנת מרר שעת, ואף-על-פי-כן, כשהגורל מזמן אותה בטעות לחוות "הגגות הירוקים" באבנולי הקסומה, היא מצליחה, למרות תנאי-ההפתיחה הקשים, לשמור על כבודה ועל יושרה ועל גאוותה ועל כנותה ועל חברות נאמנה ועל מסירותה כלפי אותם מבוגרים המעניקים לה כראשונה בחייה — חום, דאגה ואהבת-אמת.

ובאמת, איך אפשר לא ללכת שבי אחרי הדימיון המופלג שלה, הנושא אותה לקאמר לוט הקסומה, העורך לה מסע-הלוויה מפואר על מימי-הנחל, ושזור למענה, חרשות לבק-רים, עלילות רומנטיות והרפתקות מסמרות-שער?

הדימיון הוא אכן הידיר היתר-נאמן והיור-ת-קרב של אן שרלי, אך אין זה דימיון מופנם, חולמני ומנותק מהמציאות. פיית-הדימיון של אן היא דברנית כפייתית, המייצ-רת נאומים נמלצים, בקשות-סליחה והכאות-עליחטא — שכמותן אפשר לשמוע מנידור-גנים-למוות, רגע אחד לפני — וירויים נשג-בים, הצהרות מלודרמתיות ("חיי הם בית-קברות לתיקנות"), קביעות קורעות-לב (שע-רי הוא "הסיפור העצוב של חיי") ועוד כהנה וכהנה הבטחות ושכנועות חגיגיות, כאשר אדיר של מילים, ללא פסיק ונקודה ביניהם, ששום סכר לא יכול לעמוד בפניו.

אן שרלי נוחגת מרגע הופעתה כמי שה-חיים והמוות בידי לשונה. שלא יהיה ספק בכך, האסופית אינה היתום הסטריאוטיפי: חסר-אונים, פאסיבי, כנוע ומשלים עם גורלו. היא ילדה ערמומית, נבונה ומאניפולטיבית כאורח קיצוני, מודעת היטב למצבה ולנתונה הנחותים כתברה צבועה, שמרנית, חסודה, האמונה על מישמעת חמורה, והרואה בתום

אחרי שנודע לי במאוחר, כי בעוד ש-הייתי אני שקוע בעלילותיהם המס-עירות של גיבורי אי-המסמון, הלב, אוליבר טוויסט, הלורד פונטרלי, תום סויר, נסיכים בהיריי-עניים הנאבקים במכשפות מרושעות, ואבירים שלופי-חרב המושעים עלמותיחן מטירות אפלות, היו עסוקות הילדות בענ-ייניה של אן שרלי, ילדה צנומה (ובלשון מתונה), ארמונית (בלשון גימוסית), עקשנית (בלשון-המעטה), ומעל לכל — פטפטנית כפייתית, מאניפולטיבית מאי-כמוהו ורבי-אמן בסחטנות ריגשית.

זהו, עכשיו, אחרי שסילקנו חשבון ארוך עם הבנות, עוד מהזמן שהן העריפו ליח-שושים מיסתוריים וציחקקים מעצבנים על מישחקי-בנים, ואחרי שהפסדתי על בטוח את 100 הנקודות שאסתר ונדרבג (העיר. 21 ביולי 1989) העניקה לבעלה בגין הרמעות ששטפו את פניו כשצפה באסופית, אפשר לגשת לסרט עצמו.

למרבה ההפתעה, הסרט מסוגל לרגש 5 נקודות בטולם ונדרבג. אם כי לא בהכרח בקטעים המוחזקים על-ידי הבנות כשיאים דרמטיים, למשל, כאשר אן שרלי צובעת בירוק את שער האדום (מינוס 10 נקודות) או כאשר היא מפעילה, בפעם המיידע-כמה, את המסחטה הריגשית שלה כלפי מרילה — "את לא רוצה אותי, כי אני לא בן" — (מינוס 15).

סיפורה של אן שרלי, גיבורת סיפורה של לוסטי מוד מונטגומרי, מרגש, כי הוא עשוי מהחומרים הנכונים של סיפרי-ילדים. הוא מצליח ליצור אמפאטיה כלפי חיוניותה העצומה של ילדה יתומה, רוה, בעלת ראש-גזר, שהתייתמה מהוריה בהיותה בת שלושה חודשים, ששהתה בבת-ייתומים, שהתנסתה

גילברט, אן ודיאנה ב"האסופית"

תום ודימיון

דבר בלתי-הפיך

נערת הקריאה

מודעת לתום שהיא

מקרינה. זהו ההבדל

קטעים ארוטיים מתוך סיפורו של המרקין רה סאר — 120 הימים של סדום. אבל התום המדומה של נערת-הקריאה מתגלה שעה שהיא קוראת סיפורים של גי רה מופאטן לנער נכה. מארי יודעת שיותר מש הנער מאזין לה, הוא מתבונן בירכיה הנחשפת במתכוון לעיניו. וידיעה מכוונת זו הופכת את קריאתה לקריאה לאי-כליכך תמה. מיו מיו היא שחקנית בעלת פני-ילדה,

נערת-הקריאה ילדה-אשה או אשה-ילדה

העונה לחלומותיהם הכמוסים של מבוגרים המחפשים אשה-ילדה, ושל נערים המחפשים ילדה-אשה, בעבור הצעירים היא יין בורגנדי

בוגר, שנשאר בחיים אך ורק תודות לכך שאימץ לעצמו התנהגות ילדותית של תחרינה, ובכך גירה את הסובבים אותו להאכילו כאילו היה גזול.

מנגנון זה של תגובה הורית נעלם מפעם לפעם בחברה האנושית, אבל סופו שהוא חוזר, אפילו לאותה קהילה קטנה באבונלי.

התום והדימיון

אם כן, מה יש בסיפורה של האסופית ששבה לבותיהן של מיליוני ילדות ברחבי-העולם, ואשר בעבורן היו אי הנסיך אדורד, אבונלי וחזות-הגגות-הירוקים מה שי קאמלוט היתה לאן שרלי?

כל מה שצינו עד כאן, כמובן, וגם מה שלא ציינו (ראה רשימתה של אורנה לנראו). אך בראש וראשונה — תוס-הנעורים.

אן שרלי מייצגת בבהירות את קריחת-החום בין עולם התום והדימיון של הילדים לבין עולם המפוכח של המבוגרים, שחלומות כוזבים ותיקנות נכזבות שחקו בהם את התום. זה לא זה שילדים אינם ערמוניים, תחבולנים וסחטנים. מבחינת אלה, אן היא אולי אחת הדמויות המאניפולטיביות והסחטניות ביותר בספרות.

בטבע מוכרת תופעה זו בשם "סחיטה שטנית". גזול בקן, המרבה לצרוח בקול-קולות, מבטיח לעצמו מקום ראשון בתור לקבלת מזון מהוריו, שאם-לא-כן עלולות צריחותיו להסב תשומת-ליבם של טורפים בסביבה. צריחות-הרעב הן, איפוא, שדר ברור להורים: או שתסתמו את פי בתולעת רשנה, או שהי טורף יטרף אתכם.

אן שרלי, הנלחמת על מקומה בעולם, אינה שונה מבחינה זו מגזול-הקוקיה. היא מפעילה על מרילה חטנות ריגשית מהרגע הראשון לבואה, כדי למנוע את החזרתה לבית-היתומים.

ואף-על-פי-כן, למרות שהיא פועלת במורד ובמכוון על ריגשי החמלה והאשמה של זוג-הקשישים — מתיו ומרילה קת'ברת, שהזמינו יתום לעבודה בחוותם, ותחת זאת קיבלו ילדה פטפטנית וחמת-מוג — היא לא מאבדת מאומה מתוס-הנעורים שלה. והתום הזה הוא דבר בלתי-הפיך, והוא משהו השייך לילדות ולנעורים, כפי שהקרום הצהוב, העוטר את מקורם של הגוזלים, הוא משהו השייך לגזולות. כה ברור ומובהק סימן זהוב זה, עד כי די בו כדי לנטרל כל גילוי של תוקפנות כלפיהם מצד הפרטים הבוגרים. מכיוון שכך, יכולים האפרוחים לחדור ללא חשש לתוך הטוחים האינדיווידואלים של המבוגרים בלי להסתכן בפגיעה.

קריאה לא תמה

האסופית מקרינה טונות של תום, והי תום הזה מצליח, בסופו של דבר, לכרסם לא רק את קליפתה הנוקשה של מרילה, כי גם את הסנוכיות הקרתניות של נשי קהילת אבונלי.

תום אותנטי זה שיש לאן שרלי אין למארי — נערת-הקריאה של מישל רוויל.

ההבדל בין השתיים הוא בדיוק ההבדל בין עולמם של מבוגרים לעולמם של ילדים: אן שרלי מקרינה תום, מארי מורדת לתום שהיא מקרינה.

הכמעט-תום של נערת-הקריאה די בו כדי לצודד את ליבם של כל מי שמזמינים אצלה שרות-קריאה. ואמנם, שילוב זה של שרות בעל שם מופקע עם פנים תמימות וגוף חושני של אשה הוא צירוף אידיאלי בשביל השופט-ברדמוס, המבקש ממנה לקרוא לו

שחפים בטבע הצורה יותר — מקבל

את תקופת-היניקה, שכן בכך הוא זוכה, ללא טירחה, בכל המזון הדרוש לו. האם, לעומת זאת, מעוניינת להקדים ככל האפשר את גמילתו. הן כדי להיפטר מהעומס שהרכיב מטיל על מאביה, הן משום שהיא אינה יכולה להתפנות להקמת דור חדש של צאצאים כל עוד הוא סמוך על פיטמותיה.

גרוע מזה, בניגוד לזכר, היכול לקום ולהשתלק לו מייד אחרי ההזדווגות, הנקבה קשורה לילדיה ב"קשר אכזרי", מכיוון שרק היא יכולה להניק אותם. אם תנטוש אותם, הם ימותו, והיא תאבד את כל השקעתה בהם. ביסוד הראגה האמהית עומדים, איפוא, שיקולים קרים של כדאיות.

אם כן, אם אלה מסבירים מיגוון רחב של תופעות-יטבע. למשל, כאשר אריה משתלט על עדה זרה, הוא מחסל מייד את כל הגורים של קודמו. שכן, גורים אלה נושאים גנים לא-שלו, ועל-כן אין טעם להשקיע בגידולם זמן ואנרגיה. יתרה מזאת, כל עוד אמהותיהם מטפלות בהם, הן לא יכולות להתייחס ול-התעבר ממנו.

אם כן, אם אלה הם החוקים השולטים בטבע, מפליא לפגוש תופעות הפוכות של דאגה, עזרה ושמרטפות, שאינן תרומות תרומה ישירה להפצת הגנים של בעליהם. אצל פילונים, למשל, השנתיים הראשונות לחייהם הן המסוכנות ביותר. ואכן, התצפיות הראו כי יש יחס ישיר בין מיספר הרווקות בעדר-הפילים לבין ירידה עד כדי 50% בתמותת הפילונים. מסתבר שכל אימת שהאם הביולוגית מתרחקת מעט מהפילון שלה, נדרכות השמרטפיות, נכונות לשעוט לעבר הפילון עם קריאת-המצוקה הראשונה שלו.

בקרב הציפורים ידועים 80 מינים, המי קיימים הורות משותפת.

לדוגמה, אצל נקר, החי באמריקה בקבוצות בנות כמה פרטים, נקבה אחת בלבד מטי לה ביצים, ואילו היתר מוותרות על אמהותן ועוזרות בהאכלת הגוזלים ובהגנה על הקן. מסתבר שקריאות הרעב והמצוקה של תינוקות מעוררות אצל בעלי-חיים לא מעטים גירוי חזק של דאגה הורית, לפירסום רב זכה, למשל, פליקן עיוור,

האסופית — עדות אישית

בילדותי הרגילה מאוד היה מקום של כבוד לכמה ילדים ספרותיים. אן שרלי, האסופית, היתה אחת מאותן דמויות שמקומן ספק בספרות, ספק במה שקרם דימיוני. מעין ברית רקמתית איתה. ברית אחיות לעולם פרטי, שאיש אינו בא בסודי. ברית של חובבות-ספר, המוצאות במילה הכתובה עניין רב יותר ממה שניתן למצוא בעולם המציאות. ברית של חולמות בהקיץ שאיש, כך חשבת, אינו מבין באמת, זולתנו.

איו התפקדות היתה לי בשבועות האחרונים, כאשר גילית שאן, ידידת נפשי, קיימה ברית חשאית כזו עם ילדות רבות כל-כך!

כוחה האמיתי של אן שרלי היה בדימויה, שנתן לגיטימציה להתכנסות בתוך עולם פנימי עשיר. בכך שהיתה, כמו שגם אני רציתי להיות, אינדיבידואל ליסטית שלמה, אבל אחת שגם מסתדרת עם הסביבה. למרות חוצפתה והי-פעתה הבלתי-מרשימה (שהיתה לגמרי לזכותה), למרות דברנותה (אותה דב-רנות שאני שמרתי לשיחות ביני לבין עצמי) הסתדרה אן גם עם מתיו השתקן וגם עם מרילה המחמירה. מכיוון שאן ואני היינו נשמות אחיות, כפי שאן היתה ודאי אומרת, האמנתי שגם אני אצליח לחיות חיים נפלאים בשלה. לכן, למרות הדמעות הרבות שבסיפור, בעיניי היא היתה תמיד סמן אופטימי.

דרך האסופית גילגלה לשוני בראשונה את מילות הקסם "לנסלוט" ו"קמלוט", נסיכות, אבירים וגבירות, רומנטיקה בלתי-מתפשרת, ששימשה גשר בין סינדרלה והיפהפיה הנרדמת לסיפורי האהבה ברומאנים למבוגרים. בגיל עשר, שבו מבינים שמה שמתחיל ב"היה היה..." לא היה ולא נברא, אן שרלי הפיחה בי אמונה שהאביר בוא יבוא.

לצידה של אן עמדה גם היתמות, שאין כמוה להזדהות אצל ילדים ממשפחות שלמות. היתמות שיחררה את אן מכבלים של חובה, ואיפשרה לה לתהות על העולם בפתחות ששמורה ליתומים. סיבלם של דייוויד קופרפילד ושל אוליבר טוויסט, שני היתומים המלנכולים, לא שימשו לי מעולם נושא להזדהות. לעומתם, אן שרלי, האקלברי פין וסנקה, הגינני הרוסי, היו לא רק מלבבים, אלא כמעט מושא לקינאה.

גיבורתי החביבה מכולן, אחותה הרוחנית של אן שרלי, ג'ז מנשים קטנות, האקלברי פין ואן שרלי עצמה — גילמו בעיניי ערכים של עצמאות, אומץ, חוצמה ויושר — חולמים ואנשי-מעשה בעת ובעונה אחת. בשל כך היה להם חלק גדול יותר בעינינו עולמי הילדותי משהיה לחבריי בשר ודם. **אורנה לנראו**

משכר: בעבור המבוגרים היא יין בורגנדי קליל ומטריף חושים. אבל מי שמחפשים את התום האמיתי, מוטב שירחקו עד אבונלי.

קולנוע

גלאסנוסט

תחת שמי

מוסקווה

הקלות הבלתי

נסבלת של הקיום

בפסטיבל מוסקווה

ובכן, ימות המשיח קצו גם עלי. הזמנתי לפסטיבל מוסקווה. ומי יעז לסרב להזמנה שכזו. בפעם הראשונה אחרי 30 שנות קיומו, אחרי 16 פסטיבלים (הפסטיבל נע רק אחת בשנתיים) וארבעה סרטים ישראליים — הזמנתי הפעם עיתונאים משראלי.

ואכן, היה לאירוע הזה טעם של "הפעם הראשונה". הגלאסנוסט איפשר לאנרז' ואיירה, שהיה מוחר רם במוסקווה עד עתה, לעמוד ב-

ראש חברת השופטים ענור סיכת סר לידריות. איברהים מוסה, בעלה של גאסטסה קינסקי, מי שהביא למוסקווה את פרדריקו פליני, בראש שונה לפני שנתיים, היה גם הוא בחברת השופטים, יחד עם ירג'י מנ' זל.

בראשונה הוקרן שם הדוקטור הנודל ויחד איתו — גם זאת בפעם הראשונה — הותרו להצגה סרטים של ז'אן-לוק גודאר ויאסוויירו אוחו. את סרטי של פיל קאופמן הק-

לוח הבלתי-נסבלת של הקיום, על-פי מילן קונדרה, לא יכלו הצ'כים לסבול בתחרות הרישמית. הם לחו צו על הרוסים, וכתוצאה מן הלחץ לא הוקרן הסרט בתחרות, אבל הוקרן מחוצה לה, וקאופמן ערך לו שולחן עגול על "מין וקולנוע", דבר שהיה אסור עד היום בתכלית האיסור.

לפני שנה כבר שברה את הטאבו ורה הקטנה — סרטי הראשון של ואסילי פיצ'ול — שנרכש להפצה

נאטליה נגודה (במרכז) בתפקיד ורה הקטנה וערת החודש ב"פלייבוי"

בישראל, אבל משום מה נשמר עדיין בכיסו של המפיץ. לראשונה בתולדות הקולנוע הסובייטי ריכרו בו בצורה כזו על מישפחה מתמוטטת, ולא נחסכו גם סצינות מין גרוטסקיות. הסרט סיפר על זוג אוהבים צעיר הנחלק בסגנון ובניוון של ההורים.

זהו סרט אלים, המזכיר ביחסים העצורים שבין הדורות את מוריס פיאלה מלח"י אהבוניו. גילגולה הרוסי של סנדרין בוגר היא

נאטליה נגודה. בת לזוג שחקני תיאטרון שנאלצה להילחם קשות עד שהשיגה את התפקיד של פריה רוסייה, חתיכונת עירונית המניסה לצאת משליטת הוריה ונאלצת לבגוד באהבה בגללם.

הפלייבוי האמריקאי בחר בה כנציגת השער שלו והיא בעצמה כבר הספיקה לזכות בכמה פרסים בינלאומיים ביניהם "כוכבת המחר", כי פסטיבל אירופי לשחקניקולנוע שנערך בז'נבה.

ואם היתה בפסטיבל אווירה של קרייזל, הרי אין זה לזכות דווקא. אמנם הלכנו נוסה לסלות, אבל אם צריך גם לעבוד בפסטיבל, אז צריך למשל, לפרסם תוכנית, ולא להשאיר את הכל לניחושם פראיים. ואם לפרסם, אז גם לעמוד בתוכנית, ולא לבטל כל סרט שני. ואם להזמין אורחים, אז גם לדאוג שמישהו יוכל למצוא אותם, כלומר, לפרסם רשימה של אורחים והיכן הם נמצאים. אחרת מה הטעם בתוכנית ומה הטעם באורחים, אם

קריצות

לכל כיוון

גיי דספראדו (לב, תל-אביב, ארצות-הברית) — סרט משנת 1936, שעבר

כבר את כל הקרינות-החצות בתל-אביב, לפני שנמצא בית-קולנוע שהיה מוכן להציג אותו ב"צורה נורמלית". מדובר בבדיחה מלאת המצאות, בתנאי שלא מתייחסים אליה ברצינות ומקבלים את הסיפור כפארודיה של פארודיה. הדספראדו? הם שודדים מכסיקאיים נוראים, בראשותו של בראגאנצה האיום. למרות שמם הנורא, הם דווקא חביבים, אוהבים מרסיקה ובעלי חוש כבוד מפותח ביותר. בתחילת הסרט הם עדיין מקנאים בעמיתיהם שמעבר לגבול ובשיטות-התפעולה שלהם, כפי שהן מוצגות בסירטי הגנגסטרים ההוליוודיים, אבל ב"סוף הסרט, הם כבר יודעים ששוב להם כמו שהם.

מה שקורה בין ההתחלה לסוף, קשור באהבתו של בראגאנצה למרסיקה, שכתוצאה ממנה הוא מגייס בכוח טור מבטיח לכנוניה שלו, מה

לופינו ומרטיני: כמו אופרטה וינאית

שקורה שם הוא אמיתי ואמין בערך כמו אופרטה וינאית, והסיפור נעצר כל כמה דקות כדי לפנות לטור זמן לעוד שיר אחד או שניים. רובן מאמוליאן, מגדולי בימאי הוליווד של שנות ה-30, קורץ כאן לכל הכוונות, עושה צחוק מן המיתוס ההוליוודי של סירטי-המשע, רומז בלעג על מאפיונרים שמטפחים לעצמם זמרי חצר, ומשתמש בתאורה אכספרסיוניסטית מאיימת כאפקט הומוריסטי-פארודי.

סיסמות

נבובות

נערי 1969 (בריהודת, תל-אביב, ארצות-הברית) — מסע אל מרד נערי

רם בסוף עידן הפרחים. ארנסט תומפסון, עושה רושם שהוא מדבר על חוויות אנושיות מאותה התקופה, אבל נדמה שמעבר לערך ה"נוסטלגיה של חוויות אלה לגביו, יש לו מעט מאוד מה לחלק עם הצופים בנידון.

מישפחה אמריקאית ממוצעת. הבן הבכור תמור לפי המידות של אמריקה הישנה. מצטיין בספורט, גברתו, נשלח להילחם בוויאט-נאם, ואביו נאה בו מאוד. הבן הצעיר לומד באוניברסיטה, מפגין נגד המלחמה, אוהב ספרים תחת שרירים — זו "אמריקה הצעירה" שהאב אינו יכול להבין ואינו יכול לשאת.

הלימודים הם אמצעי להשתמט מלישכת-ה"גיוס, הגבול הקנדי בצפון הוא מיתני מתמיד למי שאינו יכול לקחת את הלימודים ברצינות. מושבות של היפוס ערוזים מציעות אהבה ותה צמחים. ניל ארמסטרונג עושה צעדיו הראשונים

קיפר סאתרלנד ווינונה רידר: חביבים

על הירח, האומה עומדת לשנות את מניה. זיכרונותיו של תומפסון מנפים כמה אירועים היסטוריים לא מפותח חשבים, כמו רצח בובי קנדי ומאסין לותר קינג, שקרו שנה אחת בלבד קודם לכן. אולי כדי שיוכל להגיע ביתר קלות לסוף המתקתן של הסרט, שבו קורבנות ויאט-נאם שתפו בדמם את המריבות, המחאה — אינה בורחת לקנדה, אלא מתמודדת עם המציאות, ועוד סיסמות נבובות מן הסוג הזה.

מיטוב מאשה אלמונית, בגלל ה"סילחמה והיא, סי הפליל את רונר רביס? אשה תחת השפעה, אשה אחרת, קפה ביד, זמנים מודרניים, חלק עם הרוח, פאדורה פאדורה, ואז, נערת קריאה.

דיפוז? אשה אחרת. ירשלי? אשה אחרת. מי הפליל את חנד רביס? תל-אביב

מלון טרמינוס (סינמק, ארצות-הברית) — סרט

חזרה תשעה מתקת בת ארבע וחצי שעות המוקדש לא רק את מישה פס קלאס בורלי, אלא גם את כל מה שאפשר קצת תופעה כמו באר"י בעבר, ומאיים לאפשר תופעה כזאת שוב בעתיד. מבריק, מריר וסקסטי. כימיה מארסל אופולס.

מיכתב מאשה אלמנית (חונבל, ארצות-הברית)

ריוח) — סרט שחור-לבן של מאכס אופלט, משנת 1938, שיכול להיכנס בקלות את הסרטים שנעשו 50 שנה אדיר. סיפור אהבה טוטאלי על נערה שהתאהבה בפסנתרן פורח, ולסות שבלתה עימו לילה אחד של אהבה וילדה את ילדו בכור חת עצמה, שמרה לו אמונים במי סידור, והקרינה את חייה למענו. לאוי חודד וג'ון פונטיין נהנים משרביס הקסם של אופולס.

מי הפליל את ריי ג'ר רביס? (חן, ארצות-הברית)

חוצו גם בידושנים) — כל יצורי הלימוד המצויינים החרדו משלוויהם מדי לשת את המותחן המרגש

סירטי קולנוע בטלוויזיה

*** הרי הסיארה (יום רביעי, 2 באוגוסט, 22:05) — האמפרי בוגארט באחד משיאיו, בטרס אפל שכתב ג'ון יוסטון וביים ראל ואלש. שודד בנקים משלך מן הכלל למינצט שאינו לפי רוחו. כך ידעו לעשות פעם סרטים.

*** חיסול בפיסגה (יום שני, 4 באוגוסט, 22:30) — מונבל למעריצי קלינט איסטווד הכל יכול. הפעם הוא מורה לאמנות בעל עבר ביטחוני, האהוב לסבס על הרים. הביון מגייס אותו מחדש ומנצל את התחביב כדי להציל שוב את אמריקה מאויביה המושבעים (לא חשוב מי הם). המחצית השנייה של הסרט, על הר האייזר העקשן בשווייץ, אולי תביא קצת אוויר צונן לקייץ הישראלי הלוהט.

את החלום האמריקאי הקולנועי בשלמותו, אין דרך בין אמת לר"י מיון ויצור מצטיין אינו ממש פחות מיוצר דר. סב וסקינס אדיר בהתייחס בעונה שהצטלם בדיאלוגים עם "מסך סול", סב ומקיס נהנה מגיטי מלא של שפילברג וממיק צעזעזת עילאית של צוות מאיירים משפלא שסאי גם זכאי לאוסקר שקיבל.

*** חלק עם הרוח (אורלי, ארצות-הברית) — אם כי

מיקה לא ראיתם, זה סרט חובה. לא חשב מה איכותו האנסולוטית של המצור, הסיפור על בת הדרום העצמאית והעקשנית ואהבתה הנחלת מן הדיים, ועל מילחמת הצפון נגד הדרום ברקע, הם אבן דרך בתולדות הקולנוע. ואיפה תמיצא עוד מישפחה שידמה לווייאן לי ולקלארק גיבל?

*** נערת קריאה (צפון, צרפת) — סרט בתוך סרט על ספר בתוך ספר. דרפיקאותיה של אשה צעירה שמקצועה בחיים הוא לקרוא בקול רם לפני לקוחותיה. תריגיל משעשע: ממריק לאינטלקטור אלים ושיריהלל למילה הכתובה.

אריאפר לעקוב אחרי התוכנית ואריאפר לפגוש את האורחים. זה נחמד מאוד לפרסם בכל בר קר עשרות טיולים וספורים, אבל בפסטיבל סרטים יש להגיש שהמוד מנים רוצים קודם כל לראות את הסרטים החדשים ואחר כך גם לטייל. ובכלל, אם מדובר בתיירות, אז למה לעשות זאת בחודש יולי, כשמוסקווה בוערת ואריאפר לה שיג קוביות-קרח?

אבל האמת היא שכל הפגמים האלה הם רק תוצאה של מהפכות. פעם, כך סיפרו לי ותיקים, היה סדר בבאלגן. היו פחות אורחים, כי רבים פחדו לבוא, והיו פחות סרטים, כי את הרוב פסלה הצנזורה. לכל אורח היה צמוד שומר, והיה קל יותר לפגוש את האורחים באמצעות השומרים. אבל אם צריך לבחור בין הסדר והוא לבין הבאלאגן הזה הרי ברור מה עדיף.

אין דבר, תנו צ'אנס לפרסטרורי קה. יקח קצת זמן ללמוד איך היים עם החופש.

חדר

חובה לראות

תל-אביב: מלון טרמינוס.

ערינה פיינר

העולם הזה 2709

גליה אלבין מפוזת בריקודי-בטן – אולי יש לה סיבה?

ומועדון-לילה חדש שהפך את פניו

צייד

הגברים

הסיפור הפיקנט במסיבה לכי בור הסרט שדות ירוקים של ישרון צפל, שנערכה בפאב פיקאסו שבי מלון אביב, היה של בעלי המקום עשאל אביב ואשתו, מיכל. באחד הימים הופיע במקום בחור צעיר ששכר במלון חדר לחודש ימים. אחרי כמה לילות הגיעה אליו מדי לילה בחורה בלונדית חטובה ואלגנטית. בעלי המלון הר- גישו לא כנח מהעניין. הם סיכמו איתו שהוא שוכר את החדר לבדו, כי בתעריף זוגי המחיר הוא גבוה יותר.

אחרי עשרה ימים, הם אורזו עוז ובערינות הסבירו לו שאם הוא רוצה לארח אשה בחדרו הוא חייב בתוספת. אחרי השיחה נותרו השניים המומים. התברר שהבחורה הבלונדית החטובה והאלגנטית היא הגבר ששכר את החדר. הגבר, איש-עסקים צעיר מצפון-הארץ, נהג להגיע לתל-אביב פעם בשנה לתורש ימים, והיה מתחפש לאישה אלגנטית ויוצא לצוד גברים.

חיקות הקולנוע דן תורגמן, שחקן-הקולנוע הצי- לחיים של השחקנית-זמרת ענת עצמון, היה בין האורחים. תורגמן הסימפטי המשיך אחרי האירוע למסיבה אחרת בדיסקוטק.

שלום לריקוד ציפור אייזנר (משמאל) רקדנית לש- עבר, כיום שחקנית בתיאטרון חיזית, ואשתו של השחקן עמית ליאור, הכוכב הראשי של הסרט „שדות ירוקים“. אייזנר עובדת ב„פיקאסו“ כמלצרית ובעלה ככרמן.

מועדון מחדש פניו

מאות האמנים, שהופיעו במשך השנים הרבות שבהן תיפקד נובמ- בר כמועדון-לילה בסיגנון הקלא- סי של סטריפטז, אקרובטים וא- מנים שונים, יפתעו לגלות את

קוטק היפה והחדש ביותר בארץ. בלייני הלילה, שהיו מכורים עד עתה למועדון הליקוויד, ששכן ב- קולנוע אופיר, ישמחו לגלות שה- מקום החדש, שנקרא דיג'י, דומה מאוד לליקוויד, שהיה מיקדש חיי הלילה לפני שלוש שנים. המקום הגדול והממוזג היה צר מלהכיל

את כל הבליינים והחוגגים שהת- קבצו בערב הפתיחה, כדי לחגוג עם הבעלים, חיים לוי ובנותיו טובה ואיתי את פתיחת המועדון. בערב הפתיחה הופיעה במקום הרוגמנית-שחקנית סמדר קיל- ציינסקי, שפתחה כקאריירה חד- שה כזמרת, הביקורות על הופעתה

היו חלוקות. בעיקר בקרב כתבי הבידור שנכחו במקום, אך אפילו הם הודו שלפחות לאחד משיריה יש סיכוי סביר לחדור למיצעד הפיזיומנים ולהיות שלאגר. בהמי שך הערב הוקרנו סרטים דוקר- מנטרים על מסך ענק שהוצב על אחד הקירות.

החברות של מארילין שלומית שיין (ראשונה מימין) ושתי האחיות טובה ואיתי, בנותיו של חיים לוי, הבעלים של מועדון-הלילה „כליף“ והדיסקוטק החדש דיג'יי. השלוש נעמדו ליד קיר שנשא את דיוקנה של הכוכבת מארילין מונרו. שלומית היא אשתו של האסטרולוג ירון שיין. הזמרת סמדר קילציינסקי (בצילום משמאל) בהופעה ראשונה על הבימה כזמרת. עם סיום ההופעה היא לא חיכתה לתגובות ונעלמה מהמועדון.

לבוש מלא גליה אלבין (מימין) בשימלת ערב בתנועות ריקוד מיזרחי, כשלין ג'ונסון, נערת השנה "פנטהאוז", בבגד עור מקשיבה לה, ומנסה ללמוד את התנועות.

ביניהן הבעלים של ה"פנטהאוז", בוב גוציונה בן ה-63 מיישר את עניבתו. אל גוציונה נילוו גם המאיר אורי הופמקלר, שזכה לפירסום עולמי כקריקטוריסט. בירחון עובד גם הצלם הישראלי לשעבר חנוך.

עשו את השבוע

לבוש חלקי דוג' מניית "גוטקס", זיוה נצר בתילבושת חושפנית סכסית ואופנתית.

המלכה ובתה שרה ליס, מי שהיתה מלכת-היופי של ישראל לפני 21 שנה, ונישאה לי מיליונר ביל ליס, באה לחופשה עם בתה בת ה-19, קלאודיה.

ישראל הקרניים, לגלות שלבוב גוציונה יש אוסף-תמונות נדיר ושהוא איל-הון ברמה בינלאומית, ואלה שגם עמדו לצידו גילו שהוא שמור להפליא, ונראה כמו פירסור מת אמריקאית לשימור הנעורים לבני 60 פלוס. קשה להאמין איך הכסף שומר על עור-הפנים.

אפשר באמת להגיד שגליה אלי בין שיחקה אותה בגדול, וכמסיבה הגדולה בגליליים היא גם ניסתה להרגים לנערות-השרדים איך רוק דים ריקודי-בטן אם זו אולי תרצה להשתלב במרחב השמי. רקדנית הבטן דבי גולדמן ביקשה מלין ג'ונסון, נערת הפנטהאוז, להצטרף אליה לבימה. ג'ונסון היססה אך לאחר מכן התרצתה ועלתה לבימה להפגין את כישוריה.

ונערת השרדים שלו וקיבל אותם תחת כיפת השמיים בקיבוץ גליל-ים. בין לבין הספקנו אנחנו, בני

כמשך שלושה ימים ולילות עסקה התיקשורת בביקורו של **בוב גוציונה**, המוציא לאור של ירחון-הערווה פנטהאוז והירי חון אומני למדע בדיוני. האמריקאי הזה ואשתו **לין ג'ונסון** עשו לעם ישראל את השבוע.

אורחי המדינה גילו לפתע שלי אשה יש שריים. מלבר העובדה הביולוגיה המסעירה הזאת גם גילו לנו שאפשר לראות שריים במגא-זין החדש פנטהאוז-מוניטין של **גליה אלבין**, שלמרות גילה נר-אתה לא פחות טוב מנערת הפנט-האוז, שמנתי-המישכל שלה נמר צאת, כנראה, ביחס הפוך להיקף החזה שלה.

ביום השלישי בערב נערכה בי עיר שרשרת מסיבות. ביום הרביעי הוזמנו אנשי הירחון והאורחים למי סיבה גדולה בדיסקוטק חדש, אך הם לא הגיעו לשם. אבל עם יש-ראל לא ויתר ודרש את המיליונר

האצילה ובת העם זו הטוענת לתואר ברונית גורדנה פוק-סמיר (מש-מאל), בחברת האופנאית בלומה רקוביצקי, המכונה קריסטל החיפאית. הברונית מתגוררת בחיפה עם גבר חיפאי פלבאי.

יונה הביאה את מירה. היא לא ידעה מה עוללה לעצמה. השבוע מירה

אילן דרור, העולם הזה

בנשמתה נשארה הילדה החברתית מהתנועה. הקאריירה של קלימוביץקי החלה אחרי שחזרה מלימודיה בקמברידג', שם למדה תירגום סימולטני. בשונה אחרי שנה התבקשה לחזור לשרותי קבע באמ"ן, שם הכירה את אליהו בן-אלישר. לאחר זמן-מה עברה למצודה, שם עברה שלוש שנים. ב-1973 התבקשה עליידי יחיאל קדישאי, עוזרו האישי של מנחם בגין, להצטרף לצוות של בגין. היא רכשה את אמונו, והפכה תוך זמן קצר למזכירתו האישית, תפקיד שבו החזיקה במשך 10 שנים.

מירה אברך החליטה אחרי גירושה מבעלה, להיות עיתונאית, ופנתה לרב יודקובסקי, כיום עורך ידיעות אחרונות, ששלח אותה לירושלים כדי לראיין את פולה בגוריון. אברך הצליחה במשימה וזכתה כטור אישי, שסלל את דרכה. גם אברך וגם קלימוביץקי נמנעות מלהשמיץ מתנגדים. השניים חרטו על ריגולן את הגישה החיובית, לפחות כלפיהן.

אומרת אברך: "הרבה עיתונאים סבורים שאם אתה מתקיף, כותב רע ועוקץ, יקראו אותך יותר. זאת הדרך הקלה. זה לא שאני לא מספיק חכמה כדי להיות רעה. לא צריך הרבה חוכמה בשביל זה. הרבה יותר קשה להיות פופולרי מכתובה חיובית."

ואילו קלימוביץקי צוטטה כמי שאמרה: "תסתכלו על חברי-הכנסת ועל אלה שרוצים להיות — מאיר שטרית, דויד מגן, דויד לוי, עובדיה אלי, שאול עמור, ברוך אלמקייס, עמיר פרץ, אלי הללי, אלי דיין וגיסים זווילי, מהימין והשמאל — אנשים יפים. הם העתיד והם הדוגמה החיה שלמרות הקשיים, המעבר והשינויים והמישפחות מרובות-ילדים וחוסר-ההשכלה, כמו במיקרה של דויד לוי, אפשר להצליח."

השניים: אברך נחשבת אשה אגוצנטרית ואוגואיסטית, שכל חייה התמקדו ברכילות פוליטית וחברתית על דמויות מפורסמות של פוליטיקאים, אנשי-ממון ואצולה. בראיונות שנתנה לעיתונות בעבר היא ניסתה לעורר את הרושם שהיא החברה של כולם. בשיחות עימה היא מנדבת שמות של נשיאים, ראשי ממשלות ואצילים, שכביכול שיחרו לפיתחה. היא לא השכיחה להבין שהיא לעולם לא תהיה אחת מאותם אישים שהיא כותבת עליהם (תמיד טובות), ועובדה זו באה לידי ביטוי בשנתיים האחרונות בכל מיני מסיבות שהיא הוזמנה אליהן. מי שעקב אחרי התנהגותה במסיבת יום-המהפכה של מצריים, שנערכה בשבוע שעבר במלון דניאל, הבחין בבדידותה. איש מהצמרת השלטונית לא יצא מגדרו כדי לקדם את פניה. היו גם מי שניסו להתעלם מנוכחותה. אחרים היו קורקטיים.

כשקלימוביץקי מגיעה לאירוע כזה, היא זוכה מייד בנשיקות ובחיבוקים. היא מקרינה חום ובלתי-אמצעיות ביחסיה עם אנשים. בניגוד לאברך היא מעולם לא מתהדרת בשמות של פוליטיקאים ואנשי-ממון. היא עממית בהופעתה החיצונית ובהתנהגותה.

לא צריך הרבה דימיון כדי לתאר שתי נשים כל-כך שונות זו מזו כמו העי תונאית מירה אברך בת ה-63, נשיאת האירגון וארייט לבין יונה קלימוביץקי בת ה-41, מנכ"ל האירגון. הניגוד הגיע לשיאו במערכת-היחסים העכורה שבסיומה התפטרה קלימוביץקי השבוע מתפקידה, אחרי שכינה בו כמשך שנה וחמישה חודשים.

התפטרות, שהפכה נושא-השיחה החם ביותר בחוגים רבים. שתי נשים שונות לחלוטין באופיין ובאורח-חיייהן, אך הן בעלות כמה קווים משותפים: שתיהן נשות-קאריירה, שהחלו את דרכן מנקודת-האפס, ללא תמיכה של גברים או של מישפחה עשירה. שתיהן היו מקורבות לראשי-ממשלה, שהיו מנוגדים לתפיסתן הפוליטית.

קלימוביץקי, בת לאב קומוניסט וחברת השומר-הצעיר, היתה במשך 10 שנים מזכיריתו הנאמנה של מנחם בגין. אברך, הטוענת לחברות באצ"ל ולעבר ימני, מקורבת לשימי עון פרס. שתיהן בודדות. אברך, גרושה זה עשרות שנים, מתגוררת בגפה בפנטהאון מהודר בנאות-אפקה. קלימוביץקי גרה בדירה קטנה בבת-ים, עם אמה האלמנה. ואולי מכאן מתחיל השוני התהומי בין

יונה קלימוביץקי מתפוטרת

ציון מריה, העולם הזה

הקרב על

גם על אירגון-צדקה אפשר להילחם. ועוד איך. בייחוד כאשר שתי נשים שאפתניות לוחמות זו בזו על השילטון בו. מזכירתו לשעבר של מנחם בגין הביאה את רכילאית הצמרת. עכשיו יש לה הזדמנות להתחרט על כך.

זוהר אוהליאב

האמיתית היא להיות אשה חשובה, והיא עושה מאמצים בלתי-נלאים כדי להשיג את מטרותיה. היא תנדר עד-אין-סוף כדי להיות מזומנת לאירוע שלא הוזמנה אליו, היא תפרוט על נימים שונים אצל המוטרד, כמו העובדה שהיא אשה חולה (אברך חולה מזה כמה שנים בטרשת נפוצה).

אחת הפעמים המעטות שבה נקטה עמדה פוליטית היתה כאשר קיבלה הזמנה מידי הדיקטטורה הארגנטינית, בימיה השחורים ביותר, ופירסמה שיר-הלל על התנאים במחנות-הריכוז, שהתפרסמו לשימצה בעולם בשל מרתפי-העיניים ושאר הזוועות שבהם. לפי תיאורה של אברך, היו אלה מחנות-הבראה.

על שימעון פרס היא אומרת: "אני מאוד מעריכה אותו. הוא מילא את תפקידו כראש-הממשלה בצורה יוצאת-מין-הכלל. הוא הוציא אותנו מלבנון ותיקן את הכלכלה. איש תרבותי."

גם מאברך לא יוציא איש השמצה על מיישהו. אך בעוד שיונה קלימוביץקי היא נאיבית ואופטימית, הרי שאברך היא אישה מפוכחת ביותר, היודעת היטב באיזה צד של הפרוסה מרוחה החמאה, ומוטב להיות בסדר עם כולם, כי זה ישתלם בעתיד. אברך גם אינה מתעסקת בעניינים מהותיים, לא בעקרונות ולא בענייני פוליטיקה. היא משתרלת לא להיות צד בשום סיכסוך, כי מטרתה

נבטרה מיונה. סיפור על שתי נשים

מוהל. הילטון, בושך. וארייטי

בגין, או כל אחד משרייקהבינט שלו. גם על שרותה במוסדות ממלכתיים אחרים, בחברת אליהו בן-אלישר ויצחק שמיר, לא ריברה מעולם.

גם חייה הפרטיים נהפכים אצל מירה אברך ליתרון. על העובדה שאין לה בעל, בן-זוג תומך או ילדים היא אומרת: "מה יכולתי לקבל מחתונה שאין לי? אני לא צריכה אדם ליד. קל לי לקפוץ ממקום למקום כשאני לבר. אני אוהבת ילדים, אני אוהבת תינוקות, או מה אני יכולה לעשות?"

הדרך אל הצמרת

הופעתה של מירה אברך באירגון וארייטי, גוף עולמי לטיפול בילדים חריגים, באה לרבים כהפתעה.

באחד הימים הוזמנו אנשייתקשורת למסיבת-עיתונאים בבית פרטי — ביתה של אשת-החברה העשירה פייגי צימרמן בכפר שמריהו. שם, לפתע, נודע למוזמנים כי מירה אברך התקבלה כחברה בהנהלת-האירגון.

זה היה ארבעה חודשים אחרי שיונה קלימוביץקי התמנתה כמנכ"ל האירגון. כשנשאלה על כך, סיפרה קלימוביץקי כי שימחה שהצליחה לגייס את אברך לפעילות, בשל קשריה עם אנשים מפורסמים. קלימוביץקי התמימה לא הבינה מה חוללה לעצמה.

באירגון וארייטי יש כמה ועדות. אחת מהן היא ועדת-הלב. זוהי למעשה הוועדה המרכזית של האירגון. שבראשה עומד איש הביטוח העשיר אשר בן-יוחנן. היא עוסקת במתן עזרה כספית ותמיכה נפשית ריגשית לילדים מקופחי-גורל. בן-יוחנן, הנחשב על ידי עוזריו כאחד מל"ו צדיקים, מוצא זמן כדי

ביחסה לקלימוביץקי.

זה התחיל בכך שאברך התחילה לבקר את כל מעשיה ופעולותיה של קלימוביץקי. לרברי אברך, קלימוביץקי דואגת רק לעצמה, מרליפה לעיתונות ידיעות על עצמה ונוטלת לעצמה את הזכות על מעשיה של אברך ושל האירגון כולו.

הקרב על העיתונות היה, כנראה, המכריע. אברך טענה שקלימוביץקי, כמנכ"לית, אינה צריכה בכלל לקיים קשרים עם התיקשורת. וזהו תפקידה של הנשיאה — היא עצמה.

לרברי קלימוביץקי, אברך התחילה להטות ריד אותה בעשרות שיחות-טלפון בכל שבוע, להנחית עליה הוראות נוקשות, להתערב במעשיה.

השיא הגיע ערב האירוע השנתי החגיגי, שהוא היהלום ככתר של וארייטי. אות מחברותיה של קלימוביץקי התקשרה איתה וסיפרה לה שאברך פועלת מאחורי גבה חציצה למישהי אחרת את תפקיד מנכ"ל האירגון. יונה קלימוביץקי התאפקה ולא הניבה. אבל הפיצוץ הגיע באירוע הגדול.

פיצוץ באירוע

הנשף השנתי של וארייטי הוא עניין יוקרתי, שכל השמנא והסלטא של החברה "הגבוהה" מוזמנים אליו, ודגם

בתשלום, כמובן.

הפעם היו שיבושים רבים באירוע. וארייטי הוא אירגון שנוסד על-ידי כוכבי-קולנוע ואנשי-בידור למען ילדים מקופחי-גורל בעולם. באירוע אמנם נכחו מפורסמים רבים, בעיקר חברים של אברך וכוכבי הטור שלה בעיתון. אך נעדרו ממנו החלוטין אנשי קולנוע ובידור מהארץ ומחו"ל. הנשף הפך הפגנת-כוח של הנשיאה, מירה אברך. במדור רחל המרחלות בהעולם הזה התפרסם קטע על המריבה בין שתי הנשים, ועל הליקויים במסיבה. התוצאות לא אחרו לבוא.

הנשיאה פנתה אל המנהלת והורתה לה לכתוב מיכתב למערכת העולם הזה, שבו היא מכחישה את הנאמר בכתבה. נוסף על כך דרשה שקלימוביץקי תכתוב שמערכת-היח"ס שלה עם אברך היא תקינה לחלוטין. היא האשימה אותה בהפצת הדברים. קלימוביץקי סירבה לכתוב מיכתב כזה, בטענה שהיא בכלל אינה מעורבת בעניין, ושגם לה נודע באמצעות חברות שלה שאברך רוצה להיפטר ממנה.

אברך הפסיקה לדבר עם קלימוביץקי לחלוטין, והפעילה את כל כוחה כדי לסלק אותה מהאירגון.

קלימוביץקי הבינה שבתנאים כאלה לא תוכל להמשיך לתפקד, והחליטה להתפטר מניהול האירגון בסוף חודש יוני. אברך ניצחה. היא תישאר השליטה היחידה באירגון.

מירה אברך משתלחת

אלי דותן, העולם הזה

הכבוד

לאברך תאוה בלתי-מרוסנת לשמות נוצצים, למטוסים פרטיים, לאירוח בארמונות ולפיספוסים עם רוזנים ושוערי-ארץ. היא יכולה לצלצל לזיוה להט, אשת ראש עיריית תל-אביב, ולבוא אליה בטרונות, בכבי ובנידנורים, כדי שזו תזמין אותה לאירוע פרטי שהתיקשורת לא הוזמנה אליו, עד שהיא משיגה את מטרתה.

לעומתה, קלימוביץקי רחוקה מהגדרה של אשת-חברה. מסיבות-קוקטייל ואנשים מפורסמים אינם מעניינים אותה למטרות אישיות. אברך הגדילה לעשות כשהזמינה לבית את נשות הבוודס, שהיו בארץ בביקור ממלכתי. עם סיום הארוחה לקחה אותם לסיור בדירתה, והראתה להם את המלתחה המפוארת שלה. האורחות התפעלו מהשמלות, ושאלו אותה מי עיצב אותן. היא סיפרה להן שזה המעצב החביב עליה, עודד גרא. הסיפור כולו התפרסם כמה ימים לאחר האירוע בטור שלה. היא לא טרחה לציין שהמארחת המקסימה והאלגנטית היתה היא בעצמה, אבל היא הצליחה להשחיל לסיפור את שמו של עודד גרא, חברה הטוב, התופר את מרבית השמלות שלה.

היא גם מרגישה פעמים רבות שהיא יודעת הרבה הרבה יותר ממה שהיא מוכנה לגלות ולכתוב, כי דיסקרטיות היא התכונה שאיפה שרה לה להחזיק מעמד כליכך הרבה שנים. היא רומזת שאצלה בסלון או במיטבה קמו ונפלו ממשלות. אך איש אינו משלה עצמו לרגע ששימעון פרס או אנשי-שררה אחרים גילו לה סודות מדיניים או צבאיים.

יונה קלימוביץקי, שהיתה במשך השנים הארוכות, שבהן שירתה את מנחם בגין, מקורבת לסודות השמורים ביותר, לא התהדרה מעולם בנצות אוררות של מנחם

להשתתף בכל הישיבות. הנשיאה, מירה אברך, לא באה אף לישיבה אחת וגם אינה מתעניינת במה שקורה שם. היא העדיפה לעמוד בראש ועדת-האירועים, העוסקת, כמובן, בנשפים ובאירועים חגיגיים שנועדו לאסוף כסף עבור האירגון. וארייטי פעל בצינעה במשך שנים רבות. בראשו עמדו שבתאי אנגל, שכיהן כנשיא, ואורה טבת, שהיתה מנהלת-האירגון. כשפרשה טבת אחרי 19 שנה, קיבלה יונה קלימוביץקי את התפקיד. היא לא הכזיבה, והחדירה דם חדש לפעולות. היא עסקה בחיפוש אחר תורמים פוטנציאליים. בתקופה הקצרה-יחסית שבה כיהנה בתפקידה, חדר האירגון לתודעת הציבור, קלימוביץקי הפעילה מכש על העיתונות, כדי שתפעל למען האירגון, ופעולה זו הניבה תוצאות.

בין השאר ביקשה לצרף את העיתונאית מירה אברך לאירגון, כאחת הפעילות. בשנה וחצי שקדמו לכך היתה אברך בבחינת עיתר נאית-בדימוס, שפרשה לכתובת זיכרונותיה. היא השתלטה על האירוע במרץ ובמרפיקנות המאפיינים אותה, וגרמה לאי-נוחות בקרב הנוכחים, כשניסתה לנתב את השיחה אל כישוריה האישיים. בנאיכיות שלא-תאמן, בלעה קלימוביץקי בצמא את דברי אברך ועודדה אותה.

הימים חלפו, הנשיא שבתאי אנגל החליט לפרוש מתפקידו, ובהנהלת-האירגון התחילו לחפש אחר נשיא חדש. אברך הפעילה מכש, כדי להשיג את התפקיד. היא התחנפה גם לקלימוביץקי, שבלעה את הפתיון, ושהי עילה גם את קשריה שלה. היא שיכנעה את ההנהלה בחשיבות הענקת התפקיד לאברך. ואכן, העיתונאית זכתה בכבוד ובתפקיד המיוחל. ומאותו הרגע חל שינוי דרמטי

חיי מריבה

יהושע מורת

שלח ועט בידו

הוצאת מחברות לספרות

מעולם לא הבנתי לאשורו את הפסוק הארמי "חבל על ראבדן ולא משתכחין". חבל על מי שאובדים ונשכחים, זה מובן. אבל מרוע חבל דווקא על אלה שאבדו (מתו, נס' תלקו) והם עדיין זכורים ונזכרים ושום שיכחה ממארת לא פקדה אותם.

האמת היא שמעולם לא התעמקתי בסור גיה. היום, במחשבה נוספת, נדמה לי שיש כאן איזה הגיון פאראדוקסאלי, ואולי רק דרוש משלי. דווקא אלה שאתה זוכר אותם שים, וחש בחסרונם, חש בחסרונם עד כאב, דווקא אלה הם האנשים שהסתלקותם גרמה/ גורמת לך את הצער העמוק ביותר. אם כך, לפנינו לא רק שיגרת לשון, חוכמה עתיקה, כי אם ביטוי של חוכמה ממש.

אחת הדוגמות המובהקות ביותר למי שאי בר ולא נשתכח, המוכרת לי בספרות ובאמנות הישראלית של הדוריוציחורור האחרונים, שבהם זכיתי לפעול, היא זו של יונתן רטוש, הלא הוא אוריאל שלח, הלא הוא יונתן היילפרין או הלפרין, הלא הוא "אורי" בפיהם של אשתו ויהנהיו וידידיו.

ואולי, למען הריק, צריך לומר: הדוגמות המובהקות ביותר לאלה שאבדו ולא נשתכחו, מבני אותם דוריוציחור, הם יונתן רטוש ונתן אלתרמן ואלכסנדר פן. כשהוא אלהם, אפילו עגנון המוסיף להוציא את כתביו כסידר רם, כמו על-פי הנחיות מדויקות שהוא משגר מעולם הממים, ולמרות העובדה שהפנסט נזכרה בשבועות האחרונים להעלות את זיכ' רו, יעקב שטיינברג שהנה כבר חור שוב אל השיכחה שממנה הגיח לזמנמה, שלא לומר רפאל אליעז, אליהו טסלר, יצחק נורמן, יעקב הורביץ, א"ד שפיר ואפילו ה"מאסטר" עצמו (שלונסקי כנינוי כפי אלתרמן) הם בבחינת נשכחים גמורים.

וכך אין חולפת כמעט שנה ושמו של רטוש אינו חור שוב לכותרות ואף לטוריהריכלות. פעם מפרסם אהרון אמיר פרק זיכרונות מר' גש. אחר-כך אוספת ש. שפרה, ידידה ותלמידה, את המסות הספרותיות ומקדימה להן הקדמה נאה. אחר-כך מגלה בנימין תמוז, ידידאמת עד הקץ, את מיכתביהאזהבה ויע' קב עמרמי, נאמן כתמיד, מוציאם בהוצאה מהודרת ומוקפדת. אחר-כך באות עבודות המחקר על רטוש והכענות ורטוש והלח"י ורטוש והרביזיוניסטים או ה"מקסימליסטים" (החוג הימני הקיצוני ביותר, החל באבא אחי מאיר ו"סקריקיו" וכלה בעדיה גורחורון ובאברהם "יאיר") שטרן. ועכשיו זכינו גם לביוגרפיה הראשונה, פרי עטו של מיוזרחן מוכר וחוקר הלאומיות הערבית והפולטינית, הפרופ' יהושע פורת, שנתוודע אל רטוש, לפי עדותו, כעודו תלמיד בכיתה ט' בבית-הספר התיכון העירוני א' בתל-אביב, כשנפל בידיו "ספרו שירים קטן בכריכת קרטון וזומה", הלא הוא חופה שחורה, קובץ שיריו הראשון ברפוס של המשורר. ואחר-כך, על-פי אותה עדות, "בעיקבות רשימות שונות שהופיעו בהעולם הזה באותן שנים", התחיל "להבין במי ובמה המדובר".

הבנה זו הולידה גם משיכה אל הרעיונה (אידיאולוגיה, אחד מחידושי השלונגים הר' בים של רטוש) והליכה שבי אחר "הגיונה הפ' נימי", שהיה — לפחות בעיני כותב דברים אלה — מפוקפק למדי, לעיתים קרובות, אבל נתייחר בעיקביות עקשנית לאורך עשרות שנים (ועיקביות זו של האיש נתחלפה לרבים, נכופות, בהגיון פנימי" שאין לערער עליו ואותו: הפרופ' פורת עצמו עושה זאת,

כלומר, מערער עליו, ובהצלחה לא-מבוטלת, פעמים רבות בספר זה).

התפעלות ונוגדנים

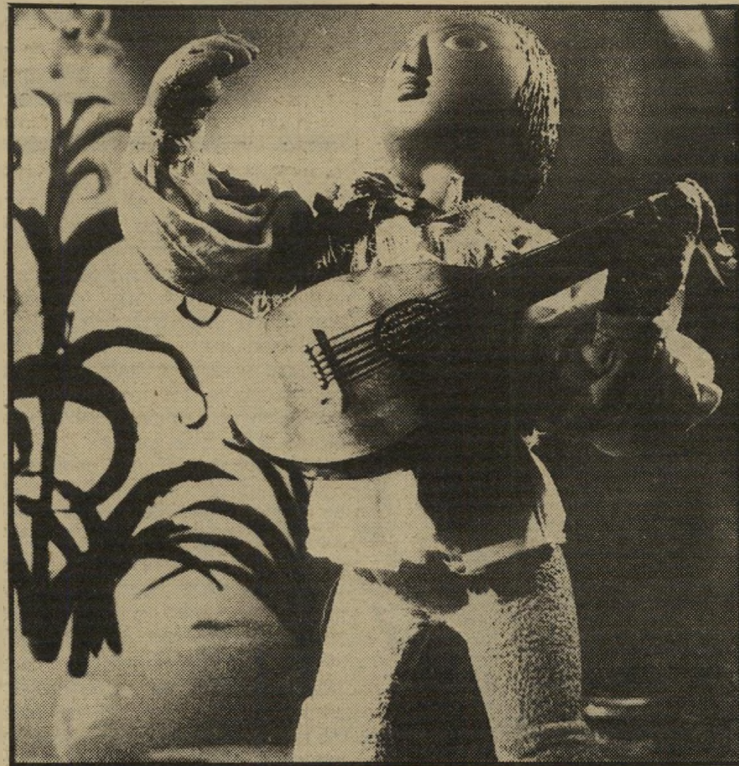
מעניין: גם הוא, כרבים אחרים, נמשך אל התורה (רטוש לא היה מסכים כמובן לקרוא לה כך, אף כי כתב שיר בשם זה — וראה פורת, עמודים 83-85) — בעיקר על שום הרחייה שנרחה על-ידי דת היהודית ("ההת' נגרות לרת היהודית עוד הגבירה את התפ' עלות"), ורק חבל שאינו מוסיף: בגילוייה הפוליטיים או ה"ממופלים" (עוד חידוש של רטוש) בישראל. וגם פורת, כרבים אחרים (ראה שלמה גרודונסקי ואבות ישורון), פיתח "נוגדנים חזקים לעיכול תורתו של אוריאל שלח", על רקע התייחסותו של האחרון לשור אה.

דומה שזיווג זה של התפעלות ונוגדנים הוא האחראי להצלחת מיפעלו של יהושע פורת, כשם שניתן לומר עליו שהוא כמעט תנאי הכרחי להצלחתה של כל ביוגרפיה מקרית. לעיתים, ובעיקר בפרקים הראשונים של הספר, עדיין מסתתרים הנוגדנים הפעריים פה יפהיפה (לפעמים אולי יותר מדי יפה), אך ככל שהסיפור מתקדם, הם חורגים ממחבואם ומשווים למחקר מידה נחוצה של ריחוק ואובייקטיביות. תוך כדי קריאה היררתי לעצמי, לא אחת, שאולי חסד עשה הגורל עם הביוגראף, שלא הכיר את יונתן רטוש מקרוב כחבר לקפהילוכוסית וכברבית (מכל מקום כך התרשמתי), שאם לא כן היה

מפוקפק והמזיק והקלוקל מבחינה מוסרית שבה בולטים בזמננו, זמן אינתיפאדה וחוסר סובלנות ומיליטאריזם וליכוד וגוש אמונים, הרבה יותר משבלטו על רקע זמנו שלו, זמן שילטונה של תנועת-העבודה ומפא"י ה"היס' טורית", עם או בלי תוספות פרוגרסיביות או קלרקאליות בנוסח המתון של המיפלגות הרתיות של הימים ההם.

השיר והשלח

עד היום אינני יודע אם אכן נתכוון לכך, בעת שתיאר את שירתו כחופה (עוד חידוש שלו: hobby), לעומת כתיבתו המסאית, המח' קרית והעיתונאית-פולמוסית שבה ראה, כך אמר, את עיקר ייעודו. אם אמנם כן, נתמזל מזלו והקריש לה לחופה זו לא-מעט מזמנו

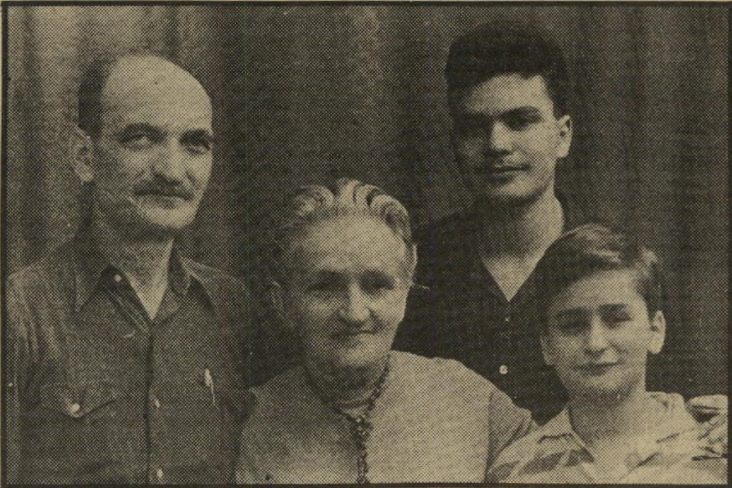

המשורר (תיאטרון הבובות הצ'כי באיאה, שנות ה-50, אוסף נתן זך)

נחשף לסכנה שכולנו, חבריו וידידיו, נחשפנו לה, והיא שההתפעלות תגבר על הנוגדנים.

שכן ביונתן רטוש קיננה, בצד תכונות הג' בורה והגאווה שכבר צוינו על-ידי רבים וטר' כים, גם מחלה ממארת שהוא עצמו היה מודע לה כדרכו ועל-פי רכבו: מחלה שהפכה את חייו לחיי מריבה, גם כאשר המריבות לא היו הכרחיות, ואת הרעיונה שלו הפכה למישנה שנויה במחלוקת, בלשון המעטה. מישנה שה

ומאנו. שהרי אוריאל שלח הוגה-הרעיות המ' הפכני, מאבות ה"כענות", כינוי גנאי (של שלונסקי), שנתקבל בסופו של דבר גם על דעת ה"מכונים", לא היה נותר בזיכרון הקי' בזוי אלא כהערת-שוליים כסיפור מאבקו של היישוב היהודי בארץ-ישראל על עצמאותו המדינית. לא הרבה יותר משמותיהם של עמיתיו וכוני-הפולוגות שלהן, אבא אחימאיר, עדיה גורחורון ואחרים. מן האחרון הושפע, אגב, השפעה ניכרת בימי שהותו בפאריס,

יונתן רטוש-אוריאל שלח, אמו פניה ושני בניו: חמן ושהרון (1958)

והוא אחד המעטים עימם עמר בקישרי הע' רכה הרדית מרבית חייו.

ידועים לנו מיקרים רבים של אנשים שמיוזגו במיפעלם יצירה ספרותית עם הגות ופעילות פוליטית, כשהשתיים שוות-ערך כמעט בעיני בעליהן. ואזכיר כאן רק מיקרה אחר הרלוואנטי לענייננו: זה של הסופר, העיתונאי והפוליטיקאי הצרפתי שארל מר' ראס (Maurras), 1868-1952, מראשי המ' דברים והמייסדים של האסכולה הקאטולית-מונארכיסטית, וכמובן גם אנטי-שמית, הצר' פתית Action Française (הפעולה הצר' פתית), שראשית גיבושה בימי מישפט דריי' פוס וסופה בתמיכה במישטרו של פטן משתף הפעולה עם הנאצים. מי שמבקש, אגב, להבין את הרקע האירופי לרעיונה ה"כנענית" מבית מדרשם של חורון-רטוש, ובעיקר את הרקע ואבות ההשראה הספרותיים שלה, אינו יכול להסתפק במחקרים ההיסטוריים שאותם מצטט הפרופ' פורת כסיפור. עיון ביצירתם ובמישנתם הספרותית, לא פחות מאשר בוו הפוליטית, של אבותיה של "הפ' עולה הצרפתית" עשוי לפתור עוד חידה אחת שאותה מעלה מחבר הביוגרפיה שלפנינו: החידה של מה שנראה בעיני מבקר משכיל אחד כמייכות פרשיות בין יצירות רטוש ועד רא פאונד (פורת טועה ומטעה בעת שהוא מאמץ את הסברו של אותו מבקר). רטוש, ואני אומר זאת בהחלטיות, לא הכיר את יצירת פאונד (מובן שאינני יכול לערוב לכך שלא קרא שיר או שניים) ווראי ווראי שלא הושפע ממנה. (כך טען באוזני, וכמי שכתב בעצמו דיסרטציה על פאונד איני רואה שום מקום שלא לקבל את הכחשתו — נ"ז). אבל הזיקה בין יצירתם והגותם הקלאסיציסטית-טרור באדורית-צרפתית-מודרניסטית-אנטי-שמית-פאסיסטית של השניים קיימת גם קיימת. כיצד מיישבים אפוא את הסתירה?

— פשוט מאוד. הולכים אצל מי שהש' פיעו גם על שלח-רטוש וגם על עזרא פאונד, ת.ס. אליוט ובני דורם, והרי לכם פיתרון החידה. פיתרון ושמו: צד ג' (פורת עצמו עומד על זיקתו הפוליטית של רטוש ל"פעולה הצרפתית", אך מתעלם מן הזיקה הספרותית. — ע' 181).

אבל נחזור לעניין זה של משורר שהוא גם הוגה-רעיות ופעיל פוליטי — או, בהיפוך הסדר, כפי שרטוש עצמו היה מציג זאת.

הרי דוגמה נוספת, הפעם מתוך המציאות שלנו — נתן אלתרמן, מי שבסיפורו של ענויים גם הושפע בבירור מספר הביכורים של רטוש (ראה ספר שיריו של יעקב אורלנד, נח' היה אומר, על הרושם שעשו שיריו המוק' דמים של רטוש על בני חבורת שלונסקי-אל' תרמן-גולדברג). גם אלתרמן עסק בשירה "צרופה" (כוכבים בחוץ) וגם הוא לא הגיח ירו מן האקטואליה (הסור השבועי). לעיתים קר' בות לא היסס ממלמלא את התפקיד המסורתי של "הצופה לבית ישראל" ונביא התוכחה שלו. ואף יצר ז'אנר-ביניים שבין הזמני, כב'

יכול, לבין הגיחצני, כביכול, כסיפור עיר הירדן. אבל דווקא הדומה כאן מבליט ביתר-שאת את צד השוני. בהבשעה שביצירתו המאוחרת יותר של אלתרמן קיימת מידה של המשכיות בין "האני" השר לבין זה המדבר בפיומן האקטואלי והפוליטי, בסאטירה, ובמחזה-המ"ש, המשכיות המתקיימת חרף כל הגדרות ה"טיבעיים" ואלה הנוספים שאותם ביקש המשורר לגדור ואף גרר בין זה לזה, הרי רטוש של השירים, ובעיקר המאוחרים יותר, אינו מזכיר כלל, לפחות במבט ראשון ושני, את רטוש הפוליטיקאי, רטוש מנהיג הנערים, קיצוני אף בין "מכסימליסטים" הלוחמים כנגד השילטון הבריטי; האדם שאינו סובל שום שותף-אמת שווה-ערך-דומעמד לצידו, אינו מודה כמעט במישגים ובנקודות-תורפה, אינו מערער את המישג לאור התנאים המשתנים, בקיצור: אינו חוזר בו במאומה ואינו משנה דבר (על המשברים האישיים ותחושת הכי"ש שלון הציבורי הפוקדים את רטוש ראה פורת, ע"ע 237, 238, 270, 280, 281 ועוד). לכל היותר הוא פוסל, בתקופה מאוחרת יותר, רברים, "מתונים מדי" או "התבטאויות יהודיות-ציוניות מדי ביחס לטעמו המאוחר" (עמוד 83), כלומר, דברים שכתב לפני שרע יונתווי הבשילו עד תום, לדעתו. ואולם, מש"ע שהבשילו, בעיניו, הם עתידים להישאר, מבחינתו, בעינם ובצבעם לנצח-נצחים כמו אין לזמן שליטה עליהם. ואם לא התממשו ציפיותיו בחייו — והוא הרי למד מבשרו שלא התממשו — אין זה אלא משום שה"אחרים" לא הבינו או סטטו מדרך הישר (הע"קומה) או שהתיששו עם המימסד" השנוא, או שלא עמד להם כוחם להתמיד ומכרו את נפשם לשטן בעד בצע כסף או נזיר עדשים. "האחרים" — אבל לא הוא, כמוכן. תמיד האחרים.

וכאן, נדמה לי, ייתורו הגדול של רטוש, שהפוליטיקאי או הוגה-הרעיונות הפוליטי שבו גירש מלפניו את המשורר, ואילו המשורר התנער, בתבונתו וברגישותו, מן הפוליטי-קאי.

המיתוס והיהדות

ברור: לא בכל השירים. לא ביהוה-לכ" בחושן וכוונתו לא כנשירי חרב ואף לא בשירי-ריס"פיומנים כגון "דאונים על הכרמל" ו"מ"טח המטכ"ל" שאותו פסל אהרן אמיר מבוא בקנשת שלו (אגב, שניהם נתפרסמו בחוברות "יובל" שבועריה המשותפת שלי ושל אורי ברנשטיין).

גם נכון מה שפורת אומר בקשר עם חופה שחורה, ורטוש, שאסור להתעלם מן השימוש שעשה רטוש, במיתוס העברי האלילי הקדום כמכשיר לניגוח היהדות; כמו שזכרנו כי "לעצם השימוש בו (במיתוס העברי) ובאוצר המילים המיוחד הקשור בו והנובע מניב אגיתור היה תפקיד אידאלי ברוח" בספר (ע' 298). בביקורת הספרות שלו אשר "תפסה מקום חשוב בכתיבתו של אוריאל בארף", ביטאונם של "הכנענים" שבועריכת רטוש שלח, וכן במחקריו הפרשניים-עיוניים, ניכרו הטיב-היטב אותות האידאולוגיה.

אבל כשירי צלע (פורת צודק: רטוש אכן ביקש לשמר בשם זה גם את ההוראה הלא-שגורה ולא-לירייתו של "שבר, כישלון, מפלה, מעידת הרגל"), כנשירי חשבון, כנשירי חמש, או כנשירי נערה — אחד המופלאים בקובצי שיריו, לדעתי — שם נפרד הליריקן מן הפר ליטיקאי. ולטובת שניהם. אמנם גם שם עוד מתגלה, זעיר פה והרבה שם, אותו פן "טראגי-הירואי" (פורת) המאפיין את ראייתו העצמית של רטוש בכל יצירתו. אבל פן טראגי-הירואי זה, שניזון ללא ספק גם מתחושת הכישלון של הפוליטיקאי, מצא את ביטויו המשכנע ביותר דווקא ביצירה הפיוטית: בה (ובמיכ"ל, כולל מיכתיב-האהבה שלו), ולא במא"מרי הפולמוס או במחקרים שהיו, אחרי הכל, מחקריו של חובבן מגמת, לא של בריסמכא אמיתי.

וכן איפשרה יצירתו של שלח-רטוש, בעי"ק על רקע מציאות זמנו שלו, ראייה רד-

צדדית או דרפנית, כששני הצדדים או שתי הפנים נפרדות לעיתים זו מזו, במידה זו או אחרת, או חזרות ונפגשות. וקשה מאוד, קשה אל שלח" (הוגה-הרעיונות והמנהיג הכנעני) שיעשה גם צדק מלא עם סיפור חייו של יונתן רטוש, המשורר.

וכישוריו ושרה התמחותו וכליו הביקור-תיים (דרך המחקר ההיסטורית-הפילולוגי-גית") של הפרופ' פורת — כל אלה כמו חברו להכשירו לכתוב את סיפורו של אוריאל שלח יונתן מאשר את סיפורו של יונתן רטוש. כמו"הו כקודמו, פרופסור ואיש אקדמיה אף הוא, יעקב שביט, שכבר ניתח את הזיקה בין הכ"נענות לבין הרביזיוניזם.

ויצאה השירה לא תמיד נשכרת כביוג"ראפיה זו. ובטוב טעמו של הכותב והחוקר, ובענותו, ואולי גם בתחושת מיגבלותיו בת"חום האחר, העדיף יהושע פורת להתייחס

נכתבו בשנת 1953 ונתפרסמו בעת ההיא במפורז, בכיתבי העת", אף כי מועד הופעת הספר הוא יולי 1959.

במילים אחרות: השירים ראו אור במקובץ כמה שנים, לפחות, לאחר הופעתה של המיש"מרת החדשה על בימת הספרות בישראל, כא"שר נוצר כבר אקלים שבו ניתן יהיה לקלוט שירים כשירי צלע. השונים שוני מהותי כל"כ מקודמיהם בשירת רטוש.

ובסיכום: ביוגרפיה מרתקת, המגלה בעי"ק פן אחד ביצירת רטוש, לרוב על חשבון חב"ה. אם גם אינה מתעלמת לרגע מכה, שהוגה-הרעיונות הוא גם המשורר.

מי שמתעניין בקורותיה של אחת הכי"תות (רטוש עצמו היה שולל תכלית שלילה תאור כזה של חבורתו; תמיד הדגיש כי ל"שינוי יסודי במערכת-החיים (דרושים)... כוחות המונים ואהדת המונים בשעה המכ"רעת" — ע" 104) המעניינות ביותר בתולדות

האביר (תיאטרון הבובות הצ'כי באימיה, שנות ה-50, אוסף נתן זך)

הימין הרדיקלי בתנועת התחייה העברית — מי שמבקש לעמוד על הרקע שגרם לכך שמשוררים והוגי-רעיונות עבריים יביעו נכ"ר נות" לאיזשהו קשר" אפילו עם היטלר, שא"י ננו השטן" (וכל זה, מרגיש פורת בצדק, אח"רי חוקי נירנברג, ואחרי "ליל הבדולח")

מי שמבקש לדעת את ההבדל שבין אנה, הכנענים ו"תנועת השיחור העברית" שמ"בית מידרשם של שלח-רטוש ומרעיו, על כל השוכנים, המיליטארים והבוז לערבים שאיפיינו את מרביתם, לבין "הפעולה הש"מית" והמרחב השמי" של אורי אבנרי וחבריו (נכועו עברו), עמוס קינן ואחרים, וביטאוניהם במאבק, העולם הזה ואחר —

מי שמבקש לדעת מרוע יצאו האחרונים להגנת רטוש ולמשל בפולמוס המר עם שלמה גרודונסקי) על אף כל חילוקי-הרעיונות המרים שבין שני המחנות — ימצא בספר זה חומר שירי והרצאת דברים מסודרת.

בנקודה זו של הדומה והשונה בין הכנענים לבין אנשי "הפעולה השמית", מרחיב פורת את הדיבור ומרגיש, לדעתי, את הראייה לה"גשה. ואף כי אורי אבנרי צודק, כמוכן, בט"ענתו שפורת צריך היה להביא גם את גירסתו שלו לפגישה בקפה גרונסקי — ראה אבנרי, "חורה לקפה גרונסקי", העולם הזה 7-89, 26. פורת, מכל מקום, מבליט את העובדה שלה"פצת ריעותיו הכנענית של רטוש בציבור תרם "בראש וראשונה... אורי אבנרי, שבסתיו 1961 הקדיש לכנענים" ולגילגולי תנועתם ורעיונותיהם סידרת מאמרים שלמה בהעולם הזה. בכך הובאה לידיעת הציבור בצורה שכמדומני לא היה לה תקדים" (ע' 307).

באותה מידה הוא מבליט גם את העובדה, הפאראדוקסאלית לכאורה אבל רק לכאורה, שבכל פעם שנשאל על הקרבה שבין השקי פותיו שלו לבין אלה של אבנרי ואנשי "הפ"עולה השמית" שהבינו, לדיכרי פורת, כי "הלאומיות הערבית אינה דבר מלאכותי, וכוחה עימה בגיוס הערבים למאבק לאומי

(238), היה שלח-רטוש הופך ל"הר געש שהת"פרץ ועלה על גדותיו" מרוב כעס (307).

במבט לאחור, אין ספק בדבר שאנשי "הפ"עולה השמית" צדקו במישאלתם להשתלב ב"מרחב", תחת להטמיעו או להשמידו נוסח הרעיונה של רטוש. כמו שאין ספק בדבר, שרטוש היה רק אחד הראשונים שהבחינו הבחנה חדה כל-כך בין יהודים לבין עברים (או ישראלים) וכך עמד על תהליך התגב"שותה של "החוויה הישראלית", או הילידית, כפי שהיא מכונה כיום (גם על כך ראה מאמרו הנזכר של אורי אבנרי הטוען כי פיתח את תפיסתו "העברית" לפני שקרא מילה אחת של רטוש).

במבט זה, היה לא רק חלוץ וכן מקור-השראה לרבים, כי אם גם מנסח ראשון של השקפות המוצאות כיום הדים מאוחרים (ור"מפוקפקים לאיפחות מאלה ששימשו להם מקור-השראה), בהשקפות כגון אלה של א"ב יהושע בדבר "נורמליות" יהודית-ישראלית הכפויה, בזכות ה"מצוקה" הכוח, על מיעוט ערבי בישראל או בארץ-ישראל.

(בגיליון הבא: רופא חולה)

אמנות

שתי תערוכות

קבוצתיות

בקטלוג הצנוע שהפיק מרכז-התרבות על-שם משה סמילנסקי ברחובות ואשר מכיל צילומים בשחור-לבן ומאמר מאת הסופר דן צלקה, כותב צלקה כי "המיסד האמנותי שלנו נעשה הריכוז הגדול ביותר בעולם (כ"חס לגורל האוכלוסייה) של חסידי המודרניות הלוכשת והפושטת צורה מדי יום ביומו". הפלוראליזם שלנו שיש בו, לדבריו, "משהו מדומה ושיקרי", נגוע ב"מאניריזם, עקרות וחזרה מתמדת על רפוסים שגורים". אך לרפא את הנגע? — רק (ועלידי) חזרה אל הריאליזם... אל הטבע, אל הפנים, אל הנות". קטלוג מהודר ויקר המכיל צילומי-פצח ושני מאמרים הפיק מוסיאון ד' לבנים ב"תח"ת"קוה. האוצרת דרזית קידר קיבצה אמנים החוקרים, לדבריה, את "המדוע או לא-מדוע של הנסתר שאינו אלא חלק אינטגרלי מהנ"גלה". לדעתה, "את האין או הבלתי-נגלה חור" וים דווקא בעיקבות קשיות החיים". קידר, הידועה ברגישותה ואשר רשימותיה מצטיי"נות בדרך-כלל בהגינות ומעידות על הבנה מעמיקה, מכבירה הפעם מילים ופרשנויות ומפזרות לעיתים עוד יותר ערפל על "שאלות קיום שנתורו אולי בלתי-פתורות ומבעבעות לא בחזקת אך בעיקביות נוקבת".

גם כך של הצדקה לקיום שתי התערוכות, "ציור מן הטבע" ו"הציור האחר", ברחובות וכ"פתח-תיקוה. בזכותן אפשר לראות ציורים יפים כמו: "גשר" של אהרן אלקלעי, ציור כפורט קטן שצבעים מפתיעים ורפות כמה ושמחה שולטים בו; "אשה יושבת" של יאן רייכווגר, שכלל שאתה מתמיד להתבונן בה היא מטירה מעליה את צעיפיה ומהלכת עליך קסם ומסתורין; ירושם חכם ורגיש של קוז שנעשה בידי ישראל הירשברג (בעת ביקור ב"מידרשה" צעקו אליו כמה גרונות: למה לצייר קוז אם אפשר לצלמו או לקטוף ול"הדביק על הברד). וזו רק רשימה חלקית מתוך התערוכה "ציור מן הטבע" שהאוצר שלה הוא שלום פלש.

בפתח-תיקוה, בתערוכה שעסקה ב"מימד הטרגסצוגסטי באמנות", אפשר היה להתר"שם מהשיגיהם של חנה מגד ואברהם פרחי, אשר הודות להתבוננות מעמיקה בטבע למדו את סוד הצימצום: ליהנות מאקוורלים שקר"פים ונושמים של חוויה הר"אבן וממישחקי צבע רגשיים של חוויה פרסבורג. מרשימים במיוחד הם ציוריה של חנה נווה המזכירים נופים רחוקים. תחושות של עזובה ושל אבל מסתננות בין עצי היער ועל פני האור הקר. כדאי לנסוע ולראות. **שרה כ"ן**

עורך נתן זך

מאת

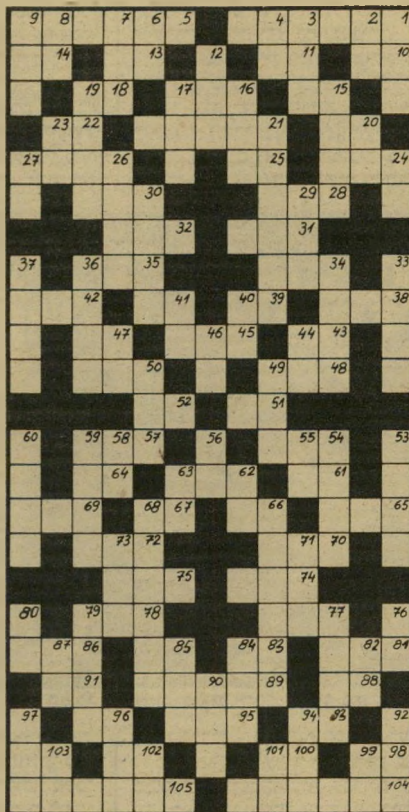
אביגיל יאי

מאונץ

1 איבר הנשימה בגרון החי; 2 אביון; 3 מושב במקום הכפר הנטוש חוליקאת; 4 צורה; 6 קריאת צער; 7 הגרולה בשחקניות הטרגדיה בצרפת, בעבר; 8 לחלוחית; 9 קניין בעל ערך; 12 גרוד צבא; 15 פטיש כבד; 16 רשת דייגים; 17 מרת מרחק; 19 הכוכב נוגה; 20 חסר אמצעים; 21 מחול איטלקי עממי מהיר; 23 רעל, ארס; 24 שגיאה במחשבים; 26 רומאן של דוסטויבסקי; 27 אל מצרי; 29 אפר, מקום מרעה; 30 כעת השנה; 33 אחוז, תפוס; 34 כימאי צרפתי, ש"מ; 36 ספינת חיליהם; 37 מלך בשושלת מצרית; 40 אחד השוואים; 41 מתגורר בלילה; 44 מילת זרז; 46 תפר; 47 נחלש; 49 מיתקן לשירור גלי רדיו בעלי עוצמה חזקה; 50 יוצר חרס; 53 האלקטרון השלישי בסוללה חשמלית; 54 ראה 45 מאונץ; 55 פעוט; 56 מילת תחינה; 58 רקב; 59 שם מליצי ליהב; 60 בעל ערדי צאן; 62 מפרנס; 63 תכלול בעיני; 66 המלך בעל האורוות המלוכלכות במיתור לוגיה היוונית; 68 קיבוץ בעמק יזרעאל התיכוני; 71 סופה; 73 צורר שיבולים; 76 לע; 77 חיבוק עז; 79 יויל; 80 מילה הבאה לרבות; 82 שפת הנהר; 84 כינוי מליצי למשיח; 85 צי; 87 נטל ח; 90 ציפור שיר גדולה; 92 אפונים; 94 עמק בארץ; 96 מטבע עתיק קטן ערד; 97 חסר אור; 99 משמש לתאורה; 101 שם מטבע; 102 קיטור; 103 מסתובב בעיגול;

מאונץ

1 ענף בתחרויות ספורט (3,3); 5 מקור מחצבתה של קרושה צרפתית; 10 ילוד אשה; 11 אחד ממיני השדים; 13 רבר קיים; 14 מלחין גרמני פורה; 15 סיום; 16 חילות הרגלים בצבא; 18 מילת מישאלה; 20 צדף; 21 סידור עניין בתחבולות חכמה; 22 רגל; 24 משמש בבית המרחץ; 25 בסולם התווים; 26 אזור קרוב בארם נהריים; 28 רעש, געש; 30 אחד מארבעת המינים שנוטלים בסוכות — כינויו במקרא "עץ עבת"; 31 ענף היוצא מגזע העץ; 32 מגדולי האמוראים הבבלים, מכונן מחדש את ישיבת סורא; 34 סרט של אורי זוהר וחבריו; 35 מי רעש; 38 עטין הבהמה; 39 מילת הסכמה; 41 מילה של איהסכמה; 42 תנור האוון; 43 תואר לנכבד בארץ השפלה; 45 עם 54 מאונץ — כינוי לילד הנימול; 47 אות בא"ב; 48 חומה; 50 מרד, חבר בוגדים; 51 שר; 52 מכשיר עיניים; 54 חנית; 57 כיור; 61 סיום משחק המלכים; 62 מספר ומבקר צרפתי (הסימפוזיה הפסי

טורלית; 64 צינה; 65 נחל אכזב; 66 בת המלכה בארץ אלביון; 67 אויב; 69 סופר אמריקאי יהודי «נער הכרץ»; 70 קוגלאגר; 72 כינוי לכתב העברי הקדום; 74 סלנג; 75 סופר עברי חבר קבוץ; 77 עם 81 מאונץ, שמה של ספינת היכ"ג; 78 וראי; 81 ראה 77 מאונץ; 82 ממהר; 85 איפה; 86 בהשאלה — הגיון, נימוק; 88 שניים; 89 מלחין צ'כי; 91 סוג של מנעול; 93 לבן נקי; 95 עם 96 מאונץ — כעס רב; 96 ראה 95 מאונץ; 98 מאכל מהשמיים; 100 תעורת מעבר; 102 הטוב בקלפים; 103 מרחף; 104 שמו של הכלב שומר השאול במיתולוגיה היוונית; 105 שיר ברוח או אהבה ל-3* קולות;

תפקידים בכירים

נבחר ♦ לנשיא החמישי של איראן, מאז היתה לרפובליקה, **חוראג'ת אלי-איסלאם עלי אכבר האשמי רפסנג'ני** (55), מבכירי אנשי האיית'אללה חר מייני, מאז תפס זה את השלטון לפני 10 שנים. רפסנג'ני, כיום אב לחמישה, החל בפעילותו נגד מיש'טר השאה בגיל צעיר, התבלט כי אירגון שביתות והפגנות, נעצר מיספר פעמים ובא על גמולו עם הרוחת השאה, היה לשרי-הפנים ולאחר מכן ליו"ר הפרלמנט וממלא מקום מפקד הכוחות המזוינים, תפקיד שבו הצליח, כנראה, לשכנע את חומייני לשים קץ למלחמת איראן-עיראק.

אלמנה עשירה

נחוג ♦ בניו-יורק, יום-הולדת

עורכת קנדי-אונאסיס אינה זקוקה ל-45 אלף

תה 60-של זקלן **ברבייה קני די אונאסיס**, עורכת-ספרים בהור צאה יוקרתית (דאבל-די), הידועה יותר כאלמנתו של ג'ון קנדי, הני שיא 35-של ארצות-הברית ושל איל-הספנות היווני אריסטוטלס אונאסיס. קנדי, שלמדה בצעירותה ספרות צרפתית בסורבון בפאריס, היא כיום, בנוסף להיותה אם לשניים (בת ובן) גם סבתא לנכדה (מבתה), קארוליין, הנשואה ליהודי אמריקאי, שאינה זקוקה במיוחד למשכורת מדאבל-די (45 אלף דולר לשנה), בהתחשב בשווי נכסיה, שבאו לה בעיקר בירושה משני בעי

ליה המנוחים, והמוערכים ב-200 מיליון דולר.

שניות גורליות

ניצח ♦ בטור דה-פראנס, מירוץ-האופניים היוקרתי של צרפת, המחייב את משתתפיו לעבור מסלול של 3250 קילומטר, **גרג למונר** (28), יליד קליפורניה החי בכלגיה ומי שגם זכה באליפות בקיץ 1986. למונר, שהשתתף בש'נתיים האחרונות משרשרת תאונות (תאונת-דרכים; תאונת-צייד ובאחד רונה גם תאונת-אופניים), הגיע כי קטע-הסיום, בואכה שער-הניצחון בפאריס, למחירות ממוצעת של יותר מ-54 קילומטר לשעה ובכך הקדים בשמונה שניות גורליות את יריבו הצרפתי, בעל וותק של שתי אליפויות, שאמנם סבל, לפי גירסת מאמנו, מפצע באחוריו, אך נחשב, בכל זאת, למועמד ודאי בעיני ה'כל, עד לרגע האחרון, גם לאליפות השנה.

מיבצרים מעופפים

נפטר ♦ בלאס וגאס, שבמרדינת נוואדה האמריקאית, בגיל 79 ממחלת-הסרטן, **האנק גרינשפאן**, המו"ל של היומון לאס וגאס סאן, שנודע גם בעלילתו תיו במלחמת-העצמאות ובקריכתו לראשי מדינת ישראל. גרינשפאן, בנו של חנווני ניו-יורקי וקצין שריון מצטיין של מלחמת-העולם השנייה, גויס בחורף 1948 על-ידי נציגי ההגנה בארצות-הברית (בעי קר טדי קולק, כיום ראש עיריית ירושלים ואל שווימר, לימים מייסד התעשייה האווירית), והצטיין באירגון הברחות-נשק בקנה-מידה גדול לארץ-ישראל. גרינשפאן הבי ריח ארצה מיקלעים מהוואי ותחת מסווה של נציג סין הלאומנית (טאיוואן) רובים ואף שלושה מפי ציצי ב-7 ("מיבצרים מעופפים") ממכשיר. בדרכם ארצה גם הטילו מיספר פצצות על דמשק ועל קאהיר. משנחשפה, שנתיים לאחר מכן, פעילותו של גרינשפאן, נדון על-ידי בית-דין פדרלי אמריקאי, שר'אה בפעילותו הפרת חוקי-הגייס (מבטח), קארוליין, הנשואה ליהודי אותם ימים העביר נשק למרחב, לשלילת זכויותיו האזרחיות, דבר שמנע ממנו, לימים, את הגשמת חלומה: להיבחר למושל נוואדה.

למי שיש לו

למי שעדיין אין לו...

...עדיליון המזל!

תכשיט חדשני של האמן ויסהוף, שפותח ע"י החברה הממשלתית למדליות בעזרת הצורך דוד סייג. להשיג ב-107 ש"ח (בכסף) או ב-355 ש"ח (בזהב וכסף) בחנויות החברה ואצל הסוחרים המורשים.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

ירושלים: אחר-העם 5, טל. 02-668105 תל-אביב: מנדלי 3, טל. 03-227428

הורוסקופ

מרים
בימיני

מזל החודש:

אריה מזלות האש

כל העולם במה, והאריה בולט מכולם באמונתו באימרה זו. הוא מגזים בהתנ"ה הגותו, מעורר תשומת-לב וחש צורך ל- התבלט. זה ניכר בצורת התלבושת, הכל התיספורת, צבע השיער או האפור. הכל

כדי שיבחינו בו. אין זה שהוא מפונק. הוא באמת זקוק לאווירה הזו. יכול להיות שהוא אנוצנטרי וחסר-רגישות, אבל אין זה מפני שאינו רגיש. אי-אפשר לדרוש מהעוצמה והכוח שיש בקירבו להתרכז במשהו שמשעמם או תו. בייחוד משעמם אותו פרטים. הוא יכול להתפוצץ כשמתחילים לדקדק בפרטים. הוא חרד כל הזמן שהוא יפסיד

12 המזלות מחולקים לארבעת היסודות: אש, אדמה, אוויר ומים. מזל אריה שייך לקבוצת מזלות האש, הכוללת גם את מזל קשת וטלה. לכל היסודות יש לא פעם מן המשותף. כדי להבין את מזל אריה יש להבין את קבוצת מזלות האש. הם פתוחים לכל האפשרויות והזדמנויות הנקרות בדרכם. כל זמן שיש חידוש, גירוי ועניין והדלתות נפתחות לפניהם הם רגועים. אבל אם הדלת נסגרת או שהעיתיד מסודר, ידוע ומאורגן מדי ואין בלאגן בחיים, הם נכנסים לפניקה ולחוסר שקט. העולם האמיתי שלהם הוא עולם הפנטסיה והדימיון.

במקום-העבודה אתם נוטים לנהוג ב-אימולטיביות, להציע את עצמכם למי שימות שהן קצת גדולות ומסובכות מדי. עדיין יש צורך ל- השלים ידע ולרכוש יותר ניסיון. בין כה וכה תמצאו את עצמכם מקבלים שבחים על העבודה שאתם מבצעים. חשוב מאוד לשמור על הגבול ה-דק. אמת-מידה נכונה תביא לקידומכם. ה-2 וה-3 בחודש ימנישו אתכם עם מנישה מעניין.

בנושאות ואף בדיבורים חסרי-הירות אתם ממעמדים את עצמכם ואת שמכם המובן שיש לב לנהיגה שלכם או של אחרים ואל תהיו אופטימים מדי, זה עלול להסתיים לא טוב. השגיר עונות והשגירות שאינם מאפיינים אתכם בדרך כלל פורצים לפתע ומגלים לסיבה צד שיכול להרחיק מכם אנשים שמאוד חשובים לכם. דרושה ביקורת עצמית במיוחד ב-4 ו-8 בחודש. בתחום הרומנטי מצפה לכם חוויה מאוד סוחפת ומרגשת.

אתם שוב מדברים יותר מדי ומתחרים טים אחרי-כך. אל תזלזלו בדיבורים וגם לא במי שמאזין להם. תשובע אין לכם די ביקורת על מה ש-אומרים ואתם עצמי-כם אינכם תופסים מה האחרים מניחים למסור לכם. ב-7 וב-9 בחודש תועבר אליכם אינפורמציה חשובה בקשר לעבודה. נשים בנות תאומים חייבות להיזהר מגברים זרים. הבריאות עלולה לגרום לדאגה למרות שאין כל סיבה.

מזדקן וסובל ממחלות. לכן יש ביניהם לא מעט היפוכונדרים. הם בעצם פוחדים מגופם, כאילו הוא האויב שלהם. מבחינת חיי המין שלהם הם מרגישים הכי פחות שווים מכולם. אבל לא זה מה שהם מבטאים. הביטוי החיצוני הוא הפוך, וכן הביצוע מעולה. בביצוע הם יקבלו את מדליית הזהב. הם לא מספיק חברים עם גופם כדי להירגע בעירום. הם חיים בעולם של דימיון ולכן

דימיון מכוח בחי המין ★ אינטואיציה בחי היום יום ★ הרבה מזל בהגדרות ★ אמונה בלתי-מוגבלת בעתיד

הדימיון בחיי המין של האריות הוא חזק מאוד. בשביל האריה המין מתבצר גם בראש ולא רק בגוף. מזל האש נמשך למזלות האדמה: שור, בתולה וגדי. מזלות האדמה משמשים בסיס. הם חושניים מאוד, אך יש להם הכי פחות דימיון מלשאר הקבוצות. האריה מרגיש שמשוהו חסר לו. המציאותיות של מזל האדמה והחורשים הבריאים מביאים את האריה לחורש-שקט. האריה מאשים את השותף המשתמש בתירוצים בנוסח: אני לא יכול לתפקד כמו מכונה, או לא הלילה! כואב לי הראש, או חיי-המין שלנו משעי-ממים כבר. יש לו תשוקה עמוקה אך הוא מבבל אותה עם אהבה.

למזלות האש יש הרבה מזל, וזה מתבטא גם בהגדרות. האריה הוא ילד בנשמתו. הוא פשוט נשאר ילד, יש לו אמונה בלתי-מוגבלת בעתיד ואופטימיות סוחפת. אפילו כש-הוא על הפנים, "אל דאגה בסוף הכל יסתדר", כך הוא חושב וכך גם קורה. מזלות האש ובעיקר האריות רומנטיים במיוחד. אי-אפשר שלא להילכד בקסם שלהם. אסור לשכוח שיש להם גם צד אפל. קשה להם להתמודד עם חיי היומיום, הם חייבים לכבוש את העולם או להתכנס בתוך עולם הדימיון שלהם. הם מתוסכלים מניירת, מחשבונות ומדברים פורמליים. רוב מזלות האש והי-אריה במיוחד אינם מרוצים מגופם. הגוף

בנייהו עשויים להציע לכם נסיעה מעוררת. זה אסור וכן שהיחסים די מתחמים. אבל בילוי ושהות מעוררת תפת יתנו לכם הזדמנות ללבן כמה בעיות, ואולי אף להבין שכדאי לגייס סבלנות ואמונה שהכל שוב יחזור להיות בסדר ביחסים ביניכם. כדאי לציית לחוקי-התנועה, קנס או תשלום אחר יכריעם לרוב. לרובל מאוד את חשבון הבנק. בעבודה המשיכו להיות זהירים. ה-2 בחודש יכול להפתיע אתכם בלטיבה מבחינה כספית.

בנייהו זקוקים עכשיו לשיתוף-פעולה. זה הזמן להקשיב ולבוא לקראתם. כדאי שתקשיבו לעצותיהם. אל תתכננו זאת נפרדת, זה יביא לצער מאוחר יותר. הבריאות אינה טובה, וכדאי שתתגשו לבדיקות. יש גם סכנת מופני תאונות. אינכם זהירים השבוע, כל מכונה, מחס, סכין או מכשיר חד עלולים לסכן אתכם. ה-6 וה-7 בחודש יפתיעו אתכם בטובה מהבחינה הרומנטית.

עבודה רבה מוטלת עליכם. כשאתם מסיימים משימה אחת מייד נוחתות עליכם מטלות נוספות. גם קרובים ירדו דים פונים עכשיו לעזרה, וכך אתם מוצאים את עצמכם מטפלים בכולם ושוכחים לעצמכם. ה-6 וה-7 מר-אים על בעיות במחזור הדם או בכליות. שתי הרבה והמשימו לאכול מלא או סוכר. בתחום ה-רומנטי מתחילה תקופה סוערת ומרתקת. יתוקים פתאומיים יאכזבו אבל יביאו, בסופם, לקשר מתאחד ומובן יותר.

עכשיו כדאי שתהיו מאוד עירניים למה שקורה סביבכם. משהו מתבשל נגדכם במקום-העבודה או במקום אחר ואם ח-שבתם שהבעיות חל-פו השבוע, יתברר ש-קורים דברים שיכו-לים לאיים עליכם ת-קופה מסוימת, אבל כדאי שלא תיבהלו שיתם כך. הצעה, ש-נראית קטנה עליכם, תועיל לכם ב-4 או ב-7 בחודש. אל תמהרו לסרב או להיפגע. יתכן שזהו מה שיעלה אתכם חזרה.

ה-6 וה-7 בחודש יהיו מאוד מעייפים וקשים. אבל מה-9 יבואו ידידים לעזרה הכל יראה פתאום אחרת. נסיעות לחו"ל או קשרים עם ארצות אחרות מתחילים להסתדר, אם כי בדרך מאוד לא שגרתית ולא צפויה. קרובים או ידידים השוהים שם יזכרו בכם במקרה. יצרו אתכם קשר ויציעו הצעה שעד עכשיו לא עלתה בדעתם. הגברים שביניכם צריכים להתכונן לקבל הזמנה למילואים או למילוי חובה איזושהי. אבל זה יהיה קצר.

ענייני כספים עלולים לאכזב השבוע. אל תבנו על עסקאות, השקעות או הגדרות. מה שנראה מבטיח יביא לאכזבה אמרי-תית מאוחר יותר. היו זהירים בקשר להבטי-פחות בקשר להצעות עבודה אך בקשר ער-ביות וביטחונות לפני שאתם עוזבים מקום בטוח. בתחום הרומנטי אתם עוברים שי-נוי. הדגש עכשיו הוא על שידוק קשרים ושל אירגון מחדש של קשר קשיים כבר.

אנץ אמר, העולם הזה

מיכאל רועה: "החרדים הציעו להקים בית-קברות חילוני!"

בשבוע שעבר נקבר בנימין תמוז בטכס דתי, למרות שתמוז, מבחינה אידיאולוגית, היה נגד הדתיות. לפני כמה שנים הועלה רעיון להקים בית-קברות חילוני. שאלתי את מיכאל רועה, מי שהיה רכז הדור הצעיר של מפ"ם ובין יוזמי הרעיון, ממה התחיל הרעיון.

בעיקבות הסיפור של תרזה אנגלוביץ התארגנו קבוצה של צעירי מפ"ם, כדי למנוע את הוצאת הגופה מהקבר ולאפשר לה קבורה סבירה. פרצנו בלילה לבית-הקברות והנחנו סלע על הקבר, כדי שהרתיים לא יוכלו להוציא את הגופה.

היתה לנו פגישה מעניינת עם הרדים מירושלים. ההצעה לא באה מאיתנו, אלא באה מהם. הם שאלו מדוע שלא נקים בית-קברות חילוני, שבו לא תהיה חובה להיקבר כדת משה וישראל. התחלנו לחפש אדמה, כשמאחורינו עומרים אנשים שהיום הם בכנסת, כמו אברהם רביץ.

● ומה קרה?

לצערי זה נפל מחוסר-יכולת למצוא אדמה. רצינו להרים את זה כשרות לכל אדם בישראל, כדי שיוכל להיקבר איך שהוא רוצה, בצורה שהוא רוצה, באיזה טכס שהוא רוצה.

קבורה

אדם חילוני, שחי את כל חייו כחילוני, לא תמיד מעוניין בטכס דתי.

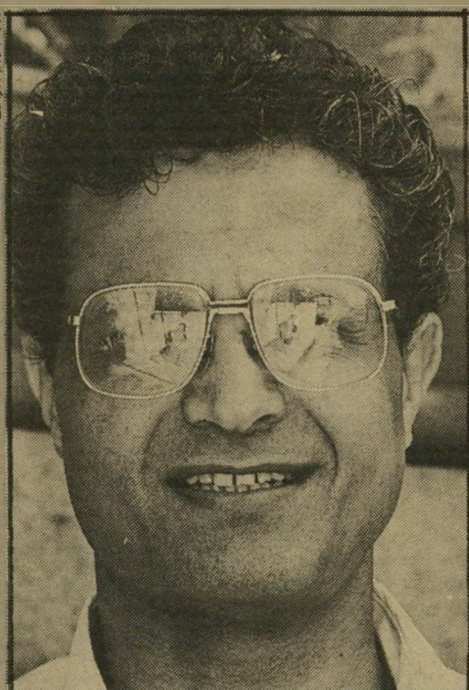
הבעיה היא שאין אפשרות היום למצוא אדמה ולעסוק בקבורה. יש לחברת קדישא מונופול, ואם אני אקים בית-קברות חילוני, תהיה לי בעיה עם רשויות, כמו מסה-הכנסה, מישרד-הפנים והרכה גורמים אחרים.

● ולא הצלחתם לעניין שום גורם שיעזור לכם?

חיפשנו קרקעות, אבל בשום מקום לא מוכנים למכור לנו. ולהפתעתנו הגורמים שהביעו את הנכונות הגדולה ביותר היו רווקא החרדים.

● אני מבינה שהרעיון נפל, יש סיכוי שהוא יעלה שוב?

יש לזה פינה קטנה אצלי בלב. אני מאמין שאם תמצא אדמה, הכל יתעורר מחדש. (אורית זרובבל)

אני דוסי, העולם הזה

יקותיאל שרעבי: "2000 איש עזבו את מיכלגת-העבודה!"

במודעה של 12 אינטש בעיתון "דבר" מודיע הד"ר יקותיאל שרעבי לכל עמי-ישראל כי הוא עוזב את מיכלגת-העבודה. מלבד כל עמי-ישראל מיועדת המודעה, על פי הכתוב, למזכ"ל מיכלגת-העבודה מיכה חריש, עם העתקים לח"כ שימרון פרס, יצחק רבין ומזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

שאלתי את הד"ר שרעבי למה להוציא כל-כך הרבה כסף, כשאפשר לומר לשלושה האדונים שהוא עוזב את המיכלגה וגם להסביר להם למה.

אני נבחרתי כחבר לישכת מיכלגת-העבודה עלי-ידי חברי-המרכז בהצבעה אישית וחשאית. מעבר לכך שאני מודיע לחריש שאני עוזב. אני חייב להודיע לכל החברים על הצעד שלי. ועכשיו, כשאלפים עוזבים את מיכלגת-העבודה, ברור לי שהמטרה של חריש היא להצניע את זה, ואני, כמובן, רוצה שכולם יידעו.

● בשאלתה אומר שאלפים עוזבים עכשיו את מיכלגת-העבודה, למה בדיוק אתה מתכוון? יש לך מיספרים?

אני יודע שרק ברמת-השרון 2000 איש עוזבים.

● 2000 איש! תן שם אחד.

האלוף עמוס חורב, למשל.

מיכלגות

● וכל האלפים הללו לא מודיעים על צעדם ברבים, ורק אתה מפרסם מודעה?

אני הבכיר ביותר. אני חבר לישכת מיכלגת-העבודה, והצעד שלי הוא לא פרטי.

● הסברת במודעה שאתה עוזב, כי מיכלגת-העבודה פנתה יותר מדי שמאלה, לדעתך. מה היה הקיש שישבר את גב הגמל, הדבר ששיכנע אותך סופית לעזוב?

היו הרבה קשים. אולי האחרון בהם היה שהשתתפתי בכנס הלישכה, שהיה בירושלים, ולשימחתי נוכחתי לדעת שנשארו במיכלגת-העבודה כמה אנשים עם ביצים, והתיקבלה החלטה לפרוש מן הממשלה. אבל כבר בדרך הביתה, במונית, שמעתי שכל העסק התמוסס. היום ברור לי יותר מתמיד שאם מישור יביא את השלום זה הליכוד, והמעדר, לעומת זאת, יפריע. (דניאלה שמי)

צבי סל, העולם הזה

רפי איתן: "שום שרון! אני עושה גם לבד!"

בתוכנית האחרונה של "מוצ"ש" בטלוויזיה רואיין הארכיאולוג דב בן-מאיר וסיפר כי לפני שנים אחדות קרא לו רפי איתן, מי שהיה אז יועץ ראש-הממשלה למילחמה בטרור, לבוא מייד להר-הזיתים ולאשר שאכן מה שמצאו שם בחפירה בעומק של 40 מטר באדמה הוא כנף של כרוב, משרידי בית-המיקדש. דב בן-מאיר הגיע, ראה שאין כלום בממצאי החפירות של רפי איתן, ובוזה תס, כנראה, החלום להקים את בית-המיקדש השלישי בישראל.

ביקשתי מרפי איתן, היום יו"ר "החברה לכימית קלים לישראל", שיספר לי קצת יותר על תקופת החפירות שלו בארץ, ובמיסגרת איזה תפקיד הוא ביצע אותן.

אני לא חפיתי שום דבר. לפני 10 שנים באה הנה קבוצת רבנים מארצות-הברית, ועל-סמך פסוקים מסויימים בספר 'חזקאל' הם החליטו שכמקום מסויים, כשני ק"מ מזרחה מהר-הזית, טמון מסמון שחזקתו המלך קבר אותו למיש-מרת, כאשר סנחריב עלה על בית-המיקדש.

● לכל רבי שמגיע הנה מארצות-הברית מו"ת לחפור באדמה ולהוציא פריטים ארכיאולוגיים?

הרבנים הללו קודם כל קנו את הקרקע, ורק אז התחילו לחפור.

● רגע, רגע, יש חוקים במדינה. אם אני מו-

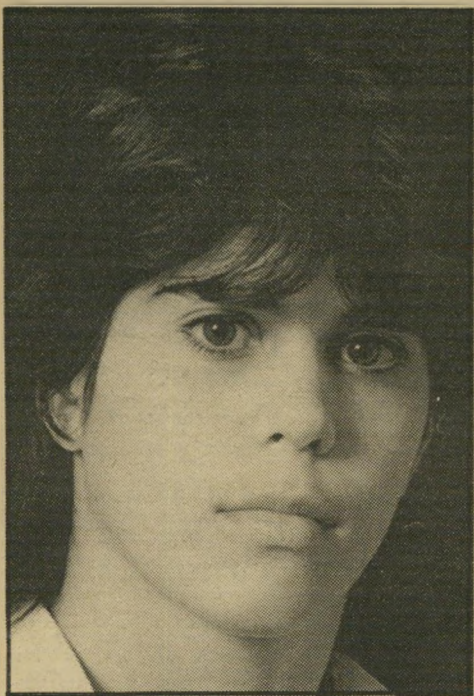
בית המיקדש

צאת בחצר שלי מוצג ארכיאולוגי, הוא לא שייך לי, אלא למדינה.

אל תשאל אותי שאלות שאני לא יודע. הם חפרו, ובשלב מסויים הם הגיעו אלי וביקשו את עזרתי. אני מייד התיקשרתי עם רב בדמאיר, שהיה האחראי לחפירות בירושלים. הוא הגיע, פסק שזה לא ארכיאולוגיה מה שהם מצאו שם, ובוזה נגמר העניין.

● בזה אפסו הסיכויים להקמת בית המיקדש? מהצד הזה — אפסו.

● דב בן-מאיר דיבר על איזה שר בכור שהיה גיע איתך לחפירות. האם מדובר באריאל שרון? שום שרון. הוולבו היה שלי, לא היו עליו שום וילונות שחורים, ואני רוצה שתדעי שלמרות שכל פעם קושרים את שמי לשמו של שרון, יש דברים שאני עושה לבד. (דניאלה שמי)

יעל ארד:

„הולכים עם השאיפה לזכות באליפות העולם“

אלופת ישראל בג'ודו לנשים, יעל ארד, יכולה להתחרות גם באברהם שריר, כשהיה שריתתיות, וגם לנצח אותו. מתחילת השנה הזאת היתה בצרפת, בגרמניה, בברית המועצות, באנגליה, שוב בצרפת, בפינלנד, ובזמן הופעת גליון זה היא נמצאת באוסטריה, ומייד אחר-כך היא תסע לפינלנד ומשם, כפי הנראה, ליפן.

תפסתי את יעל, כרגיל, עם המיזוודות ביד, בדרכה לנמל התעופה בן-גוריון.

לאן הפעם, איזה תחרויות יש עכשיו? הפעם אני נוסעת לכמה מחנות אימונים, כדי להתאמן לקראת אליפות העולם בג'ודו, שתערך באוקטובר ביוגוסלביה.

מה זה מחנות אימונים? מה עושים שם? מתאמנים ששבע שעות, ואחר-כך קצת אוכלים וישנים.

מה יש, מחנות אימונים כאלה אין בארץ? את לא יכולה להתאמן בארץ?

הבעיה העיקרית היא שאין לי במי להתחרות. אני אלופת ישראל בג'ודו כבר 10 שנים, זאת אומרת שהג'ודו איסטים האחרים, כלומר האחרות, פחות טובות ממני, וכדאי גם להחליף מאמן פה ושם.

יעל, את הראשונה בישראל בג'ודו, ומיסי פר 3 באירופה, איך זה שאנחנו כליכך טובים דווקא בג'ודו.

ג'ודו

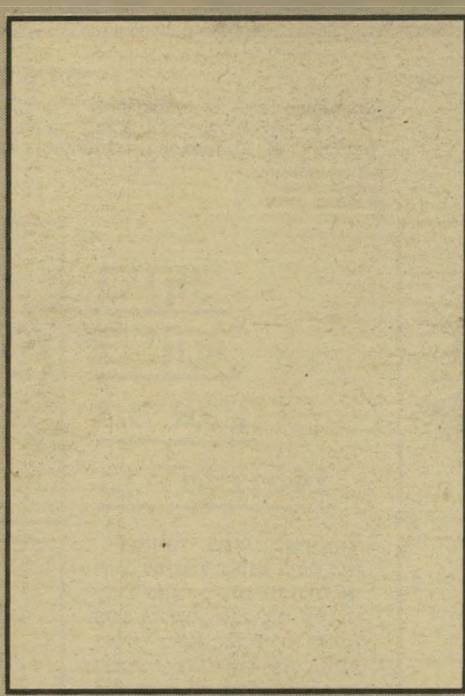
תסלחי לי על חוסר ההצניעות, אבל אנחנו לא כליכך טובים. מי שטוב זה רות מגן ואני.

ולא מנסים להקים עתודה של ג'ודאיות צעירות? מנסים, זה לוקח זמן.

עד איזה גיל תתעסקי בג'ודו? אפשר למשוך עד 26, אולי 27. אבל מה שאני רוצה זה להגיע לאולימפיאדה של 92 וזהו. הביתה.

ומה יכולה בחורה כמוך לעשות אחר-כך? בחורה כמוני כבר נרשמה לאוניברסיטה ללימודי תואר, ובעוד כמה שנים יהיה לי מיקצוע.

מה תביאי לנו מאליפות העולם ביוגוסלביה? אני הולכת לשם עם השאיפה להיות אלופת העולם. מה אביא משם נראה אחר-כך. (דניאלה שמי)

ר"ב:

„המערכת אשמה בירידת המוטיבציה לצבא“

מחקר שהתפרסם באחרונה טוען כי קיימת ירידה במוטיבציה של בני-הנוער העומדים לפני גיוס, וכי 53 אחוזים מהם לא היו מתגייסים כלל, לולא חובת הגיוס.

שאלתי את ר"ב, בן 17 העומד להתגייס בשנה הבאה, לאיזו קבוצה הוא שייך.

יש פה כמה רבדים, במדינה הזאת, המייחדים אותנו ממדינות אחרות, ואחד מהם זה הצבא. זה נשמע אולי גורא גורל, אבל יש לנו חוב שאנחנו חייבים למי שכבר נתנו שלוש שנים, כדי שאנחנו נוכל לנהל חיים נורמליים, וגם למי שמתו בשביל המדינה. אני חושב שכל אחד צריך לשלם את החוב הזה. אין לי יותר מדי כבוד למי שמשתמטים מהצבא. אם זה בגלל שיקולים פציפיסטיים, או בגלל אגרו איזו טהור.

ומה לגבי שרות בשטחים הכבושים?

זה סיפור אחר. לגבי השטחים יש לי התלבטות. אני לא אוזול במי שלא ישרת בשטחים, כמו במי שכח לא לשרת בכלל. זה איפה שהוא די לגיטימי. אבל לא ללכת לצבא מכל מיני סיבות, כמו „לא בראש שלי“, „לא מתאים לי“ — אינו מקובל עלי.

ואם תימשך האינתיפאדה גם בתקופה שאי תה תעמוד לפני גיוס?

אני מכיר כל מיני אנשים שהיו גיבורים גדולים וטענו שיסרכו אם יאלצו לשרת בשטחים. אבל כשהגיע הרגע,

נוער

והם נאלצו לשרת בשטחים, הם הלכו בלי בעיה. הרבה יותר קשה שלא ללכת לשם מאשר ללכת, בניגוד למה שאנשים חושבים. מה שעוד יותר מפחיד זה שכל מיני חברים שלי מהשמאל הגיעו לשטחים, הכיחו לשמור על צלם-אנוש, אבל איבדו אותו.

איך אתה מסביר את הירידה במוטיבציה לשרת?

הייתי שמח אם אפשר היה להאשים את האינתיפאדה. אבל זה לא בגלל האינתיפאדה. אני יודע שלא להרבה בני-נוער איכפת ממה שקורה בשטחים. להיפך, יש כל מיני אנשים שדי נחמד להם שהם יכולים להוציא את האגרסיות הקטנות שלהם. ירידת המוטיבציה קשורה, לדעתי, למה שקורה בחברה הישראלית בכלל, ובייחוד הערכים בפרט. בחלק אשמה החברה, ובחלק השני אשמה מערכת החינוך. מערכת החינוך היתה צריכה להתמודד עם תהליך ההתבגרות בחברה הישראלית, ולא לעמוד מנגד. (אורית זרובבל)

מירה אריאל:

„אם מדברים על גזוז, זה לא משאומתן!“

משבוע לשבוע מתחדד הוויכוח „כן משאומתן“ „לא משאומתן“. אין היום אף פוליטיקאי ישראלי אחד שלא חיווה את דעתו על קיומו או אי-קיומו של המשאומתן.

האם יתכן שאפשר כך למתוח פירוש של מושג משאומתן, שאלתי את הד"ר מירה אריאל, מהמחלקה לבלשנות באוניברסיטת תל-אביב ומעורבות כתב-העת „גנה“.

הבעיה הסמנטית היא האם המיפגשים הקיימים, שאף אחד לא הכחיש אותם, מהווים משאומתן, או שהם פשוט מיפגשים לאפורמליים, שאינם משאומתן. לזה בלשנים אינם יכולים לספק תשובה, כי בלשנים לא היו נוכחים בפגישות.

אולי כדאי קודם כל להגדיר משאומתן.

אני לא יודעת מה המקור הלסקלי של המילים, אבל לא בהכרח המקור של המילים הוא גם הפירוש העכשווי שלהם. באופן אינטואיטיבי, הדרך שבה אנחנו משתמשים ב„משאומתן“ זה במונח של ריון לקראת הסכמה, שבו כל צד מוותר על דברים שהצד השני עומד עליהם. אם זה משאומתן מוצלח, מגיעים, בסופו של דבר, להסכמה.

אם באמת מתנהל משאומתן אין זה מתיחת המושג, אלא שימוש תקין בו. אם כל מה שקורה זה שיחות-נימוסין בלבד — זה בוודאי אינו משאומתן. אני מניחה, מתוך השערה, שלא מדובר כאן במיפגשי-נימוסין, אבל מצד שני גם לא מתווכחים בדיוק היכן יעבור הגבול.

בלשנות

איך יתכן שבהתייחס לאותם מגעים ממש טוען צד אחד כי אין משאומתן, ואילו הצד השני טוען כי משאומתן כזה אכן התנהל.

ראשית, קיימות העובדות האובייקטיביות, שאף אחד אינו יודע אותן. שנית, לכל צד יש אינטרס שונה. האינטרס של הימין הממוסד הוא להכחיש את קיומו של משאומתן. הם נגד משאומתן עם אש"ף, ולפיכך הם אינם יכולים להודות בקיומו של משאומתן. קיים הצד בימין שיש לו אינטרס להודות בקיומו של משאומתן, כדי לנסות ולהפיל את שמיר, וקיימת קבוצת אינטרס שלישית, המורכבת ממיפגגת-העבודה והשמאל בכלל, המעוניינת במשאומתן.

והאם השיחות האחרונות של יצחק שמיר עם גמיל טריסי נחשבות כמשאומתן?

אם הם מדברים על תנאים ספציפיים, זה באמת משאומתן. אם הם מדברים על גזוז — זו פגישה חברתית. (אורית זרובבל)

חתימה שנימה

מיבצע מנויים טעים עם העולם הזה

(ג) ארוחה וזוגית ח'ינם עד 60 ש"ח באחת מהמיסעדות המובחרות המשתתפות במיבצע.
חייג 03-232262 מחלקת המנויים
באילת: 220 ש"ח. טלפון 059-33217 * באזורי ההפצה בלבד

חתום על מני שנותי ותקבל:

(א) השבועון יגיע לביתך/מישרדך ביום הופעתו ע"י שליח מיוחד.
(ב) מודד המיבצע: 290 ש"ח כולל מע"מ אשר ישולמו ב-5 חשבוניות שווים ללא הצמדה. באמצעות כל אחד מכרטיסי האשראי.

מפגש אביב

חפריט
ב'נלאומי

כל מה שלא ציפית
מפוגדך דרכים

דרך חיפה 301 תחנת דלק סונוול (לפני צומת תל ברוך)
טל. 413480, פתוח יום יום עד 24.00

ביקור ב"יונס"

תל-אביב

בן-יהודה 163

סיפור של אורי

מסעדת המוזיאון
רח' האוניברסיטה 2,
רמת-אביב,
טלפון: 54141356

ומעתה גם ארוחה בתפריט קבוע:

מנה ראשונה: מרק או סלט חסה, או פטריות טריות עם חמאה ושום

מנה עיקרית: פירושקי לסוגיו או שניצל עוף עם רוטב פטריות

מנה אחרונה: פרפה לימון או מרקוץ שוקולד או שטרודל עם גלידה וקצפת

כוס יין לבן לחמניות תוצרת הבית וחמאה

ירמיהו 30 (פינת דיזנגוף) ש"ח 26.75

פתוח מ-12.00 עד 01.00 טל' 457599

חדש בתל-אביב!

עוד סניף של

"מסעדת יונס"
מאכלים מזרחיים

רח' בן יהודה 163, טל' 03-227813

החדר של רבי עקיבא

מיסעדה ביסטרו

מיטבח צרפתי - אמדורסקי, אוויר-מוזוג - אווירה חמה

ימי א' - ה', מ-12.00 - 15.00 ערב, ערב מ-19.00

רח' רבי עקיבא 22, תל-אביב (מאחורי קולנוע אלנבי)
טלפון 655096

cafe-pub

WHITE HOUSE

הבית הלבן

הבירה הכי זולה בעיר

רח' הירקון 108, תל-אביב
טלפון: 230577

כשהייתי בת 19 לקח אותי ידיד למיסעדת יונס ביפו. מאז עברו כמויות-מים אדירות א-פילו בירקון, אבל אני עמדתי באותו מקום מבחינת האוכל המזרחי. כל חודש אני ביונס, בהתחלה עם חבר או חברה, אחרי שנים עם בעלי ואחרי-כך עם הילדים. כל חודש, בלי חופשה ובלי מחלה ובלי בגידה.

אחרי-כך פתחו עוד מיסעדת יונס בכפר טורען וגם לשם היי-נו מגיעים מדי פעם.

לפני שלושה חודשים פתח מוסא, עם בן-דודו נימר (מוו-תיקי יונס ביפו), את יונס בר-חוב בן-יהודה בתל-אביב. עכשיו יותר קל לנו, אז עברנו לפעם בשלושה שבועות.

בעצם, מה עוד אפשר להגיד על מיסעדה אחרי ההקדמה הזאת?

שיסלחו לי כל המיסעדות המזרחיות הטובות בארץ, אבל חומס כמו אצל יונס אין. וסלט תבולה, ולבנה וסלט-חצילים וקובה, והמגדרה הנימוחה בפה, והדגים על האש עם הרוטב המיוחד שלהם וצלעות-הכבש, והסינייה!

ואחרי-כך, בלי הזמנה, מ-גיעה צלחת ועליה חתיכות אבטיח קר וחתיכות מלון ות-אנים מתוקות וכמובן קפה משובח ואיזה חתיכת בקל-וואה. כל כך מתוק שאפילו החשבון לא מצליח לקלקל את הטעם.

כן, נכון שלא הזכרתי עדיין את השירות, אבל את זה באמת כדאי לראות בעיניים כדי להאמין. מי שמכיר את מיסעדת יונס כמוני - לא למד כלום מהכתוב כאן. מי שלא מכיר - שירוצ.

אל גאוצ'ו - לונדון מיניסטור

אירועים עד 80 איש
קייטרינג עד 1000 איש
פתוח: 12.00-24.00

שאל המלך 4, טל' 03-250079

קפה - פאב - מסעדה

שירה וריקודים

בימים ה' ו' ושבת: הופעת אומנים
פתוח יום יום רצוף משעה 9.00 בבוקר
הזמנות לאירועים עד 250 איש
בצהריים ארוחות עסקיות - 15 ש"ח

רחוב הירקון 109, טלפון 241300

הסינית פדידה-הוף סווי

מסעדה סינית טובה ולא יקרה

רחוב דיזנגוף 110 (מול קפה רוזל) תל-אביב
טלפון: 03 247066

דולפין שטרן

מסעדת דגים מובחרת

פתוח 7 ימים בשבוע: 12.00-24.00
מומלצת לישראלים ולאורחים מחל

דיזנגוף 189 ת"א, טל' 232425

העולם הזה

השבועון של ישראל

מאיפה אתה יודע? קראתי

הפרובינציה

של מיכל הפקר

חל'אביב

לפני שנה וחצי, בערך, החלה חודרת אלניו לתודעה תופעה חריגה, שהיא מיסטרד ציבורי של ממש. אני לא כליכך זוכר איך קוראים לתופעה הזאת, אבל השם שלה נשמע כמו מיסטרל פגר, מיכל הפקר או משהו דומה. לא ברור לי מי המציא אותה בכלל, אבל בוודאי שקיימת סיבה אלוהית כלשהי שהמיסטרד הזה נחת עלינו בו זמנית עם האינתיפאדה.

היא הגיעה אלניו, אל הפרולטריון, מגרמניה המערבית, כדי לפזר מעט מאבק-הכוכבים שלה על העם העמל והקמל בציון. שעתיים וחצי אחרי שנחתה פה החל מידע, הקשור באישיות דגולה זו, לטפטף למערכות-העיתונים בארץ, ותוך יממה כבר ידענו כולנו שהיא חזרה לארץ מפני שצריכים אותה פה. היא שבה אלניו לתמיד עם דירת-גג, שלושה ילדים, רבע בעל (שלושה רבעי ממנו נשארו בגרמניה), מכונת מרצדס שחורה, ארבע משרתות, 90 מיזודות עם בגדים של גוצי, מוצי ושוטצ'י, שתי מטפלות (אחת לחתל את הילדים והשנייה להחליף טמפונים), גנן, נהג, מזכיר, והרשימה עוד ארוכה, אבל אין לנו יותר אוויר.

מהרגע שפרצה לחיינו, לא היה לנו יום חופשי אחד בלי מנה קבועה של מידע אודות המיסטרד הזה. לא היה אירוע במדינה, מסיבה, מתיחה, סגירה, נעילה, הלווייה וכו', שבו לא נאלצנו להיתקל בה.

בכל פעם שראיתי אותה, לא באשמתי כמובן, באיזה אירוע, הייתי שואל את עצמי: איך אפשר להוציא 30 אלף דולר על OUTFIT ולהראות כליכך זול.

על ההישג הזה לפחות מגיע לה קרדיט. מאחר והיא כבר כמעט נכס לאומי, אז את מי שמאמר אותה צריכים לעצור על השחתת רכוש ציבורי. באמת, יש לה פס שחור כזה סביב השפתיים, והיא נראית כמי שנישקה כובע של כורה-פחם באירלנד.

הגדיל לעשות משהו שסבר שחייבים לתת לה לשתף את האומה כולה בהגיגים האוויליים שלה, ושסידר לה מדור באיזו תוספת של עיתון יומי. הבושה הזו נמשכה שבועות אחדים, ובמדור הזה היא סיפרה לנו על סדר-יומה ודאגותיה של מיליונרית עברית סובלת. למזלנו, משהו אחר בעיתון לא היה מסוגל לעמוד במבוכה הזאת, והוריד את הקישקוש הזה. בימים אלה ממש היא מאיימת עלינו בכתיבה על ענייני חינוך. יופי, נחמה. עכשיו יגדל לנו כאן דור-המשך מחונך לתיפארת. באחד מהראיונות לעיתונות, שהיא נתנה באחרון נה, סיפרה על מקור עושרו של בעלה. היא אמרה שיש לו רחובות שלמים בגרמניה, ועוד עסקים. לשונות רעות של חב' רות טובות יודעות לספר שאין לו רחובות, אבל יש לו בתים, ומה, כידוע, עושים כסף לא רע.

ואני שואל את עצמי, למה זה מגיע לנו, ומה אנחנו צריכים את זה? ואני גם עונה לעצמי שכנראה מגיע לנו העונש הזה, ואולי אנחנו בעצם שווים את המיכל הפקר הזה.

עיקרית הוא שיבעה-שמונה דולר. למיסעדה קוראים מונדור על שם המקום במרוקו, שבו נולדה אמה של בעלת-הבית. בימים שני ורביעי בערב, מופיעה במקום רקד-נית-בטן, במחוללת בין השולחנות להגאת הסוערים. זה לא בתפריט. היא כמו נרות-חנכה, לראות ולא לגעת. חוויה.

ביום הרביעי שבו ביקרנו בי מיסעדה היה שם גם כוכב-הרוק סטינג, שהיה עסוק עם איזה חבר אינדיאני מפחיד-למד, שאיתו הוא באיזה עניין פוליטי. אנחנו היינו היחידים שהתרגשנו מסטינג. בי ניוירוק כולם, בעצם, חושבים שי הם סלבריטס, וגם המלצרים הם כוכבים-בדרך, אז הם לא מוכנים לתת לכוכב של ממש את ההרגשה שהם מתפעלים ממנו. עיני כל הסועדים נעוצות ברקדנית. אני הייתי נעול על סטינג, שהיה עטוף באינדיאני שלו. אבל הערב כבר בשלום.

ימים אחרים מאוחר יותר ביקרנו בו במיסעדה זו שוב, כדי לתפוס אותם מפשלים על חם. היה שיגעון. עלה לנו 28 דולר לזוג. אנחנו חושבים לעבור לגור שם.

רים לנו חומס, טחינה, סלט גזר, עוד כמה צלוחיות, וכן פיתות. בתיווגי, שהיא צימחונית (אני חייב פעם למצוא לעצמי פרטנרית שהיא קניבלית, לשם שינוי), הזמיינה קוסקוס צימחוני, ומרוב התפעל

רקדנית בטן בקפה "מוגדור" קוסקוס, חומס, טחינה ופיתות

לות היא לא מפסיקה לדבר מרוב קאית. לעצמי הזמנתי Chicken Tagines, שזה נזיר המתבשל זמן רב, והוא מתובל בתבלינים אכזריים, ואפשר לבחור את הירקות המתבשלים בתוכו. אני בחרתי כי עוף עם לימון וזיתים. הייתי בוחר בזה גם לראשות-העיר, אילו היתה לי זכות-בחירה. מחיר ממוצע למנה

שהגענו אליו מלא בצפיפות בבת-יאוכל קטנים של פירות-ים, ואנו מצאנו את המיסעדה ש-המליצו עליה לפנינו. שמה Restu-rante Peralta, וזהו פרוייקט מיש-פחתי קטן וגקי הנמצא ב-Rua 41-45 Candido dos Reis. את המקום מנהל האבא, האמא מבשרת, הבן מגיש והבת עושה סקנר-לים כשצריך.

הצצה בתפריט לא עזרה לנו לנחש מה יש להם, אבל היינו ארבעה אנשים, אני כבר תיכננתי לצום, והשלושה האחרים הזמינו מה שהחבר ששלח אותנו לשם אמר שחייבים לטעום. למנה קוראים Caldeirada Fragaiteira, והיא קדירה מלאה באורז עם רוטב ותוספות, ועל זה רצועות של דיונונים בגריל. בעל הבית ראה שאני מאבד כעצ מהפנים, והבין מייד שיושב אצלו מיקרה קשה והתחיל להשמיע לי קולות של קוקוריקו, שאני אבין שהוא יכול להכין לי את קרירת-האורז גם עם עוף.

מייד שלחו את האמא להצר לי רויץ אחרי תרגולת, שכנראה הבין נה מה מחכה לה ונסה על נפשה. בסוף קיבלתי את המנה עם העוף וכו', בלי שפה משותפת וכלי להבין מילה, רק ברצון טוב של אנשים נעימים, עבר עלינו ערב משגע במקום מקסים. הארוחה עלתה, ששה דולר, כערך, לאדם. בבית, מול הטלוויזיה, לכסוס ציפורניים עולה יותר.

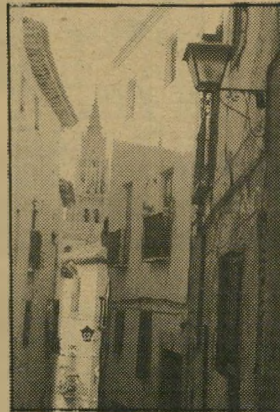
השתאות מאמר על עשרות המיסעדות האתניות בעיר, המרוכזות ב-איזור המיוחל של ה-Village. קטע גדול בכתבה התייחס לאיכותו של הקוסקוס במיסעדה מרוקאית בשם קפה מוגדור (Cafe Mogador) אשר נמצאת ב-101 St. Mark's Place (הוא רחוב 9 בין השדרה הראשונה ושדרה A), טלפון 677-2226.

העלאת נושא הקוסקוס והמיסעדות המרוקאיות עורר בי געגועים עזים לבית-אבי (אמי רוסיה ואבי היה פולני). בבית אצלנו לא רק שלא בישלו קוסקוס, גם לא ידעו איך כותבים את זה. אבל מה, מיסעדה מרוקאית בי ניוירוק, זה אנחנו, בעצם. לא ית-כן, חשבתי לעצמי, שלאמריקאים יהיו המרוקאים שלהם. לקחתי אי-

גם קוקוריקו

ריסבון

ואני גם לא בעניין של מאכליים. בכיקורנו האחרון בעיר, בעצת חבר מקומי, פסחנו על הרובע הע-תיק (Bairro Alto) והגענו במונית (זה לא יקר בכלל) ל-Praca Do-Comercio, שעל גדות נהר

סימטה עתיקה בליסבון נענך לאוהבי פירות-ים

Tagus, הלכנו כמה צעדים למעגן המעבורות, ותמורת סכום פועט 60 אסקודוס, שהם משהו כמו 80 אגורות שלנו, נדחקנו עם דלת-העם למעבורת הישנה והמקסימה, וחצינו את הנהר לעברו השני, למקום משגע בשם Cacilhas, שממנו נסקף הנוף הנפלא של העיר ליסבון. האיוור

ליסבון היא, לדעתי, אחת הערים המרתקות באירופה. למרות ה-עוני הגלוי-לעין, הפשטות וההונח-חה החיצונית, עדיין ניתן לראות שרידים מרשימים של יופי וחוסן כלכלי, שאיפיינו את פורטוגל לפ-ני מאות שנים. לצערי איני מגיע לעיר זאת לעיתים קרובות, אולם כשאני שם, אני מרגיש בבית.

אמר לי פעם מכר שאם בחורבות האלה אני מרגיש בבית, אז אולי כדאי שאני אבוא לגור אצלם. אבל מה הוא מבין? יש בליסבון משהו שהוא תערובת של חיפה תחתית, יפו ועכו. תושבי העיר נעימים ומאירי-פנים, וכתיר אתה מרגיש מאוד בנוח. כמעט בכל בית-מלון ניתן לקבל מידע על טיולים, אירוי-עים, מיסעדות וכו'. מידע נוסף ה-קשור בפורטוגל, ובתיירות-פנים בכלל, ניתן לקבל במודיעין-תי-רות שב-Praca Dos Restauradores, הפתוח כל יום משעה 09:00 בבוקר ועד 20:00 בערב.

ליסבון נחשבת כג'עדן לאוהבי פירות-ים, ובהתאם לזאת היא משר-פעת במיסעדות ובבארים קטנים, המתמחים בהם.

בילוי פופולארי הוא לעמוד באחד הבארים ליד הדלפק, ולאכול מאכליים בעמידה, כשאת הקלי-פות והשאריות זורקים לריצפה, ואתה מוצא את עצמך עומד בתוך ים של טיגופת ואוכל בכיף חלקיקי תמנונים. כאן אני לא מרגיש בבית,

ניוירוק

מרוקו סכין

אתם מרימים טלפון, שואלים היכן יש ואיפה פתוח, וססים לשם. יש יותר משמץ של אמת בי סיפור הזה. אין כמעט מיטבה לאור מי אשר אין לו ייצוג כלשהו בעיר הזאת.

באחד הימים עיינתי לי בנוני שלגטיות בעיתון שלי בניוירוק, The Village Voice, וקראתי כי

ניוירוק היא עיר מיוחרת במי-נה. האגדה מספרת שבצעם לא קיים דבר שאתה חושק בו, שלא תוכל להשיג בעיר הזאת. כך גם בעניין של אוכל. אם בא לכם ב-4 לפנות-בוקר לאכול נקי-ניק גרווי של חציר-מטר, או סתם מלפפון יהודי חמוץ (ואתם לא צריכים להיות בהריון כשבכל זה),

לונדון

איפה סופיה?

רשות-השדור הבריטית, הברי-יסי, נחשבת כאיכותית ביותר, כאמינה וכמאוד פופולארית, במיוחד המדיום של ה-טלוויזיה, אך גם תחנות-הרדיו של הברי-יסי, פופולאריות ביותר, ולחן מיליוני מאזינים מדי יום. לכן כל תקלה, או פי-שול, אף הקלים ביותר המתרחשים בעת שידור חי, גורמים לסערה רבת-ברשות.

לפני ימים אחדים הודה קריין-החדשות של הרשת, מייקל בורק, האיש אשר מקריין את החדשות מהעולם כולו, שאינו יודע היכן נמצאת העיר סופיה. בורות דומה גילה עורך חד-שות-החוץ של הרשת, שאף הוא לא ידע בירה של איזו מדינה היא העיר הזאת. אלמלא הייתי שומע זאת במו אוזני, הייתי חושב שאני ממציא את זה.

באחד מימי השבוע סיפר הקריין הנ"ל למאזיניו שלפני זמן-מה הוא יצא בתפקיד לאיסטנבול. בדרך לנמל-התעופה היתרו התברר לו שנת-ההיססה שלו עובר דרך סופיה.

מאחר ולא ידע היכן נמצאת סופיה, הוא התקשר טלפונית עם מישרדו לברר. עורך-חדשות-החוץ ענה לו שסופיה היא בירת יוגוסלביה. מייד אחרי שהוא קיבל את התשובה האווי-לית הזאת, כך המשך הקריין וסיפר למאזיניו הנדהמים, הוא הבין איזו שטות אמר העורך, והוא נזכר שבעצם סופיה נמצאת ברוסיה.

מה ששני האידיוטים האלה לא יודעים עד היום, זה שסופיה היא בירת בולגריה.

בסעודיה היו תולים אותם בכיכר העיר. טעות כזו אפשר היה להבין אילו נאמרה על-ידי קריין הוראות-סריגה או עורך מדור-גובלנים, אבל שני הגאונים מהברי-יסי הם מהדסק של חדשות-החוץ. שיתביישו להם! לדויד ויצטום זה לא היה קורה בחיים.

רחל מרחלת על כל העולם

סופה

של חברות

עד לפני שלושה שבועות הם היו חברים הכי טובים בעולם. הכל התפעלו מזה ששני גברים, שאף הכירו זה את זה לפני שנה, הפכו תוך זמן קצר לירידים כליכך קרובים כמו הומר הוותיק **בני ברמן** והמיסערן **יעני קליה טל**.

בני ברמן הגיע ארצה לפני שנה וחצי, בעיקבות פגישה שהיתה לו במיאמי-ביץ' עם הפסנתרן-ברן **יואל שר**, ששלח לו כרטיס-טיסה כדי שיבוא לארץ ויפיע במועדון שלו, וזכר לימים הטובים שהיו לברמן בארץ. שר גם אמר לו שעם הגיעו יתקשר עם ידידו טל, וזה יעזור לו בכל מה שצריך.

ואכן, אחרי הופעה של ברמן במועדון עומר כיאם, השיך ליואל שר, הוא נחת בפאב של טל.

מספר טל: "אחרי ההופעה אמר לי ברמן שאין לו איפה לגור. אז נתתי לו את הדירה שלי בבתיים בחינם אין כסף, למרות שכולתי להשכיר אותה תמורת כמה מאות דולארים. הוא גם ביקש הלוואה כספית. עזרתי לו גם בזה. הוא הוציא תקליט, ועזרתי לו ביחסי-הציבור. היכרתי לו את האנשים הנכונים, והלכתי איתו לכל תחנות-הרדיו."

החברות היפה הזאת המשיכה להרשים את כל הסובבים. טל היה מאושר, לדבריו, על שהצליח לגרום לבני ברמן "לעשות עלייה" לארץ, ואף להביא אותו לתודעת כולם.

ברמן היה אסיר תודה לטל, ואף אמר זאת בפומבי יותר מפעם אחת. כדברי טל: "הוא אמר לי — יענקל'ה, בזכותך אני בארץ, עשיתי למעני הרבה, ובגללך אני נשאר בארץ. אני רוצה להחזיר לך. בוא אלי ליאכטה למיאמי-ביץ', ונעשה חיים". הגיע היום המאושר, וטל הודיע לברמן, שכבר חזר למיאמי-ביץ' שהוא עומד להגיע בחברת הומר **שימי תבורי** לטיול קצר בארצות-הברית, והוא רוצה להתרכז בעיקר בפלורידה ולהגשים את החלום שלו — שייט ביאכטה לאייבהאמה, כפי שתיכננו השניים מראש. טל טס למיאמי-ביץ' בתקווה ליהנות מחופשתו הקצרה ובשיחת-טלפון עם ברמן.

בני ברמן ויענקליה טל על סיפון היאכטה
הוא התולה כקמץ נדול...

תיכננו יחדיו את השיט לאיים. במקביל הוא נדבר עם שימי תבורי שהם ייפגשו ארבעה ימים לאחר בואו למיאמי-ביץ'. לדבריו של טל, היה הטיול הזה אכזבה גדולה. הוא היה עסוק בריצות ובסידורים עם ברמן. טל: "בני ברמן הוא אכזבה גדולה לגביי. הוא התגלה כקמץ גדול. אפילו לארוחת-צהריים הוא לא הזמין אותי, שלא לדבר על השיט המובטח. רק אחרי נידודים שלי הוא ביקש מחבר טוב שלו שייקח אותי לטיול של כמה שעות באייבהאמה, מרחק של שלוש שעות שייט. אפילו התמונות שעשיתי הן מבויימות. הכל נראה בהם כמו

במסיבה שמחה, אך האמת היא שהיתה זאת קבלת-פנים עלובה ביותר. אחרי כל מה שעשיתי בשבילו, ציפיתי שלפחות הוא יוכל להקדיש לי ארבעה ימים. אך הוא כל הזמן מצא עיסוקים אחרים. ביום האחרון קיוויתי שיקח אותי ברכב שלו למיאמי, מרחק שעתיים וחצי נסיעה מהמרינה שבו שוכנת היאכטה שלו. הוא העלה אותי לאוטובוס, למרות שהוא ידע שהשליטה שלי באנגלית מאוד לא טובה. למזלי, כשהגעתי הכל הסתדר. פגשתי שם חברים אחרים, וכאילו, התהפך לי המזל ומאוד נהניתי מהמשך הטיול."

קנה לה כמה פיצ'פס, וביניהם השרשרת ההיא, העולה הרבה-הרבה כסף, כי כמות הכסף שהוא עושה בשנה נאמר בכמה מיליוני דולארים.

תמי חזרה ארצה מהחופשה, ומייקל ממ' שיך לטלפן ולהפציר בה שתשוב אליו. נראה שאם ימשיך ככה, אנחנו עלולים לאבד את תמי לצמיתות, לטובת הנגן הפופולארי הזה.

איפה השרשרת?

וא החלו הצעקות: "נפלה לתמי השרשרת! נפלה לתמי השרשרת!" הן נבלעו ברעש המרסיקה.

תוך שניות נראו חמישה אנשים מגששים על המרצפות, בחיפושיהם אחרי השרשרת היקרה. מובן שלא ביזבזתי רקע יקר, וניגשתי לברר מה קורה. ידידתי תמי אמרה: "השרשרת שקיבלתי ממייקל נפלה לי בזמן הריקוד!"

לא עבר זמן רב והאבירה נמצאה. אחר מידידה של **תמי שכנאי**, בתם של הקוסם **רוני שכנאי** והאופנאית **נילי שרף-שטיין**, אחזה בשרשרת היקרה ושמה אותה בארנק.

כבר סיפרתי לכם פעם: תמי, רקדנית מעולה וחתיכה, הכירה את **מייקל וירטו**, חבר להקת ירבי 40, אחת הלהקות הפופר-לאריות בעולם, כשהלהקה הופיעה בארץ. הוא נדלק עליה והזמין אותה לבלות עימו חופשה בחו"ל. תחילה היססה תמי ואמרה לו שהיא תודיע לו טלפנית, בימים הבאים. מייקל, קלידן הלהקה, לא ויתר והצליח לשכנעה, אף שלח לה כרטיס-טיסה במחלקה הראשונה לאיטליה, כדי שתבוא אליו לאי סרדיניה, שם בילה את חופשתו. תמי הגיעה לשם והם עשו חיים. הוא גם

היא קיפצה וחוללה במרץ על מירצפות-האבן שבחוף המערבי בתליאכיה, כשלפתע ניתקה מצווארה שרשרת-זהב ונפלה על הריצפה. היה חשך מסביב.

תמי שכנאי ומייקל וירטו
חופשת-חלום בסרדיניה

גיור והריון

בשימלת-כלה, כשהיא בחודש השישי ל-הריונה, נישאה הרוגמנית ההולנדית **מריוולן סיין** לרומן הישראלי יפה-התואר **עופר רפאלי**.

למסיבת-החתונה קדם טקס-נישואין אורחי-בהולנד.

מריוולן סיין גבוהת-הקומה (25) הגיעה לישראל לפני שלוש שנים כמתגוררת, והחליטה לקשור את גורלה בעם היהודי. היא גילתה. ויקה בלתי-רגילה לרעיון הציוני ולשפה העברית. חבריה הופתעו לגלות שתוך זמן קצר ביותר היא למדה לדבר בעברית תוך שימוש בסלנג המקובל בין צעירים ילידי-הארץ.

אחרי תקופה בקיבוץ, היא עברה לאחת מערי הלוויין של תל-אביב. היא התאהבה בנחור ישראלי, הרומן נמשך כמה חודשים ואז נפרדו השניים.

חייה של מריוולן השתנו כשפגשה ברפאלי, שחזר ארצה בתום תקופה שבה התגורר ועבד באיטליה כרומן.

רפאלי ערך לה היכרות עם כל האנשים הנכונים בענף, ומריוולן התחילה לעבוד כ-

אל דסה העולם הזה

מריוולן סיין ועופר רפאלי

חתונה בחודש השישי

רוגמנית צילום ומסלול. במקביל התחילה להתעניין בגיוריה הפורמלי. הרצון שלה להיות יהודיה היה אף חזק מהשיקול הרומנטי והכלכלי של הישארות בארץ.

היא למדה את חוקי-האישות והדינים השונים, ובמקביל נכנסה להריון. והשניים החליטו לממש את מערכת-היחסים שלהם ול-הינשא בהולנד, מכיוון שבארץ אין נישואין אזרחיים.

עופר הוא בנה של **עדה רפאלי**, יושבת-ראש ועד עובדי חברות-הנפט, ואביו הוא אחד מנעדרי הצוללת דקר. מלבד עיסוקו כרומן, הוא התחיל לעבוד כסוכן של כמה חברות-אפנה.

מזונות למנהל-מוסיאון

לא ידעתי, אבל מסתבר שגם מנהלי מוסיאונים סובלים ממשברים בחיי-הנישואין שלהם.

בחיפה יש מוסיאון לאמנות יפאנית, שלמנהל שלו קוראים **אלי לנדסמן**. חיי-הנישואין שלו היו, עד לאחרונה, כמו מוצג מוסיאוני, משהו נדיר ויקר שכולם קינאו בו.

לנדסמן, איש קשה, שאנשים אוהבים לשנוא אותו בגלל קוצר-רוחו ונטייתו להגיב בכעס על כל דבר כמעט, גילה בוקר אחר שאשתו רגליים, עזבה את ביתם המשותף וברחה ליעד לא-ברור. את הילדים השאירה אצלו.

בתחילה הוא לא כל-כך התרגש, כי אשתו טוענת שיש לו מאהבת, שהיא גם המזכירה שלו. אך כעבור כמה ימים, כשהוא עשה "חושבים", הוא פנה לעורך-הדין שלו, שהגיש בשמו תביעת-מזונות נגד אשתו, כי, כידוע, מנהלי-מוסיאונים הם תפרנים, בעוד שנשותיהם עשירות.

האמת היא שאשתו עובדת בחברה פרטית, ומשתכרת יפה. אבל עדיין לא ברור מי מרוויח יותר, וכמה.

בינתיים גם אשתו לא ישבה בחיבוק-ידיים, ופנתה לבית-מישפט כדי לקבל בחזרה את בנותיה. בימים אלה הן חזרו אליה. נוסף על כך היא הגישה תביעת-מזונות נגד בעלה, מנהל-המוסיאון.

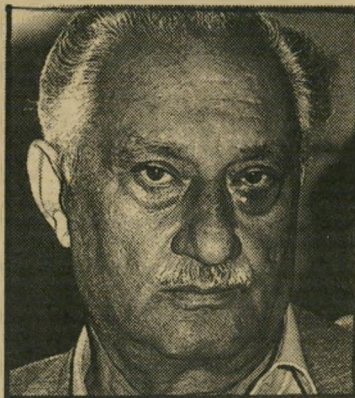
גם צרות גם חיים

מאז שנפטרה אשתה החברה הירושלמית ג'ונה רג'ואן, הטרידה אותי השאלה מי דואגת לבעלה, אישה העסקים עתירה נכסים מוריס רג'ואן, שנותר בגפו בבית הגדול שבשכונת רחביה.

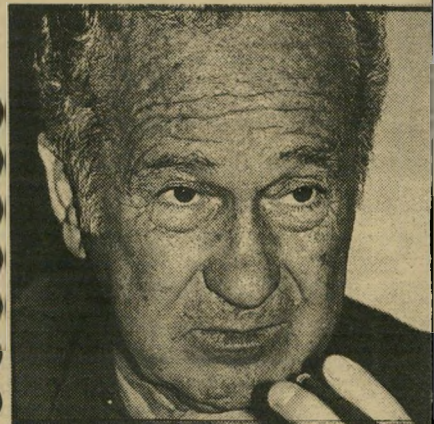
למוריס גם שני ילדים גדולים, אורית ודני, אך מובן שלא חשבת לרגע שהם יסערו אותו בכל שעות היממה. אז מאור סיקרן אותי מה הוא עושה בשעות הפנאי שלו.

לפני קצת יותר משבוע ראיתי אותו במסיבת הסוכה הלבנה ב"פ, כשהוא מבלה שם בחברתה של אשה ממוצא אסיאתי, שנראתה כפיליפינית. חברים שלי, שהם חברים שלו, אמרו לי שהיא אשה מאוד אמידה בארצה, אך לא היו בטוחים אם היא מתגוררת במזרח הרחוק או בארצות הברית.

אז נכון שלא כל אשה שאוכלים ארוחת-

מוריס רג'ואן
ארוחת ערב רומנטית

חיים שיף
בילוי בשירה ובריקודים

ערב בחברה היא בת זוג, אבל לעומת זאת גם לא כל אשה זוכה שגבר יזמין אותה לארוחת ערב כזאת במסעדה רומנטית. אם עסקנו במוריס רג'ואן, למה שלא נספר קצת על המלונאי חיים שיף, למרות שמצב עסקיו כבי רע, ואני שומעת על הכרזות פשיטת רגל ארטרטו מדי חודש, ראיתי שזה לא כל כך מזויז לו, והוא אוהב לעשות חיים ולבלות עם החברים בשירה, בריקודים ובאכילה. ומי עוזרת לו בכל העשייה הזאת? ידירתו הטובה דרורה זילנר, המתגוררת בגרמניה, אני חושבת בפרנקפורט, שם יש לה בעל, שכנראה גם הוא ידיד של שיף. ובכל פעם שזיטנר נמצאת בארץ, היא מבלה בחברתו של שיף.

אתם בטח רוצים לדעת גם איך היא נראית. היא נאה מאוד, בעלת שיער שחור וגוף חטוב, לבושה אלגנטית, לרוב בשחור, נושאת על צווארה וידיה כמות לא מרובה של תכשיטים, ונראה שהחיים הטיבו עימה. כל זאת בהתחשב בעובדה שהיא כבר מזמן עברה את גיל ה-40.

נו, אז מי אמר שאין חיים אחרי הצרות?

יש לה ביצים

השבוע הגיעה אלי שמועה שמירי אלוני ובעלה שמוליק אומני, שהם הורים לשני בנים קטנים, מתכוונים לסיים בדרך כלשהי את חייהם המשותפים. מקורותיי לא ידעו לפרט אם מדובר במרידה, בגירושין, או אולי בסתם סיכסוך, שבסופו הם עשויים להתפייס ולהמשיך יחד כרגיל.

רגע אחרי שמיעת הסיפור חייגתי לביתם של אלוני-אומני. זה היה בערב, ועל הקו היתה אמה של מירי, שהיתה שם, יש לשער, בתפקיד שמרטף. סיפרתי לה למה אני מתקשרת, ציפיתי לתגובה כלשהי, אבל גברת אלוני לא חשבה שתפקידה לאשר או להכחיש שמועה כזאת, ואמרה לי רק לצלצל שוב למחרת בבוקר, ולדבר עם מירי.

גם ממירי לא היתה לי הרבה נחת, מכיוון שהיא אמרה שהיא לא רוצה בכלל לדבר על זה, ובכלל "אין על מה לדבר", אבל לעומת זאת היא שמחה לספר לי שהמחזאות ענולה שמיר, בתו של הסופר משה שמיר, בחרה בה, במירי, לשחק בתפקיד שאול המלך, במחזה המוסיקלי החדש שלה, סיפור

סוריאליסטי ששמו הזמני הוא מה אתה זוכר, יונתן יונתן.

נשמע קצת מוזר, להופיע בתפקיד של

מירי אלוני ובעלה שמוליק אומני
אין על מה לדבר...

גבר, אבל מירי הרגיעה אותי ש, זה בסדר, יש לי ביצים לעשות את התפקיד.

סוף שבוע

ארוך

אני יודעת שגורא חם ולח, אבל אין ברירה, צריך להכין את החליפות ואת שמלות הערב, כי לא בכל יום קם בבוקר רווק תל-אביבי מושבע ומחליט להתחתן עם חברתו. אז למרות החום או אולי בגללו, החליט אישה-עסקים משה בובליל, השותף של המיליונר האיראני ניסים חקשורי בכע' לות על המלון טבריה קלאב הוטל, לשאת לאשה את חברתו, הדוגמנית טלי קרון.

טלי קרון ומשה בובליל
חתונה

טלי ומשה הכירו זה את זה בשנה שעברה באחת המסיבות של חוגי-הבליינים התל-אביבי. הוא התלהב, היא היתה קצת מהוססת לגבי מיפגש נוסף, הוא הזמין אותה לסוף שבוע ארוך במלון שלו שם הוא עשה מסיבות סילבסטר ענקית. היא באה עם חברתה הטובה, הדוגמנית בת פכט, ראתה כי טוב, התחילה להתלהב ממנו ומאז הם ביחד. לפני שבועיים הם החליטו להינשא, ובחרו ב-14 בספטמבר. זה יקרה בן אורנים. את הבעיות שלהם כבר פתרו, אבל אנחנו מה נעשה? מה נביא לזוג שיש לו הכל?

למכור ולהתחלק חצי-חצי, פלוס דמי-המזון שהוא נותן לה עבור הילדים. למרות הסכם הגירושין, ואולי בגללו, הם שוב נראו ביחד בכמה אירועים, ואולי הם סתם מחפשים אקשן.

אקשן אחרי הפרידה

כאינטלקטואל האוהב תיאטרון, מוסיקה קלאסית, קריאת ספרים ומסעות לארצות רחוקות. אמרו עליו שהוא אנייטעם בכל הגווע לאופנה, אוכל, משקאות וכיצא כאלה, בקיצור יאפי מפונק שהתחתן עם בחורה נחמדה בעלת רקע חברתי שונה לחלוטין. חנה לסלו היא, ללא ספק, בחורה הרבה יותר עממית, ספוטנית, אחת מהחבר'ה, וזה כמובן גם מתבטא בחושי-ההומור ובתוכניות הבידור שלה. היא מוכשרת להפליא, ומאוד ישראלית בהשוואה לאביב, בעל הגינונים החוצלארצים.

מובן שלא זאת היתה הסיבה לפירוד. במהלך השנים גולדו להם שני ילדים חמודים, ונראה כלפיהן שזאת ממש אידיליה. אך חברים ידעו לספר שהבגידות של אביב הביאו לחנה את הסעף. לאביב היה קשה להשתלט על יצרו הסוער, האהבה שלו לנשים זכתה במוניטין בעיר תל-אביב ובאילת, שם נהג לבלות סופי-שבוע רבים. לצורך עבודתו כמפיק הוא מחזיק משרד

חנה לסלו ואביב גילעד

היצר הסוער שלו, הביא לה את הסעף

במגדל-דיזנגוף-סנטר, המקטרגים אמרו ש-מישרר זה משמש לו ככיסוי למיפגשים. המי-סנגרים אמרו שאביב עושה הפרדה מוחלטת בין עבודה והנאות פרטיות, הוא לא מערב את שני התחומים.

בכל אופן, הווג הגיע למסקנה שהדרך הטובה ביותר היא להיפרד ולהישאר חברים טובים. את הדירה המשותפת הם החליטו

שירה. אמיר ומיכל נישאו כשהוא היה צעיר, משהו בסביבות ה-20 לחייו. כשהם התגרשו, הוא לא יצא מקופח וקיבל את חלקו.

לפני חמש שנים נישאו אביב וחנה, אחרי רומאן שנמשך תקופה ארוכה.

כבר עם תחילת הנישואין היו הרבה רינונים על בני הזוג. את אביב גילעד תיארו כנסיך מפונק, המורגל לחיים של כן-אצולה,

אבי ודני, חיים

אפשר למות בכבוד — גם בישראל.

הגיוני, מספרת אחות, בין ריצה עם מגש עוגות לחרר מס' 6 לבין ליטוף חולה צנומה, בעלת עיניים כבדות, היושבת בחדר-הטיפול לוויונה. "הרי יש לי בבית בעל וילדים. ויום יום אני מחליטה שהיום אני אעזוב בזמן, ואקח את הילדים לקרקס או להצגה. אני לא מסר גלת לעזוב. אני תמיד יודעת שכשאחזור למחרת אולי יחסר לי משהו. החולים בהוספיס מחללים כל-כך עמוק לנשמה, שהם נעשים חלק ממני. מי שפחה."

למות בבית!

בין שאר ביתני בית-החולים, על הכביש המרכזי, נמצא ביתן 32. מבחון אין רואים דבר היכול להעיד על מה שקורה בפנים. ליד שלט ירוק הנושא את מוסד הבית, ישנו עוד שלט ירוק וצנוע, שעליו כתובה מילה אחת — הוספיס. מי שצריך — יודע.

הביתן מעוצב בטוב-טעם. הקירות מכוסים בתמונות רבות. בקצה המיסגרת של רוב התמונות יש שלט קטן ומוזהב — "לצוות הוספיס, תודה על טיפולכם המסור ב... זל". ממשפחת... תמיד עם ה"ל בסוף. לכאן באים כדי למות. מכאן כבר לא יוצאים. "המקום הזה נותן טיפול מסור ויוצא-דופן. מדוע אין מקומות נוספים כאלה בארץ? להתקבל לכאן זה מאוד קשה. לפה מגיעים חולים בשלים, בשלים חודש קרה הרופא למשה טרגיזט בין החיים לבית-הקברות." אביו של משה נמצא בהוספיס כבר שלושה שבועות. הוא טופל בבית-חולים רגיל, במחלקה האוני-קולוגית. לפני חודש קרה הרופא למשה ובקשו להוציא את אביו מבית-החולים. "לנו אין עוד מה להציע לו", אמר הרופא. "תנו לו למות בבית", הוסיף.

משה התרגז מאוד. הוא מטפל בוגרי-הריס, ואין באפשרותו לטפל באביו החולה בבית. גם אמו אינה אשה בריאה. הוא ביקש כי ימצאו לאביו מוסד. נמצא מקום בעוד שלושה חודשים.

"מה הם חשבו כשהודיעו לי שמצאו פיתרון בעוד שלושה חודשים? הרי מחלתו של אבא לא תאריך יותר מחודש, חודש וחצי!" בסופו של דבר נוצר הקשר עם הוספיס ואביו התקבל. כעת מחכה המשפחה לסוף. משה מצוין זאת בכירור. נראה כי כל העניין עליו לטורח.

זה אולי יעזעז כמה אנשים, אבל — הרבה מישפחות של מאושפזים במחלקה רואים במקום פיתרון נוח להם, ולא בדיוק חושבים על האב, שגידלם.

"מה אני צריך את זה?" שואל את עצמו בחור, התופס מקום בחדר-ההסכה כדי לעשן סיגריה. "כשאמרו לי לקחת את אמי הביתה, נתתי לרופא בבית-החולים את מפתחות ביתה ואמרתי לו שהוא יכול להביא את אמי. אני לא מסוגל לטפל בה".

כשהוא מבין שגישתו אינה אהודה, הוא מתחיל להתגונן: "אני לא יכול לטפל בה. יש לי אשה וילדים. יש לי החבילה שלי. בבית אני לא יכול לדאוג לה כמו שצריך. פיסית אין לי האפשרות. היא צריכה מעברים מירורים, והמיסדרון שלנו בדירה צר."

הוא מוסיף להתגונן: "המדינה צריכה למצוא פיתרון לאנשים כאלה". כשנשאל אם בתורו אין זה גם מתפקידו, הוא קם בזעם, ויורד על הסיגריה ועוזב.

מתכונים לבעל

לא כל מישפחה יכולה לעמוד בנטל של טיפול בחולה. יש הוצאות כספיות לא-מעטות. לעיתים צריך להזיז משפחה צמודה. לעיתים החולה מחובר לקטטר. זה לא נעים לחיות בבית אחד עם אדם הנוטה למות. אף אחד לא אוהב לחיות בצמידות שכזו עם המוות. אבל כשפחה אחד החולים כי אחד הימים פנה אליו אחד החולים ואמר לו: "במקום הזה, כפעם הראשונה בחיי, אני מאושר,

וספס בלטינית פירושו אכסניה או הכנסת-אורחים. לביתן 32 בבית-החולים שיבא בתל-השומר לא באים לשם האכסניה או הכנסת-האורחים, לכאן באים כדי למות למות בכבוד.

גישתו הבסיסית של כל הצוות המטפל בהוספיס היא, כי לכאן לא באים כדי למות בכבוד, אלא כדי לחיות בכבוד במשך הזמן שנותר.

"אני לא מסוגלת לעזוב עכשיו. אני לא יכולה לבוא איתכם. תקח את יניב ותסעו", ביקשה אריאלה מבעלה, ביום-השבת, בשעות-הצהריים, עת יצאו מחדרו של אביו, כל המישפחה של אליעזר, אביה של אריאלה, הגיעה כדי להיפרד ממנו. הם יודעים כי נותרו לו שעות מעטות לחיות. "אני יודעת שכפעם הבאה שאפגוש את אבא זה כבר יהיה בהלוויה שלו", אמרה לבעלה. היא התבוננה בכנה, יניב בן ה-4, הסתובבה בתלסיות וחזרה לחדרו של האב. כעבור דקות אחדות הם נסעו. כשעה לאחר-מכן אי-בר האב את הכרתו, יומיים לאחר-מכן, כשי-ביקרונו שוב בהוספיס, התבשרנו כי אליעזר נפטר בשבת אחרי-הצהריים.

ההוספיס בבית-החולים שיבא נוסד על-ידי משרד הבריאות בשיתוף קופת-החולים והאגודה למילחמה בסרטן. המקום ממומן על-ידי משרד-הבריאות וקופת-החולים, אך הוא מנוהל על-ידי האגודה למילחמה בסרטן.

המישאלה האחרונה

צוות ההוספיס הנהיג מסורת של מילוי מישאלתו האחרונה של כל חולה.

מייד בהתקבלם לאישפוז, במהלך ראיון-הקבלה, נשאלים החולים על מישאלה שכזו.

חולה אחד, בחור צעיר, ביקש לנסוע לבקר בעירו במכונית ב"מ וזלבה עם חתיכה בלונדית. נוצר קשר עם איזו רחוב. המישאלה סוּרָה. ויטה רחוב, אשתו של איזו רחוב (יבואני ב"מ-זו) התנדבה לנסות ולדאוג למישאלות אחרות של החולים.

בחורה בת 21 ביקשה כי יסריטו סרט על חייה. צוות-הצילום הגיע לבית-החולים. שעותיים לפני הצילום היא נפטרה.

הרבה פעמים זוהי המישאלה היחידה שמתמלאת לחולה במשך כל חייו. כמה אירועי הוא שעליו להגיע להוספיס ולזכות רק פה, לפני מותו, למילוי המישאלה! מחייך אחד העובדים.

אנשי הצוות הרפואי והסיעודי הם עובדי האגודה. מטרת המפגש היא לשמש חולי-סרטן סופניים, חולים שהטיפול המרפא בהם הסתיים, ואין עוד מה לטפל בהם. גורלם נגזר למות.

הרגש בהוספיס הוא על טיפול תומך — טיפול להרגעת-כאבים, עקיר. וגם על גי-סיון להקל על החולה ומישפחתו, בסכל הריגשי והחברתי שהם והחולה עוברים. "חשוב לנו לעזור לחולה להתגבר על כא-ביו הפיזיים, ולהקל עליהם ככל שניתן. אבל באותה המידה חשוב לנו שהיה לו טוב מבחינה ריגשית, עד כמה שהדבר ניתן, שיר-גיש שהוא המרכז, שמכבדים אותו ושמונים להנעים את זמנו", מספר אחד מעובדי ההוספיס, הנמצא במגע טיפולי במשך רוב שעות היום והלילה, הן עם החולה, הן עם המישפחה.

עובר זה, ככל שאר הצוות הרפואי והסיעודי של המקום, אינו מכיר מושג של מישרה, מישמרת וכדומה. העובדים נמצאים במקום שעות רבות מעבר לזמן הרגיל. "זה נשמע לא

משוגעת, שקרית

(המשך מעמוד 13)

תבים הפרלמנטריים עדיין מתבלבלים ונר-הגים לקרוא לו עוריאל ולדמן.

הקולות ברחו

פילוג בהתחיה היה קטליטור גם להופעת "מולדת", שקמה כמה חודשים אחריו. אילו היתה התחיה נותרת מאוחדת, לא היה רחבעם זאבי לוקח הימור פוליטי כזה.

בבחירות 1988 נגסו "צומת" ו"מולדת" בהתחיה בכל פה. "צומת" גיסתה ליצור דגם אחר של מיפלט-ימין המדברת בטיעונים ביטחוניים, המתנגדת לכפייה הדתית, והער-סקת גם בנושאים אחרים, מלבד שלמות-הארץ. "צומת" לקחה מהתחיה את מצביעה הניציים של ההתיישבות העובדת.

"מולדת" נגסה בפליטי מאיר כהנא ובציר בור הימני שאיפס, אחרי האינתיפאדה, מסר ברור וחר-משמע, ומצא אותו בדמות ה"טרא-נספר". התחיה איבדה מהאטרקטיביות שלה, וירדה בבחירות מחמישה לשלושה מנדטים. היא גם המיפלגה היחידה בארץ שירדה לא רק באחוזים אלא גם במספר מצביעים. בבחי-רות הקודמות זכתה ב-83,037 מצביעים, ואילו ב-1988 ירדה ל-70,730 מצביעים.

מכיוון שהסקרים ניבאו לה מנדטים רבים בהרבה מכפי שזכתה, ובהתאם לכך חישוב גם מנהיגיה את הכספים שהוציאו בבחירות, היא נקלעה לחובות קשים ונאלצה לסגור רבים מסניפיה, כאשר "צומת" ו"מולדת", שקימצו בהוצאות הבחירות, פורחות, ו"צומת" מפרס-מת מודעות-ענק בעיתונות היומית.

אבי פרחן, דובר התחיה: "אחרי הבחירות אומנם נסגרו סניפים, אבל כעת נפתחים מחדש סניפים מממנים את עצמם. אנו גם מנסים לאחד סניפים קרובים גיאוגרפית, כי תקציבית אי-אפשר לעמוד בדרישות הפני-לים. יש לנו עדיין חובות, אבל אינני יודע בדיוק כמה. עם "מולדת" יש שיתוף-פעולה פורה, אבל אין עדיין מגעים על איחוד. לדעת, בסוף יהיה איחוד מחוסר-כרייה, מפני שיתקבל חוקים כמו העלאת אחוד-החסימה."

למרות טענות פרחן על התאוששות התחיה ועל הרומינגטיות שלה בין שלוש מיפלגות הימין — נראה שאין גנייה-רברים בדיוק כך. בכירים ב"מולדת" טוענים שלפי סקרים שכיריהם אילו היו נערכות כיום בבחירות, היתה "מולדת" עוברת את התחיה במידה רבה, וגם "צומת" תשתווה אליה.

להתחיה אין כיום מנהיגים כריזמטיים, נישמת-אפה של כל מיפלט-ימין, וגם לא מסרים מושכים. היא גם משלמת היום את מחיר חוסר-נכונותה ללכת בכיוון של דמו-קרטיוזיה ופתיחת השורות.

גם לקראת הבחירות האחרונות, כשכמעט כל המיפלגות בחרו במועמדיהן בצורה דמוקרטית, שוריינו בהתחיה ארבעת המק-מות הראשונים, וההתמודדות החלה רק על המקום ה-5. למעשה נחסמה בה כל שיכבת הכיניים, שרבים סוברים שהיא מוכשרת יותר מהאוליגרכיה השלטת. למשל: עור-הירן אליקים העזני; הדובר אבי פרחן; ראש המועצה האזורית שומרון, בני קצובר; יושב-ראש סניף תל-אביב דני דיין.

נראה שרק איחוד עם מיפלגות הימין האחרות יוכל להציל את התחיה מהמשך ההתפוררות. אולם הדרך לאיחוד כזה נראית ארוכה וזרועת-מוקשים. "צומת" מסרבת כמ-עט לכל שיתוף-פעולה עם התחיה ו"מו-לדת". גם איחוד עם "מולדת" ייתקל בקשיים רבים: "מולדת" מתחזקת, ומדוע שתסכים? לא ברור גם איך יצליחו הצדדים להגיע להסכמה על חלוקת המקומות ביניהן וגם על רעיון הטרנספס.

עובדה אחת מלמדת יותר מכל על מצבה של התחיה: היא התנועה היחידה בכנסת שיש יותר ייצוג לפרושה (4), מאשר לה עצמה. רפול (צומת), הפרופסור יאיר שפרי-נצק (מולדת), חנן פורת (מפר"ל) וצחי הנגבי (ליכוד) — כולם היו בעבר בהתחיה.

וכתאום הם ירו

(המשך מעמוד 10)

צריכים להבין את התמונה: ארבעה אוטו-בוסים בטור, ברוח קטן בין זה וזה, לפנייהם נערי נחלין, ועוד לפנייהם, מחוץ לטווח-העין של יושבי-האוטובוסים, הצבא והיריות. לא יכול להיות שאי-אפשר להפסיק את זה.

גידעון ספירו יורד מהאוטובוס, ופוסע קדימה, אל הקרב המתחרש בין נערי-נחלין ובין הצבא, שהצליח לפרוץ את גושי-הילדים החוסים. רבי-סין עצבני מאוד, מלווה בשני חיילים, הגיע אל איזור האוטובוסים. "מה אתם יורים?"

הקצין לא עונה, וההתכתשות מלפנים נמשכת. שוב אנבים, ושוב יריות, למרות שיש כאן קצין, הוא לא רוצה לדבר עם אף אחד, ולמרות שיש לחייל שלידו מכשיר-קשר, ההתנגשות נמשכת וגידעון ספירו הולך קדימה, ואני לידו, כי לא יכול להיות שהצבא הוה ימשיך להשתולל, אבל היריות נמשכות, ולכן שוב נסוגים, כי מי יודע אם לא נגמור את היום אצל הד"ר דג'אני, בבית-החולים אל-מוקאסר.

"מה אתה רץ?" שואל אותי הגבוה, שעשה קודם סימני "וי" לילדים הקטנים, והוא פוסע בצעדי-ענק ליד, נמלט מהאוטובוס הראשון בטור אל האוטובוס האחרון, "לא שמעת יריות בחיים שלך?"

מוחמד דראושה, חיורר מאוד, יורד מהאו-טובוס והולך לכיוון האנבים והחיילים. פיצל אל-חסייני ומחמד מיעארי הולכים לידו, ואל-חסייני מנסה לגייס את של כוח-המנהי-גות שלו כדי להרגיע את הילדים וורקי-האנבים, אבל הם לא נשמעים לו, כשם שלא נשמעו למוכתר הכפר, ולא לאף אחד. עכשיו אני מבין את פאיו, שאמר לי שיהיו כאן יר-יות. אלו הצבא נכנס לכפר, אומרים ילדי ונערי נחלין, הוא צריך לדעת שהוא נכנס הנה ככובש. והם אומרים את זה באנבים, ובמחסר-מריה-כביש, ואין לאיש השפעה עליהם, גם לא למבוגרים יותר שהיו מוכנים אולי להסדרים שקטים אחרים. ואם יש אנבים, יש יריות, ויש לרג'אני עבודה.

המו"מ

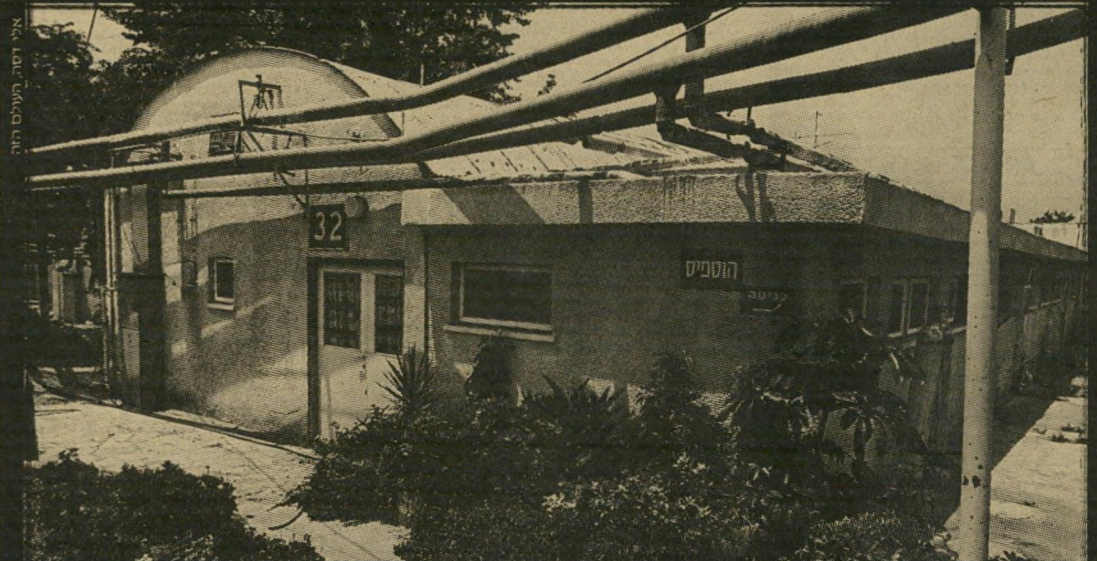
איכשהו, אחרי רבע שעה, מגיעים למגע של דיבור. הקבוצה היהודית-ישראלית מגייסת לעזרתה את העברית ואת סיגנון-הדיבור הצבאי, הצבא נרגע, נערי-הכפר אינם בסכיבה, והמשא-ומתן מתחיל. אתם לא רוצים שלום?" שואל אחד התושבים את החיילים.

"בירדן", משיב חייל אחד.

הרבי-סין, שחיליו דחפו קודם לכן את מיעארי באכזריות של חיילים צעירים נטולי תודעה פוליטית, מתדיין איתו עכשיו על תנאי הפינוי. יש כאן שלושה נושאים על הפרק: תושבי-נחלין רואים כפלישת הצבא אליהם כפלישת, ולפיכך הם היו זכאים לזרוע אנבים. השמאל הישראלי נוטה לקבל את העמדה הזאת, אם כי אחד מהם אומר ש"אי-אפשר להאשים אותם אחרי כל הדיכוי, וזו בעצם אמירה די אופוזיציונית, גערה מרוממת לנחלינים שלא התאפקו גם כאשר מגיעים אליהם אורחים. רראושה מואשם על-ידי הקצין בקיום אסיפה ללא-רשיון, והטענה שלא רק שזה לא נכון, אלא שבמילא הכל נגמר לפני שהצבא נכנס, איננה משנה דבר, והצבא דורש מהאוטובוסים לצאת מהכפר. הנחלינים מפחידים מאוד, בעליל. אם האוטובוסים ייצאו והצבא יישאר, זה ייגמר רע מאוד. מישו מהקבוצה הישראלית קולט את המצב ומציע ש"כולנו נישאר כאן עד שהצבא ייצא", אבל התגובה המתעלמת להצ-עה הזאת מוציאה את האוויר מסיום המישפט שלו.

נצא ביחד, מציעים אנשי האוטובוסים. "ביחד, ביחד", משקר באדישות כובש-נחלין, והאוטובוסים זזים, מופנים על-ידי הג'יפים לדרך אחרת, המוציאה אותם אל עמק-האלה, וארץ נשארה מאחור, עם אנשי נחלין וצבא-ההגנה-לישראל, שירה גם כי.

לכאן באים למות

אשה גוססת מכתובה לבעלה את המתכונים האהובים עליו • צעירה ביקשה לצלם אותה לפני שתמות, והמצלמה איחרה בשעתיים סיפורים מבית המוות בתל-שומר.

שרית רום

חות מפעם לפעם אני מחליטה לצאת לחופי-שה אחס, היצני מסוגלת. יש משהו בהוס-פס שטוב לי להישך אליו יום-יום. אז בתי קופת של משכיים אני משוחת עם חברים משוחת ועם הפסיכולוג, שנמצא קבוע במי-קום, ומקבלת סודות חרשים.

למשל, לראות את האנשים שיושבים שם בפנים. אלה בני-משפחה של חולה שנפ-סרה, הם באו לתרם לנו תמונות. הם באו כדי לבקר. אנחנו הופכים להיות חלק מהמשפחה, וזמן רב אחרי פטירת החולה. ביקור כזה ממלא לי את המצבים לעוד תקופה ארוכה.

בחדר השכבות הסציאלית מתנהלת שיחה עם בני-משפחה העובדת: "אבא התקשר וביקש לשלם אתכם לשיחה. הוא מאוד מבקש שתצאו לחופש. הוא רוצה שתקחו את הילדים ותסעו איתם. אתם מספלים בו נהדר בבית. אל תרגישו אשמים שאתם עוזבים. אתם מסתחים לקצת חופש, שלא תתמוטטו, תחשבו על הילדים. כל החופש הגדול הם לא עושים כלום. מגיע לכם, מגיע לאבא שלכם שתעש זאת עכשיו. הוא יהיה פה, איתנו, בימים שנסעו. אנחנו נראג להכל."

רגשות-זאשם בקולם של בני-הזוג מתחל-פים בקלות משחזרים, כאילו והשתחרר אי-זה פקק מעיק מליבם. הם יוצאים מהחדר בדין, לוחצים בזמן את ידיה של העובדת הסציאלית.

כני-סגים של חולים נמצאים בטיפולי של והוספיס. אתם חולים סופניים שלא נותר לכם להיות יותר משבועות מעטים, וחולים בעלי תוחלת של כמה חודשים, הבאים לטי-פל של 10 ימים כדי "לאזן" את כאביהם מתחפת. חולים אלה חוזרים הביתה.

קטנת-חסידיס מבני-ברק מתגוררת להסיע חולים אלה לביתם ולבית-החולים, יש וחבר-רידם, מאותה תצר חסידית, הגרים באותה עיר, יושב לבקר את החולה בביתו וינסו לראש לזכרו. הם גם עוזרים להסיע חולים היצאים לחופשות קצרות לבתיהם.

איך אשם במחלקה. יש השלמה גדולה, יש מיץ עצב. אבל לצופה מן הצד נראית המחלקה כחומת ומלאת-חיים, ורק בלוגי-הגאז הענ-קים בביתם, העומדים בסמוך לקיר-עציצים יפצק, מעידים על מה שקורה.

בחדר אחד שכב חולה עירירי, שכל מבוקשו היה לחבא למחלקה את כלבו. הכלב התקבל בבסד הראשי, סופקה לו כורסה מיוחדת ואוכל ללא הגבלה.

האכל שמקבלים החולים אינו אוכל רגיל של בית-החולים. החולים נשאלים על העד-פתיהם באוכל, והצוות משתדל למלא אחר הרצון. כחומת-החיים מתנצלת אחת הא-חיות לפני חולה על "האוכל האשכנזי" שהיא נאלצת לאכול היום...

מדע ציד לגסס כדי לקבל יחס מופלא שכזה.

ועונה בביטול: "אני כבר לא אקבל סרן מסגירות. מה זה כבר משנה?"

בהוספיס מקבלים החיים משמעות אחרת. מעניין כי רבים מאנשי-הצוות מעשנים. אולי במקום שכזה מקבלים פרופורציות אחרות על החיים והסכנות.

אחות שנשאלת עליך עונה כי היא אכן אוהבת את החיים יותר מאנשים שאינם עוב-דים במקום כזה. "תמיד אהבתי את החיים, אבל עכשיו אני מנצלת אותם כפליים. אני גם שמה דגש על דברים אחרים מאשר החברים שלי. יש לי סיפוק גדול, אבל לפעמים יש מיץ תיסכול מצטבר."

"לפעמים אני מוצאת את עצמי חולמת בלילה על חולים שנפטרו, מנהלת איתם שר-

הקטנים משחקים במסדרון. האב יושב איתה, והיא מעבירה לו מתכונים. היא מריקת בפרטיה-היכול הקטנים ביותר. "תזכור שתי-מיד יהיה להם טעם של אמא כפה שיאכלו את האוכל. אני כבר לא אראה את המיטבת, אבל אתה צריך לעשות את הכל כדי שהחיים יימשכו, ושהילדים יעברו את זה בסדר."

חולמים בלילה

בעלה אינו מגיב. הוא מתבונן בה בעי-ניים רחוקות, כאילו הכל חלום. היא מרליקה סיגרה נוספת. כשהיא נש-אלת איך זה שהיא מעשנת, היא מחייכת

כפעם הראשונה אני מרגיש שמתייחסים אלי-כאל אדם, ולא מבקשים רק את כספי, זה מטיל אור מסוים על יחסי הוריס-בנים. לא תמיד מתקיים הפסוק התנכ"י "אל תשליכני לעת צרה".

חלילה מלחשוב כי כל החולים במחלקה הם בלתי-רצויים למישפחתם. יש גם כאלה. את הצוות הרפואי והסיעודי לא מעניינות הסיבות שמעסיין הגיע החולה. לנגד עיניהם עומדת טובתו וטובת מישפחתו, יהיו מניעה אשר יהיו.

צוות רפואי נפלא. קשה להשתחרר מהתי-הייה מדוע צריך להיות חולה במצב גסיסה כדי לזכות ביחס כזה ובמיספר כה רב של אחיות ומתגוררים.

איש מהצוות אינו נח לרגע. "הי, מה קרה לך, למה את נראית כזו מיסכנה?" – פונה אחת אל חולה חיוורת ושמוטת-איברים, היא מסדרת את חולצתה, מלטפת את פניה וקר-ראת לאחת המתגוררות להביא מסרק. כשמי-גיעה המתגוררת לסרק את החולה, מזנקת האי-חות וחוזרת כשבידיה חבילה ענקית של שר-קולר, שאותו היא מחלקת בין האנשים. והכל בחיוך, כשמבט טוב ורך בעיניים.

"עכשיו כבר יותר טוב, הרבה יותר נעים," – ממשיכה האחות לשוחח עם החולה.

"מה כבר נעים? מה כבר יכול להיות טוב?" – מסגנת החולה מבין שיניה. על כך אין האחות מסוגלת להשיב. היא שותקת, ובחיוך גדול היא ממשיכה ללטף.

חשוב לנו לאפשר לחולים לשוחח רק על ענייני-יומיום שוליים. כל הצוות הרפואי וכל המתגוררים מרובכים את החולים לשוחח על מה שמעיק עליהם, על פחדיהם, על המוות. הם מביעים באוזניהם פחדים מפני הרגע שבו ימותו. הם מפתחים מאוד מהמוות, למרות ידיעתם. להשלים עם המוות אף אחד אינו יכול. אף אחד לא רוצה למות.

בכיים מהחולים מביעים דאגה לגבי בני-מישפחתם והטיפולם לאחר מותם. באחד החרדים שוכבת אשה צעירה. שלושת ילדיה

בני-הזוג של חולים שנפטרו

תמוז

ביר

אופיר

ניתן היה לקבל. הצוירת בתיה אפולו, המסכלת בו בביתו בקסירות מופלאה, לא הייתה מוכנה למסור לו את השפופ-רת.

מישהי אחראית בהוספיס אמרה, כי דן בק-אפץ לוחם במוות, ושזו דרכו שלו להיות קיים.

אבני היתה זמרת קלאסית. עברו הר-בה מאוד שנים. הוא נישא מחדש, וע-דיין אינו יכול לדבר: "איני יכול". ומנגד, דן בן-אמוץ, שבאומץ רב מחלק את מחלתו עם הציבור, שערך לעצמו מסיבת-פרידה, הכותב בחופש-יזם רבה על המחלה. את תגובתו לא

פניתי לכמה אנשים, בני-זוגם של אנשים ידועים שנפטרו ממחלת-הסר-טן. ביקשתי כי יספרו מה עבר עליהם כבני-זוג של אדם חולה.

איש מהם לא היה מסוגל לספר. גם אם עבר זמן רב מאז המאורע, הם אינם מסוגלים.

• עורך-הדין שרגא בירן, בעלה של הפרופ' שושנה בירן, חוקרת-סרן שנפטרה מסרטן: "אני לא חושב שאני יכול לדבר על זה. איני מסוגל."

• לידיה אופיר, אלמנתו של השח-קן שייקה אופיר: "קשה לי, קשה לי. זה מורכב. זה קשה. קשה לי להיזכר בזה."

• אוסנת הר, חברתו של הסופר בנימין תמוז, שנפטר לפני שבועיים: "קשה לי לדבר. זה טרי מדי. שנה וחצי התמודדנו עם המחלה. איני מסוגלת לדבר על כך. עדיין לא."

• צבי אבני, מלחין, אשתו פנינה

136

שבוע שקט עבר על כוחותינו בארץ ישראל. בסך-הכל נקטלו ארבע אנשים בידי המרצחים: גבר אחד בעזה, צעיר מחאן יונס ובחור ממחנה אי-שאטי. כמו כן נרצח באכזריות יתרה טכנאי אלקטרוניקה מירושלים. המשטרה כהרגלה מספרת על רקע פלילי, או מיני, אבל בסוף, כתמיד, תתברר האמת כי נשפך דם נקי בידי הטיורור הלאומני-ערבי.

וכך נוגע דם בדם, ומניין „דיעה אחרת“, מאז תחילת פרעות האלימות הערבית, מראה על 136 איש ואישה, ערבים ויהודים, שנמכחו בידי המרצחים הפלסטינים, לפי הפירוט הבא:

- 96 ערבים נדקרו, נורו ונשרפו בידי האחים.
- 40 יהודים נרצחו בדם קר.
- 1 חייל ישראל נעדר.

טד גדיש

עמק חפר ח.

ביום כ' הלכתי לישב אצל שולחן-הצדק קים במיונן בית סוקלוב. התמזלתי תחילה, שהרי ישבו מולי גם הצדיק שאול ב' (ממ) ציא - הלהקות הצבאיות; ממציא הגלגל; מגלה מכמני הלשון, וחצרן-צמרת חביב) — וגם הקדוש יאיר ב' (ממציא הדולר). שניהם היו עסוקים בשבחי של הנגיד-האדיר חיים ב' (הקוון הלאומי) ועד שלא גילגלו בל-שונם בתהילתו ובסוסיו, וכבר תקפני פיהוק אדיר, רטטו נחירי, כבדו עפעפי, וחלום-משונה פקדני.

ובחלום זה אני מוצא את-עצמי בסנדליו של חיים ח', פיזנאני-החצר של ארץ יש-ראל המסוללת. „מהכמה, מהכמה“, מריעים

מאיד ליכטיץ

בג"צ ודי

קצת יותר מדי בגצי"ם רצים לי מול העיניים. טיפ-טיפה הגזימו שם בירושלים, עם כל נושא הת-ערבות בית המישפט בניהול ה-חיים.

ולא שחלילה, יש בליבי איזה שהיא זילות כלפי פסק הדין. ר-איש כמובן לא יתפוס אותי במי-לה אחת קטנה נגד כבוד השופ-טים העליונים.

אין מעריך גדול ממני של שיל-טון החוק. תקדימים ותקנות, הו-ראות שעה וצווי חירום, הם עבו-רי כשמן פרפין וצרי המור. אבל למה הם מוכרחים כל הזמן לח-דש חידושים? מדוע צריך להפתיע את העם עם פסיקות מדהימות?

הרי עוד לא נפתרו כל הבעיות הישנות והרעות. 140,000 מובט-לים מסתובבים ברחובות. מאות מיפעלים וחברות שקועים בחו-בות. העולים מחכים לפיתרונות. היורדים בורחים מהצרות. וה-אינתיפאדה, כל הזמן אינתיפא-דה, משתוללת בערים ובכפרים, ביערות ובשדות, משני צידי הקו הירוק.

אז מה רוצים עכשיו מאיתנו כל העורכי-דינים עם התיקים והחליפות? שנהיה יהודים? שלא נפוצץ בתי מחבלים? זה מה שיש להם בראש? בסדר, אין בעיות.

נירשם כולנו באגודה לזכויות הפרט. ניסע לבקר את מישפחות הרוצחים בבתי האבן המרווחים. נירתם לעזרת המגורשים. נעתור נגד שר הביטחון בנושא השעינים החטופים. נקרע לגזרים את תעו-דות הזיהוי, ונחזיר עטרה ליושנה ועורלה למקומה בטקס ביטול המילה.

רק שיעזבו אותנו במנוחה. רק לא עוד בג"צ. די.

שמיד: ג'מיל טריפי איננו אש"ף...

שמיד איננו מרמה את עצמו. שמיד איננו מרמה את אדה"ב. שמיד איננו מרמה את הער-בים.

שמיד מרמה את היהודים?!

ד"ר א. מתן

חטיבת חרא

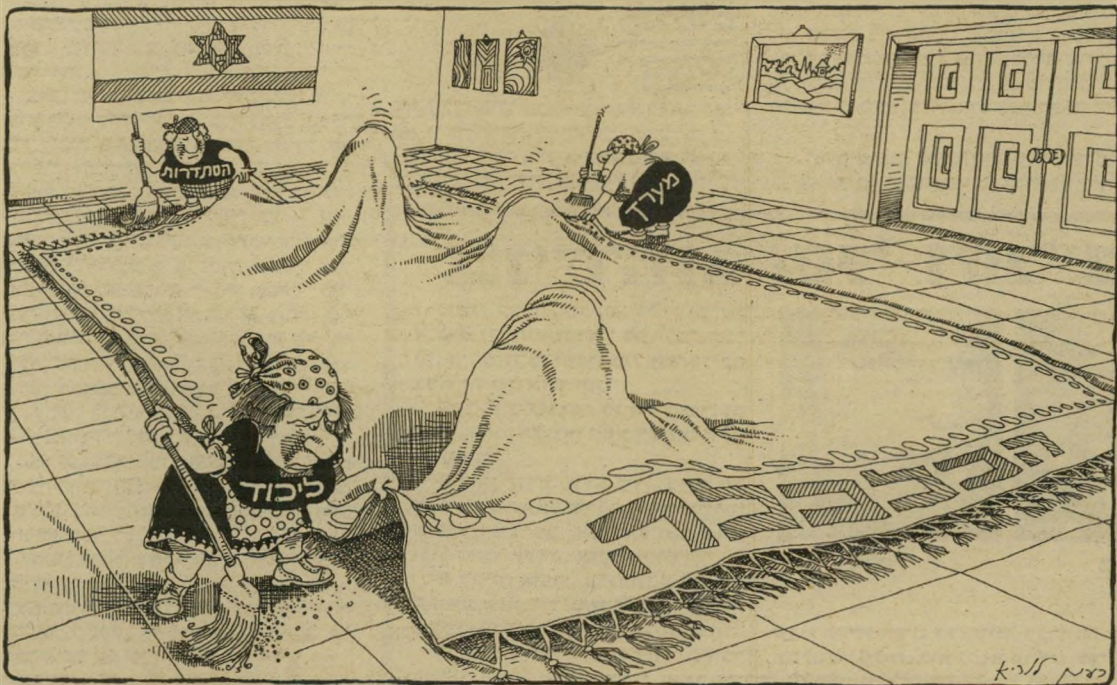
התקשיתי להתפעל מחטיפתו של השייך עוביירה, הנערץ (רישמו לפניכם) גם על חר"ש, מיפלגה ישראלית לגיטימית. ראשית היה צורך גם לחטוף את ילדיו.

שנית, היה אולי הכרח להודות בקיום ארוזים בלבנון, אך בשום פנים ואופן לא בכיצוע חטיפה. נגד חיזבאללה אין נלחמים בפירסומת, אלא בטרור.

שלישית, היה צריך לחטוף, למחרת, עוד כמה עסקני טרור איראנים, שהסתובבו בש-טח.

לסיכום: פעולותינו נעשו מגושמות לאח-רונה. כדאי להתעשת ולהתחיל לפעול נוסח קומנדרו אמיתי, ולא נוסח הוליווד.

רענן לוריא מדבר:

אורי דן

המייבגש ההיסטורי

(מערכון באקט אחד)

ראשיהממשלה יצחק שמיר מדפדף באלבום תמונות גדול. על כריכת האלבום באותיות גדולות הכתובת: — מבוקשים: שמיר דוחק לקצה שולחנו את האלבום כשדלת לישיבתו נפתחת. מתאספהמחלליםבשטחים שמוליק גורן עומד שם בהכנה לפני האורח הנכנס לחדר.

ראשיהממשלה רץ מסביב לשולחנו, מחייך מתחת לשפמו הקטן, לוחץ בחסימות את ידו. האורח לבוש בחליפת ספארי, מהודקת בחגורת עור, ממנה משתלשלים שני נרתיקי אקדח ריקים. זקנו של האורח קצר ולבן. רעמת שיער בלונדיני לראש ופה ושם כיתמי שיבה.

★ ★ ★

ש.ב. בבקשה עבדאללה, ממחר שמיר בנימוס, לפני שהוא חוזר למקומו מאחורי שולחנו. שמוליק מחייב בפיו, סמוך לדלת.

— לא קוראים לי עבדאללה, ... — שמיר... מוחה האורח באנוניות.

שמיר: אני יודע. שמוליק ואני החלטנו שאתה עבדאללה וזה טוב לכולם.

האורח: אבל אנשי השב"כ מכירים אותי...

שמיר: זוהי כל ההוכחה. אין לך שום בעיות איתם. מאז האוטובוס לאשרור השתנו הרבה דברים. זה הכל תלוי במנהל — וזה אני. שמוליק מנענע ראשו בחיך מחרס.

האורח: כן, אבל לפחות כאן, בינינו...

שמיר: למה לך את זה? תראה אריה ררעי שלנו סידר את עניין תעודות הזהות. עכשיו אנחנו לא יודעים אפילו מיהו יהודי. אז מה איכפת לי בכלל מיהו פלסטיני? העיקר שנולד פה לאם פלסטינית.

★ ★ ★

האורח מסתדר בחצי פרופיל מול שמיר כאילו חושש להציג בפניו את מלא חזונו. שמעתי מחוסני...

שמיר: איזה חוסני, אתה עוד פעם מזכיר שמות?

האורח: מחוסני מובארק. בחור עלאיכפאק הררעי הזה. הוא צודק. חיי אדם חשובים יותר אפילו מחברון ושכם, ואפילו מעכו ויפו.

שמיר: כועס. עבדאללה אל תתחיל. שמוליק אמר לי שהסכמת שבשלב זה לא נרבר על פיתרון הקבע.

האורח: אתה מתכוון לפיתרון הסופי.

שמיר: אתה רוצה להגיד פיתרון הקבע.

האורח: מחייך מאוזן לאוזן. גם זה טוב. איך שאתה רוצה. העיקר — קדימה! כמו שאמרת בטלוויזיה — את זה נשאיר לבאים אחרינו.

שמיר: איך הפרנסה שלך בינתיים?

האורח: קשה. אבל אני ממשיך באקספורטאימפורט, כמו, כמו בימים שעברת במוסד.

שמיר: אני עוסק בזה עד היום, אפשר לומר. הנה יהודים יוצאים את הארץ ומעט מאוד עולים אליה. סך-הכל מאזן מיסחרי חיובי. שמעת ב.זיגל את הבדיחה האחרונה? מדוע אנו מגדלים כאן ילדים כל-כך יפים? לייצוא... שניהם פורצים בצחוק.

האורח: גם לנו יש הרבה מהעניין הזה. בלבנון חזרנו ויצאנו חזרנו ויצאנו. זה מבלבל. קשה. קשה. אבל העיקר שרובם נשארים בפלסטין. ואם תיתן לי רישיון ייבוא, אתה יודע, זכות השיבה, נוכל כבר לסגור עניין.

גורן מתנועע באי נוחות בכיסאו שמיר זועם: אין מה לדבר. רק זה חסר לי במרכז הליכוד. עוד חישוק אחד ואני אכזר.

ראית מה קרה לי בחמישי ביוני.

האורח: בטלוויזיה, חשכתי שהעיסקה מתפוצצת. אבל ראיתי איך שיחתק את זה. הכל במחשבה תחילה. כל הכבוד. חישוקים, נישוקים. אנשים לא זוכרים מה מדברים. תאמין לי.

שמיר פורץ בצחוק גדול. הנה קצת לא נעים. אבל לא נורא. אז אמרתי להם מה שרצו לשמוע. כבר אסור להגיד? דן (מרידור) ואהוד (אולמרט) לא הבינו...

האורח: כן, אני יודע את זה מניסיוני. הצעירים עדיין לא קולטים עד כמה המילה המדוברת היא חסרת ערך. אבל אנחנו נלמד אותם עם הזמן.

שמיר: אתה הגעת בזה להישגים בינלאומיים, עבדאללה. כל הכבוד.

האורח: אדוני ראשיהממשלה. תעזוב אותי עם העבדאללה הזה...

שמיר: הסכמנו שיש דברים שלא מדברים עליהם. הבטחתי ב.מוקד' בטלוויזיה שאני לא רואה אף פעם בעתיד שיחות ביני לבין הברנש הזה — ערפאת. אני יכול להגיד לכולם כל מה שעולה באותו רגע בדעתי. אבל לא לטלוויזיה. הבטחתי לאריה מקל.

★ ★ ★

האורח פורץ בצחוק מהדהד. שמוליק מוזן קפה טורקי מהפינואן שהביאה המנישה. בתוספת סנדוויץ' של לחם יבש ונביות קוטג' רזה.

האורח: יש לי עוד מה ללמוד ממך.

שמיר: זה בדיוק העניין. תראה, כמה שנים נשאר לחיות? האורח: אני לא יודע. השרון הזה איים לרצוח או... את ערפאת.

שמיר: כנשך נחש. אל תזכיר כאן שמות. פונה לשמואליק: הבטחתם לי... אני רוצה לשמוע אף שם...

האורח: של מי?

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: של שר... של ערא... של שניהם. באיום. אתה מוכר

שמיר: בוא נגמור קודם את העניינים בינינו, לפי מה שסיכמנו עם האמריקאים.

האורח: תשמע, יש לי בעייה. אתה כבר מסורר. אבל איך אני משתתף בבחירות? לי אין עדיין לישיבה ופלאפון ומוכירות בירושלים.

שמיר: מנחך הנה והנה מתחת לשפמו. חשכתי שאתה מוכן לסכול למען המולדת. אני מוכן לוותר. ררעי ייסדר לך תעודת זהות של מיוזר ירושלים אבל תיבחר ברמאללה. אתה יודע, יש לי פיתקית כזאת בתעודה, שהכל בלוף.

האורח: זה איש טוב, זה. הוא יכול לעבור במחלקת הרר-כונים המזוייפים שלנו.

שמיר: אחרי שהכל יסתיים, תוכלו לקבל גם אותו. יש לנו במאגר הרכב המון מכוניות עם פלאפונים. אין בעייה להעביר אליך למיוזר ירושלים. נוכל לשכור לך גם מכונית אמריקאית. הסכמנו?

שמיר: מחיל לפזם שירי-לדים ישראלי. איזה פלא, איזה פלא, חבל שלנו אין כאלה...

האורח מצטרף לשירה עם, בילאדי בילאדי. שניהם קמים מכיסאותיהם, חובקים וזרועות עם שמוליק ופורצים בריקוד. דבקה! סוער. מאחורי הווילון יוצאים מרידור המחולל בחליה, ואולמרט מקיש במצילתיים. האורח יוצא מן החדר בצעדי ריקוד. הדלת נסגרת אחריה.

★ ★ ★

שמיר פותח את האלבום, נעצר על תמונה מוכרת של יאסר ערפאת ופונה לשמואליק: אתה מסכן אותי.

שמוליק: אבל קיצרתי לו את הזקן...

שמיר: בכעס. בפעם הבאה תאפר אותו טוב יותר. בחרת לו פיאה נוכרית קטנה מדי. לא פלא שלא מינו אותך ראש המוסד. רק זה מה שחסר לי. שאריק שרון יפגוש אותו פה...

אז גמרנו עם האקספורטאימפורט לעולמים.

שמוליק: אבל תוכל להכחיש. אתה יכול לסמוך עלי אדוני ראשיהממשלה. תאמין לי. שמוליק, מול זעמו של שמיר, מסתלק בהליכה שפופה, אחורה, מהחדר.

★ ★ ★

נכנס אדם רזה, ראשו כולו מגולח, מגורל שפם.

שמיר: כן עבדאללה, שב.

הרזה: יצחק, באתי לדבר איתך על כינוס המרכז בעניין הנוער של עיירות הפיתוח.

שמיר: בתדהמה. אריק? שוב? מה קרה לך?

הרזה: ידעתי שלא תקבל אותי אלא על תקן של אוהד אשף. שמעתי שאתה מספר את הסודות רק לערבים מהשטחים.

שמיר: מוסה בייאוש להעביר נושא. אבל איך רזית כל כך?

הרזה: דיאטה מיוחדת. ניסיתי הרבה שיטות. אבל לבסוף אכלתי לוקשים. בלעתי ורזיתי.

שמיר: איזה לוקש?

הרזה: שלר. אבל זה נגמר. כמה אפשר עם הדיאטה הזאת? צריך ללכת מייד למרכז. אתה יודע, המצב החמור בעיירות הפיתוח.

שמיר: בזעקה. אני מוכן לתת אלף בחירות לפלסטינים. אבל לא עוד ישיבת מרכז אחת. נאבר אגין. נו מור וור נו מור בלאדשאר במרכז הליכוד. רק בשטחים.

שמיר: הוול ומצטמק בכיסאו, וצועק. שמוליק! שמואליק! ליק! עבדאללה! עבדאללה! תחזיר את עבדאללה!

★ ★ ★

שמוליק: מתפרץ לחדר חיוור שטוף זיעה, בידו פיאה בלונדינית. הוא שמע שאריק שרון פה ונמלט, ניסיתי לתפוס אותו. אבל זה כל מה שנשאר לי ביד. אריק הרג לנו את כל ההצגה — הכל נגמר.

שרון פורץ בצחוק רועם.

שמיר: מה אתה צוחק? מה מצחיק פה?

שרון: אתה אמרת שצוחק מי שצוחק אחרון. קם ממקומו נוטל את הפיאה הנוכרית ומלביש אותה על ראשו של שמיר אליק: רחוקא מתאים לך.

עוזב את החדר, צוחקו מהדהד לאורך המיסדרון.

אח פגישה! אח פגישה שכזאת!

לי מאיזה מקום... שמיר מניח ידו על אלבום המבוקשים.

האורח: מתנולול מצחוק. מסתובב בפרופיל מוחלט כמח-חק מסבבי שמיר: אולי מהמוסד.

שמיר: עברת איתנו?

האורח: לא. שמעתי שהם עברו עלי.

שמיר: אף פעם לא עברנו עליך ברצינות. אתה יודע גם האנשים שלנו אוהבים לנסוע כעולים. בתי-מלון. דמי אשל. פאריס. לונדון. נכון שמוליק? גם שמוליק עבר במוסד.

הוא היה בכיר ממני בדרגה. אבל עכשיו השגתי אותו.

האורח: אז מה אנחנו מסכמים?

שמיר: תשמע עבדאללה, כמה שנים נוכל ככה להתרוצץ? צריך קצת שקט בחיים. שלא יפריעו. הגיע הזמן שתגלח את שארית הזקן ותהנה קצת. תראה אותי.

האורח: וואללה שאתה צודק. נשבר לי מהשקרים.

שמיר: גם לי. לכן הצעתי את תוכנית הבחירות. כל אחד יכול לחשוב מה שהוא רוצה — העיקר שאנחנו נשתחרר מהלחץ.

האורח: מי זה אנחנו?

שמיר: אתה ואני.

★ ★ ★

האורח: מי לוחץ עליך? דויד לוי? שרון?

שמיר: תשמע, אתה מכיר את החישוקים האלה? אין רגע מנוחה. וגם אישתי רוצה שאסע אותה סוף לבולגריה. קצת קאצ'קאול. אתה לא נשוי ולא תבין את הלחץ.

האורח: בולגריה נהדרת. הבחורים שלי בבית-הספר לחב"ל בסופיה...

שמיר: עוד פעם אתה מתחיל עם הדברים האלה?

האורח: האינתיפאדה מוכרתה להימשך כל זמן שבארץ יישארו אנשים...

טיול לילי

לפתע חשתי שמהו קרה. פתאום אפשר כבר להלך ברגל ברוח הערב הקרירה. נעלם החשש, להתקלות בקבוצות של ערבים המתגוררים ברחובות כמו היתה זו ארצם שלהם, ולא ארץ מולדת.

עד לפני כמה שבועות היה המצב שונה. ההליכה רגלי, בין אם בעיר גדולה או ישוב קטן — היתה מלווה בפחד, בחשש שמא יקפוץ לו פתאום איזה ערבי מטורף, או "שליח מצווה" של אש"ף וירקור בסכין.

במיוחד בלש הדבר באיזור מגורי, רמת אביב, בו נהגו פועלי בניין רבים להשאיר ללון בת"א, חרף הנהול האוסר זאת. לעת ערב, היו הם מטיילים בשאננות. בעוד מיקרי הרצה בלב תל אביב וירושלים סתמו את הגולל על טיולי הערב של רבים, ושלי. הערבים חשו ביטחון בכל שטחה של ישראל, ויהודים — הסתגרו בבית.

לפני שבועיים וחצי בדיוק, גיליתי שהמיתקן לרשימת מכונות הצמוד לקאנטרי קלאב בת"א, הפסיק לשרת את לקוחותיו בשעות הערב. מסתבר, שהפועלים הערבים המפעילים את המתקן פשוט נעלמים אחר הצהריים והמקום סגור.

מה קרה? כנראה מה שהיה צריך לקרות כבר מזמן. תושבי השטחים, שאנו הוואלנו בטובנו לספק להם מקומות עבודה ושיפור ברמת חייהם, ושנהגו לטייל חופשי בחוצות ארצנו בתחושה שהנה עוד מעט קט, וזו חזרת להיות ארמיתם — החלו להרגיש פחד מהם. בימים אלה, התחלף כיוון הרוח, והמצב חזר לנורמל, הכוונה למה שמתחייב מהמי

ציאות. כתוצאה מהתנהגות אלימה של גורמי מים שונים כלפי הערבים, חלקם קיצוניים וחלקם מימסדיים וחוקיים, הבינו הערבים את המסר, והחלו לחוש פחד מהיהודים. חבל שהעי רבים מבינים רק שפה אלימה, אבל אם זוהי השפה היחידה המובנת להם, הם ימשיכו להרגיש את נחת זרוענו.

חל גם שינוי חיובי אחד נוסף. פתאום אפשר לקרוא בעיתונים את התעוררות יפיי הנפש הידועים, אחד מהם הציע להנפיק וויזות מעבר לערביי יהודה, שומרון ועזה. ולאסור על כניסת ערבים בעלי רקע פלילי חבלי לישראל. עיתונאית אחרת מתוודה על רגשות השינאה שהחלו לפעפע בה כלפי (אהוביה לשעבר) הערבים. משהו ככל זאת זו פה. ומה שלא עושה השכל — עושה הזמן.

מה חבל, שאיכרנו זמן כה יקר. וכינתיים, בעידוד אותם גורמים שמאלנים, העזה ידיתנו ארה"ב להדק את לחציה ולהכניסנו לסד פוליטי ממנו לא נוכל להיחלץ במהרה. כך, גם איכרנו תמיכה של כוחותינו מבני עמנו, שהחלו לקלוט מישראל דיעות פרו אש"ף פסיטיות וכביכול ציוניות.

השבוע במעריב של שבת התפרסם רא"י של בן כספית עם **אידה נורל**. האשה האמיצה שהקריבה הכל כדי לעלות לישראל, מתלוננת מדוע במדינה שלה — צריכה היא לפחד מערבים, בעוד הם נוסעים עימה באוי טובים בשלווה?

אך לאט לאט (אולי לאט מדי), מפיקים כאן את הלקח. לראיה — אותם המאמרים שכותבים שינו את אופיים התבוסתני משכ"ב הימים. יש סיכוי שישראל תמשיך ותתקיים, קצת יותר ביצים — הרבה יותר נחת.

עלים בליטוטל

מידד בריוסף / השיטה הרוסית

לראות את הגופה. וזה כליכר פשוט, שפשוט בא לבכות. לא פעולה צבאית נועזת, אלא חלוקה צודקת של הנטל. 3 חיילים ישראלים חטופים בהחלט זכאים לניכוי שליש מ

השיטה עובייד

שיעי אדיש. אין צורך בש" קית פלסטיק או במיזורה, אפשר להשאיר את נחת ה" פגר גלוי בפתח המיפקדה. ואז יש סיכוי סביר ש" ישובו בנים לגבולם תוך יממה. ואם יתעקשו אנשי הרת ממיסגרי בעלי"ב, הם יקבלו עוד דוגמה חיה של גופה מתה.

אין צורך בפירסום עו" למי, לא מוכרחים לעשות גלים. אפשר בשקט לארגן מחסן שלם של חלפים שיעים. וגם אין צורך לחשוש מפגיעה בבני הערובה הורים. כל אולטימטום יוגש רק לגבי מי שכבר ממילא אינו נמנה על החיים.

רצוי כמובן, באותה ההודמנות, לעזור גם לחברים מאמריקה, צרפת, גרמניה ובי" ריטניה. ניתן לחתוך עוד כמה חתיכות, ולשלוח את הפולקס נוספי הרם לכתור בות הידועות.

רק לעבוד עם הראש. רק לתכנן מי ראש. בהשקט ובציניעה, מתוך ראייה היס" טורית וכמיטב מסורת השיטה הרוסית.

להם היתה שיטה, לרוסים. עוד לפני תקופת גורבאצ'וב. שתי עיניים תחת עין, לסת שלמה תחת שן. השיעים בלבנון לא ידעו זאת. השיעים חטפו להם ארבעה עובדי שגרירות רוסים. היה היו זמנים.

אז כפי שנאמר כאן זה עתה — להם היתה שיטה. לרוסים. תוך יממה אחת בלבד לקחו הקומוניסטים בשבי ארבעה מנהיגים ש" עים מוכרים. לא ביגדילי בבירות. כן ביגדילי ביתר הארצות.

וכאן עשו ידידינו ה" בולשביקים פעולת ראוה מופלאה.

הם סקרו בקפידה את השיעים המווקנים, בחרו מתוכם את הוור טר והצעיר, שחטו אותו למהדרין וביתרו את גופתו לארבעה חלקים שווים.

רבע שיעי נשלח למיפקדת אמל. רבע לחיובאללה. רבע לשגרירות האיראנית ורבע אחרון חביב. למרוכאים עלי אד" מות".

תוך 24 שעות התייצבו בשגרירות ה" רוסית בבירות 4 סלבים חסונים, בריאים ושלמים.

ותוך 24 שעות נוספות יצאו לחופשי יתרת השיעים החיים, בפרצופים קצת חיוורים. הלוויית הרביעי נערכה ברוב עם, אבל אפילו בני המישפחה לא הורשו

דיאלה אשכנזי

איזון חוזר

לעלות על מוקד —

הדרך הנכונה

יש אנשים ש"עוברים" רק בשיחה בלתי אמציעית. בדרך כלל הכוונה היא לשיחה בארבע עיניים. יצחק שמיר הוא איש כזה, אבל עבור ראש הממשלה, הצורה הבלתי אמציעית היא דווקא באמצעות המסך הקטן. קשה לא להתרשם מן הפער הגדול בין הרמות הנשקפת דרך המסך ללא מתווכים, במוקד לפני שבוע, ותרמיתו של מר שמיר באמצעות הדיווחים עליו — ממסקיפים מן המדיה, מדובריו, תומכיו ומקורביו בחרות וכן ממת" נגדיו. אדוני ראש הממשלה, כנראה לא מספיק מה אתה אומר; חשוב איך אתה אומר את זה.

אוויר לנשימה

כמעט כל הפובליסטים הם ייצורים אורבנים, וכל קיץ יש מי שמצליח להרגיז אותי עם טור מברח על מזג האוויר. שבשבח, לועגים, מה זה משנה אם בתליאבי יהיו 33 מעלות או רק 28? קשה לדעת מה מעצבן יותר — הקביעה הנחרצת שמזג האוויר אינו מעניין איש או ה"אותנו" היהיר, מין הכרה "המדינה זה אנחנו" מטעם שוכני המישרדים והלישכות, יושבי בתי הקפה המיסעדות והמיוזונים. מעבר לאוטוסטרדה, יושבים עובדי הארמה של המדינה. לא רק שהם אינם יושבים במישרדים ממוזגים; עבורם תחזית מזג האוויר הוא עניין גורלי. החזאים בבית דגן, כמעט בנייבית בכל משק, קובעים יום

יום את סדר יומם של חקלאים רבים; בכוחה של הבשורה שבפיהם לחרוץ את גורלם. תענועי מזג האוויר ברגעים קריטיים עלולים להסתיים באובדן יכול ונוקים כבדים במשק החי. מדינה לא נבנית מפרוסות אוויר ומדינת ישראל לא נגמרת בכביש גהה. קצת ררך ארץ, רבותי; לא חייבים להגיע בחום יולי אוגוסט לקהות חושים.

סימני דרך

ההסדרות לא גייסה כמנוף כלכלי לשי" קום המשק המושבת את ערכן של שלושה מיליון שעות העבודה, אותם שעות בטלה שהלכו לטימיון בשכיתה. בדומה למיפלגת העבודה השבויה ב"מחנה השפויים" של "שלום עכשיו", בחרה הסתדרות העובדים במחאה במקום לבחור בעשייה, והדבר מעיד יותר מכל על אובדן הדרך בתנועת העבודה. מי שונה את הציונות האקטיביסטית איכר גם את אמונתו שמקור עוצמתה נובע מן העשייה — הגשמת בניין הארץ — ולא בחוסר מעש ומס שפתיים לערך העבודה.

MAKE LOVE NOT WAR

אחת הסיסמות שקישטה את קייטנת האינתיפאדה בשפרעם לבני 3 עד 5 בישראל: "על כל ילד מת — ילד חי". לאור העלייה ב"25% במספר ההריונות ביש"ע, ובעקבות הגידול של 27% במספר הערבים בגליל סביר להניח שלא מדובר בסוג מעוות של אפסגידול אוכלוסייה. המדריכים הסבירו שהם "מסבירים לילדים מה יש מסביבנו". אכן, חינוך מיני לגיל הרך וכמה עובדות חיים: אצל העם הפלסטיני, ההורים עושים אהבה; הילדים — במיצעד הפעוטות — עושים עבורם את המילחמות ומשלמים את המחיר.

זיכרונות מאפריקה

הילדים ביקשו לבלות בספארי. הסכמתי, והצעתי יום שלם בפארק הרמתי-גני. אחר כך התברר שהם מתכוונים לאפריקה, וכבר לא יכולתי לסרב.

"כדאי לקחת משקפת טובה, מישחות נגר יתושים, ושמנצנצ'ה שהשחורים אוהבים" יעץ לי אחר שיועד הכל וגם הוסיף: "ובעיקר לא לשכוח חיסונים ורפואות".

קניתי מייד מישקפת בגודל של טלסקופ, תריסר שופרות של נוול דוחה יתושים וורקנתי את שוק הכרמל מבלונים, מסרקות, עטים כדוריים וסיכות ראש צבעוניות. משם

צביקה ליכוביץ

המשכתי למישרד הבריאות לקבל את מירשם החיסונים. עם הרצפט הורדתי לבית המרקחת. הרוקח נעץ מבט במירשם הארוך, מילמל "אפריקה" בהבנה, והתחיל ללקט גלריה ארוכה של כמוסות חיסון. אחר כך ארו את הכל, נעל את התנות ויצא עם אשת חיקו לטיול סביב העולם.

טסנו לאורך כל הלילה. עם אור ראשון הגענו ליבשת השחורה. ניסיתי לרחוף למוס מסרק, לשוטר כהה עור סיכה צבעונית,

מי הפליל את ג'מיל טריפי

הופעתו האחרונה של ראש ממשלתנו במוקד הזכירה לחברים את הסרט החביב להיות שם בכיכובו של הבלתי נשכח פיטר סלרס כמר גרנר, הגנן שהגיע לנשיאות שלא באשמתו. כל כך הזכיר לחברים מישו — הזקן החביב הזה שבמקרה עבר בסביבתו של בגין... נולד נובוס עוד עשויים לשקול הוצאת קללות וידאו של המוקד האחרון כסרט המשך של להיות שם. בארה"ב המשופעת בשחקנים מנהיגים ולהיפך, זה לבטח יהיה להיט הקיץ. ●●●● מדוע בהיסטוריה נודעו המנהיגים הנמוכים, כדוגמת נפוליאון, כענקי רוח וגרולי המדינאות ואילו כאן עדיין קשה לראות את הבשורה? ●●●● ועל זה כבר נאמר בפרסומת "ישנן גבירות רבות החושבות עצמן לנפוליאון..." ●●●● אם ח"כים קוראים לעצמם "כוח 17" מה נליץ שחיילים קוראים לעצמם "כוח מנגלה"? בשני המיקרים מדובר על הנצחה היסטורית של רוצחי יהודים. אולם אצלנו נורא קל לשתות דמם של שלושה טוראים, מה שקצת קשה לעשות לח"כים מן השמאל, הזוכים לחסינות תיקשורתית קפדנית, יותר מחסינותם הפרלמנטרית. ●●●● מעניין מה היה אומר המנחם קלינגהופר ז"ל, מהאקילה לאורו? על אותה התארה גנות ח"כים ישראלים במסגרת "כוח 17". ●●●● האם מור תר לקרוא למלשינים שבינינו, למפלרטטים ולמתרועעים עם האויב — משתפי פעולה? (משתפי"ם כלשון צה"לית) או שמא נקרא להם סיעענים? מדוע המשתפי"ם היהודים המתריעים על פעולות בלתי חוקיות לכאורה, זוכים ליחס של הערצה, בעוד המשתפי"ם הערביים זוכים ליחס של לעג בוז ושנאה דוקא מקרב משתפי"נו? שניהם הרי עוסקים באותה עבודה. רק שבצד הפלסטיני "שומר השלום", כל מי שמשתף פעולה ומודה עם האויב זוכה לכבוד בראש. אז איפה הצדק איפה? ●●●● את החברים לימדו, כבר מתקופת גן רותי שקדושת החיים זה הערך החשוב ביותר. החברים לא שמעו אף פעם על הרוג או פצוע בעקבות הטראנספר בין בולגריה לתורכיה שבמיסגרות הועברו מאות אלפי תורכים. הבולגרים כנראה הולכים חזק על פרס נובל לשלום, כממ שיכי דרכו של הר"ר ננסן, שזכה בו כמארגן הטראנספרים בין יוון לתורכיה. אנו נמשיך להחרג ולהרוג, וננצח את הבעייה. כי הרי מאות אלפי נפגעים וחללים משני הצדדים זה הרבה יותר מוסרי מטראנספר אחד קטן והומאני. ●●●● ואולי לשמאלנינו לא איכפת, וכל עוד רוב הנפגעים הם או פלסטינים או מתנחלים, הם ימנעו בכל מחיר, גם במחיר אלפי הרוגים, כל נסיון להסדרי אוכלוסיה. כדוגמת עשרות ההסדרים שמתבצעים היום ברחבי העולם כולו. ●●●● לשר האוצר יש יועץ מדיני, נמרוד נוביק שמו, שגם נפגש עם נציג משרד החוץ הסובייטי למרות התנגדותו של שר החוץ. רק תארו לעצמכם שלשר התמ"ס למשל, או לשר הבינוי והשיכון לחלופין, היה יועץ מדיני המנהל מגעים עצמאיים עם גורמי חוץ... ●●●● אגב, מי משלם שכר ייעוץ, כרטיסי טיסה, מיסעדות ומלונות לאחיותופל הזה? הכסף שנוביקנו מוציא בחו"ל מגיע מכספי המיסים שהחברים מקפידים לשלם, או שמא הוא על חשבון ערי הפיתוח? ●●●● האפשרות היחידה להגנה עצמית אפקטיבית בכבישי יהודה ושומרון, היא שכירת שירותי סיירות המתנדבים של הקיבוצניקים, שהוקמו לאחרונה כדי להגן על הקיבוצים הסמוכים לקו הירוק, מפני נזקי האינתיפאדה. אלה יכולו גם לירות, גם לפגוע, גם לזכות באהדה והבנה מכלל הציבור, וגם להרויח קצת כסף לכיסוי גרעונות בלאס. ●●●● דן בן אמוץ כתב בשבוע שעבר תחת הכותרת "הפיתרון" שעם 500,000 שמאלנים הוא מוכן לעזוב את הארץ, שלתרבותה הוא קשור יותר מאשר למיקומה: "כל מקום שפוי יתאים למגור, אבל לא לבד". החברים חושבים שלפיתרון בנוסח דן בן אמוץ וחבריו קוראים בפוליטיקה הישראלית טראנספר מצדון. ●●●● מי שראג מה יעשו בקיץ ילדיהם המועזמים של אסירי דרך הניצוץ יקירי חוואתמה — יכול להרגע, לא רחוק מביתם בשטחים הכבושים (מ"מ 48) קמו להן קייטנות חמד תפורות למידת ההורים. החברים מהחזית העממית לבטח יסדרו גם איזו הנחה קטנה... ש"ס? או שמא ס"ש (ספרדים שמאלנים), לזה התכוונתם בוחרי שס"ש? ●●●● משהו זו כאן, לא בממשלה, כאן אצלנו במדינת ת"א, החברים התחילו להרגיש בפאבים ובמסיבות שמשהו השתנה — ימין זה In.

החברים של אוקירה ■

נעשית עבה ורכה בין אצבעותיו. בר בכר גם התנפח כל גופו של ג'מיל טריפי.

"אני הייתי קריקטורה" אמר כשעמד לבסוף הכן על רגליו "לא רק אתה ציירת אותי. גם האמריקאים ציירו אותי, הרוסים, מדינות ערב. כל העולם צייר אותי. עכשיו בא אש"ף ועשה ממני בן אדם".

"מה עשה ממך בן אדם? צוד לא שמעתי שעשו מקריקטורה בן אדם".

"אש"ף עשה ממני בן אדם. לכן הוא אשף, מפני שהוא מסוגל לעשות בני-אדם מקריקטורות. אני בן אדם עכשיו! אדם לכל דבר, חוואג'ה גורן. תביט ותראה אם אין לי עיניים, ידיים, איברים, קומה ותואר. יש לי אפילו חושים, מאוויים, רגשות. אם תדקור אותי — האם לא יזוה דם? אם תדגרג אותי, האם לא אצחק? אם תרעיל אותי, האם לא אמות?..."

"אנחנו נבדוק את כל זה אחר כך. באמת מעניין מה קרה פה ואיפה טעינו".

"ג'מיל טריפי מתחלחל: "מתי אחר כך?"

"אחרי שנצא מראש הממשלה".

"אחרי שנצא מאיפה?"

"מראש הממשלה".

כאן ג'מיל התחיל לבכות ולקונן. "תקרע לי את האוזן, תקרע לי יד או רגל. קרע לי מה שאתה רוצה. אני לא זו מפנה. אם אברעמר ישמע שהייתי אצל ראש הממשלה הוא יגמור לי את החיים".

"אנחנו נגן עליך".

"איך תגנו עלי. אתם לא יכולים להגן עלי. אברעמר יכול לגמור לי את החיים אפילו בלי לגעת בי. הוא זה שנתן לי את החיים. אל תשכח שהוא אש"ף. הוא נתן לי את הכבוד ועשה ממני בן אדם במקום קריקטורה. הכבוד זה החיים, חוואג'ה גורן. אתה יהודי. אתה לא יודע מה זה כבוד. אתה לא מבין כמה חשוב זה כבוד, כי אתה יהודי ואין לך כבוד. מי שנתן לי את הכבוד בתור בן אדם, נתן לי את החיים. אברעמר נתן לי את הכבוד ואת החיים. הוא האבא שלי. הוא עשה אותי. הוא כמו ג'פסו ואני כמו פינקו. אם הוא אוהב אותי — אני בן אדם. אם הוא שונא אותי — אני קריקטורה או סתם בול עץ".

אבל חוואג'ה גורן משך אותו באוזן וטריפי נגרר אחריו ברליט ברירה.

בלישכת ראש הממשלה בדיוק גמרו לצלם את החלק האנושי בדיאלוג עם הדמות המונפשת ג'מיל. כשפתאום קפץ האיש על רגליו והתחיל לצעוק: אש"ף הוא ההנהגה של הפלסטינים. בלי אש"ף לא יהיה הסדר. אף נכבד פלסטיני לא ידבר אתכם אלא כנציגו של אש"ף. גם אני נציג אש"ף. אש"ף לא שלח אותי אבל אני אדווח לאש"ף. למה אתם אומרים שאתם לא תדברו עם אש"ף? ברגע זה אתם מדברים עם אש"ף. בשביל הסיפור הזה נשאר לכם רק קהל יעד אחד — בוחרי הליכוד. אם אותם אתם רוצים לרמות — תפאדלו".

בדרך החוצה פנה ג'מיל טריפי אל גורן:

"מתוך כבוד לא אמרת את זה בפנים. בכל זאת ראש הממשלה. אבל לך אני אומר את זה: אתם תעשו מה שהאי מריקאים יאמרו לכם. אתם לא מוציאים אותנו להורג מפני שהאמריקאים אוסרים עליכם. מאותה סיבה אתם לא מגלים אותנו. אתם פתחתם את בתי הספר כי האמריקאים דרשו זאת מכם. אתם מעמידים לדין את מיטב החיילים שלכם, אתם הורסים את יחידות העילית שלכם, אתם מפטרים את מיטב המפקדים שלכם מאימת האמריקאים. לפני חורשים אחדים אתם תגנתם ארבעים ואחת שנה. לביצה שלא נולדה. כי אתם לא עצמאיים. אם האמריקאים יאמרו לכם לדבר עם אש"ף, אתם תדברו עם אש"ף. אם זה לא יצא לפועל זה לא מפני שאתם מסרבים לדבר עם אש"ף, אלא מפני שאש"ף יסרב לדבר אתכם. אש"ף לא צריך לדבר אתכם. אש"ף מדבר עם ארזונים. אתם תעשו מה שאש"ף יסכם עם האמריקאים. אש"ף לא מדבר עם משרתים".

בזאת הוא הפנה את גבו למר גורן והתרחק. ידו של מר גורן, רועדת מועם, נשתלחה להכותו, אך נוכחותו של השגריר האמריקאי מעבר לדלת שיתקה אותו.

"ובכל זאת אתה קריקטורה", סינן בין שיניו בעקבות הרמות הזקופה המתרחקת בתוך ריבוע האור שבקצה המסדרון "אני רק לא יכול לבטא למה".

מחשבה זו הרגיעה את המתאם שמואל גורן. "אני עוד אעשה איתך את החשבון" הוא חשב.

בסינימה ממשלת האחדות מוצג עכשיו סרט שחציו שחקנים אנושיים וחציו דמויות מצויירות שמכנים את רוג'ר רביט לכיס הקטן. הטכניקה של הסרטים האלה ידועה. מצלמים קודם את הסצינות עם השחקנים האנושיים שמשי חקים נגר חלל ריק. רק אחרי שגמרו לצלם את השחקן האנושי מצייירים לתוך התמונה את רוג'ר רביט שחוטף את המכה ועף מקצה החרר לקצה השני.

בסרט שהולך עכשיו "מי מצא את השומרוני הטוב", מצלמים בקלוזאפ את ידו המאוגרפת של חוואג'ה גורן שמייצג את מדינת ישראל בשטחים. בין האגודל והאצבע מותירים רוח רק שלתוכו מצייירים את האוזן של השומרוני הטוב ג'מיל טריפי. מר גורן הולך מהר בצעד נחרץ. פתאום הוא שומע:

"תעזוב את האוזן, יא חוואג'ה גורן, אתה מכאיב לי".

"אני לא יכול להכאיב לך, יא חתיכת קרטון. אתה בסך הכל קריקטורה. אני בעצמי ציירתי אותך".

גורן חס איך האוזן הדומימית מצמיחה מימד שלישי,

שר האוצר מאשים את אריק שרון באבטלה

ככנס קשישות ברמת-אפעל הרים פרס את קולו כי נגד הפעילות החתרנית של השר שרון בייעול התעשייה בארץ... "מי ביקש ממנו לעשות זאת?... מה פתאום לייעול?... בגלל הבן-אדם הזה ישנם מיליוני מובטלים... מה אני אשם?"

שר הביטחון מאשים את אריק שרון באינתיפאדה

בצורה אנליטית ומתוחכמת הסביר השר רבין לגימ"ל לאי הנח"ל שהאינתיפאדה פרצה בגלל זה שאריק שרון חיסל את אש"ף בלבנון במילחמת שלום-הגליל. על כוונת יוסקי טען רבין שאם אש"ף היה כן נשאר בלבנון היתה בסך-הכל רק מלחמת התשה בגבול הצפון ואז — עם הניסיון שיש למערך" בנייה מלחמות-התשה היינו מסוגלים להתמודד עם זה ולא לעמוד שוב בפני הפי תעות...

שר החקלאות מאשים את השר שרון במשבר המושבים

ככנס נערות נעמ"ת הסביר השר כץ-עוז שבמושבים ניסו לחקות את הצלחת החווה של אריק שרון — "אז כל מושבניק קנה טרקטורים, טנדרים ולילי אחת לפי חוות... וכך פשטו את הרגל..."

שר הבריאות מאשים את אריק שרון בפגיעה בבריאות הציבור

"השר שרון אינו מקפיד על ריאטה" שאג השר צור בכנס אחיות פנסיונריות "וא הנוער שמעריך אותו מקבל דוגמה שלילית וישמין גם הוא..."

שר המישטרה מאשים את השר שרון באי-תפקוד מישרדו

בשיחה איטית בלתי רישמית הצליח השר ברילב לומר תוך 17 דקות את המישפט הבא: "זה בכלל לא נכון שמישרד המישטרה לא מתפקד. אנחנו כן מתפקדים... אך העובדה שהשר שרון מתפקד מהר יותר יוצרת את הרושם שאנו לא מתפקדים..."

מועצת הבטחון של האו"ם גינתה את אריק שרון על חלקו בשיטפונות בבנגלדש

מזכיר האו"ם פרז דהקאדיר אמר לעיתונאים: "מה יש? רק לשרים בישראל יש זכות להאשים את אריק שרון?... "מה אתם רוצים? — שאשים את אלוהים..."

אריק שרון מאשים את עצמו בראיון כמעט בלעדי שהעניק אורי דן בשם השר שרון צוטט אריק כדלקמן: "אני מאשים את עצמי שאני בכלל נושם אבל אין לי ברירה... אם אפסיק פעילות זאת, את מי יאשימו אנשי ה-SMALL..."

יהודה דרורי ■

ויהי אור

גופייתאורה בעיצוב חדשני
לתאורת פנים וחוץ

★
ייעוץ לתאורה

★
התקנה עליידי חשמלאי מוסמך

★
ביצוע עבודות חשמל ביתיות

ויהי אור
רמת-גן, ז'בוטינסקי 97
(מול ה"מי ומי")

טלפון: 7524045

חסעדת

מיתאן

קח הכיתה

חומוס חינם

(עם כל ארוחה מלאה)

צלע לבן 9.95 ש"ח

קבב 7.95 ש"ח

כיכר חילנו תל אביב,
יהודה המכבי 4 טל. 5460435

עמוד 1: שער פנטהאון למעלה, בגדול, כאנגלית. מוניטין למטה, בקטן, בעברית. בין שניהם, כאנגלית: המגאזין הבינלאומי לגבי רים, מהדורת המיזרח התיכון.

עמוד 2: מודעה. סטייקים white-hall. קול המפרסם.

עמוד 3: מודעה. תיקי מורן. קול המפרסם.

עמוד 4: תוכן העניינים משמאל. תמונת השער, בקטן, חזרת מימין.

עמוד 5: מודעה. סווקרסט. דחף.

עמוד 6: ביקור בית, טור העורך. נחום דוניצה: מוניטין פנטהאון שלפניך לקח על עצמו ללכת בתלם העמוק, שהשאירו הוריו הרוחניים, ואף להעמיק אותו יותר. החומר הכתוב בעיתון לא יהיה תמיד מגומס או מסורר, אבל הוא מתחייב להיות תמיד, תמיד, חופשי, אמיתי, לא מצונזר, ומהבטן.

ובהמשך: בגיליון הבא: חשיפה ישראלית. שרונה מורידה את הכל. נערת מוניטין פנטהאון הראשונה מוכיחה שהישראליות עושות זאת טוב יותר.

בגיליון הבא. ומה עכשיו, יומן?

עמוד 7: מודעה. פיאט טיפו. אדמון.

עמוד 8: קצפת. מדרור.

קטע מס' 1: באחד מאותם אירועים, חב' רתיים נתקלנו גם בדודו טופ... כשראה את עושת המצלמה אמר: חכו רגע, אני כבר מוציא אותו. טוב, אז נחכה' עניינו לו. עד היום אנחנו מחכים. מעניין מה יש לו להסתייג שם.

ומתחת לקטע תמונה. טופו פשוט גללים, לבוש במינסים, עם חיד על הזין.

קטע מספר 2: טרי קולק היה באירוע ואכל עוגת-קצפת. על חיד נשאר לו כמה פירורים. טרי לא ויתר וניסה להעלים גם את הפירורים. פנטהאון תפס אותו כשהוא מביט בפירורים. זה נראה כמו תנועה מיוזמת, אבל זה לא.

עמוד 9: מודעה. עליה. טמיר-כהן.

עמוד 10: מימין — קרדיטים. מו"ל: גליה אלבין. מנכ"ל: גליה אלבין. משמאל — דבר המו"ל. קטע: בזמן עשיית העיתון עמדה לנגד עיני רמותו של בעלי, מיכאל אלבין ו"ל. מיקי היה מהוגי הרעיון של יבוא ירחון לגברים לארץ ושילובו במיסגרת ישראלית. הרחיפה שהוא נתן לי, היא שהעניקה לי את הכוח והיוזמה ליצור כאן, במדינת ישראל, את המגאזין מוניטין פנטהאון.

עמוד 11: מודעה. קשארל. בינר-ליניאל.

עמוד 12: פגישת מחזור. מדרור. גוף גולדבלום מציין 20 שנה לנחיתה על הירח. שיעמום.

עמוד 13: מודעה. מינביעות. ניתם.

עמוד 14: צלילים. מדרור. דני בלוש טיין. כותרת-מישנה: ביחודיות של פרסקי טמון המכנה המשותף שהוא הכוח המניע של ההתפוצצות היצירתית המתרחשת בשנתיים האחרונות בזירת הרוק המקומית.

עמוד 15: מודעה. טיים. טמיר-כהן.

עמוד 16: מודעה. צ'ספין. יומר +

עמוד 17: סינימה: מדרור. יהודה אחי פז. המשך בעמוד 99.

עמוד 18: מודעה. שמפו טימוטי. באומן ברפרס.

עמוד 19: מדיה. מדרור. אלי שי אומר שמדינת ישראל היא קונצרט תיקשורתי. חב' רה עתידת-נכסים אך בלתי-מסומנת. המשך בעמוד 99.

עמוד 20: מודעה. עיתונות מקומית — הרשת הארצית. עמוס שוקן.

עמוד 21: קלקלה. מדרור. הד"ר גידעון קריב על "קומנדו 181" — אזרחים ישראלים השוהים בחו"ל לפחות 181 יום בשנה כדי לרפוק את מסי ההכנסה. חינוכי.

עמוד 22: מודעה. נספטר. ליכטנזון.

עמוד 23: "סוס-טרויאני". מדרור. הפרופ' יוסף בודק (כך במקור) שואל "מדוע שמיר לא מינה עדיין שראוצר". לפי כיתוב התמונה זה משהו נגד פרס — אבל קשה לקבוע בוודאות. לא הכנתי את הטכסט.

עמודים 24-25: "סוס-טרויאני", המ"שך. עורד-הירן ואב טריינין מחפש "נשיא בסיגנון אמריקאי". יגאל צור מנסה לנפץ את מיתוס המפקד הישראלי, הגורס "אחר". רונן רוז מתקלח בבית-מרחץ ציבורי ביפאן. הב' לגית ראתה לו, הפלן ראה לחברה שלו. כות' רות קטנות, פתיחים וערוריים, טכסטים צפוי פים מרצדים מעל העין ביישור ימני.

עמודים 26-27: "סוס-טרויאני", סוף. נעמי נמרודי על 100 שנה לחייה. מאמר חצי-פמיניסטי. נרמה לי שכבר קראתי אותו באיזה מקום. מיקי קאופמן, פירסומאי, או. קי, מבכה את כישלונה של התייחסות בזירת הפירסום הפוליטי. גם אני.

עמודים 28-29: "הזמן האפור". מאמר. חיים טל טוען שהגבר הישראלי באינתי פארה הוא פחדאספה של מיתוסים שבורים. איור מרהיב-עין של זאב כדור. כתיבה מצוי יינת, שיטחית, יומרנית. מוניטין ז"ל במיטבו.

עמוד 31: מודעה. מיץ זנכל. בילצקי-ערסוני.

עמוד 32: "הזמן האפור". המשך.

עמוד 33: מודעה. bluetest — ערכה לבדיקת הריון. שבתאי פירסומאים.

עמוד 34: "הזמן האפור". המשך. עוד המשך בעמוד 104.

עמוד 35: מודעה. פאקורבן. ארק'.

עמודים 36-37-38-39-40-41-42: "תמי". כמעט ישראלית. צריך לקרוא עד סוף הטכסט כדי להבין שתמי ישראלית כמו שאני תמי בן-עמי. בדרך, לפחות, למדתי ש"תמי קוצפת על הסטריאוטיפים של נערת קליפורניה". ברונטיות לוהטות, היא אומרת, לא פחות סכסיות מבלונדיות כחולות-עין". ומכאן שתי מסקנות:

א. זה נכון.

ב. ברונטיות לוהטות מתוצרת חוץ שקורר אים להן "תמי", בגיליון הראשון של פנטהאון-מוניטין. גובלות בניסיון לאחיות-ירדניים.

עמוד 44-45-46: "נמכר". מאמר. חגי פורשנר על בתי-המכירות הפומביות של שוק-האומנות הישראלי. שפע של מידע צפוף וערכני. אין אוויר.

עמוד 47: מודעה. אקילן לכף הרגל. פלד.

עמוד 48: "נמכר". המשך.

עמוד 49: מודעה. יורו מוננים. אשכולות.

עמוד 50: "נמכר". המשך.

עמוד 51: מודעה. LM. סיגריות. ללא קרדיט.

עמוד 52: "נמכר". סוף.

תמי ב, פנטהאוז-מוניטין. אחיזת-דדיים.

עמי ותמי

עמוד 53: מודעה. ב.מ.וו. + באדו.ס. גורו.ס.
עמודים 54-55-56: "טראמפולינה". כתבה מתורגמת מאת ג'רמי ג'ראלד. פנטהאוז-מוניטין תופש טרמפ על רונאלד טראמפ, מיליארדר, איל נרל'ן נירורקי. תירגום גמלוני, חסר-מעוף. כמו כתוביות בסרט — אבל בלי הסרט.
עמוד 57: מודעה. סנסודין. פרד.
עמוד 58: "טראמפולינה", המשך. עוד המשך בעמוד 88.
עמודים 59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69: "לין ג'ונסון", נערת ה-20 של פנטהאוז-מוניטין. רכיבה שמנמנות, נזולת, רופסת וגוצה, בסידרת תנוחות של היפופוטם בביצה. "אני מתה על אוכל איטלי ק", היא מודיעה בעמוד 66.
 גם אני, לין יקירתי, ולכן אני מתפשט רק באירוע פרטי.
עמודים 70-71: "אימרות-שפר". דיר קו.
 אריק הנגי ושאל אייזנברג מעלים מהאוב

את מאמן נבחרת ישראל במכסיקו 70. מיכה קירשנר ויקי מולכו בהפקה משותפת, מבריי קה, של פורטרט פוטרימונטא' בשחור-לבן, עם שרשרת זהב וכדורגל צהוב.
עמוד 72: מודעה. מנפאור. אדמק.
עמוד 73: "אימרות-שפר". סוף.
עמוד 74: מודעה. scholtes. אדמק.
עמוד 75: "פסקדיין". מדור. יורם מוש קט מציע לבית-המשפט לבחון את נושא עיסקות-הטיעון, לאור האינטרס הרחב של הצדק או מה שמכונה "טובת הציבור".
עמודים 76-77-78: "אדם ברוך על-פי אורי הופמקלר". ראיון. קטע:
 הופמקלר: "אתה, בעיתונות, יוצר עובדות, מנסח הצהרות כוחניות ביחס לחיים כאן, בייחס לאמנות, לאופנה, לפוליטיקה, לגיבורים מקומיים, למגמות. אתה עורך מנקודת-מבט של 'אלוהים'...".
 ברוך: "שטויות. אני רואה עצמי בצורה שונה לגמרי. וורקוהוליק, פקיד מובהק, פורמליסט גמור. פקיד למופת, עם סדר-יום של 16 שעות-עבודה נטו. לא תדחוף אותי

להגדרות אחרות, כי אין לי הגדרות אחרות ביחס לעצמי. ואני לא הולך להמציא כאלה, רק משום שלך יש צורך עיתונאי בהגדרות אחרות, כוחניות. מצטער".
עמוד 79: מודעה. drakar-noir. ב'ונר ל'ניאר.
עמודים 80-81-82: "רו"ח דקדנט". כתבה מתורגמת. אל גולרשטיין, עורך סקר-מוניטין. יוצא למסע במאורות-החטא של ניר-יורק, 2000 שנה אחרי סרום ועמורה. מרתק, עשוי טוב, מצולם ומעוצב בידיים מיקצועיות. קטע:
 "להיטרפ' הוא רק זוגות, אבל מאחר שהייתי בשליחות עיתונאית והכרתי את הבעלים, הוזמנתי פנימה כצופה. לא שהיה שם מיידע-מה לראות. אמנם היה שם יאוש של הימים האחרונים, אבל הוא היה מייגע וסוריאליסטי. צופים ביישנים התקבצו סביב כושי שחרש בלונדינית עם פטמות גדולות. סוס ההרבעה כופף אותה כמו בייגלה, ועד מהרה הצטרפה אליהם כחורה סתמית למראה, שיערה אדמוני ופזור, וליקקה לו את הזין בכל פעם שהחליק ויצא מהתריץ של הבחורה. הכי עור והוולות של המקום דיכאו אותי. יכולתי רק להיזכר בימי התהילה של ה'פלאטי', כש בחרר המיזרונים התאספו כ-40 או 50 איש, מויינים ומוצצים בהתפרקות פראית. ההתפרקות הכללית עדיין היתה שם, אבל 40 או 50 המשתתפים הלכו לחפש קטעים קינקיים אחד ריים. מה יקרה אם תעשה אורגיה ואף אחד לא יבוא?"
עמוד 83: מודעה. נוסבאום וילונות. אד-מרק.
עמוד 84: "רו"ח דקדנט". סוף.
עמוד 85: מודעה. camel סיגריות. ללא קרדיט.
עמוד 86-87: "החומר הנכון". רו"ח מצולם על חמישה סוגי אופנועים. עמוס באר. כותרת-מישנה: "שאגת הרוח באונויים ופעית מת המנוע בין הרגליים". טוב לבית-הספר תיכון.
עמוד 88: "טראמפולינה". סוף. ההמ"שך מעמוד 58, שהיה המשך להתחלה מעמוד 54.
עמודים 89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99: "ג'נג'ר". עירום מצונזר, מחומצן שיער. קטע מנאום המשרות:
 "על מנת שהיופי יהמם את העין, צריכה להיות קרינה שבאה מהנשמה... אלך לאוניברסיטה רק כשאיהי מוכנה".
 אז ככה: לגבי העניין הראשון אין שום בעייה. ג'נג'ר פטורה מסכנת-קרינה. ובעניין האוניברסיטה — כדאי שהעורך יברר אם גם האוניברסיטה מוכנה.
עמוד 98: קונ'פקטימיליון. א. חנא פיר סומאים.
עמוד 99: המשכים מעמודים 19 ו-17.
עמודים 100-101: "מלויים". מדור. עופר פטרסבורג על ארכיאולוג, רופא-שיניים, טכנאי-קירור וייבואן, המכנים עצמם "חבורת חטוף ובלוע".
 גרא וכתוב כמו שאריות במערב תלאביב.
עמודים 102-103: "אנשי הופמקלר". אורי הופמקלר מצייר את הלמות קוהל, קנצלר מערב-גרמניה, עם צינור-לחץ שקצהו האחד תחוב בלועו והשני תקוע במרכז ישבנו. אילו צייר הבי'לד-ציטונו באופן דומה את יצחק שמיר, כבר היו מחזירים מגרמניה את

השגריר, ולמוניטין-פנטהאוז היתה סיבה טובה לכתוב 30 עמודים, תחת הכותרת שובו של נבלס או משהו כזה.
 אבל לנו מותר. הרי אנחנו כחול-לבן.
עמוד 104: "הזמן האפור", המשך להמ"שך המשך מעמוד 34.
עמוד 105: מודעה. רנו 19. פרד.
עמוד 106: "הזמן האפור", סוף להמשך ההמשך מעמוד 104.
עמוד 107: מודעה. "לעניין כדאי פי 2 מהעיר". ללא קרדיט. בצדק.
עמודים 108-109: "חדירה יפאנית כהילוך מואץ". כתבת-רכב של עמוס באר. הערה: יש לי תחושה שקוראיו הנאורים של פנטהאוז-מוניטין ישכילו ליצור לעצמם את הקשר האסוציאטיבי בין מכונות, אופנועים, זיקפה ופין, גם אם לא יוכירו להם בלי הפסק את המילים "חדירה" ו"בין הרגליים". כדאי לנסות בגליון הבא.
עמודים 110-111: "בעזרת השמש". מאמרים. בוב ט. אפשטיין והפרופ' דן זסי לבסקי מחווים ריעות. "אנגריה סולארית", "זרם חילופין", "תאים קואולטאיים", "זרם אלקטרוני", "קסם ישר".
 הלו, זה פנטהאוז-מוניטין!
עמוד 112: "קצפת". המשכים.
עמוד 113: מודעה. א. ד. מטלון. ללא קרדיט.
עמוד 114: מודעה. יורופקאר — השכרת רכב. ללא קרדיט.
עמודים 115-116-117-118-119-120-121: "עור במים". מדור אופנה שצולם במעמקה של בריכת-שיהיה אילתית. הכל כחול-לבן, פרט לדוגמניות, כמובן. אקטים לסכיים-למחצה, אזורי עור, שלשלות בסיג'נון סאדורפאנק, אומנות, מקורי, מרתק, יותר אירוטי מכל דגגן פעור-פה.
עמודים 122-123-124-125-126-127-128: "השמרפית". אסופה אירוטית מתורגמת של רוברט קובר. בול לעשירים.
עמוד 129: "וידאו". מדור. מתי רגב מבקר סרטים כחולים. קטע:
 "רווקא בסרט אסתטי זה אתה מגלה את נקודת-החולשה של הפורנו. החלק העליון המוצג של האשה — פנים — מוקף כולו באזורי עור, עשיר בצבעים: צבע לעיניים, אודם לשפתיים, פורדה ללחיים. לעומתו, החלק התחתון מוקף. העירום וועק; אפילו כאשר חור הישבן מוקף בכתם שחור לא מעז וים לפרד אותו, שלא לדבר על פניו טולות האפור של הכוכב הראשי: הפות, הרגע שבו האשה מתפשטת הוא רגע מביך. כאילו קנית הפשטת אותה מהאריות וגילית מכשיר שחור-לבן. על אשה לבושה תמצאו לפחות ארבעה צבעים, לעירומה בקושי שניים. בשיביל מה קנינו וידאו ציבעוני וטלוויזיה ציבעונית ומסרטה ציבעונית אם מה שאנו מקבלים בפורנו זה צבע אחד?
 אין ספק שתעשיית הפורנו חייבת לפתור מכשלה זו, שנעוצה בעובדה שהאשה היתה קיימת לפני שהמציאו את הטלוויזיה הציבעונית".
 תמצית המסר של פנטהאוז-מוניטין.
עמוד 130: תשבץ נושא פרסים.
עמוד 131: מודעה. יסקי black label. ללא קרדיט.
עמוד 132: שער אחורי. מודעה. מ'ערן. ראובני-פרידן.

אנשי-הגוש לא אוהבים לדבר על זה. הקורבנות דווקא כן מה עושה

חה לאנטנות-שידור, וטען שהוא צריך להגיע לספינה כדי לערוך בה תיקונים. אך הוא ביקש מנוימן שייקח אותו מנמלי-יפו, מפני שהוא צריך להעביר גם ציוד כבד. השניים סיכמו ביניהם את הפרטים, ווגנר עלה על הסירה שלקהה אותו מנמלי-יפו לספינת-השידוריים.

בשלב מאוחר יותר הבין נוימן שווגנר בחר בנמלי-יפו בגלל הבריקות של מישטרת הנמל במרינה, שעלולות היו להקשות על בריחתו, בהיותו עבריין נמלט, שדרכונו הישראלי הופקר במישטרה.

לפי גירסת נוימן, הוא השיט את ווגנר ביום החמישי ה-20 ביולי, בשעות הבוקר. כמה שעות מאוחר יותר פנתה בלה רוסו (וגנר), אחותו של ווגנר, כדי לשכור ממנו יאכטה לשייט של חמישה ימים לקפריסין. נוימן השכיר לה את אושן אינל אחת היאכטות הגדולות יותר שבמרינה בתל-אביב.

בשעה 10 בבילה של יום החמישי הפליגה היאכטה לכיוון הים הפתוח, כשעל סיפונה המשיט אבי רוסו (וללא כל קירבה ממשפחתית לאחרות של ווגנר, הנושאת שם מישפחה וזהה), בלה רוסו (וגנר), עצמה וזוג-חברים שלה.

לריברי המישטרה, הינחתה בלה רוסו את המשיט אבי רוסו לכיוון הצב, שעל סיפונה המתין אחיה. אושן אינל התקרבה להצב, והיא אחות ניהלו דרישה בגרמנית.

לדבריו של המשיט אמרה לו בלה רוסו שאחיה יצטרף לשייט. המשיט רוסו, שהבין

4500 דולארים נזרקו למים. וגנר

לא היסס וקפץ למים לעבר

החבילה. אבל זה לא עזר. הוא

נשאר בארץ. גם חברתו הדוגמנית.

זוהר אוהל-אב

האם דוגמנית-הצמחת-הזלתייה מראיקה דהיונג כרתה מהאץ בעיקסות מעצרו של חברה, הנוכל יצחק וגנר או שמא נסעה לבקר את הוריה כהלנה, כמינסה מדי קיץ?

שאלות אלה ואחרות סיקרו רבים מידר ריה בעולם-האיפנה הישראלי.

מיום ליום מתגלים פרטים וווישים על מעד שה הנוכלות של ווגנר, שהמישטרה של כפה ארצות מחפשות אחריו זה כבר כמה שנים.

ביום החמישי בשבוע שעבר הגיע איש העסקים בן ה-41 למרינה בתל-אביב, וביקש ממנהל חברת מרינה שרותיים והודסה, ארץ נוימן, שיישיט אותו לאוניית-השידורים הצב. השייכת לגוש-אמונים. איש-העסקים השר מנטי הציג עצמו כמהנרס אלכסנדרניק, שמי

**מראיקה
יצחק
וגנר**

אלי דסה, העולם הזה

נהכל

נוכל בינלאומי, בעל תעודות, באוניה של גוש אמונים?

הוא עולל להסתבך בפלילים, אמר לה שהוא לא יכול להתקרב יותר לאוניית-השידור, בגלל הים הסוער.

כך חלפו להן שעות. וגנר, שנוכח לדעת שלא יוכל להימלט על סיפון היאכטה כפי שתיכנן, ביקש מאחותו שתזרוק למים 4500 דולר שהביאה עימה. הכסף אכן נזרק למים, וגנר לא היסס לרדע וקפץ לעבר החבילה. גלגליה הצלה שהושלך לעברו סייע לו לשוט לספינת-השידורים כשהכסף בידו.

וגנר לא התייאש, והתקשר עם ארן נוימן במרינה וביקש שתישלח לו היאכטה נוספת, מכיוון שאושן אינן לא הצליחה לקחת אותה. בשלב זה הבין נוימן שמדובר במשהו פליי לי. וגנר, שהבין שעשה טעות, הציע לנוימן סכום-כסף גדול תמורת שתיקתו, אך נוימן טילפן למיטרה, ששלחה את ספינת מישי מריהופים כדי לאסוף את יצחק וגנר מאוניית-השידור.

כמעט

דוקטור

ב חיפוש שערך השוטרים על ספינת השידור הם גילו דרכון גרמני על שמו של וגנר, וגם רישיון-נהיגה בינלאומי. כשי הורד לחוף הובא למעצר, והמיטרה התחילה לחקור את כל המעורבים בפרשה. נוסעי היאכטה ואנשי צוותה, החשודים בסיוע לניסיון-בריחה של אישי-העסקים, נעצו רו בליל ה-26 ביולי בלבים, בגע שנכנסו בחזרה לתחום המים הטריטוריאליים של ישראל.

לגיל 6. עם גירושיהם לפני חצי שנה הצליח וגנר לרוקן במירמה את כל הרהיטים מבית אשתו, ולהעבירם לביתה של מראיקה. חברתו הדוגמנית הגישה תצהיר לכית-המישפט שבו אמרה שאת כל הרהיטים שבירתה היא רכשה בכספה בהולנד, והביאה ארצה, למרות שהיו שם פריטים רבים שזוהו בוודאות על ידי חברים משותפים, כלקוחים או כשייכים לבגנרה, אשתו של יצחק וגנר. הדוגמנית אף הביאה חברה, שהעידה שדבריה של מראיקה נכונים. נוסף על כך היא שילמה מכספה את דמי המזונות שהיוויי וגנר לשלם לאשתו ולילדיה.

וגנר ביקש מהדוגמנית שתעביר את הכסף פים לחשבון-בנק מסויים. היא עשתה כדבריו, אך בגנרה גילתה שחשבון הבנק היה שייך לו מייד אחרי מעצרו נעצרה גם מראיקה לחקירה במחלקת-ההונאה של המיטרה. היא תוחקרה ושוחזרה בערבות. חוקרה הכינו שהיא נפלה קורבן לנוכל מתוחכם ביותר.

חשבוניות

מזוייפים

ק רבנות מפורסמים אחרים שלו היו בנייהוג אלדר וענת שרים. אלדר, מעבר מוסיקלי מהמוכשרים כארץ, ואשתו היפה ענת העוסקת בפירסום, הכירו את וגנר לפני שבע שנים. אלדר: "תחילת ההיכרות היתה בדרום-

פעיילה הגיעו לידי שמועות שאנחנו משלמים עבור מוצרים מזוייפים סכומים העולים עד פי 10 על שוויים האמיתיים.

"בשלב זה הפעלתי כלשים, והתברר לי שכל העניין היה בגנר תרמית אחת גדולה. וגנר מעולם לא היה מהנדס-אלקטרוניקה, הוא בקושי סיים את מגמת-החשמל בבית-ספר אורט בארץ. נודע לי שמדרוס-אפריקה הוא ברח עם צוויימאסר, מפה ועד להודעה חרשה, כל רכושו היה גנוב. את כספו בדרום-אפריקה הוא עשה עליידי הונאות. הוא הבטיח

אלדר שרים
הוא הבריון גם מטוסו

גם כשאמרתי לו שאנחנו משלמים יותר מדי, הוא ענה לי שזה מאוד מורכב. הגענו למצב של 300 אלף דולר חובות וגילינו שאנחנו לא הקורבנות היחידים שלו. הוא עשה דברים דומים לבנקים ולמישרד-הביטחון.

"הבן-אדם הזה מסוכן לציבור, ואסור שהוא יסתובב חופשי. הוא נוכל כפיתי. הוא לא מסוגל לפעול ללא הונאה. זאת הדרך-היחידה שלו.

"גם את אשתו, בגנרה, הוא רימה. בגנרה היא חתיכה ואם לשני ילדים. היא בתו של שופט-בדימוס, החי מפנסיה ומרנטות, שגם אותו הונה וגנר.

"היא חיתה איתו יותר מ-10 שנים, מבלי לגלות שהוא נוכל, למרות המיטרה וכל הצווים. היא תמיד האמינה לו וקיבלה את טיעוניה, שמתחריו מתנכלים לו. הוא שיתף אותה בלא ידיעתה בכל הרמאויות שלו, מבלי שהיא תבין למה היא נגזרת.

"הוא הצליח להבריח ארצה מטוס-מנהלים מדרגם 800, בעל שיכעה מושבים, בשווי רבע מיליון דולר, ושתי מכוניות-פאר, אחת מדרגם פורשה והשנייה מדרגם 450 ספורט. גם את המטוס והמכוניות הוא גנב. המטוס נשאר בארץ, ואת המכוניות הבריח לחו"ל ומכר.

"הגעתי למצב כבר שלא היה לי עוד כסף לחקירות ובלשים. אז עם כל מה שידעתי פניתי ל"חית" (חירת-חקירות-הונאה) במיטרה. הוא נעצר עליידי המיטרה במאי 1988, בעיקבות העדות שלי ושל אחרים, אך הצליח

להשתחרר בערבות בעזרת אשתו, שאת התכשיטים שלה הוא נתן לאדם מסויים תמורת ערבות ששולמה עבורו.

"בגנרה אשתו התגרשה ממנו לפני כמה חודשים. היא נשארה בחוסר-כל, ועובדת בארץ למחיייתה בבוטיק. אך היא אשה חזקה ומקסימה, ונראה לי שהיא תתאושש ממל העניין. חבל לי על הילדים שלו, שעברו טראומה נוראה כזאת."

מתקן

אנטנות

פ רשת בריחתו של יצחק וגנר מותירה סימני-שאלה רבים, ביניהם: מה מירת מעורבותה של אוניית-השידור הצב' בניסיון בריחתו של הנוכל? מה היתה הסיבה ששייך נעה את בעלי האוניה להעלות את וגנר על סיפונה? האם כלי-כך קל לשכנע את אנשי גוש-אמונים, בעלי האוניה, להרשות לאדם זר לעלות על ספינה ולעשות בה כרצונו במשך שעות רבות, ובין השאר להחביא את הרכון במקום מסויים בספינה?

כיצד קרה שנוכל בינלאומי ברמה שלו הצליח לשטות בכלי-כך הרבה גורמים בשנים האחרונות, וביניהם מיטרת הגבולות של דרום-אפריקה, ישראל וגרמניה?

נציגו של וגנר אמר להעולם הזה שבחקירתו במיטרה טען וגנר שהוא מתקן-אנטנות מיקצועי, שהוא כבר היה באוניית-השידור הצב' כמה פעמים, שביום-האירוע הוא הוזמן עליידי בעליה-הספינה כדי לתקן אנטנה, אך כשנשאל לגבי ניסיון-הבריחה שלו הוא ניצל את זכות-ההשתקה וסירב לענות לחוקרי.

העולם הזה פנה למפעיל האוניה, המתגוררים ביישוב בית-אל בגדה, אך הם סירבו להשיב לשאלות או ליצור קשר עם המערכת.

לאנשים שונים שהוא יכריח את כספם לאי-רופה או לארצות-הברית, ולקח את הכספים לעצמו.

"אנשים פחדו להתלונן, מכיוון שמדובר בעבירה חמורה מאוד על חוקי-המטבע של דרום-אפריקה.

"נודע לי גם איך הוא רימה אותנו. הוא פנה לחברה בארצות-הברית והציע עצמו כסוכן שלה בארץ. הוא פתח חשבון-בנק בארצות-הברית, והחברה בארץ העבירה את

ענת שרים
תרמית אחת גדולה

התשלומים לחשבון בחו"ל; שם הוא שילם את הסכום שעליו סיכם עם הסוכן, שהיה בכל מיקרה בשליש עד עשירית מהמחיר שהוא מסר לנו. את ההפרש הוא שילם לכיסו, ולנו שלח קבלות מזוייפות על כל הסכום. לא עלה על דעתנו שהוא מרמה אותנו.

אפריקה לפני שבע שנים. כשהיכרנו אותו, הוא היה עשיר. היתה לו חברה לשיווק אני-טנות-ליוויין. ב-1985 החליטו בנייהוג וגנר להגר מדרום-אפריקה, כשהיעד היה אוסטרליה או ארצות-הברית.

"אז כבר היינו חברים טובים. בשלב זה פנה אלי וגנר ואמר לי שיש לו הרבה כסף, והוא רוצה לפתוח לי אולפן-הקלטות משוכלל בארץ. הלכנו לעורך-דין כדי לעשות חוזה.

"וגנר טס להולנד כדי לרכוש ציוד עבור האולפן. באחד הימים הגיעו אלינו הומרת חני נחמיאס ובעלה, אישי-העסקים צבי שטיינמן (בעלה לשעבר של פרחי מושביץ, אשתו של דוד מושביץ) וסיפר על אנטנות-ליוויינים, ואמר שהוא רוצה לעשות עסק כזה עם וגנר. העניינים התגלגלו ומצאתי את עצמי גם בעסק של הליוויינים, למרות שרציתי להיות מעורב רק באולפן-הקלטות. נכנסתי כשותף שקט ב-20 אחוזים בעסק החדש של אנטנות ליוויינים.

"הקמנו חברה שנקראה אחד לאחד תיק שורח בע"מ. ענת, אשתי, היתה פעילה בחברת בתחום הפירסום, השטח המיקצועי שלה. החברה נפתחה במאי 1986. בספטמבר באותה השנה היתה החברה על סף פשיטת-רגל, אחרי שהושקעו בה 200 אלף דולר בציוד 100 אלף דולר במשכורות."

אלדר שרים היה באותה תקופה בלונדון, בהכנת המחזמר עלובי החיים. בשיחה טלפוןית נאמר לו שנבדקו סיפרי החברה, ושנמציאו איסורים. אילכך הוחלט להפסיק את פעילות החברה, וגנר רמז לו שיש מעילה מצד אחר. אז החלה התערבות הבנקים, והתיברר לו שהוא, ענת וצבי שטיינמן חתומים בלעדית על כל הערבויות של החברה.

שרים: "הבנקים התחילו לעשות עיקולים. במשך כל התקופה הקצרה שבה היתה החברה

ראל. ספינות חיליים והמיטרה ליוו אותם, ובהגיעם לחוף הם נעצרו.

כשהגיעו חוקרי המיטרה לביתו של וגנר, הם ערכו חיפוש יסודי בבית, ובין שאר המימצאים שגילו היתה קלטת של מוזיקת-האלקטרוניקה, ועליה הודעות נואשות מחברתו, הדוגמנית מראיקה דהיונג, המבקשת ממנו שייקח אותה עימו לחו"ל.

מראיקה הבלונדית, בשנות ה-70 המאוחרות שלה, נחשבת לאחת הדוגמניות המובילות בארץ בתחום התצוגות. גדולי המעצבים בארץ — גידעון אוברון, נומקס, עודד פרוביזור, עודד גרא ואחרים משתמשים בשותיה. כרקדנית-לשעבר היא תפסה מקום של כבוד בקרב הדוגמניות, בגלל כישוריה והמישמת העצמית שלה.

במשך שנים היא היתה חברתו של ירון טיכט, בנו של קבלן-הבריכות ואישי-החברה ראובן טיכט. השניים נפרדו בשנה שעברה, לקראת החורף, תקופה קצרה לפני נסיעתו של ירון לטיול ממושך במזרח הרחוק.

חברים קרובים סיפרו שעם סיום הפרשה היו לבני מישפחת-טיכט תלונות כלפיה, בעיקר על זה שהיא לקחה פריטי ריהוט רבים מדירתם המשותפת של ירון ושלה, מבלי ליידיע את בנייהמישפחה, שהעדיפו לשתוק, כדי שהעניין לא יודלף לעיתונות.

אחרי פרידתה היא הכירה את יצחק וגנר, המציג את עצמו כמהנדס-אלקטרוניקה בעלתואר של דוקטור, ונושא בכל מיני תוארים מזוייפים. וגנר, חתיר מרשים ובעל כושר טכנוני, חיזר אחריה ושב את ליבה.

עד כמה רחוק היתה הדוגמנית מוכנה להגיע כדי להציל את אהובה מעיד הסיפור הבא: וגנר היה נשוי במשך 12 שנים לבחורה דרום-אפריקאית בשם בגנרה, שילדה לו שני ילדים — בן שמלאו לו 12 ובת המתקרבת

ברדוגו

הפיצוץ הבא

לא מגיעים...
התוכנית מעבירות שבלב לא היתה מי יודע מה. ובכל זאת עשתה את שלה כשגילתה את הירדן. פרויקט שיקום השכר נותן הוא רק כישלון קטן, שאף פעם לא נתנו לו סיכוי. מעולם לא התייחסו לכישלון קליר טת העלייה המיוחסת ככישלון לאומי. המשאבים שהוקצו היו טיפה בים. רק מעט מהכסף הגיע לשיקום עצמו. חלקו נעצר בצניזות הארוכים שבהם זרס'עבר, עד שהגיע ליעדו. המנגנון היה עסוק יותר בקיומו ובשיקומו העצמי, מאשר בשיקום השכונות. לכן גם הוקדשו מירב המשאבים לשיפור המצב האסתיטי. שיראו תוצאות, ומיד! הצד האסתיטי חשוב. אך בפרויקט הוא הפך לעיקר. בשכונת שמואל הנביא ציפו את חזיתות הבתים בתוספות שונות ומשונות, ויצא לבתים פרוצור בסגנון הרקוקו, שמא חוריו הסתתרה הדירה הצפופה. מה הועילו 12 המ"ר שנוספו ל-40 שהיו קיימים לפני כן? ולמי זה בכלל דרוש. כשעשרת הילדים כבר גברו ועזבו את הבית (רובם ככלא על חשבון הציבור). נשארו כהורים הוקנים, שחויבו להשתתף במימון. הצינזות המקושטת, בסגנון כליכך מקושקש, התאימה לפומפוזיות של הליכוד. הסיפור התחיל בנפיתו הגדולה של מנחם בגין (המטיב הידוע עם העם), שהכריז ב-1977 על פרויקט השיקום, שאמור היה להסתיים בתוך חמש שנים. היום, 12 שנים אחרי, אין אפילו התחלה. המומחים בתוכנית (ואין תוכנית בטל-וויזיה בלי מומחים) הסבירו את הכישלון, כך שלא ניתנה הכשרה מיקצועית לתושבים, שיוכלו להשתלב בישראל א' (ולמה שיתנו? למה שלא ימשיכו להחזיק הכל לעצמם?) הפער בין ישראל העשירה לבין ישראל של העניים אינו קטן. (כאילו שמישהו חשב אחרת) כשכליכך ברור שהסיכוי התיאורטי להשתלבות קטן היום מאד-פעם, וסיכוייו של נער שכונת להגיע לאוניברסיטה קטנים היום מאלה שהיו לו בשנות ה-60. עובדה. אז צריך לשבת בשקט ולחכות לפיצוץ. לא בטוח שמברטו יביא אותו. אבל בטוח שהוא יבוא. כמו שבא ב-59' בוואדי סאליב: כמו שבא ב-71' עם "הפנתרים השחורים", כמו שהמשיכו אותו בשנות ה-80, "האוהלים" בקטמונים. בטוח שהפיצוץ יבוא בשנות ה-90 ואולי עוד לפני. מה שלא ברור הוא אפה יהיה הפיצוץ?

מעברות שבלב

כוכב התוכנית מעברות שבלב הוא מרקו למברטו. יש לו סיכוי להיות מנהיג המרד המיוחל בשנות ה-90. כשהוא פותח את הפה הוא שופע כאריזמה. מה שלא מפריע לו לשחק כשאשתו מדברת. רואים עליו שהוא קולט את הכוח שהוא צובר כשתיקתו ובהק שבה לאשתו. מצער לשמוע אותו מרבר באר פן מוגבל רק בענייני שכונתו. חובה לזכור, עם זאת, כי כשיצאו למרד לא חשבו קודמו אחרת. רוריד בן-הארש חשב על ואדי סאליב; צרלי ביטון ומרציאנו חשבו על מוסררה; וימין סוויסה ויעקוב יונה חשבו על הקט

לחרפה הזו, כמו להרבה חרפות אחרות שהסתתרו תחת מעטה זה של "שיקום שכר נות", לא היה זכר בתוכנית, כי הכסף מטהר הכל ובמיוחד קונה אותו. גם לעובדה שבמהלך שנות ה-80 נטשו רבים מצעירי השכונות את בתי הוריהם והחליפו אותם בשכונות ובעיירות יוקרה ביהודה ובשומרון לא היה זכר בתוכנית. לעובדה ובעיקר לא היה בה איזכור, לעובדה שבתהליך הטיה השכונות לא נוצרו באותם יישובים מקורות תעסוקה עצמאיים ובלתי תלויים במיסר, המסוגלים לפרנס בכבוד את תושביהם. ושיקום השכונות" יותר

מונים. מה שלא הפריע לצרלי להתברג בכנסת באופן יסודי ביותר; ולימין סוויסה להסתובב עם הבטחה חתומה (בכיסו) לקא רציה הבאה... עורכי התוכנית לא הקדישו מספיק זמן ללמברטו ולקלרה אשתו. שהיא האשה שלפניו ולא האשה שמאחוריו. וזה גם הסיכוי היחיד והאחרון שיש לו. במעט שריבר היה ברור שהוא עוד לא למד את הטיקס. הוא עוד שייך למחנה שבו יש עוד מיליון כמותו. ואין לו אומץ ללכת על מחנה אחר. אולי הוא לא מסוגל. כמו שאמר הוא עצמו: "בן-אדם בלי תוכנית; אתה יודע מה זה?" (לא מרקו, אני לא יודע מה זה. אני רק יודע שכלי דרך

משחחרר את תושבי עיירות-הפיתוח, העמים את תלותם במיסר. ורבריו של ימין סוויסה לאחר משותפיו לדרך ש-צריכים להביא הרבה אנשים, כי חזרנו למפלגה והתחייבנו ששימעון פרס יתקבל יפה כי הוא, שימעון, התחייב שבכנסת הבאה אני אהיה בכנסת, רק מראים את הדרך הארוכה שעשו מנהיגי-השכונות ממאבק במיסר עד להשתלבות בו, כשברוך, המציי אות בשכונותיהם נשאר קבועה. כהברל אחד, או הצביעו אנשי השכונות לליכוד והעלו אותו לשלטון והיום הם מצביעים לש"ס. כשחבר הפיפות דרעי זוכה בכתר וימין נשאר מחוץ לכנסת.

אריאלה רברד

"ניקינו את הזבל!"

לפני כשש שנים, או קצת יותר, תעד כתבה-טלוויזיה, שלמה ארד, בסידרה בת שלושה פרקים, את המצוקה החברתית-כלכלית שבה היה נתון ציבור רחב למדי של החברת הישראלית. רבים מפרטי הסידרה נמחקו מזיכרוננו, אך למ תחושות הכאב, הזעם, והתיסכול, שהעלה תה הסידרה, חרוטות בי עד היום. לפיכך, נישגתי לצפות בסרטם של יוסי אבישר ודפנה קפלנסקי בחדרה. שנבעה מאי זו תחושה פנימית, שאמרה ששום דבר לא השתנה, אולי רק האנשים, והמצאות הזו, ש"של ילדים על עתיד שהשמיים הם לו גבול, ממשיכה עד היום לחתור תחת חלומותיהם של ילדים על עתיד שהשמיים הם לו גבול, והיא — המציאות — מכלה אותם בעשן הסמים ואריה-אלכוהול.

הסרט חזר ופגש בכמה מגיבוריו של שלמה ארד וביניהם ימין סוויסה, יעקב יונה ומרקו למברטו שב-1983 היו ממנהיגי "האוהלים" בירושלים. פקידים, עסקנים, ומנהיגים חזרו בנפיתות עצמית על מילים שפעם פגעו והיום החמיצו. כמו יין וגרוע. החמיצו את המציאות ה"עכשווית" המסתמנת בשכונות ובעיירות-הפיתוח. החמיצו את הרכבת שאיתה ביקשו להגיע אל המלוכה ואולי, העצוב מכל, החמיצו את חייהם הם.

הם עומדים נוכח המציאות הזו המשתנה לנגד עיניהם, ושעליה איברו כל שליטה, כשי הם חוזרים ומדקלמים את מילת הצופן "הת-נחליות על חשבון שכונות", אבל הדלת לא נפתחת והאוצרות הקסומים נשארים חבויים. בשנות ה-70 יועזרו פעילי השכונות בירושלים את החברה הישראלית כשקראו תיגר על המימסר המקפת. הם נרדפו על-ידי מימסר זה, נתבקשו ל"רדת מהדשא" שמעולם לא היה להם בו חלק, וסופם שהתנפצו אל האין. אבל נושא מאבקם חדר לכל בית בישראל. ועם עלות בגין לשלטון הוא הפך אותו לנושא לאומי שווה ערך למאבק על השלום. ראשה-ממשלה דאז, גייס את אבירי הממון היהודיים, החיים לבטח בחוצות בבל, לטובת אנשי השכונות, יוצאי המעברות ותושבי עיירות-הפיתוח. והם התייצבו לרגל, ובשם כאב אמיתי של עוובה חברתית, סיפרו ליהודי אמריקה על אושרה של אם מקריית-שמונה, שתודות לכספם, זכתה, במחצית שנות ה-80, לראות מכונת-כביסה.

במוקד

הדלפות מודלפות

אחר הנושאים שעלו בישיבת-הבוקר של מחלקת-החדשות של הטלוויזיה היה ההרל-פות. בכל בוקר מתנהלת בחדרו של חיים יבין, מנהל-הטלוויזיה, ישיבה של מחלקת-החדשות, ובה נדונים העניינים שיוסקרו בי אותו היום על-ידי כתבי מבט. ההדלפות מיישיבות אלה רבות והשבוע, ביום הראשון, הת' לונן אחד מעורכי סבט על מגיפת ההדלפות. יבין הודיע לנוכחים באופן חגיגי שאם ימשכו ההדלפות, יבטל את ישיבות-הבוקר.

מריבה והתפטרות

גידעון דרורי, מנהל המחלקה הרקומנ'טית של הטלוויזיה, הודיע על התפטרותו מניהול המחלקה. דרורי היה במשך שנים יריד קרוב של חיים יבין, מנהל-הטלוויזיה ואף עבד איתו בהזמנות שונות בעבר. הוא, למשל, ערך

רדיו צעיר

ברשות-השידור מצאו פיתרון סמנטי מקר רי לוויכוח סביב קורס הכתבים והעורכים שלא יצא אל הפועל. הרשות כבר הודיעה לפני חודשים רבים על הקורס, ערכה בחינות למאות אנשים (קרוב לאלף) גיפתה וערכה ראיונות ל-200 מתוכם, גיפתה וערכה מיכתנים מעשיים ל-60' שהתקבלו. אך הקורס לא נפתח, כי מישור בוועד-המנהל החליט שלקורס צריכים להתיקבל רק בעלי תואר ראשון לפחות, תנאי שלא היה קיים במיכתניה-הקבלה. הקורס נתקע ובינתיים משועים ברשות, ובעיקר בקול-שוראל. לכתבים ולעורכים אמנון נרבי, מנהל-הרדיו, אמר השבוע כי מאז שעזב גידעון לבי-ארי את הרדיו, עזבו לפחות 30 איש את מחלקת-החדשות. השבוע מצא פיתרון הולם לסתום את הפ' רצות. תחת הכותרת "להציע את הרדיו והטלוויזיה" יוזמו כמה עשרות מבין אלה שעברו את הבחינות לקורס, יעברו הכשרה

ותחילו לעבוד. באופן כזה לא יפתח הקורס, אבל יתקבלו עובדים חדשים לרשות-השידור.

הראל נגד מיקרזים

פרשת המיקרזים העומרים והמישרות הבכירות הבלתי-מאוישות בטלוויזיה אינה יורדת מסדר-היום. הפעם מוטל האשם על אהרון הראל, יו"ר הרשות. במיקרזים מסוג זה אמורה אגודת-העיתונאים לשלוח שני נציגים לכל ועדת-מיקרזים. אגודת העיתונאים, מסתבר, העבירה לידיו של הראל רשימה של אישי-ציבור שיכולים לשמש כחברי ועדת-מיקרזים מטעם אגודת העיתונאים. הראל הודיע לאנשי אגודת-העיתונאים שהרשימה אינה מוצאת-חן בעיניו וביקש להחליפה. אנשי האגודה הודיעו שיהיו מוכנים להחליף את הרשימה בעתיד, אבל ביקשו בינתיים להשתמש בה, כדי לפתור את הבעיה הבעירה. הבעיה לא נפתרה.

פוג'י

הידאו שלך צריך שומר ראש

הסרט המגנטי של פוג'י שומר על הראש המגנטי של הוידאוטייפ שלך

קסטות פוג'י וידאו ואודיו - להשיג
בחנויות הצילום והחשמל המובחרות.

קסטות וידאו פוג'י - מעט יותר יקרות,
הרבה יותר טובות.

אל תחסוך באיכות. קנה פוג'י.

הראש המגנטי הוא החלק החשוב
והיקר בוידאוטייפ שלך. רק קסטה
מעולה ועמידה שומרת על חייו לאורך
זמן ומעניקה תמונה חדה וברורה תמיד.

איכות התמונה נשמרת גם בשימוש
החוזר בסרט.

FUJI VIDEO- VHS CASSETTE

נציגים בלעדיים:
קבוצת חברות שמעוני בע"מ

נורם מערכות חורפית

100%

עם הטעם הנפלא של הממתק

קיץ קל זה טמפו דיאט

